Došlo 21. XII. 1930

Poštnina plačana v gotovini | LETO LVIII | V Ljubljani, v nedeljo 21. decembra 1930 | ŠTEV. 291 | 1. izdaja | Cena 2 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 120 Din, za inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate: Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Duna 24.797

Uprava, Kopitarjeva 6, telefon 3992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Pomen zlatih zalog

Spomenica o vzrokih svetovne gospodarske krize, ki jo je razposlala Zveza narodov svojim članom, temelji na naukih tako zvane kreditne teorije, in to dejstvo ponekod jemlje prepričevalnost navedenim dokazom o potrebnosti enakomerne razdelitve zlata med posameznimi državami. Ni mogoče misliti, da bi utegnile izdatne zlate naloge in kot posledica — oživljenje denarnega ter kreditnega prometa — rešiti to ali ono državo posledic sedanje gospodarske krize. Pripominjamo samo, da so dosegle Zedinjene države višek svojega gospodarskega razvoja prav v letih 1928/1929, kadar je bil denar izredno drag. Visoki obrestni postavki nikakor niso ovirali splošnega napredka. Nasprotno se razvija sedanja kriza v istih Zedinjenih državah vzporedno z izredno obilico cenega denarja.

Nekateri bančni strokovnjaki so celo mnenja, da lahko dostopen kredit ovira normalno likvidacijo sedanjih gospodarskih težkoč sveta. Umetno vzdrževane nizke obrestne postavke so povzročile po mnenju teh krogov leno gibanje onih znatnih tovornih zalog ozir. industrijskih vrednostnic, ki so ih prejele banke v jamstvo proti izdanim visokim posojilom. Čeprav so slednja nizko obrestovana, zajezijo banke kot mrtva roka likvidacijo blaga ozir. delnic ter s tem zavlačujejo krizo, ki bi se sicer bolj hitro bližala svojemukoncu. Tore niso zlate zaloge nobeno zdravilo zoper brezposelnost.

Vendar kaže na drugi strani primer istih Zedinjenih držav, da zlati zaklad omogočuje državi uspešnejši boj zoper gospodarske težkoče. Brezupno iskanje inozemskega posojila in neusmiljena štedljivost sta zopet manj izdatni sredstvi. Zadnji washingtonski proračun (sklenjen junija t. l.) izkazuje 183 milijonov dolarjev prebitka, ki se je porabil v svrho znižanja državnega dolga. Zato pa izkazuje proračun za bodoče leto 1931 180 milijonov dolarjev primanjkljaja, kar se je zgodilo prvič po letu 1919. Ta primanjkljaj bo v bilanci pokrit iz zalog državne blagajne, medtem ko bo zadostovalo za dejansko kritje predvideno znižanje dohodnine za 1%. Vsekakor predvideva Hoover, da se bo proračun za leto 1932 zopet zaključil s prebitkom v znesku 30 milijonov dolarjev. Torej je ameriška vlada prepričana, da bo sedanjo krizo kmalu premagala. Prezident ne vidi velike nevarnosti tudi ne v brezposelnosti, ki jo ceni v svoji poslanici kongresu na 2 in pol milijona mož. Ameriške strokovne zveze govorijo sicer o dvojni količini: 5 milijonov brezposelnih. A te številke nimajo posebno velikega pomena, če le imajo Zedinjene države zadosti razpoložljivih sredstev, da kljubujejo brezposelnosti. Proračun za leto 1931 določa do 650 milijonov dolarjev za javna dela, ki jih bodo izvršili brezposelni.

Seveda ne moreta Anglija ali Nemčija radi pomanjkanja svobodnih sredstev misliti na slične ukrepe. Velike zlate zaloge, ki jih ima na razpolago francoska vlada, nam zopet dovolijo sklepati, da bo dežela kmalu prestala sedanje bančne polome ter naraščajočo industrijsko krizo. Razen razsežnih kolonij, ki nudijo toliko prostora za delavce in kapital, lahko zaupa Francija tudi idealnemu razmerju med njenim poljedelstvom pa industrijo. Iz tega ravnotežja sledi njena gospodarska neodvisnost, ki ji omogoča do zelo izdatne mere omejevanje uvoza tujih živil. Brezposelnost, ki zdaj straši po francoskih industrijskih središčih, bo predvsem zadela več nego en milijon tujih delavcev, kakor so to že občutili naši izseljenci. Vlada je v stanju preprečiti prehude udarce, ki bi grozili domačim delavcem.

Francoska zavidanja vredna zlata rezerva je nastala po denarni reformi leta 1926. Takrat so se povrnili v domovino oni domači kapitali, ki so prej pobegnili v inozemstvo iz strahu pred usodnimi posledicami znižanja vrednosti franka. Francoskemu denarju je kmalu sledil tudi tuji iz onih držav, kjer se boji kapital političnih homatij. Še vedno je na primer primorana nemška Reichsbanka pošiljati zlato na Francosko, čeprav nudi dokaj višjo obrestno mero nego jo imajo na Francoskem (nad 6% pod vrednotnice). Če bi vladal v mednarodni politiki popolen mir, bi moral kapital nasprotno pobegniti iz Francije v Nemčijo, kjer znašajo omenjene podstavke komaj 2½%. Toda kapital se boji Hitlerja, revolucije, vojne, in ti psihološki vzroki so tehtnejši nego gospodarski zakoni. Francija, Švica, Zedinjene države in drugi bogataši se zaman hočejo rešiti pritoka tujih kapitalov in celo lastnih preobilnih rezerv: zlato hoče vedno na varno! Politična in finančna ustaljenost mu vedno odtehta še tako nizko obrestno mero.

Torej ne bodo nobene mednarodne pogodbe / stanu, da bolj enakomerno razdelijo svetovne tovorne ozir. zlate zaloge. Njih beg v varnejše države je prav tako naraven kakor beg posameznega človeka izpod dežja pod streho. To poudarja tudi zadnja okrožnica National City Banke, ki ji lahko bolj zaupamo nego omenjeni spomenici Zveze narodov. Kakor izvaja ta okrožnica, izvira neenakomerna razdelitev zlatih zalog pred vsem iz vojnih let, ko je bil zanemarjen zdravi mednarodni promet. Večina vojskujočih držav je bila redno primorana nakazati v svrho kritja njih plačilne bilance večje količine zlata onim deželam, odkoder so prejemale strelivo, živila in drugo. Na ta način so nakopičile zlato skandinavske nevtralne države, Zedinjene države in več južnoameriških republik, dobaviteljic surovin ter živil. Toda po vojni je kazalo zlato vedno isto nagnenje do istih držav. To ima ekonomske vzroke, kajti obnovitev opustošenih pokrajin, popolnitev izčrpanih industrijskih zalog in slično, je zahtevalo nadaljnjega uvoza iz Amerike. Evropske države so krile svoj primanjkljaj z uradnimi in zasebnimi posojili v novem svetu, in tja so v plačilo pošiljale ostanke svojega zlata.

Poleg ekonomskih vzrokov pa so učinkovali tudi politični. Evropski kapital se je kakor vedno hotel rešiti posledic povojnega padca kupne moči denarja in politične neustaljenosti; planil je radi tega, kakor rečeno, v varne države in pred vsem v Ameriko. Ta beg kapitala je tudi vplival na sedanjo neenakomerno razdelitev mednarodnega zlatega zaklada. S tem je dokazano, da niso mednarodne pogodbe same v stanu pripomoči k skorajšnjemu koncu svetovne krize. Predpogoj za vpostavljenje mednarodnega normalnega zlatega prometa ter ozdravljenje gospodarskih razmer je popolna denarna in politična sigurnost.

Novo vino v starih mehovih

Vehementen napad „Journal de Geneve“ na politiko meddržavnih zvez
Mala antanta izzivanje za druge države in - zgled

Ženeva, 20. dec. fr. »Journal de Geneve« je že od zdavnaj neke vrste poluradno glasilo Društva narodov, v kolikor smemo govoriti o tej ustanovi kot organu, ki ima svojo lastno mednarodno politiko. Njegove izjave dobe radi tega še mnogo večjo važnost in zahtevajo, da jih javno mnenje z največjo pozornostjo zasleduje in registrira.

V krogih Društva narodov se ni nikdar odkrito odobravalo, da se je stvorila Mala antanta med Češkoslovaško, Romunijo in Jugoslavijo, ker je preveč podobna predvojnim meddržavnim zvezam in ker je njen pojav oslabil ugled Društva narodov v toliko, kolikor bi slednje moralo vršiti naloge Male antante, pa jih ni moglo. Ravnotako je društvo v Ženevi gledalo z zelo deljenimi simpatijami zveze, ki so se ustvarjale v teku zadnjih 10 let med Francijo in vzhodnimi državami tako na jugu kakor na severu. Funkcija Društva narodov je, tako so gospodje v Ženevi mislili, da prepreči ustvarjanje blokov med posameznimi skupinami držav, četudi bi imeli samo obramben značaj, kot je recimo zveza med Poljsko in Francijo. Društvo narodov je hotelo vzgojiti novo politično mišljenje držav ter vse brez izjeme zbrati okrog svojega širokega okrilja. Posebnih prijateljstev bi ne smelo biti med njenimi otroci. Zato so od časa do časa tudi prihajali trpki glasovi iz bližine generalnega tajništva, ki so žigosali nedisciplinirano evropskih narodov. Toda tako vehementno, kakor se je zgodilo v dveh zaporednih člankih »Journal de Geneve«, se stališče Društva narodov v vprašanju meddržavnih zvez do sedaj še ni izrazilo.

Že ob priliki balkanske konference v Atenah je ta list ostro kritiziral »vmešavanje velesil v balkanska vprašanja. Francija ščiti Jugoslavijo, Italija vodi Albanijo in Bolgarijo, Anglija pa brani Grčijo. Kako se naj pa razmere na Balkanu pomirijo, če bodo velesile zasledovale vsaka svojo politiko in vsaka svoje lastne interese?« Nesoglasja med velesilami se na ta način prenesejo na tretji teritorij, ki mora trpeti in postane naposled žrtev raznih zunanjepolitičnih teženj.

V včerajšnjem uvodniku pa je list navalil z vso močjo na takoimenovane meddržavne zveze, ki so se po vojni ustanovile v Evropi in ki niso ničesar drugega, če smo odkriti, kakor »novo vino v starih mehovih« — nova imena za predvojne aljanse ali zveze, kakor so obstojale med Avstrijo, Nemčijo, Italijo ter na nasprotni strani med ostalimi velesilami. List trdi, da je ravno ta sistem dovedel nujno do prelivanja krvi. Nobeden drugi izhod ni mogoč danes. Ista sredstva vodijo do istih rezultatov. Pakt Društva narodov je tudi prepovedal vsako posebno zvezo med državami. Mir se ne bo vzdržal ne v Evropi ne v svetu, če se nekaj držav zveže med seboj v obrambne svrhe proti kaki tretji tretji državi ali skupini držav, ampak če se vse v Društvu narodov včlanjene države postavijo soglasno proti državi, ki bi hotela kršiti mir. Alijanse torej niso mogoče. Kako naj recimo Francija nastopi proti Poljski, v slučaju, da bi bilo dokazano, da je Poljska ogrožala mir, če pa obstoji med Francijo in Poljsko posebna zveza, v kateri si obe državi obljubujeta trajno prijateljstvo in skupen nastop proti vsakemu sovražniku ene ali druge.

Evropske države so grešile, nadaljuje list, ker so dovolile, da so se ustanavljale državne zveze. Enotnost Društva narodov je bila s tem razbita. V praksi ne pomeni ničesar več. List napada ustanovitev Male antante v zelo izpiljenih besedah, ker je na poseben način opravičila enake poskuse od strani Italije ter od onih držav, katere so izšle iz vojne z okrnjenim ozemljem in s krvavečim srcem. Ne samo opravičila, ampak naravnost izzvala. Kar pa je najhujše in najbolj nevarno, velesile hočejo nesporazume, ki vladajo med njimi, in samo med njimi, urediti s pomočjo zvez z manjšimi državami, ki le prerade padejo v mreže in nazadnje plačajo ceno cele operacije.

Na koncu se članek tolaži z upanjem, da vse obstoječe zveze niso nič drugega kakor pa poseben način diplomatske pomoči, brez vsake globlje dolžnosti in da so vse države vendarle v srcu podložne Društvu narodov, akoravno na zunaj izgleda drugače.

V tukajšnjih diplomatskih krogih smatrajo, da je bil članek inspiriran od Društva narodov, da razpodi vse morebitne strahove o kakih novih blokih, češ da je vsaka bojazen odveč, dokler čuje nad evropskim mirom Društvo narodov in njegov opra šeni in obledeli pakt.

Anglija in Ukrajinci

Živahno zanimanje za Ukrajince v angleški javnosti — Liberalci zopet „odkrili“ Ukrajince

London, 20. dec. Angleška javnost je začela posvečati vedno več pozornosti ukrajinskemu vprašanju. Prvi je bil liberalni »Manchester Guardian«, ki je priobčil serijo dolgih dopisov iz Galicije, v katerih žigosa poljske oblasti, ker nameravajo raznarodit ukrajinsko manjšino ter so uvedle režim, ki je mnogo hujši od onega, katerega izvajajo fašisti nad slovansko manjšino v Italiji. Liberalni trdijo, da so morali odkriti Ukrajince ravnotako, kakor je Gladstone »odkril« Bolgare. Svojo vlado urgirajo, naj sproži to vprašanje pri Društvu narodov, da se sestavi posebna mednarodna komisija, ki bo na licu mesta preštudirala celo vprašanje in ugotovila, če je Poljska res kriva obdolžitev, da je naravnost krvoločno terorizirala ukrajinsko manjšino.

Angleški zunanji minister Henderson je v državnem zboru na stavljeno vprašanje odgovoril, da nima razloga se vmešavati v vprašanje političnih ujetnikov. Za manjšinska vprašanja pa je kompetentno Društvo narodov.

»Times« so istotako poslale svojega posebnega poročevalca v Galicijo, ki pa je prinesel mnogo manj alarmantne vesti. V dveh zaporednih člankih ugotavljajo »Times«, da je poljska vlada morala nastopiti proti gotovemu sicer malemu številu Ukrajincev, ki so se udejstvovali s požigi poslopij in poljskih pridelkov. Nobena vlada, ki se spoštuje, kaj takega ne more storiti. »Times« je nadalje konstatiral, da so nemški nacijonalisti in celo morebiti bolj oficijelni krogi v Nemčiji zalagali te zaslepljene Ukrajince z denarjem, ker so mislili kovati dobiček iz notranjih nemirov v Poljski. Oficijozni list končuje z izrazom upanja, da bo Društvo narodov našlo pravilni odgovor, kadar bo prišlo v stik z vojaškim vodjo ukrajinskih vstašev. Nemčija bi pa storila prav, če bi agitacijo nekaterih svojih krogov v inozemstvu bolj kontrolirala, ker se sicer ne bo več mogla ubraniti očitku, da ona sama organizira nezadovoljnost v notranjosti Poljske.

Španski zarotniki pred sodiščem

Revolucijonarci prevzema o vso odgovornost — Upor v Jaci
3 dni prezgodaj

Pariz, 20. decembra. kk. Kakor poroča »Journal«, je začelo izredno sodišče v Madridu postopanje proti voditeljem revolucije. Bivši ministrski predsednik Zamora in sin bivšega predsednika poslanske zbornice Maura sta izjavila, da sta popolnoma odgovorna za revolucionarne poskuse. Tudi bivši socialnodemokratski poslanec, profesor Fernando de los Rion in Largo Cabalero ter bivši konservativni poslanec Sanchuez Roman so se prostovoljno prijavili vojnemu sodišču. Zaprli so jih v vojaško ječo v Madridu. Zamora in Maura sta izjavila, da so se vstaši dogovorili, da bodo v ponedeljek zjutraj ob 6 skupno začeli vstaško gibanje na vseh krajih.

Pariz, 20. decembra. kk. »Temps« poroča podrobnosti o neuspehu revolucije v Španiji. Ugotovljeno je, da je glavni krivec neuspeha stotnik Galan iz Jace, ki je namesto v ponedeljek sprožil gibanje že tri dni poprej. V Madridu se je pridružila revoluciji samo letalska četa. Številni oddelki vstašev in delavcev, ki bi se imeli dan prej opremiti z orožjem, bi bili morali udariti istočasno, niso pa pravočasno dobili povelja. V Valenciji niso revolucionarji pripravili niti najmanjših stvari, dasiravno je med tamkajšnjimi delavci bila večina za revolucijo, najbrže radi tega, ker so se bali, da ne bi gibanje v Valenciji dobilo boljševiškega značaja.

Madrid, 20. dec. AA. Včeraj zjutraj je policija aretirala v delavski zbornici dva socijalista in dva republikanca, ki sta delila revolucijonarne letake. Zvečer so ju izpustili. V rudnikih se stavka nadaljuje, vendar vlada mir.

Lisabona, 20. dec. AA. Portugalska vlada je dovolila španskemu letalskemu kapitanu Francu in njegovim tovarišem odhod v inozemstvo.

Strašne nesreče na morju

Dve ladji in en zrakoplov izginili v morju

Helsingfors, 20. dec. kk. Finska parnika »Oberon« in »Arcturus« sta trčila skupaj v gosti megli v Kattegatu pri otoku Läsö. »Oberon« se je potopil, »Arcturus« pa je bil tudi težko poškodovan.

Kopenhagen, 20. dec. kk. Zadnja poročila o ladijski nesreči v Kattegatu povzročajo bojazen, da je zgubilo življenje 35 do 40 ljudi. Do sedaj je od 19 potnikov in 40 do 50 mož posadke »Oberona« prevzela ladja »Arcturus« 30 oseb. O drugih pa ni do sedaj nobenega sledu. Preiskovanje na kraju nesreče se nadaljuje.

Pariz, 20. dec. kk. V pristanišču v Brestu se je vojaško letalo zapletlo v vrvi pritrjenega balona. Letalo se je prevrglo in padlo v morje. Pilot se je rešil s plavanjem. Spremljevalec pa se je z aparatom potopil in utonil.

Napulj, 20. dec. AA. Zaradi velikih viharjev v Sredozemskem morju so imeli parniki velike zamude, ko so prišli v Napulj.

Rim, 20. dec. AA. Velikanski viharji so na vsej alžirski obali napravili veliko škode. Zaradi velikih povodnji so morali v notranjosti dežele ustaviti promet.

London, 20. dec. AA. Nad mestom leži še vedno gosta megla. Povzročila je mnogo nesreč in ovira promet.

V lavi zgorela

Berlin, 20. dec. AA. Kakor poročajo, se je znani hamburški učenjak Werner in Brochardt ponesrečil v žrelu ognjenika Mirapa na otoku Javi, ki je nedavno pričel nenadoma bruhati. Brochardta in njegovega spremljevalca je zajela lava ter sta zgorela preden so ju mogli rešiti.

3 tedne božičnih počitnic

Ljubljana, 20. dec. AA. Glede na to, da se v zadnjem času češče pojavljajo obolenja učencev, je ministrstvo prosvete pod O. M. Br. 51.963 z dne 20. decembra 1930 sklenilo, da se v tekočem šolskem letu začne na vseh osnovnih, meščanskih, srednjih in strokovnih šolah božični odmor 23. decembra 1930 in da traja do 15. januarja 1931. V tem času naj starešine zavodov izvrše desinfekcijo šolskih prostorov, v kolikor bo to potrebno. — Kr banska uprava dravske banovine.

„Cela smrti“ v Gorici

Trst, 20. dec. ž. S priključitvijo 5 slovenskih občin Gorici ima mesto slovensko večino. Fašisti nameravajo ustanoviti posebno »četo smrti«, ki bi jo uporabljali za kazenske ekspedicije proti Slovencem.

Senzacijonalna aretacija italijanskih generalov

Trst, 20. dec. l. Aretacija generalov Caglie in Giordona je v zvezi z davno znanim antagonizmom med milico in redno vojsko. Častniki redne vojske težko gledajo na fašistično milico, ker so ti častniki popolnoma izenačeni z redno vojsko. dasiravno sta po vojaških tradicijah in ciljih obe popolnoma različni. Aretacija obeh generalov je vzbudila veliko senzacijo. O njuni aretaciji niso italijanski listi ničesar pisali. Aretacijo je odredil Mussolini radi spomenice, ki sta jo poslala kralju in v kateri sta ga opozorila na dejstvo, kako se častniki milice favorizirajo in uživajo večje pravice kot častniki redne vojske, dasiravno jih ni mogoče vzporediti z njimi po kvalifikaciji.

Davek višji kakor cene

Rim, 20. dec. ž. V italijanskem tisku se vodi živahna polemika radi sladkornih cen. »Lavoro fascista« naglaša, da je pred vojno kilogram sladkorja stal 1.5 lire, danes pa bi moral veljati 6 lir. Zveza sladkornih tovarnarjev odgovarja, da je znašal pred vojno davek 0.74, danes pa 4 lire. Torej je od vlade odvisno da uredi vprašanje cen.

Nov indijski podkralj

London, 20. dec. AA. Listi toplo pozdravljajo imenovanje lorda Willingdona za indijskega podkralja.

To imenovanje je napravilo na indijsko konferenco dober vtis. Willingdona smatrajo za najbolj sposobnega za odgovorno mesto indijskega podkralja, ker si je pridobil pri indijskih pricih in delegatih indijske konference velike simpatije zaradi liberalnega duha, v katerem je sodeloval kot pokrajinski guverner v Indiji pri Montague evih reformah. Indijski politični krogi upajo, da bo novi podkralj ugodil indijskim željam. Willingdon je star 64 let in je bil od leta 1926 dalje generalni guverner v Kanadi. V Bombaju je bil guverner 5 let, v Madrasu pa 6 let. Preden je bil imenovan za člana lordske zbornice, je bil poslanec liberalne stranke v spodnji zbornici.

Politični pretepi v Nemčiji

Halle, 20. dec. kk. V petek zvečer so narodni socialisti priredili v Halleju šest velikih shodov. Komunisti so priredili nasprotno demonstracijo in skušali te shode razbiti. V predmestju Dimitz se jim je to posrečilo ter je nastal v zborovalni dvorani velik pretep, dokler ni policija izpraznila dvorane. Narodni socialisti so imeli tri ranjene, policija pa enega, dočim so komunisti svoje ranjence odnesli s seboj.

Pretekli teden

Svečano in dostojanstveno je vsa Jugoslavija slavila rojstni dan svojega kralja. 17. december je pokazal na zunaj in na znotraj, da jugoslovansko ljudstvo ni postavilo mejnikov za svojo ljubezen do vladarja. To ni bilo prvič in upajmo tudi ne zadnjič, vendar je prav, če se ta resnica večkrat poudarja predvsem za inozemstvo, ki le prerado posluša razne lažnjive klevete o naši državi.

Gospodarska kriza ni prizanesla naši domovini. Od več krajev prihajajo poročila, da narašča brezposelnost, da morajo industrijski obrati ali zapirati svoje obrate ali pa skrčiti obratovanje. Turobne božične praznike bodo preživeli po naših premogovniških, skromnejše kakor druga leta pa po naših kmetskih domovih. Z veseljem ugotavljamo, da je posebno zadnji teden ljubezen ublažila breme, ki ga nalaga mrzli gospodarski zakon najslabšim in najrevnejšim izmed nas. Znakov za izboljšanje ni ali so pa komaj vidni. Mednarodna pogajanja tečejo tako okorno in počasi, da je uspeh še zelo oddaljen. Kaj, ko se pa hočejo s človeško mizerijo okoristiti tudi politični apetiti.

*

Mednarodna politična in gospodarska vprašanja pa se najlepše motrijo z vzvišenega vidika, katerega predstavlja

Društvo narodov

Ženeva je postalo mednarodno shajališče vseh vplivnejših državnikov. Tja se stekajo najlepše misli, najčistejši načrti, tam se borijo med seboj odkrito in pritajeno razni politični pohlepi. Tja se obračajo oči slabih in preganjanih, od tam grozijo močnejši. Razgled, ki ga nudi po vsem svetu ženevska ustanova Društva narodov, je dokaj zanimiv tudi za pretekli teden. Društvo narodov ima nalogo, ščititi verske in narodne manjšine. Ono bi moralo pregovoriti države sveta, da odložijo orožje in sedejo k veseli pobratimiji. Kot moralna avtoriteta bi Društvo narodov moralo čuvati tudi nad naravnimi pravicami človeštva ter paziti, da jih države-članice ne pogazijo. Veličanski delokrog, kateremu ta ustanova še ni dorasla, ker ji manjkajo sredstva, s katerimi bi mogla uveljaviti svoja načela in izvrševati svojo kontrolo. Tako vidimo, da na polju

manjšinskega vprašanja

Društvo narodov do sedaj ni doprineslo nobene olajšave niti kake rešitve, ki bi manjšinam omogočila razvoj njih kulturne samobitnosti. Veliko je narodnih manjšin, čijih glas nič ne prodre do Ženeve. **Ukrajinsko vprašanje** se še ni nikdar obravnavalo pri Društvu narodov, ker ni nobene države, ki bi si upala nastopiti kot zaščitnica teh 7 milijonov, da ne govorimo o 500 milijonih Ukrajincev, ki trpijo pod sovjetskim režimom. Ravnotako tudi vprašanje **koroških Slovencev**, katerim po mednarodnem pravu pripada pravica do kulturne avtonomije, ni še nikdar tvorilo predmet za razmotrivanje pri manjšinskem odboru v Ženevi. Nobena država se do danes še ni potegnila za **narodne manjšine v Italiji**, katerim je bilo vzeto vse: kulturne in gospodarske organizacije, narodne šole, narodna literatura, celo materin jezik v cerkvi ter poslednje čase tudi v medsebojnem občevanju. Pretekli teden je dospela ena priložba v tem pogledu in sicer od strani Nemčije proti Poljski. Nemčija čuva kakor Cerberus svoje narodnostne brate izven nemške domovine.

Društvo narodov gleda na

Nemško-poljski spor

z veliko nervoznostjo, ker ve, da se za njim skrivajo politična nasprotstva, ki se ne bodo dala poravnati z lepo donečimi besedami in obljubami. Resen postaja konflikt tembolj, ker se sliši, da bo tudi Anglija intervenirala pri bodočem zasedanju manjšinskega odbora in sicer v prilog nemške in ukrajinske teze. Angleško vmešavanje je nevarno radi tega, ker ne odgovarja kakim človečanskim čutom marveč je popolnoma v skladu z ujeno vzhodno evropsko politiko, ki je načelno sovražna Poljski.

Z nemirom je Ženeva opazovala tudi razvoj francoske vladne krize, ker je povsem izgledalo, da bo nova levičarska

Francoska vlada Steega

z metodami iz l. 1924 onemogočila mirovno politiko v Evropi, katero je zasnoval Briand. Levičarji so nekako pijani od brezobličnega internacijonalizma. Panevropsko gibanje pa bo le rezultat realne politike, odkritih in možatih prizadevanj vseh držav, ki bodo položile vse svoje karte brez prikrivanja na mizo. Nedvomno predstavlja Steegova vlada tudi vstajenje framasonstva, ki bo zaneslo nove prepire med evropske narode, ker jih bo na kulturnem polju napodilo drugega proti drugemu. Vzhodno-evropske države bodo gledale, pomanjšanemu simpatijami proti Franciji, dokler ji bo načelovala tako izrazito kulturnobojna in svobodomiselna vlada.

Največje skrbi pa je prizadela Društvu narodov

Revolucija v Španiji

ki bi zavlekla v kaotični nered ves jugozapad Evrope, se znala razširiti na ves pirenejski polotok ter povzročiti nemire tudi med maroškimi plemeni, ki še niso podjarmljena ali ki čakajo samo ugodnega trenutka, da se znova vzdignejo. Političnim nemirom so se pridružili socijalni, garnizijskim uporom so sledili delavski štrajki, poleg klicev po republiki so se slišali glasovi po anarhiji. Za enkrat se je posrečilo vladi, da je zadušila vojaške upore in raztepla revolucijonarje, toda vsakdo ve, da bodo prvim sunkom sledili drugi, še hujši, če Španija v zadnjem trenutku ne najde moža, ki bo razumel, kaj želi španski narod: svobode in demokracije. V Madridu se vršijo sicer posvetovanja, toda stranka, ki zahteva novo nasilno diktaturo, je še vedno zelo vplivna v okolici kralja, tako da ni veliko upanja, da bi odgovorni državniki znali čitati nove smernice v krvavih dogodkih preteklega tedna. Italijansko časopisje je fantaziralo, da je Francija financirala revolucijo v Španiji, češ, da bo z republiko lažje sklenila vojaško zvezo proti Italiji. V Ženevi se na take trditve ne ozirajo, ker jim manjka vsaka podlaga.

Nič manjše nezadovoljstvo je povzročila nenadna

Gospodarska vojna

med **Češkoslovaki in Madjarsko**, ko so pogajanja za novo trgovinsko pogodbo vsled madjarske zakrknjenosti propadla. Takšni eksperimenti v času, ko se Društvo narodov hvalevredno prizadeva, da bi rešilo gospodarsko krizo, da bi zbližalo poljedelske države z industrijskimi in ustvarilo v srednji Evropi poleg političnega bloka, ki postaja vedno manj potreben, še gospodarski, čigar potreba je vsak dan večja, so samo nov dokaz zato, kako bleda in brezkrvna so bila vsa dosedanja pogajanja in kako malo je še iskrenosti v medržavnih odnošajih. Jugoslavija je otvorila **jugoslovansko-madjarsko trgovsko zbornico** v Budimpešti, kar bi značilo, da se odnosi med nami in med Madjari na gospodarskem polju izboljšujejo.

Iz Ženeve se zasleduje razvoj

britanskega imperija

s čustvi občudovanja, pomešanimi z ljubosumnostjo. Anglija si je znala ustvariti društvo narodov čisto lastnega tipa, mnogo večje, kot je ono v Ženevi, mnogo bolj intimno med seboj povezano, kakor sme upati največji optimist ob lemanskem jezeru. Polagoma, a solidno se gradi sedaj zadnja veličanska celica v angleškem društvu narodov, Indija, polagoma se kažejo zunanje oblike tega 300 miljonskega cesarstva. Ali naj Ženeva išče zgledov v Londonu?

Demonstracije pred našimi konzulati v Nemčiji

V Hamburgu pobili šipe

Hamburg, 20 dec. kk. Pred kratkim so neznani storilci pobili vse šipe na poljskem generalnem konzulatu v Hamburgu. Preteklo noč pa so bile s kamenjem razbite vse šipe tudi na **francoskem in jugoslovanskem generalnem konzulatu.** Tudi topot se je storilcem posrečilo izginiti v temi. Pred konzulati so našli samo nekatere listke, iz katerih izhaja, da so to storili komunisti, n sicer mladi ljudje, radi česar dejanju ni pripisovati političnega pomena. Predsednik **hamburškega senata je obema generalnima konzulatoma** izrazil obžalovanje Hamburga radi dogodka.

Berlin, 20. dec. AA. Pred jugoslovanskim in francoskim konzulatom je prišlo do izgredov neke **skupine ljudi. Mislijo, da so bili komunisti. Predsednik hamburške občine je izrazil takoj svoje obžalovanje jugoslovanskemu in francoskemu konzulu.**

Za Goriško še Dodekanez

Poitaljančevanje Grkov

Pariz, 20. dec. ž. Grški listi so te dni poročali, da je prišlo te dni na otoku Kalimos do ostrih spopadov med italijanskimi karabinjerji in skupino domačinov Grkov. Pri tem je bil neki karabinjer ubit. Ker ostali karabinjerji niso mogli storilcev aretirati, je prišlo na pomoč veliko število karabinjerjev in fašistične milice. V zvezi s tem spopadom se poroča, da je fašistični režim na Dodekanezu zelo oster. Italijani italijanizirajo. Zveza grških dijakov, ki studirajo v Atenah, je izdala na dodekaneško prebivalstvo proglas, v katerem ga poziva, naj se dvigne proti Italiji, ki tlači prebivalstvo na Dodekanezu.

Italijanski letalci ne morejo naprej

Madrid, 20. dec. Italijanska zračna eskadra 12 aeroplanov, ki se je dvignila z jezera Orlebello v sredo, 17. t. m. skupaj z ministrom za zrakoplovstvo Balbom, najintimnejšim prijateljem Mussolinija, da prekrižari zapadno Sredozemsko morje in Atlantik, je zadela na težkoče.

Polet, ki se slika kot prvi poizkus zrakoplovstva prekrižariti tako distanco s celo eskadro aparatov in ki ga fašistični tisk slavi kot podjetje legendarnega junaštva Mussolinijeve Italije, v katero da so upr.e oči vsega sveta, si je določil sledečo ruto: Orlebello—Carlagena (1200 km); Carlagena—Kenitra v Maroku (700 km) Kenitra—Villa Cisneros na zlati obali v zapadni Afriki (1600 km); Villa Cisneros—Bolama v portugiški Gvineji (1500 km); Bolama—Porto Natal v Braziliji (3000 km); Porto Natal—Bahia (1000 km) in Bahia—Riodaneiro (1350 kilometrov), vsega skupaj 10.350 kilometrov.

Eskadra pa je že na poletu do prve etape (Cartagena) naletela na hud vihar, ki prav te dni divja v zapadnem Sredozemskem morju. Osem aeroplanov je dospelo v Cartageno, štirje pa so se morali spustiti v luko Rio na otoku Majorca balearskega otočja. Obe eskadri sedaj čakata, kdaj bosta mogli poleteti dalje.

Izpočetka, kmalu po pristanku v rioško luko, se je mislilo, da bo severoiztočni vihar ponehal. Toda vihar je kmalu iznova zadivjal s hitrostjo sto kilometrov na uro. Takega viharja balearski otoki že pet let ne pomnijo. Italijanski avijatiki čakajo zdaj v mali luki Puerto de Campos. Aparati niso trpeli nobene škode. Upajo, da bo vihar najdolj v 30 urah ponehal in da bodo mogli leteti dalje v Cartageno, oziroma proti Kenitri.

Italijansko-ruska trgov. pogodba

Milan, 20. dec. kk. Iz do sedaj tajne vsebine italijansko-ruskega trgovinskega dogovora se sedaj doznava, da računa ta dogovor v prvem letu veljavnosti na sledeče italijanske dobave v Rusijo s 75% državno kreditno garancijo: za 50 milijonov Fr ladij in sestavnih delov ladij, ki se bodo gradile največ v Trstu, za 25 milijonov lir krogličnih ležišč za železnice, za 20 milijonov lir strojev za mehanično industrijo in rudarstvo, za 25 milijonov lir električnih strojev in sestavne dele, za 5 milijonov lir strojev za kemično industrijo, za 20 milijonov lir avtomobilov in kmetijskih strojev, za 30 milijonov lir letal in sestavnih delov, za 3 milijonov lir optičnih in drugih preciznih instrumentov, za 3 milijonov lir kovin, za 5 milijonov lir kemičnih produktov in barvil ter za 3 milijonov lir umetnih gnojil. Plačila se odgodijo do štirih let, naročila pa se vršijo po izbiri ruskega trgovinskega zastopstva v Genui. Italija pa bo iz Rusije naročala sirovine, posebno žito, petrolej, les in mineralije. Za skladanje ruskega žita bodo zgradili v Genui ogromen silo, v Savoni pa tanke za petrolej. Razen tega nameravajo Rusi zgraditi v Bariju velika skladišča za razno blago.

Smrtna žrtev avtomobilske nesreče

Kranj, 20. dec. ce. Nocoj okrog 8 so se vračali iz Kranja proti Naklemu trije delavci kolesarji. Blizu Naklega se jim je pripeljal nasproti avto Andrašiča. Kolesarji so se mu umaknili dva na eno, tretji na drugo stran. Franca Bajžlja je avtomobil s karoserijo zadel v glavo s tako silo, da so možgani brizgnili po karoseriji. Šofer je smrtnonevarno ranjenega naložil na avto in ga prepeljal v Kranj. Prvo pomoč je ponesrečencu nudil zdravnik doktor Fajdiga. Ponesrečenec ima čisto razbito glavo. Ob tričetrt na devet je umrl, poprej pa je bil dejan v poslednje olje. Ponesrečenec zapušča ženo in šest otrok. Bil je zaposlen kot krojač v tovarni »Vulkan«. Še nocoj bodo pokojnikovo truplo peljali v Naklo, kjer je bil doma.

Rekonstrukcija francoske vlade

Pariz, 20. dec. AA. Namesto odstopivših ministrov in podtajnikov bodo imenovani naslednji: poslanec republikanske levice Sevestre, za ministra penzij, poslanec republ. levice Stern, za mornariškega podtajnika, poslanec republ. levice Tricard Graveronza za podtajnika notr. ministrstva, poslanec radikalne levice Odolphe Cheron, za podtajnika za telesno vzgojo in radikalni poslanec Poittevin za podtajnika za poljedelstvo.

»Le Matin« pravi, da ni sigurno, če bodo imenovani. Na vsak način pa bo Steeg svoje sotrudnike izbral v vrstah centra in levice, da naglasi tako svojo željo za politično pomirjenje.

Bridke ure za Steega

Pariz, 20. dec. AA. Parlamentarna skupina republikanske unije, ki je prej pripadala večini v senatu, je sklenila na današnji svoji seji resolucijo, v kateri pravi, da ne more podpirati vlade, ki je pristala na sodelovanje s stranko, ki je nevarna notranjim razmeram in miru v Franciji. Chéron je takoj dal ostavko na članstvo omenjene skupine.

Minister obsojen na ječo

Tokio, 20. dec. AA. Bivši naučni minister Išida Kobaši je bil obsojen zaradi korupcije na 10 mesecev ječe in 10.000 yenov globe. Bivši načelnik železniškega ministrstva Sango Satako, ki je bil član Tanakovega ministrstva, je bil iz istih razlogov obsojen na 8 mesecev ječe.

Nova angleška letala

London, 20. dec. AA. Dne 12. januarja bodo pričela opravljati zračno službo med Hellipolisom in Capetownom tri »Vickers Victoria« letala. Te vrste letala so svoječasno izvedla evakuacijo inozemcev iz Kabula. Omenjena letala bodo prevažala domače čete na oroţne vaje.

Letala so opremljena z dvemi »Napir Lion« stroji po 450 konjskih sil ter bodo lahko prevažala posamezno do 23 vojakov s polno opremo. Letala bodo razvijala brzino do 80 milj na uro ter letela preko Kartuma, Malakata, Jube, Entebbe, Narobija, Tabore, Abercorna, Brokenhilla, Livingstona, Bulawaja, Pretorije, Bloemfonteina in Beaufortwesta do Capetowna.

V Capetown bodo dospela 7. februarja ter se vrnila po nekoliko izpremenjeni poti 11. febr.

London, 20. dec. AA. Kapetan Mathews, ki je učil Amy Johnson letati, bo letel prihodnji teden iz Anglije v Avstralijo. Mathews je letel v Avstralijo že poleti. Na poti se mu je pa zgodila nesreča.

Napetost med sovjeti in Japonsko

Tokio, 20. decembra. ž. Zdi se, da bo prišlo do težkih posledic med Japonsko in Rusijo radi zatvoritve Japonske banke v Vladivostoku. Japonska zahteva, da se banka takoj otvori. Napetost je zelo resna. Ni verjetno, da bi prišlo brez incidentov do sporazuma.

Italija posnema sovjete

Rim, 20. decembra. ž. V ponedeljek se bo pričel proces proti skupini intelektualcev, ki so bili nedavno obtoženi protifašistične zarote. Izrednemu tribunalu predseduje fašistični general Cristini. To zaroto je odkrila OVRA, in sicer kot prvo v svojem delovanju. Obtoženci se obdolžujejo, da so imeli tajne sestanke, da so pripravljali zaroto proti državi, širili protifašistične brošure in skušali izzvati oborožen upor. Njih cilj je bil, vreči vlado.

Mednarodni teniški turnir

Berlin, 20. dec. AA. Nemški teniški klub je sklenil udeležiti se mednarodnega teniškega turnirja (za Dawisov pokal, ki bo l. 1931.) Ker se udeleži tega turnirja tudi Madžarska, se je povišalo število evropskih tekmovalcev na 9. Turnirja se udeležijo razen Nemčije Anglija, Južna Afrika, Madžarska, Češkoslovaška, Avstrija, Italija, Monaco in Grčija.

Dunajska vremenska napoved. Začasno ne bo nobene spremembe vremena. Po nižinah mrzlo in po mnogih krajih megla. Na višinah pa jasno in toplejše.

Zagrebška vremenska napoved. Oblačno. Hladno. Stalno.

Balkanski pakt

Atene, 20. dec. AA. Predno odide **Venizelos** na potovanje, bo sklical komisijo za zun. zadeve, katere člani so bivši zun. ministri, bivši predsedniki vlad in vsi šefi strank. Konferenca se bo verjetno vršila nocoj. Na konferenci bosta Venizelos in Mihalakopulos obvestila komisijo o razlogih Marinkovičevega obiska in o poteku razgovorov. Razen tega bo Venizelos na predlog Papanastasia sprožil vsa vprašanja, načeta na prvi balkanski konferenci v Atenah, ki so praktična in ustvarljiva in ki bi mogla zanimati tudi ostale vlade. Nazadnje bo Venizelos poročal o razlogih svojega obiska v Belgradu, Varšavi, Dunaju in Rimu.

Nevarnost za angl. vlado

London, 20. decembra. kk. »Daily Express« poroča, da se je 28 članov liberalne frakcije v parlamentu izrazilo, da so pripravljeni, pri posvetovanju o novem zakonu o strokovnih organizacijah glasovati s konservativci proti vladi.

Turoben Božič na Poljskem

Varšava, 20. dec. kk. Skoro vse velike tekstilne tovarne v Lodzu so zaprle danes svoje obrate, da za 14 dni ustavijo produkcijo. Delavstvo pa so odpustile. Več kot 50.000 delavcev tekstilne industrije je s tem zgubilo kruh neposredno pred božičnimi prazniki.

Pošten šef policije

Rim, 20. dec. m. Šef policije je bil odstavljen, ker je poneveril pol milijona lir.

Jugosl. pesmi v Varšavi

Varšava, 20. decembra. AA. Snoči je priredila varšavska filharmonija koncert jugoslovanskih pesmi. Dirigiral je Krešimir Baranović. Sodelovala pa sta čelist Tkalčič in operni pevec Vraga. Kompozicije jugoslovanskih avtorjev in umetnikov so bile sprejete od varšavske publike z največjim razumevanjem in odobravanjem. Koncert je prenašal varšavski radio po celem svetu.

Imenovanje

Belgrad, 20. dec. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja, na predlog ministra za poljedelstvo in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta je postavljen za načelnika oddelka agrarne reforme v ministrstvu za poljedelstvo v 3a-I Zvonimir Turin, inspektor tega ministrstva.

Dr. Aljehin v Zagrebu

Zagreb, 20. decembra. ž. Nocoj je dr. Aljehin v Novinarskem domu igral handicap match z 10 izbranimi igralci. Eno partijo igra slepo.

Premije za izvoz dvolastniškega vina — odpravljene

Gornja Radgona, dec. 1930.

Mnogo razburjenja med našim prebivalstvom ob državni meji, predvsem med našimi vinogradniki, je povzročila izvozna premija na vino, katero dobivajo oni, ki izvozijo naenkrat najmanj 50 hl vina ali mošta v inozemstvo in ki znaša 100 Din oziroma 50 Din od 100 litrov v inozemstvo izvoženega vina oziroma mošta. Uvedena je bila s Pravilnikom za izvrševanje zakona o državni trošarini z dne 9. julija 1930. Ta izvozna premija je primesla posebno avstrijskim dvovlastnikom, ki imajo velike komplekse vinogradov v obmejnem pasu v okolici Gornje Radgone, nepričakovane dobičke, ki so dali potem povod neštevilnim pritožbam. Kot dvovlastniki smejo namreč že itak izvažati vino iz svojih vinogradov v inozemstvo brez vsake carine in prosto vseh javnih dajatev, letos pa jim je naša finančna uprava naklonila celo za to, da so si spravili vino brez carine in prosto vseh javnih bremen v svoje kleti v Avstriji. Avstrijskim dvovlastnikom je bila ta zakonska določba nerazumljiva in celo smešna. Neštetokrat so nas v avstrijski Radgoni z zasmehom hvalili kot velike kavalirje, ki jim dajemo za spravljanje vina v kleti izvozno premijo. Izražali pa so upanje, da bomo prihodnje leto gotovo že bolj pametni. Kako tudi ne? Saj so samo nekateri iz Radgone, ki so nam osebno znani, dobili na izvoznih premijah do 15.000 Din in še več, katerih niso nikdar pričakovali.

To je seveda povzročilo med našimi vinogradniki velikansko razburjenje. Vsled slabe vinske trgovine niso mogli spraviti svojega vina v denar za nobeno ceno. Tudi letošnji mošt, ki je bil kvalitativno mnogo boljši od lanskega, jim je ostal nerazprodan. Nasprotno pa so avstrijski dvovlastniški mošt, ki so ga spravljali iz svojih vinogradov preko državne meje prosto brez vseh javnih dajatev, prodajali v Avstriji po 12—13 Din liter. Zato pa so potem še dobivali od naše finančne uprave zanj izvozno premijo v iznosu 1 Din od litra, še izvozno premijo v zgoraj označenem znesku.

Samo ob sebi umevno je to jako hudo vplivalo na splošno razpoloženje med našimi vinogradniki na meji, ki so videli v izvozni premiji samo zaščito inozemskih vinogradnikov, ne pa tudi obrambe svojih lastnih interesov. Za to so podvzeli vse, da se ta krivična določba zakona razveljavi. Opozorili so na njo kraljevsko bančno upravo v Ljubljani in opozorili so tudi na njo ministrstvo finance v Belgradu. Še več! Tudi predsednika ministrskega sveta gospoda generala Petra Živkoviča so opozorili, ko se je mudil dne 9. in 10. m. m. v Ljubljani, na to anomalijo zakona. Zastopstvo srbskega odbora Narodne odbrane v Ljutomeru mu je celo izročilo o tem obširno spomenico in ga prosilo, da vlada takoj ukine plačevanje izvozne premije dvovlastnikom.

Upravičene prošnje naših vinogradnikov niso ostale glas vpijočega v puščavi. Službene Novine kraljevine Jugoslavije z dne 16. t. m. že namreč poročajo, da je **ministrstvo finance dne 11. decembra tek. l. pod oprav. štev. 91.602 odločilo, da se ne sme izplačevati našim dvovlastnikom, ki so tuji državljani, v čl. 72 zakona o državni trošarini predvidena izvozna premija na mošt in vino, katero oni pridelajo v svojih vinogradih na ozemlju kraljevine Jugoslavije** ter ga izvozijo na svoje domove v sosedno državo in sicer radi tega, ker to vino in mošt ni podvrženo carinskim dajatvam v sosedni državi, vsled česar se ne more z njim postopati kot z izvozom v inozemstvo.

S tem je vlada Njegovega Veličanstva kralja ugodila najnujnejši želji našega vinogradništva ob državni meji, obenem pa tudi pokazala z dejanjem, da jo je uvaževala, za kar ji je naše ljudstvo samo hvaležno.

25 milijonov v domovino

Zaslužek prekmurskih sezonskih delavcev

Murska Sobota, 19. decembra.

Od vodstva tukajšnje Borze dela smo dobili podatke, ki nam nudijo zanimivo sliko o položaju naših sezonskih delavcev in o njihovem zaslužku.

Letos je odšlo za poslom, deloma v tujino deloma v druge kraje naše države, nad 7000 delovnih moči. Izmed teh jih je odšlo v Francijo nad 2000, v Nemčijo 1870, ostali pa so raztreseni po Slavoniji, Bački in po drugih krajih države.

Razmere, v katerih delavci živijo, niso povsod enake. Splošno so s položajem vsi zadovoljni. Tu in tam se najde izjema, a ta je precej redka. Težkoča je s hrano. Delo, ki ga morajo delavci opravljati, je težko, hrana pa po moči ne odgovarja.

Kar tiče zaslužka, je med posameznimi kraji precejšnja razlika. V inozemstvu (v Nemčiji in Franciji) je delavec povprečno zaslužil 5000 Din. Doma pa povprečni zaslužek znaša 1500 Din. Delavci, ki so bili zaposleni (in so deloma še), so skupno zaslužili okrog 20 milijonov Din, delavci v Bački, Slavoniji in po drugih krajih države pa 4 milijone 500 tisoč Din. V Slovensko krajino je torej skupno prišlo od drugod do 25 milijonov Din. To je vsota, ki v sedanjih kritičnih časih veliko pomeni. Sploh se lahko trdi, da brez tega zaslužka prebivalstvo ne bi moglo vzdržati velike gospodarske krize, v kateri se nahaja.

Rimska kmetija izkopana - v Bosni

Sarajevo, 19. decembra.

Blizu hiše dr. Gregorja *Čremošnika*, kustosa sarajevskega muzeja, ki že dalj časa stanuje v Stupu pri Sarajevu, je našel neki kmet pri oranju velik otesan kamen. Ko je Čremošnik za to izvedel, je takoj odšel tja, ker je slutil, da bo najbrže ta kamen zgodovinskega pomena, in je celo domneval, da bo najbrže našel na njem kak napis. Toda kustos ni našel tega, kajti kamen je bil brez napisa. Kmet pa mu je med tem pokazal dva stara rimska novca, ki ju je našel na isti njivi. Bolj za šalo ko zares je pričel Čremošnik z enim samim delavcem izkopavati. Kmalu je naletel v majhni globini na temelje kmečke hiše iz rimske dobe. Pri zapadnem zidu je našel celo zbirko poljskega orodja in kuhinjske posode, ki jo je najbrže kak rimski kmet zakopal v burnih dneh, ko je moral bežati pred sovražnikom.

Redko dobiš tako kompletno zbirko vsakovrstnega orodja na enem samem mestu, kakor tukaj. Našel je kose, srpe, sekire, škarje za striženje ovc, bakrene kotličke, verige, nože itd. Vse te stvari so bile tako dobro ohranjene in veliko od njih tako sličnih današnjemu orodju, da bi človek skoro ne verjel, da so v resnici iz rimskih časov. Zanimivo je, da je bilo deset srpov napravljenih za levičarje. Takrat so želi z levico. Tudi meč, ki so ga našli med drugimi predmeti, dokazuje, da so te stvari najmanj iz srednjega veka, ker v turških časih v Bosni niso imeli mečev, temveč samo handžarje in sablje. Ta meč je popolnoma podoben mečem, kakršne je nosila rimska konjenica. Ko so na tem mestu še našli rimski denar in na zapadni strani hiše dva grobova z značilnimi rimskimi predmeti, tedaj je zginil vsak dvom, da bi odkopano poljsko orodje in kuhinjska posoda ne bilo iz rimske dobe. Oba grobova sta bila zogljenela, ker so v tistem času Rimljani sežigali mrliče takole: v izkopano jamo so nasuli leseno oglje, na njega pa so spustili leseno krsto z mrličem, na kar so oglje zažgali. Šele, ko je vse zgorelo, so zasuli jamo z zemljo in nato postavili nagrobno ploščo.

V prvem grobu je bila sežgana neka deklica in je v njem Čremošnik našel steklen balzamarij in svečnik, majhne zlate uhane, bakreno fibulo, srebrno ovratnico in še par drugih predmetov. V drugem grobu so našli kratek nož, ki je služil za borbo od blizu, dvoje posebno dobro ohranjenih puščic in rimsko kopje.

Vsi najdeni predmeti jasno kažejo življenje deželanov v rimskem času in bodo obogatili tozadevne zbirke za lepo število res dobro ohranjenih predmetov, ki dokazujejo, da je bilo tedanje prebivalstvo že na zelo visoki kulturni stopnji. Ker je nastopilo slabo vreme, izkopavanja ne morejo več nadaljevati, pač pa bodo z delom zopet pričeli spomladi.

Zimske suknje Obleke

Rekord

Perilo Čepice

v nizkih cenah, v vseh oblačilnih potrebščinah je dosegla tvrdka

Pletenine Trikotažo

A. Presker

Sv. Petra cesta 14

Klobuke l. t. d.

† Župnik Jožef Knific

Ljubljana, 20. decembra.

Ob tričetrt na eno zjutraj je umrl v ljubljanski splošni bolnišnici Jožef Knific, župnik v Gorjah pri Bledu. Pokojni je bil rojen v Trbojah pri Kranju dne 30. oktobra 1868 in bil v mašnika posvečen 23. julija 1892. Naslednje leto je bil nameščen za kaplana v Gorje, kjer je služboval pol leta. Nato je bil premeščen za kaplana na Ig, kjer je služboval poldrugo leto, ko je 1895 prišel za beneficiata v Tomišelj. Ko je bila leta 1904 v Tomišlju ustanovljena župnija, je bil umeščen kot prvi tomišeljski župnik. Vsega skupaj je v Tomišlju služboval blizu 25 let, do 20. maja 1920, ko je bil umeščen na župnijo Gorje. Tu je bil župnik nad deset let.

Po mali operaciji na roki se je radi neprevidnosti zastrupil in moral iskati pomoči v ljubljanski splošni bolnišnici, kjer je umrl star 62 let.

Pokojni je bil zelo mirnega in blagega značaja, povsod priljubljen, kjer je služboval. Naj v miru počiva! — Truplo pokojnega bo prepeljano v Gorje, kjer bo pogreb v ponedeljek ob 11 dopoldne.

Huda nesreča v Hrastniku

Ljubljana, 20. dec.

Danes dopoldne se je pripetila v Hrastniku pretresljiva železniška nesreča. Na kolodvoru so železniški delavci prestavljali vagone. Med delavci je bil tudi 27 letni fant Završnik, delavec progovne sekcije v Zidanem mostu in stanujoč v Podkraju 44 v občini Radeče. Ko so delavci opravili svoje delo, je Završnik hotel še skočiti po lopato. Pri tem pa je prišel prebližu vagona, ki ga je podrl na tla. Kolesa so šla Završniku čez desno roko, ki so mu jo odrezala visoko nad lahtjo. Završnik je dobil hude poškodbe na glavi in po vsem telesu. Z vlakom je bil nato prepeljan v Ljubljano, kjer ga je prepeljal s kolodvora v bolnišnico reševalni avto. Završniku je bila v bolnišnici takoj nudena zdravniška pomoč in je bil operiran. Njegovo stanje pa je prav resno.

Naša korenina

Ljubljana.

Danes praznuje svoj god in pa svojo 80letnico **Tomaž Seliškar**, vpokojenec tobačne tovarne v Ljubljani. Rodil se je l. 1850. v Dolenji vasi pri Polhovem gradcu. Bog ga je v življenju blagoslovil s trpljenjem in potrpljenjem, z lepim številom

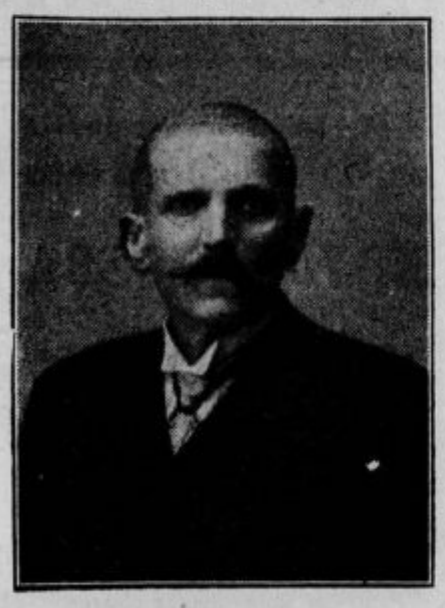

otrok in s pridno družico, ki mu je še v poznih letih verna spremljevalka, čeprav jo je zadnja leta strla bolezen na posteljo. Tomaž se v življenju ni sicer odlikoval kot politična osebnost, kot govornik ali pisatelj, odlikoval pa se je kot človek, ki mu je bilo krščanstvo ne samo prazna etiketa, ampak tudi dolžnost. Uprav globoka vera mu je dajala moči, da je premagoval vse težave življenja in dočakal tako visoko starost in da je pri tako majhni plači in tako majhni pokojnini vzgojil svoje otroke v vredne člane človeške družbe. Vera mu je dala tudi tisto vedrost, ki jo kaže še kot starec, ki nikdar ne tarna, ampak s svojim starim nasmeškom podi nadležne skrbi. Kot korenina prave slovenske pobožnosti, vere in zaupanja v Boga, mož trpljenja in mož dela, zasluži, da se ga spomnimo v tem srečnem jubileju. Sedaj stanuje na Gradu, kjer je njegov sin požarni čuvaj. Naj mu Bog nakloni še mnogo let in mu naj ozdravi tudi ženico, da bosta mogla skupaj na vrt ogledovat polhovgrajska rebra, njegovo domovino mladosti.

KLOBUKE gladke, trde (polcilindre), športne v najrazličnejših novejših barvah in oblikah ter razne športne in zimske čepice nudi bogato založena specijalna trgovina klobukov in čepic

M. BOGATAJ prej Pok

LJUBLJANA, Stari trg štev. 14

Sprejemajo se popravila

Cene zmerne! Solidna postrežba!

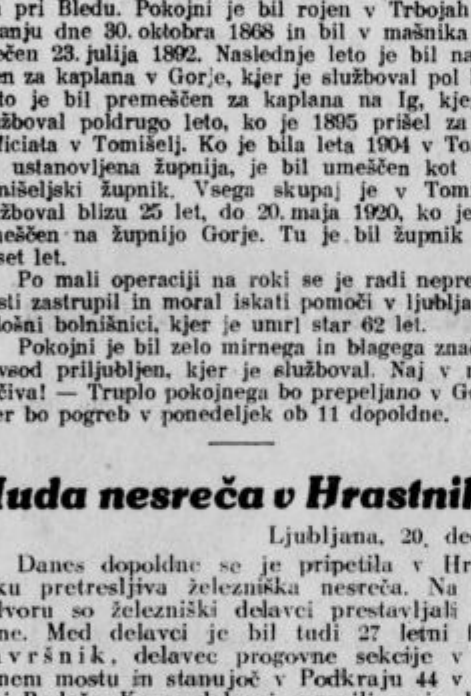

Lovska sreča in nesreča

Mozelj, 17 decembra.

Pretekli teden se je naš g. župan vračal z lova. Lovci imajo navado, da domov grede obesijo puško na ramo tako, da drže z roko za konec cevi. Tako tudi on. Na poti pa mu je spodrsnilo, padel je, puška se je sprožila in strel mu je močno poškodoval roko. Želimo mu skorajšnjega okrevanja.

Škrilj pri Kočevju, 17. decembra.

Že parkrat so v zadnjem času naši lovci prišli z lova »šuštarjič, kot pravijo sami. Nič niso prinesli. Pred nekaj dnevi pa jih je lovska sreča le pogledala, vsaj z enim očesom. Prinesli so pet prav lepih lisic. Srne so pa z lovci prav domače, včasih celo predrzne. Tudi one menda vedo za paragrafe in se norčujejo iz lovcev.

† Dežman Pavel

kontrolni strojevodja

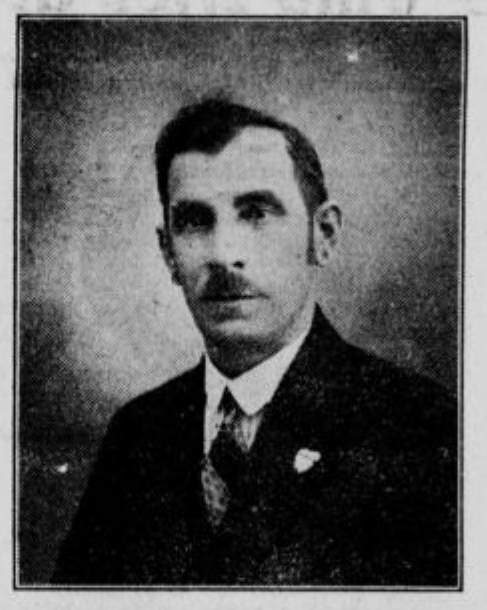

Kdo izmed jugoslovanskih železničarjev ga ni poznal? Ustanovitelj in dolgoletni predsednik, v zadnjem letu pa častni predsednik društva strojevodij Kraljevine Jugoslavije, oblastne uprave Ljubljana je poznal preveč dobro svoje dolžnosti do domovine, do državno-prometnih ustanov, da jugoslovanskega železničarstva, osobito pa do svojih kategorijskih tovarišev — strojevodij. In na tem položaju je bil cel mož, mož neumornega dela, skrajne pridnosti in požrtvovalnosti, ki je vseskozi podredil svoje lastne interese koristim splošnosti. Le tako si moremo danes tolmačiti veliko bol jugoslovanskih strojevodij, ko se poslavljajo od svojega tovariša, katerega jim je neizprosna roka mrzle smrti takorekoč čez noč ugrabila iz njihove srede. Ob nepričakovani noviči, da Dežmana ni več med živimi, je onemel vsakdo. Kdo ga bo sedaj nadomestil na vseh položajih, katere je zavzemal v organizacijah, ki bi tako voljno prevzel svojo dolžnost ter tako dobrohotno pomagal vsakomur, kdor je od njega zahteval podpore ali pomoči! Poleg vseh občečloveških vrlin, ki so ga dičile, pa je posvečal veliko skrb in nego svoji ljubljeni družini. Po zunanjem delu izčrpan, se je rad podal k svojim dragim, kjer je zopet dobil moči in nove sile za nove napore. Ako vidimo danes užaloščeno soprogo, ko s svojimi 4 nepreskrbljenimi otročiči, nemo zro v njegove očetovske oči za vedno zaprte, ki so jih vedno ogrevale s tako milino in skrbjo, se nam odkrije še večje gorje, katerega je povzročila ta nenadna izguba.

Bodi na tem mestu izrečeno globoko prizadeti družini naše najiskrenejše sožalje. Spomin na Te, dragi Pavle, nam ostane svetal in hvaležen! Odpočij se od naporov in mirno počivaj!

Dve nesreči v tovarni

Koroška Bela, 19. decembra.

Zopet dve nesreči v tovarni na Javorniku sredi preteklega tedna. Težko žareče železo je padlo na vrat delavcu Svetinu iz Koroške Bele in mu vrat močno prežgalo in ranilo tudi levo ramo. Ako bi si sam ne mogel pomagati iz tega mučnega položaja, bi moral nesrečno umreti.

Še hujše pa je poškodovalo tovarniškega delavca Miheliča, kateremu je železna masa pritisnila desno nogo ob beton in mu je meča čisto razmesarila. Oba bosta morala ostati dalje časa v bolnišnici na Javorniku.

Oglejte si

božično razstavo

v nedeljo 21. t. m. v zgornjih prostorih tvrdke

P. MAGDIĆ, LJUBLJANA

V ruski cerkvi v Parizu se je vršila slovesna zahvalna služba božja na rojstni dan kralja Aleksandra. Na sliki vidimo našega pariškega poslanika **Spalajkovića**, **Champetier de Ribesa**, bivšega rala Vedel-a, grškega min. Politis-a in Casre-ja, ministra, zastopnika predsednika republike admi šefa protokola.

Največji most v državi

Cez Donavo pri Belgradu

Belgrad, 18. decembra.

Belgrad je v svojem prometu doseda, pogrešal dva važna mosta. Prvega čez Savo, s čimer bi dobil direktno zvezo z ostalim delom države, drugega čez Donavo, s čimer bi bil po najkrajši poti zvezan Banat z Belgradom. Most čez Savo so začeli graditi šele letos, dočim je čez Donavo že v polovici dovršen.

Most, ki bo dvignjen čez Donavo in bo spajal v prvi vrsti Pančevo s prestolnico, bo največji v naši državi. Ogromne arkade tega mostu so vidne že daleč iz prestolnice in pokazujejo že sedaj grandiozno sliko. Zadnjič sem stopil v donavsko četrt, ker me je zanimalo, kako grade največji naš most. Že oddaleč slišiš ropotanje strojev, kri anje delavcev in kratke ukazujoče besede gradbenih mojstrov. Ustavil sem se v neposredni bližini mostu in od tam opazoval mrzlično naglo delo zaposlenih. Povsod opazuješ smotrenost dela. Delavci prevažajo na malih vagončkih potrebni gradbeni materijal in ga spravljajo preko prvih arkad do mest, kjer se polagajo novi temelji novih arkad. Vsakovrstni stroji delajo, grade hitro pod večnim nadzorstvom inženirjev in gradbenikov.

Obrnil sem se na prvega gospoda, ki je pravkar dajal navodila večji skupini delavcev, za informacije. Z ljubeznivostjo mi je razkladal gospod o ogromnem delu, ki zahteva velikanskega napora in največje previdnosti delavcev, še bolj pa inženirjev, ki vodijo gradbena dela.

Most ima dosedaj že pet ogromnih lokov, izpod katerih plovejo z lahkoto ladje, ki so namenjene proti Pančevu in še dalje proti Smederevu. Lokov bo vsega skupaj sedem. S tem bo seveda dolžina mosta zelo velika. Most bo dolg 1250 metrov, torej nad en kilometer. Nadzorstvo in sploh vsa dela pri mostu vodi ing. Aleksander Velicki. Pri tem delu mu pomagata še dva inženerja. Most bo tako širok, da bo speljana po njem železniška proga z dvema tiroma, tramvajska proga tudi z dvema tiroma, široka avtomobilska cesta in pešpot za pešce.

Stroški za pančevski most so v primeru z veličino mostu tudi ogromni. Stal bo namreč po dosedanjem proračunu okrog 360 milijonov dinarjev, od česar bo država prispevala 30 odstotkov, to je 108 milijonov, dočim bomo dobili ostalo vsoto bodisi v materijalu ali v gotovini na račun reparacij.

Od tega mostu do reke Tamiš bo zgrajen visok, močan nasip. Začela so se tudi že osuševalna dela močvirnatih tal med Donavo in Tamišem. Ta dela se zelo otežkočena, ker je zemlja silno mehka in jo bo treba zasuti z drugo in šele nato graditi potrebni nasip za železnico, cesto in tramvajsko progo. Čez Tamiš je projektiran nov most, ki bo po širini enak mostu čez Donavo, bo pa zelo kratek, ker je v načrtu čez največjo ožino te reke. S tem bo napravljena direktna zveza med Belgradom in Pančevim, ki že spada poleg Zemuna pod upravo mesta Belgrada.

Te gradbe bodo zahtevale še veliko trudapolnega dela in tudi časa. Na zgraditev vseh projektov ni misliti pred letom 1933. Most čez Donavo pa bo najbrže dograjen že prihodnje leto.

Do donavskega mostu je sedaj zamišljena podzemska železnica, ki bi bila izpeljana od novopreurejenega belgrajskega glavnega kolodvora pod Terazijami in severnim delom prestolnice do donavske četrti.

Pri gradityi pančevskega mostu je še sedaj zaposlenega veliko delavstva. Ko pa bodo pričeli s sistematičnim osuševanjem močvirja med Donavo in Tamišem in z gradnjo nasipa in mosta čez reko Tamiš, pa se bo število delavstva najmanj potrojilo.

Zahvalil sem se gospodu za podrobna pojasnila in se poslovil. Ko sem odhajal, sem opazoval ladjo, ki je prihajala iz Pančeva in krenila pod drugi že dogotovljeni lok mosta. Izgledala je kakor drobna orehova lupina, ki se izmotava izpod velikanske arkade gigantskega mostu.

Glasba vseh narodov v radio s

TELEFUNKEN 40

prejemni aparat Evrope z volilcem postaj s

TELEFUNKEN-ovim

zvočnikom

ARCOPHON

Jugoslovanska Siemens d d.
Ljubljana, Dunajska c. 1 b

TELEFUNKEN

Na starejša iskustva — Najnovejša konstrukcija

Tudi statistik je naš dobri dr. Dobrojed. Nedavno je čital, da v Ameriki zavžijejo letno nad 500 miljonov funtov makaronov, špagetov in drugih testenin. Takoj je povprašal v tovarni testenin »Pekatete«, koliko se letno izdela odnosno zavžije testenin »Pekatete«. Izračunal je, da bi se zamoglo iz letne produkcije narediti tako dolg makaron, ki bi se enkrat ovil okrog zemeljske oble. Lep rekord. Morda ga posnemajo v Ameriki. In takrat bo treba vse sile napeti, da se uvede splošno uživanje testenin »Pekatete«, da prekosimo prekomorce. Dr. Dobrojed pravi, da se veseli teh časov, kajti on je strasten ljubitelj testenin Pekatet. Mi se mu radevolje pridružujemo.

Ce žganje curlja

Smola trgovskega potnika.

Kranj, 19. decembra.

Na včerajšnjem jutranjem vlaku, ki vozi iz Kranja proti Tržiču, se je pripetila tragikomična zgodbica, ki je med potniki povzročila dovolj hihitanja, pa tudi nekaj resničnega sočutja s prizadetim.

Mlad fant, kakor se je pozneje izkazalo, oženjen ter trgovski potnik neke prodajalne žganja, je prinesel v vlak velik kovčeg, prevezan z navadnim motvozom, nič zaklenjen, sicer močno obrabljen, ki je že tako sam po sebi vzbujal dvom. Fant je bil čeden dečko, dovolj lepo obut in oblečen, toda po obnašanju je bil nekam čudno nemirna natura.

Ampak vse to še ne bi povzročilo smole, ki se je trgovskemu potniku pripetila. Stvar se je začela drugače. Mož je položil kovčeg na polico vrh klopi, potem pa je zopet odšel iz voza. Znenada pa je začelo curljati s police; kaplja za kapljo, vse več in vse bolj. Na nasprotni klopi pa je sedel organ finančne kontrole, višje sorte glava, ki je bil očividno namenjen nekam na inspekcijo. Zavohal je organ liste kapljice, ki so se jele zgoščevati v curek, ki je 'il s police, pa pogledal:

»Aha, brinjevec bo! Čigav pa je ta kovčeg?«

Nihče se ni oglasil. Čez čas pa je prišel v voz pravi lastnik. »Je to vaše?«

»Da, moje.«

»Bodite tako prijazni, pa mi odprite kovčeg, da vidim, kaj je notri.«

Tako se je zgodilo, da je bila kmalu ugotovljena vsebina kovčka; v njem so bile štiri steklenice žganja, skupaj šest litrov.

»Zdaj pa mi pokažite potrdilo o plačani užitnini.«

Fant je postajal nervozen. »Ja, kakšno potrdilo pa? Ja, oprostite, saj jaz sem le potnik, to so vzorci.«

Sledilo je legitimiranje. Mož je imel res neko razvcfrano potrdilo, da prodaja žganje v imenu tega in tega; ligitimaci e, ki jih trgovskim potnikom izdaja Zbornica za TOI v Ljubljani, ni imel.

Organ finančne kontrole je izjavil, da je žganje zaplenjeno, da mora mož z njim v Tržič, kjer se bo skupaj z žganjem predstavil pristojnemu finančnemu oddelku.

Zdaj pa mož: »Jaz v Tržič? Zakaj v Tržič? Oprostite, jaz ne grem v Tržič. Počemu naj grem v Tržič?«

Organ finančne kontrole pa je ohranil mirno kri. Zračunal je in ugotovil, da gre za okroglo 400 Din; toliko bo treba plačati trošarine ter še kazni; če fant založi ta denar, lahko takoj dobi nazaj žganje in kovčeg. Toda trgovski potnik izjavi, da nima denarja. Pa nič. Potem brezpogojno v Tržič. Trgovski potnik noče, se upira, ko nič ne pomaga, hoče siloma z vlaka, ki še ni odpeljal. Nazadnje mu prično teči solze iz oči. Stopi pred finančnega organa, pogleda ga od blizu, potem praša, boječe, sočutno:

»Oprostite, ali ste vi oženjen?«

»Saj to ne spada k stvari.«

»Vem, da ne, toda rad bi vedel, oprostite!«

»Da, sem!«

»Vidite, jaz sem tudi!«

»Toda, kaj hočete s tem?«

»Nič. Ampak človekoljubje, gospod . . .«

S tem je hotel trgovski potnik reči, naj se ga gospod organ finančne kontrole vendarle usmili, zaka kazen ne bo majhna. Zraven tega je finančni organ pri osebni preiskavi našel v potnikovi listnici neko potrdilo, ki ni bilo kolkovano, kakor treba. Potrdilo je vzel, ga bo poslal na davčno upravo, pa bo spet kazen . . .

Tako je potnik v resnici doživel smolo, ki ne bo brez občutnih posledic. Tega mu namreč nihče verjel ne bo, da se vzorci žganja prenašajo kar v poldrugolitrskih steklenicah . . .

K vsakemu slavu . . .

spada domača glasba. Vi lahko igrate potom naših poučnih pisem, ki so Vam brezplačno na razpolago, ako ste si pri nas nabavili kak instrument. Zahtevajte tedaj še danes brezplačno knjižico »Kako postanem dober godbenik«.

MEINEL & HEROLD

tvornica glasbil in harmonik,
prodajalna podružnica **Maribor Sl. 102**

Jeseničani pogrešajo snega in vode

Jesenice, 20. dec.

Časopisje nam od vsepovsod poroča o snegu, ki je zapadel ter napravil na napeljavah več ali manj škode. Na Jesenicah smo ga komaj videli, da je še bel in da so ceste lepše ko v poletju, le vse so posute z gramozom. Vozniki lesa in drugih stvari iz Rovt si žele snega, ker bi jim bila tako vožnja olajšana, delavstvo pa pravi, naj le tako ostane do Velike noči. Zaslužek je majhen in komaj zadostuje za prehrano sebe in družine, za čevljarja pa ne ostane nič. V takem vremenu pa je vsak čevelj dober. Sicer pa se kaj rado uresničiči staro reklo namreč, da gosposka in zima ne prizaneseta.

Mraz (v petek zjutraj smo ga imeli 7 stopinj C) pa vodne pritoke hitro suši tako, da je tudi Sava že pod normalo, ravnotako Radovna ter si bo morala tovarna v kratkem pomagati s parnim pogonom. Iz Murske Sobote nam Slovenec poroča, da imajo vode preveč, ker imajo dan za dnem padavine. Torej, ravno narobe, tam kjer vode ne potrebujejo, jo imajo odveč, tu, kjer bi jo potrebovali v industrijske svrhe, jo pa vsako zimo zmanjka.

★ **Noseče matere** se morajo skrbno varovati vsakega zaprtja z uporabo naravne **»Franz-Josef«-grenčice.** Predstojniki vseučiliških klinik za ženske hvalijo soglasno pristno **»Franz-Josef«-vodo**, ker se lahko zauživa in se gotovo pojavi v kratkem času odvajajoči učinek brez neprijetnih stranskih pojavov. **»Franz-Josef«-grenčica** se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Razprodaja

zimske zaloge damske in moške konfekcije po izredno znižanih cenah pri

Elite Ljubljana

Prešernova 7-9

25 let na odru

Mag. pharm. Fedor Gradišnik.

Celje, 19. decembra.

Če stopiš v mali lokal lekarne »Pri križu« v Celju, te pozdravi mož finih krelenj, plemenito črtanega obraza. Stojiš pred možem, ki ga je življenje že trdo oblikovalo, a ki življenju ne mara podleči. To je Fedor Gradišnik, današnji naš slavljenec. Danes se mu ni dobro godilo, borbo za obstanek je čutil globlje ko marsikateri, ki uživa vsesplošno sočutje, a ta borba je le žlahtnila njegovo vedno navzgor usmerjeno stremljenje po stvarjanju resnih in solidnih idealnih vrednot.

Fedor, kakor ga prijatelji kratko nazivamo, je bil rojen l. 1890 kot sin popularnega narodnega delavca učitelja Armina Gradišnika v Hrastniku. Če je oče s svojo izrazito narodno linijo dal Fedorju obilo na bogastvu ljubezni do naroda, je njegova mati tvorno vplivala že v najnežnejših letih nanj kot bodočega gledališkega človeka. Spomini na otroške uprizoritve pravljic v domači hiši so še danes Fedorju najdražja lastnina. V letu 1900 je vstopil v slovensko-nemško paralelko celjske gimnazije, kjer so mu bili najizrazitejši učitelji prof. Josip Fon, prof. Anton Cestnik in dr. Anton Dolar. Že v dijaških letih se je začel intenzivno zanimati za gledališče in je v tem oziru močno vplivalo nanj takratno celjsko nemško gledališče, kjer se je učil pri Ferdinandu Mayerhoferju, danes članu dunajskega Burgtheatra, ter Gustavu Kühneu, danes znamenitem filmskem igravcu. Seveda ni nikdar manjkal tudi pri takratnih slovenskih predstavah v Narodnem domu, kjer je bil zlasti prihod ljubljanskih slovenskih igravcev zanj vedno praznik.

Prve začetke lastnega udejstvovanja je Fedor pokazal l. 1905. S tovariši je sestavil mali ansambl, ki je nastopal v stanovanju Fedorjevih staršev, in katerega najizrazitejši člani so bili trije sinovi Gradišnikove in trije sinovi Radejeve rodbine. Istega leta je izšel v »Zvončku« tudi Fedorjev dramski prvenec »Tat«, drama v 2 dejanjih.

Od takrat dalje srečamo Fedorja med najizrazitejšimi gledališkimi delavci v Celju, na Jesenicah, na Vrhniki, pa zopet v Celju. Režiser in igravec se je vedno naklanjal predvsem resni drami in našel svoje zadovoljstvo posebno v Cankarjevih delih. Za 25letnico svojega gledališkega življenja si je umevno izbral zopet Cankarja. Drevi nastopi v eni najmočnejših cankarijanskih figur kot Kantor v »Kralju na Betajnovi«.

Naj nam Vsedobri ohrani še mnogo, mnogo let tako vsega delovnega in mladostnega, vsega ustvarjajočega in oživljajočega, kakršen si nam danes!

Za Vašo pisarno samo
Dr. ČERNETOV POSLOVNI KOLEDAR
1931, objednem Pos! Adresar Jugosl.
Din 30·— v knjigarnah

Zemljo veleposestev kmetičem!

Murska Sobota, 18. decembra.

Kdor pozna razmere v Slovenski krajini, ve, da je rešitev vprašanja agrarne reforme v gotovem oziru največji in tudi najvažnejši problem. Že leta sem se bije v tem oziru boj, in ta boj je ustvaril Agrarno zadrugo v Črensovcih, ki ima danes v reševanju agrarnega vprašanja odločilno besedo.

Dogodki zadnjih dni kažejo, da se bližamo končno rešitvi agrarnega problema. V tem oziru sta odločilne važnosti zlasti dve dejstvi.

Agrarna zadruga je na zadnjem občnem zboru sprejela med drugim sledeče sklepe:

a) Zemlja se naj razdeli na 5 razredov. Cena je: za najboljšo 3 Din, za dobro 2 Din, za srednje dobro 1.50 Din, za slabo (in travnike) 1 Din, za najslabšo 50 par.

b) Pri pogodbi se plača prostovoljna ara. Četrtina kupnine se naj plača do novembra prihodnjega leta, cela vsota pa se poravna do 31. dec. 1937. Razen tega so bili sprejeti tudi še drugi sklepi.

Na te sklepe je dalo veleposestvo v Beltinciih sledeči odgovor: »Uprava veleposestva stoji na stališču, da dobijo interesenti zemljo po čim nižjih cenah in pod ugodnimi pogoji. Povprečna cena za zemljo je približno 2000 Din, in sicer za njive nekoliko več, za travnike in pašnike nekoliko manj.

Najprimernejša darila
za božič in novo leto
Vam nudi
NOVA ZALOZBA
r. z. z o. z.
Ljubljana, Kongresni trg 19

Knjige
domače in tuje slikovnice in vse mladinsko slovstvo

Pisarniške potrebščine
tudi cele garniture, risalno orodje, nalivna peresa i. t. d.

Dekorativni predmeti
za stanovanje in pisarne.

Bogata zaloga božičnega nakita in vseh vrst koledarjev.

Cankarjevi in Finžgarjevi zbrani spisi v posebno lepi opremi.

Plačilni pogoji so sledeči: Kupec plača po sklenitvi pogodbe 10% kupnine za aro. Eno četrtino kupnine mora plačati do 1. aprila 1931. Ostalo kupnino pa v enakih poletnih obrokih do začetka l. 1934. Do 1. aprila 1931 se ne računijo obresti. Od 1. aprila 1931 plača kupec od neporavnane kupnine 8% obresti. — Kdor plača celo kupnino do 1. februarja 1931, dobi 8% popusta itd. — Za slučaj večje nesreče se dopusti na posebno prošnjo odložitev zapadlih obrokov in obresti na prihodnje leto.

Navedeni dejstvi sta za rešitev agrarnega problema v Slovenski krajini nedogledne važnosti. Pomemben je zlasti odgovor beltinskega veleposestva. Uprava je z njim podala načrt, po katerem se bodo morala ravnati tudi druga veleposestva. Kako se bo zadeva dalje razvijala, nam bo pokazala bodočnost. Mirno pa lahko že sedaj rečemo, da je Agrarna zadruga v Črensovcih v polni meri dosegla svoj smoter, da so namreč veleposestva tako nizko šla s cenami, je edino njena zasluga.

Od svoje strani želimo, da bi se agrarno vprašanje čimprej rešilo. To zahteva kritični socialnogospodarski položaj interesentov.

Preiskava o tatvini dragocenosti končana

Ljubljana, 20. decembra.

O velikanski tatvini dragocenosti, ki je bila odkrita dne 3. decembra v Ljubljani na škodo tvrdke »Preciose« v Zagrebu, smo dobili še naslednje informacije:

Aretirana železničarja Luka Dogan in Alojzij Fajfar sta tatvine v železniških vlakih izvrševala že dalj časa. Znala pa sta te tatvine tako spretno zakriti, da je sum vedno padel na osebje, ki spremlja železniške vlake iz Zagreba v Ljubljano. Dogan je bil izučen ključavničar in je znal z vitrihom odpirati, pa tudi zapirati kovčege. Pred kratkim sta pokradla več blaga, zaradi katerega sta bila osumljena radi tatvine dva mariborska železničarja, proti katerima je bila že določena kazenska razprava. Fajfar pa je to tatvino že priznal in bosta dobila omenjena mariborska železničarja popolno zadoščenje, ker sta bila pred dvema mesecema suspendirana.

Oba, Dogan in Fajfar, sta pred kratkim pokradla tudi več klobukov, ki jih je poslala domžalska tvrdka Oberwalder neki tvrdki v Osijek.

Afera z ukradeno zlatnino pa je imela še bolj tragičen zaključek. Ko sta Fajfar in Dogan odpirala kovčeka z zlatnino, ju je zalotil pri tem vlakovodja Gjuro Baršič, rojen leta 1877., kateremu je manjkalo le eno leto do polne pokojnine. Oba tatova sta staremu železničarju dala več zlatnine v teži 1.15 kg in vredne 25.000 Din. Zlato je starega železničarja premotilo in je Baršič res vzel to zlato ter ga skril doma v podstrešju, kjer ga je pozneje policija našla. Ko pa je bila afera odkrita, se je Baršič zbal, ter 7. decembra izginil. Dne 12. decembra so ga našli obešenega na zagrebškem Mirogoju.

Vsega skupaj so do sedaj našli skupno 3.05 kg zlatnine v netto teži, vredne 207.000 Din. Tvrdka »Preciosa« pa je izjavila, da ji manjka še za okoli 140.000 Din zlatnine.

V službo vzamemo

spretnega prodajalca in korespondenta

Reflektiramo le na prvovrstne moči

RADIO LJUBLJANA
Miklošičeva cesta 5

Žalost in veselje v Središču ob Dravi

Spet se je zagrnil grob nad mladim življenjem. V petek zjutraj je umrl na Preseki pri Središču idealen mladenič, čevljarski pomočnik. Avgust Lovrec. Obolel je pred meseci na zavratni bolezni, ki mu je pretrgala

nit življenja. Kot prvovrsten rokodelec, dober in marljiv delaven član kat. društev, skromnega, tihega in mirnega značaja je bil Gustek povsod priljubljen in ponos vseh fantov. Njegovo telo smo včeraj pokopali, duša njegova odšla je k Vsesodniku na račun, a dobra njegova dela in zgledno njegovo življenje pa ostanejo med nami za zgled in v trajen spomin. Spavaj sladko, blagi Gustek, v rodni zemlji in počivaj v miru! — Prizadetim pa naše iskreno sožalje.

Novi župan. Po smrti neutrudljivega župana g. Franca Lukačiča je bil predlagan županom in nato od oblasti potrjen občinski odbornik g. Anton Kolarič, posestnik v Središču. Včeraj je na okr. pog. v Ptuju prevzel županske posle od dosedanjega vršilca g. Feliksa Horvata. G. Kolarič je vnet delavec (načelnik) gas. društva, in uživa povsod velik ugled in zaupanje. K imenovanju mu častitamo tudi mi. Vemo, da bo tudi on skušal voditi prevzeto občino po vzoru n amornega g. Lukačiča v splošno zadovoljnost in vsestransko korist svojih občanov.

V občini Obrež se je izvršila ta teden izmenjava hišnih številk. Tablice so prav lične.

Opozarjamo že danes, da bo za praznike izšla obsežnejša izdaja »Slovenca«. Da bi se zamoglo ustreči vsem čitateljem in prijateljem lista, smo ga naročili za praznike kar **50** izvodov. Dobili ga boste pri trgovcu g. Ivanu Meketu že na »sveti post« in na Štefanovo. Segajte pridno po njem.

Na Štefanovo ob pol 7 zv. prirede igralci Ljudskega odra v Društvenem domu ljudsko igro: Legionarji. Igra je zajeta iz dobe Francozov na Slovenskem. Prijatelji lepih iger iskreno vabljeni. Vstopnina običajna.

Položite pod božično drevo svoji deci

„Tabu"

najlepše in zabavno branje za zimske večere! Potovali boste s Kolumbom v Ameriko, s Kortesom v Mehiko, s Pizarom v Peru, z Magelanom okrog sveta.

Zvezek samo 2 dinarja

(Dobi se v jugoslovanski knjigarni in misijonski pisarni.

Koledar

Nedelja, 21. decembra (4. adventna nedelja): Tomaž, apostol.

Jutri: ponedeljek, 22. decembra: Demetrij, mučenec. Flor, mučenec. Solnce stopi v znamenje kozla ob 14.40 uri. Začetek zime. Najkrajši dan in najdaljša noč. Dan je dolg 8 ur in 20 minut.

Osebne vesti

= **Izpit so napravili** za čin aktivnega sanitetnega majorja san. kap. I. razr. dr. Roman Fedina; z ačin akt. konj. kap. II. razr poročnik Vekoslav Pintarič; za akt. nižjega voj. uradnika II. razr. ekonomske stroke nižji voj. uradniki III. razr. Vilim Šaer, Ljubomir Kulaš, Janko Bireš, Marko Krznarič in Mihael Poček in za čin akt. nižjega voj. kapelnika IV. razr. narednika-godbenika Tomislav Zidar in Karlo Lorbeg.

Mala kronika

★ **Truplo † g. župnika Jos. Knifica** se danes ob pol 12 opoldne blagoslovi v mrtvašnici Splošne bolnišnice v Ljubljani nato pa prepelje z avtomobilom skozi rodno vas Trbonje, kjer se izvrši drugi blagoslov v domačo faro v Gorah, kjer se v župnišču položi na mrtvaški oder. Pogreb bo v ponedeljek dopoldne ob enajstih.

★ **Katehetske nagrade na meščanskih šolah.** Kraljeva banska uprava dravske banovine v Ljubljani je sporočila škof. ordinariatu z dopisom z dne 14. dec. 1930 št. IV. 20976-1 sledeče: »Ker so javile nekatere meščanske šole da honorarni veroučitelji (župniki in kaplani) ne prejemajo veroučnih nagrad je odločilo ministrstvo prosvete z odlokom O. N. br. 84668 z dne 17. nov. 1930, da se honorarnim veroučiteljem na meščanskih šolah honorira vsaka dejansko opravljena učna ura s 14 Din po odloku N. br. 284-25. Honorarne ure iz veronauka naj ravnateljstva izkažejo mesečno v seznamih za nadure kot za druge prekomerne učne ure strokovnih učiteljev odnosno za ravnateljsko mesečno nagrado iz državnega proračuna. Ako kateheti za dobo od 1. aprila 1930 do 30. nov. 1930 niso prejeli nagrad, naj ravnatelji predlože kot za to dobo tako, seznamе.« Gg. veroučitelji na teh šolah se o tem s tem obveščajo. — Škof. ordinariat v Ljubljani.

★ **Zgodovinsko društvo v Mariboru** se obrača na svoje člane z vljudno prošnjo, da mu pošljejo oni člani, ki tega ne potrebujejo, celotni letnik I, XI, XII ter Kovačičevo knjigo »Trg Središče«, Maribor 1910. Društvo plača imenovane publikacije po običajni ceni, oziroma vračuna vrednost poslanega v članarino. Naši javnosti so pri društvu na razpolago za Din 10 grbi mesta Maribor, katere je izdelal g. Mravljak Josip iz Vuzenice. Tisk prvega snopiča XXVI. letnika »Časopisa za zgodovino in narodopisje« se bliža koncu; prosimo vse naše članstvo, zlasti pa še gospode poverjenike, da opozorijo svoje znance na ČZN in da pridobivajo novih članov. Pošiljatve zaprošenih publikacij, naročila za grbe Maribora in prijave novih članov (letna članarina Din 50.—) naj se pošiljajo na naslov: Zgodovinsko društvo v Mariboru.

Izvirne francoske pastilje
„VALDA"
proti škodljivim učinkom megle in vsem boleznim dihal.
Prodajajo vse lekarne in drogerije.

★ **Ilustracija štev. 12** je pravkar izšla s sledečo vsebino: Sv. Miklavž. — Lyonska zabavnika Coquard pred jaslicami (B. Orel). — Kako praznujejo Božič po svetu. — Božični večer. — Rojstvo Gospodovo v umetnosti. — J. Zorman. — Pravljica z božičnega drevesa. Ministrski predsednik g. Živković v Sloveniji. — Volk (Ing. V. Koprivnik). — Iz gledališča: Moč usode, La Boheme, La Mascotte. — O Mascotti (B. Kreft). Iz Rogaške Slatine. — Film: O filmskem obrazu. Filmska anketa. Gdčna Lubejeva, Richard Tauber. — Če gledam izložbena okna naših knjigarn. — Nove knjige. — Tigrovo oko. — (A. Mills) Sodobni moderni detektiv. — Iščemo Atlantido! — Startajoče žene. — (Wierzynski — Fr. Vodnik.) — Iz pravgodovine nogometa (M. Celar.) — Naši otroci. — Pozdrav »Ilustraciji«. — Slovenci v Parizu (D. Zelen). — Sarajevo (B. Magajna). — Slovenci na Poljskem (T. Debeljak). — Fotoamater: Moja prva fotografija (A. J.) — Dolg čas (Veselko Pičirad) — Iz vsega sveta. — Hrabroslav Volarič. — Oktavo više...! — Moda. — Naslovna slika na ovitku v treh barvah Fr. Stiplovšek: Pozimi (pastel). — Ta številka je božična in obsežnejša. Ima 8 strani priloge in še 4 strani kazala za drugi letnik. Po svoji izbrani vsebini mora zadovoljiti vse sloje našega naroda. Kdor se zanima za naravo, tehniko, modo, gledališče, film, umetnost, za lepo knjigo, šport, fotografijo, glasbo, za Slovence na tujem itd., mora v tej številki najti nekaj, kar mu bo po godu. Priporočajte »Ilustracijo« med svojimi znanci! Zahtevajte jo v javnih lokalih! Posamezne številke po 10 Din v vseh knjigarnah in trafikah. Celoletna naročnina 100 Din, polletna 55 Din. »Ilustracija izhaja vsak mesec enkrat in bo drugo leto prinašala krasne slike in branje. Naročite si jo takoj in zahtevajte številko na ogled! Uprava revije »Ilustracija«, Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6/I.

Čuvaj Tvoje lepe zobe

da Ti vedno ostanejo zdravi in beli kot biser. Vzemi za dnevno nego edino

Sargov
KALODONT
Lepši zobje

★ **»Društvo učiteljic v Mariboru«** je imelo dne 14. dec. dopoldne v Cankarjevi šoli svoj občni zbor. Udeležilo se ga je lepo število učiteljic iz Maribora in okolice, ki pa so s posebnim veseljem pozdravile tudi udeležbo bodočih tovarišic, danes gojenke IV. in V. letnika obeh ženskih učiteljišč. Zborovanje je vodila strokovna učiteljica Jela Levstik iz Maribora. Po tajniškem in blagajniškem poročilu se je razpravljalo o priključitvi društva v Mariboru, k onemu v Ljubljani. K tej točki, sta živahno pozdravljeni, podali poročilo tovarišici iz Ljubljane, ga. Vita Zupančičeva in ga. Angela Vodé. Prva je poročala o postanku in borbah društva v Ljubljani pred 30. leti očrtala je njega pomen nekdaj in danes in sledni č v toplih besedah bodrila k sodelovanju. O delu društva danes, njegovih nalogah in smotrih je govorila ga. Vodé. Naglašala je posebno namen samonaobrazbe k širšemu prosvetnemu delu med narodom, zlasti za naše ženstvo. Društvo ima v programu tudi »Dom učiteljic« — ki bi naj bil dom upokojenih učiteljic, streha in zavetišče naobraževalnih tečajev učiteljic itd. Udeleženke so sledile poročilu obeh z vidnim zanimanjem in glasnim odobravanjem. Ker zasledujeta obe društvi iste cilje, se soglasno sklene priključitev društva v Mariboru k onemu v Ljubljani. Kot glavno poverjenico za bivšo mariborsko oblast si udeleženke izvolijo tovarišico Jelo Levstik, njej v pomoč pa učit. Ant. Rijavec. Po možnosti želi društvo prirejati informativna in poučna predavanja po vseh večjih centrih banovine. K predlogom o raznih tekočih šolskih in stanovskih zadevah se je razvila sledn č zelo živahna, stvarna in zanimiva debata. Z veseljem se je pozdravil dokaz zanimanja učiteljstva samostanskega učiteljišča za delo in stremljenje učiteljic bivši hgojenk zavoda. Ob takem skupnem delu, bi društvo tim sigurneje stopalo za svojim smotrom. Zborovanje je pokazalo, da je udeleženkam mnogo do resnega in temeljitega dela v prid šole in stanu.

Vsakovrstne ure, zlatnina in srebrnina po nizki ceni pri
L. VILHAR, urar
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 36

★ **Sneg po deželi** ne leži povsod, kakor bi kdo mislil. Po vsej ljubljanski okolici ga je sicer dovolj, vsaj toliko, da je ravan bela. Več snega je po Dolenjskem, ter po Notranjskem, zlasti na Blokah. Popolnoma brez snega je krajina med Kranjem in Tržičem ter dalje proti Podnartu in proti Brezjam. Tudi v kamniški okolici je zelo malo snega, ponekod celo nič.

★ **Mraz in sneg v Kranjski gori** dne 19. t. m.: Temperatura ob 7 zjutraj —7 C, barom. 775 mm, oblačno, a se jasni, snega pršiča v dolini 15 cm, v višjih legah več, smuka idealna.

★ **Iz Bohinja** poročajo: Posebno lep prostor za zimski sport se nudi smučarjem poleg hotela Sv. Duh, ki je odprt vse leto, tudi čez zimo. V hotelu samem je za udobnost tujcev kar najbolj poskrbljeno. Razpolaga z dovolj prostori — ima namreč nad 20 sob, ki so vse kurjene — in postreže s toplimi jedili v vsakem času, podnevi in ponoči. Posebna udobnost za smučarje je tudi sušilnica, ki se nahaja v hotelu. Prav tako je tudi za nedeljsko službo božjo poskrbljeno in se bere sv. maša vsako nedeljo ob 9. — Smučarji in vsi, ki iščete užitka v zimskem sportu, pridite k Sv. Duhu v Bohinj, kjer se mu boste v vsej brezskrbnosti in največji udobnosti lahko posvetili.

ZA BOŽIČ IN SVETI VEČER

razne delikatese, čaj, rum Cognac, namizna, buteljčna in originalna španska desertna vina, likerji, Champagner, Sekt itd. pri
FR. KHAM, LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 8.
Prepričajte se osebno o cenah in kvaliteti.

★ **Izrezljano cerkvico,** krasno ročno delo, si lahko nabavite za okras svojega stanovanja ali pa za darilo za božične praznike. Cerkvica sestoji iz 265 delov s petimi stolpiči in oltarčkom v notranjosti ter je tudi lepo prebarvana. Opozarjamo posebno župne urade in društva, da si jo nabavijo, ker je cena kljub vzorni izdelavi zelo nizka. Naslov pove uprava »Slovenca«.

★ **Dvodnevni kletarski tečaj** bo dne 12. in 13. januarja 1931 pri banovinski trsnici in drevesnici v Pekrah pri Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja dnevno od 8 do 12 in od 14 do 17. Potrebni obiskovalci tečaja, ki izkažejo to s potrdilom pristojnega občinskega urada, dobe prispevek za hrano. Skupno prenočišče je brezplačno. Zanimanci, ki se žele tečaja udeležiti, naj javijo to najkasneje do 10. januarja upravi nasada.

★ **Slabo vreme?** Snežke si je treba predvsem mirno izbirati, zakaj naglica nikjer, tudi tu, ni dobra. Snežke se morajo ne samo nogi prilegati, temveč tudi po obliki in barvi — obleki. Nudi se vam prilika, da si nabavite dobre in cene *Wimpassing*-snežke. Ne odlašajte več! *Wimpassing*-snežke so vsako zimo brž razprodane. Zahtevajte *Wimpassing*-snežke z *rdečo* zvezdo, ki je znak za najboljše blago!

DRAGO GORUP & CO.
Ljubljana, Miklošičeva cesta 16/I.
Vam nudi solidne in vseh cen
damske zimske plašče
PRIDITE
in ogiejte si zalogo brezobvezno!

Ali si zavedaš,

da ima že malenkostni prehlad lahko resna obolenja za posledico? Telo ne more vedno sam po sebi premagati provzročitelje bolezni, ki so vstopili v telo.

Ravnaj se po tem in vzemi **pravočasno**

Aspirin-tablete.

BAYER

Pazi pa na to: vsak zavoj in vsaka tableta nosi Bayer-jev križ.

★ **Voščila za Božič** sprejema uprava našega lista najkasneje do torka zvečer. **Cenjene inserente** prosimo, da jih oddajo čim največ mogoče že v ponedeljek.

★ **Novoletna voščila** naj izvolijo oddati stranke, ki doslej tega še niso utegnile, kolikor največ mogoče še pred Božičem. Pozneje došli oglasi te vrste se žal ne bodo mogli uvrstiti na določeno mesto.

★ **Doktorja Franceta Prešerna zbrano delo.** Uredila dr. A. Pirjevec in dr. J. Glonar. Ljubljana 1929, 295 strani, nevezano 40 Din, celo platno 55 Din, vezano v eleg. usnje 90 Din. Ta izdaja obsega vse, kar se nam je Prešernovega do danes ohranilo, t. j. pesmi, (tudi v nemškem jeziku), in je edino popolno delo našega največjega slovenskega pesnika Prešerna. Oprema knjige je eleganina in klub temu ni knjiga draga. Posest te knjige je za vsakega Slovenca skoro dolžnost. Knjigo je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

★ **Kvišku srcal** — Slovenska maša za mešan zbor in orglje, uglasbil P. Hugolin Sattner kot op. 45. Založila Jugoslovanska knjigarna. To je božično darilo skladatelja slovenskim korom. Čestokrat že se je čitala kritika, da se pri tihih mašah premalo ozir jemlje na posamezne dele sv. maše, da se za darovanje pojo Marijine pesmi, premalo pa se poudarja darilveni značaj sv. opravila. Vse to je opravičeno, dasi se mora upoštevati tudi naspolno mnenje, namreč, da se sme pri tihih mašah peti karkoli cerkvenega. Temu nedostatku je skušal skladatelj že prej odpomoči s tem, da je izdal slovensko mašo od Pelarja in Miklošiča, to je storil tudi profesor Beran s tremi jako teplimi mašami. Sedaj nam pa skladatelj podaja lastno delo v osmih kitican na besedilo odlične pesnice M. Elizabete. Vsak kitica se globoko prilagodi dotičnemu delu sv. maše: vstop, slava, vera itd. Slovenska maša je zložena v čistem sodobnem stilu, ki našemu ljudstvu najbolj prija; zapušča konvencionalno strnjo, varuje se pa tudi hipermodernizma, ki je zložen samo za 1% cerkva, 99% vernikov pa je nerazumljivo, zategadelj nikakor ne more veljati za umetnost in kulturni faktor v smislu svete cerkve. Maša gre z vsako kitico bolj na globoko, zlasti »Jagnje božje« in »Obhajilo« sta globoko zamišljeni, nežni toni. Mašo je tiskala tvrdka Čemažar in drug, črno na belo, na močan papir. Partitura stane 24 Din, vsak glas 5 Din.

★ **Ivana Cankarja Zbrani spisi** — dosedaj XI zvezkov z uvodi in opombami — so vsebinsko najbogatejši dar, ki ga lahko privoščimo svojim prijateljem ali sebi. Ime Ivana Cankarja prehaja danes v last svetovne kulture, pokažimo tudi mi, da smo vredni njegovega dela in iščimo iz bogastva, ki ga nam je zapustil. Vsa dela se lahko naroče tudi na obroke pri Novi Založbi v Ljubljani. vHli.ťdoseda'n Peznalqistprab'še

★ **Za božične praznike in na Silvestrovo v Pariz in Nico.** Ceneno šestdnevno bivanje v Parizu. Natančnejše informacije daje »Putnik«, Ljubljana, Dunajska cesta 1.

★ **Kosmetika** je posebna stroka medicine, ki se bavi s problemom obdržanja in nege lepote. Kosmetska kemija je našla že več sredstev, ki včasih prav čudovito učinkujejo. Moderni reprezentanti teh sredstev je serija Palmira izdelkov, ki so tudi že v Jugoslaviji dobro znani. Vsak posamezen kos te Palmira serije je plod moderne znanosti. Palmira kosmetski izdelki so radi posebno dobre kakovosti in okusne oblike vzor dovršenega sredstva za negovanje lepote. Palmira kosmetski izdelki se dobe pri nas v vsaki trgovini.

★ **Ceneno bivanje na Dunaju** s popustom po avstrijskih železnicah od 20. nov. 1930 do 3. jan. 1931 na podlagi informacije, ki se dobi, kakor tudi tozadevne informacije, pri »Putniku«, Ljubljana, Dunajska cesta 1.

★ **Mrzle noge** je začetek vsakega prehlada. Zatorej se mora uporabljati za čevlje, ki so izpostavljeni večjemu štrapacu posebno pri mokromrzlem vremenu, Schmollovo Gumitran-mast za usnje. Samo Schmollova mast za usnje naredi čevlje nepremočljive, druge cene masti za usnje so narejene iz sirovin, ki čevlju prej škodijo kot koristijo. Schmollova Gumitran-mast za usnje je preizkušena že 50 let in jo izdeluje ista tvrdka, ki izdeluje svetovnoznano terpentinovo kremo za čevlje Schmollpasto. Ne dajte si vsiliti drugih znamk.

★ **Zanemarjen prehlad** ima često najslabše posledice. Kot staro-preizkušeno sredstvo proti kašlju, prehladu dihalnih organov, hripavosti in zasluženo so znane skoro po vsem svetu **Kaiserjeve prsne karamele** in se dobijo sedaj v originalni kakovosti v lekarnah, drogerijah in kjer so vidni plakati. V lastnem interesu konzumentov je, da izrecno zahtevajo originalno kakovost (cena 5 Din za vrečico ali 12 Din za ploč. škatljo), kjer se nahajajo v prometu ničeva ponarejanja, katera zdravju prej škodijo kot koristijo.

★ **Darila trajne vrednosti odločujejo.** Nudi Vam jih **F. Čuden, Prešernova ul 1.**

★ **Tivar-obleke** se dobivajo v Ljubljani v prodajalnah: Sv. Petra cesta 23, Celovška cesta 63 ter v Kranju, Glavni trg 101.

★ **Čajno maslo** za božične praznike v najboljši kvaliteti Vam nudijo Osrednje mlekarne, Ljubljana, Maistrova ul. 10.

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama: Naš gospod župnik. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Opera: Ob 3 popoldne. Vesela vojna. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Filharmonija: Akademija gojencev državnega konservatorija. Ob pol 11 dopoldne.

Prosveta Trnovo: V društvenem domu, Karunova ulica 14, spevoigra »Kovačev študent«. Ob 8 zvečer.

Ljudski kino Glince: Ob 4, 6 in 8 velefilm »Krik mesa« (Emil Janik).

Salezijanska mladinski dom: Ob 16 Božičnica Vincencijeve konference z igro »Kjer ljubezen, tam Bog«.

Kino Kodeljevo: Ob 18 in 20 film Volga... Volga...

Nočno službo imajo danes lekarne: mr. Bahovec, Kongresni trg, mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78 in mr. Hočevar, Šiška VII.

KAJ BO JUTRI?

Drama: Zaprta.

Opera: Zaprta.

Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marijin trg 5 in mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10.

☆

⊙ **Vincencijeva konferenca akademikov** namerava o božiču razdeliti nekaj božičnih daril med družine in otroke barake v Zeleni jami. **Knjige, molitveniki, slike za poleg obleke in perila** dobro došli. Delili bi radi nekaj telesnih in duhovnih dobrot. Kdo bi iz ljubezni do Boga hotel nam, akademikom, ki smo sami revni, pri tem delu pomagati? Darila pošljite na **Vincencijeva konferenca akademikov, Akademski dom, Miklošičeva c. 5.**

⊙ **Božičnica na Gradu**, ki jo priredi Vincencijeva konferenca za Grad, bo na praznik rojstva Jezusa Kristusa. Ker je prireditev namenjena zgolj sirotam, otrokom, vljudno prosimo, če more kdo priskočiti Vincencijevi konferenci na Gradu s kakršnimkoli darom v blagu ali denarju. Sprejema uprava »Slovenca« in hišnik na Gradu. — Vincencijeva konferenca za Grad.

Sobna oprava za 5 Din

se ti nudi ako kupiš srečko Doma služkinj. Dobiš jih v trafiki ali pri Zadrugi Služ. dom, Semeniška ul. 2.

Žrebanje bo 11. januarja 1931.

⊙ **Božičnica v Spodaji Šiški.** Vincencijeva in Elizabetna konferenca sta — kakor vsako leto — tudi letos priredili božičnico. Blage gospe in dobri možje so od hiše do hiše pobirali prispevke, da so mogli napraviti veselje pridnim, toda siromašnim otrokom. V sredo 17. decembra ob 5 popoldne je bilo napovedano obdarovanje. Obdarovanci in njihovi starši so zasedli prostore v samostanski dvorani, pa tudi mnogo dobrotnikov je posetilo prireditev s svojo navzočnostjo. Obdarovanih je bilo 60 otrok. Nekateri so dobili čevlje, drugi gorko zimsko obleko, tretji zopet kaj drugega, kar so bolj potrebovali. Najmanj za 100 Din vrednosti je vsakdo prejel. Posameznim revnim družinam se bo pa sedaj za praznike še nakazalo po nekaj kuriva, moke, kave, sladkorja itd. Tudi precej stare obleke in čevljev, ki so jih dobrotniki darovali, se je razdelilo med najbolj potrebne. Hvala za vse to gre v prvi vrsti Bogu, ki nam je naklonil radodarnih rok in usmiljenih src dobrotnikov, v drugi vrsti pa dostavnim in požrtvovalnim gospem članicam in gg. članom Elizabetne in Vincencijeve konference. V imenu obdarovanih otrok vam kličemo: Bog plačaj!

⊙ **Služkinje!** Danes popoldne ob 3 se vrši v salonu pri Jerneju na Sv. Petra cesti izredeu ob ni zbor zadruge Služkinjski dom. Spored: Poročilo o stanju zadruge in nadomestna volitev enega odbornika. Pridite!

⊙ **Blag neznanec.** V dobrodelne namene je darovul neimenovani dobrotnik po rokah prevzv. gosp. škofa 1200 Din.

⊙ **Pevski zbor v Rokodelskem domu** pod vodstvom g. prof. M. Bajuka ima pevsko **vajo iz enoma** jutri v ponedeljek ob 8 zvečer. Vsi pevci naj se vaje zanesljivo udeleže.

⊙ **Na križišču železnice** na Gosposvetski cesti so začeli polagati tramvajske tirnice. Vozni ter avtomobilski promet je radi teh del čez železniško progo na Gosposvetski cesti zaprt. Vsa vozila v Šiško ter dalje na Gorenjsko morajo skozi Lattermanov drevored. Včeraj popoldne so položili tramvajski tir čez prvi, zgornji železniški tir ter se je zaradi tega tudi železniški promet vršil en čas samo po enem tiru. Križišče tračnic je zanimiv izdelek; masivno železje, ki je sicer vezano med seboj, pa sta vendar oba tira nekako prosta, sama zase izdelana, počiva na dveh močnih lesenih klačah, kamor je pritrjeno z močnimi železnimi vijaki posebne konstrukcije. Ko polože železno križišče še čez drugi železniški tir, kar se bo zgodilo v teh dneh, bo tramvajska proga proti Šiški strnjena ter popolnoma pripravljena za vožnjo. Železni drogovi, kamor bodo pritrdili žico za električni tok, ki bo gonil tramvajske vozove, so ob progi v Šiško večinoma že poslavljeni.

Nalivno pero je pravo darilo!

Garancija za celo življenje. — Amerikanska zlata nalivna peresa Din 220.—, 330.—, 390.—.

A. PRELOG, LJUBLJANA, Marijin trg

⊙ **Električna zadruga za Sp. in Zg. Šiško** v Sp. Šiški ima v nedeljo dne 28. decembra 1930 v salonu restavracije Keršič izreden občni zbor, ki je za vse sloje zelo važen. Pričetek ob 9 dopoldne. Vstop samo zadrugarjem dovoljen.

⊙ **Akademija gojencev drž. konservatorija** na korist božičnice ljubljanski ubožni deci se vrši danes v nedeljo dopoldne ob pol 11 v dvorani Filharmonične družbe. Program je sestavljen iz solopevskih, klavirskih, violinskih točk ter iz nastopa godalnega orkestra. Program izvajajo izključno le konservatoristi in konservatorijski orkester pod vodstvom dveh gojencev dirigentske šole. Konservatorijske produkcije vzbujajo v zadnjem času med publiko veliko zanimanje in splošno hvalijo umetniško sestavljene programe kakor tudi dobro izvedbo, ki je na zelo dostojni umetniški stopnji. Tem več je zanimanje pa zasluži današnja akademija, ko so se postavili konservatoristi v službo dobre stvari, da s skromnim prispevkom prispevajo k obdaritvi najubožnejših ljubljanskih otrok. Vabljen je vsakdo, vstop je prost, kupiti se mora le program, ki stane 5 Din. Začetek točno ob pol 11, konec malo pred 12, akademija se vrši v dvorani Filharmonične družbe.

Do torka zvečer

prinešene obleke v kemično snaženje in barvanje, ter pranje in svetlolikanje perila izgotovi gotovo do praznikov tovarna

JOS. REICH

⊙ **O skavtizmu bo predaval** gosp. inž. Ivan Pengov na X. prosvetnem večeru v Salezijanskem mladinskem domu na Kodeljevem v torek 23. t. m. ob 8 zvečer. Predavanje bo spremljalo 70 skioptičnih slik. Vstopnina 2 in 1 Din.

⊙ **Vreme** se je popravilo. Včeraj zjutraj je v Ljubljani nastopil precej hud mraz, ki čez dan ni dosti popustil. Po cestah je nastala zmrzal, ki je napravila ljudem vsaj suho pot. S tem vremenom smo zaenkrat zadovoljni; radi bi, da bi vsaj čez praznike tako ostalo. Z mestnih ulic pridno vozijo sneg, ki ga zvračajo v Ljubljanico. Pri tem je zaposleno precej delavcev in voznikov. Mraz na ulicah je povzročil, da so brezdomci začeli pritiskati v toplo vežo in v druga zavetja, da se vsaj za silo in za čas ogrejejo.

⊙ **Uspeh prelep med vajenci.** Včeraj dopoldne so vajenci v Strojnih tovarnah in livarnah popravljali podstrešje. Med vajenci sta bila tudi 18 letni Jakob iz Zaloga 66 in pa Bruno. Vajenci so se po delu sprli in Jakob je nahrulil Bruna: »Gobec drži, če ne ti ga bom zavezal!« Bruno pa te žaljivke ni hotel pogoltniti, temveč se je raztegotil, pograbil nož in zabodel Jakoba v hrbet. Rana pa k sreči ni nevarna, sicer bi Bruno najbrže sedaj še bolj obžaloval posledice svoje nagle jeze, kakor jih je tako in tako.

⊙ **Nesreča pri delu.** V Strojnih tovarnah in livarnah je včeraj dopoldne padel z zidarskega odra 67 letni delavec Matevž Merjasec iz Zgornjih Pirnič 72. Dobil je težke notranje poškodbe in je bil prepeljan v bolnišnico.

Najlepše darilo doza zdravja

Če kdo Vaših sorodnikov ali prijateljev ni posebno trdnega zdravja, mu dajte za darilo dozo

OVOMALTINE

in izkazali mu boste največjo naklonjenost

Dobi se povsod. Velika doza Din 56·—, srednja doza Din 32·—, mala doza Din 16·—

PERUTNINO

najfinejšo, pitano, štajersko — gosi, race, purane, purce, poularde itd., itd. nudim najceneje. — Avtopostaja, mitnica Šiška.

⊙ **Vlom v izložbeno okno.** V noči na včeraj je neznan vlomilec vlomil v izložbeno okno trgovine Franca Novaka na Kongresnem trgu. Razbil je izložbeno okno in ukradel iz izložbe tri kose blaga barhenta. Trgovec Novak trpi približno 600 dinarjev škode.

⊙ **Cigavo je perilo?** V četrtek pozno zvečer je stražnik ustavil na Kavškovi cesti v Spodnji Šiški dva bosanska delavca nekega Derviša Margića in nekega Faslija Mujakića. Ta dva sta nesla pod suknjičem več mokrega perila, ki sta ga nekje ukradla. Policija jima je zaplenila eno srajco, 1 par spodnjih hlač, belo moško bluzo in 2 ovratnika. **Policija ne ve, kje je bilo to blago ukradeno** in zato naj se lastnik zglasi pri policijski upravi pri okrajnem nadzorniku Grudnu soba št. 16

⊙ **Cvetlično razstavo si oglejte danes v cvetličnem paviljonu** Korsika, Miklošičeva cesta poleg **hotela Union in Radio-paviljona.**

DARMOL

čokolada za odpiranje

⊙ **Poskusite!** Če ste si kakšenkrat pustili odstraniti kurja očesa in pokvarjene nohte od nestrokovnjaka, Vas je bolelo in tudi uspeha niste imeli. — Sedaj pa poskusite enkrat pri strokovnjaku v kopališču hotela »Slon« in prepričali se boste, kaka razlika in pa Vaše zadovoljstvo.

⊙ **Aktiven smučar** sigurno ve, kaj rabi, da v svojem športu dobro uspeva. Zato Vas tvrdka »Alpina«, **Stane Šporn, Ljubljana, Masarykova 12** (pri kolodvoru) res najsolidnejše postreže.

⊙ **Ovratnike higienično pere, svetlo lika,** kemično čisti **obleke: Šimenc, Kolodvorska 8.**

Moste pri Ljubljani

Danes ob pol 4 popoldne bo priredila Vincencijeva konferenca za Udmat-Selo-Moste v Mladinskem domu na Kodeljevem igro »Kjer ljubezen, tam Bog«. Med igro bo obdaritev siromašnih otrok. Vse prijatelje mladine nujno vabimo na obisk. — Kdor čuti poklic za sodelovanje, naj se prijavi pri tajničnem predsedniku Al. Kocmurju, Društvena ulica 5. Tam se zamore oddati tudi eventuelne darove, stara obleka in obutev. Zlasti potrebuje konferenca podpornih članov, ki bi mogli prispevati mesečno vsaj 10 Din za reveže.

Božičnica Vincencijeve konference bo danes ob 4 pop. v gledališki dvorani Salezijanskega mladinskega doma. Vprizorila se bo Tolstoj-Milčinskega igra »Kjer ljubezen, tam Bog«. Vstopnina: 10, 8, 6 in 4 Din. Istočasno bo v modri dvorani Salez. mladinskega doma božičnica Elizabetne konference.

Srajce za gospode

bele šifon, modne cefir, modne trikolin z 2 ovratnikoma, flanel srajce, zelo trpežne spalne, spodnje gradl in barhent hlače, vseh vrst trikotaž in pletenine za gospode kakor tudi vse vrste modne potrebščine za gospode po konkurenčnih cenah priporoča

F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29.

Da je naše perilo najboljše in najcenejše je že splošno znano. Lastni izdelek, cene kot tovarniške.

Iz društvenega življenja

»Ljubljana«. V ponedeljek ob 8 važna pevska vaja mešanega zbora. — Radi bližnjih nastopov udeležba za vse obvezna. — Pevovodja.

Salezijanski mladinski dom Kodeljevo. Na X. prosvetnem večeru v torek 23. t. m. ob 8 zvečer bo predaval g. ing. Iv. Pengov o skavtizmu. Predavanje bo pojasnjevalo 70 skioptičnih slik. Vstopnina 2 in 1 Din.

Pevski zbor Glasbene Matice. V ponedeljek, dne 22. dec. ob 20 važna pevska vaja — sestanek vsega mešanega zbora. Pol ure pred vajo seja odbora in rediteljev.

Kozjanska planinska podružnica SPD v Kozjem vabi vse svoje člane na podružni zbor, ki bo dne 18. januarja 1931 ob 14 v restavracijskih prostorih g. Podlinška Josipa v Kozjem.

Dr. med. Loize Kramarič

specijalist za kirurgijo

ordinira od ½2.—½4. pop.

Ljubljana, Miklošičeva 18/II.

Telefon št. 31-58

Božična številka dnevnika

izide sredo zjutraj v izredno povečani nakladi in s prilogo, ki bo vzbujala vsepovsod veliko pozornost. Radi tega je ta izdaja »Slovenca« nadvse prikladna

za priporočilo Vašega podjetja

Oglasi za božično številko se sprejemajo **do torka opoldne**

★ **Vsled preselitve trgovine prodajam blago z znatnim popustom: A. Fuchs, trgovina z urami, zlatnino in srebrnino.**

★ **Božiček** dobi največjo izbero modernih **snežk**, čevljev, luksuznih in sportnih, pri tvrdki **A. Zibert, Prešernova ulica, Ljubljana.**

★ **Kako postanem dober godbenik?** Knjižico pod tem naslovom pošlje vsakomur brezplačno tvrdka Meinel & Herold v Mariboru štev. 102, brez ozira na to, jeli začetnik ali že napredujoč. Zahtevajte jo po dopisnici.

★ **Krasni molitvenik »Slovanski svetnik«** lahko kupite v knjigarnah, zlasti pri Ničmanu v Ljubljani. Cena 18, 20, 24 in 28 Din, kakor je vezava. Po pošti 2 Din več.

★ **Opozarjamo na oglas** Spodnještajerske Ljudske posojilnice na zadnji strani današnjega »Slovenca«.

»Radio—Ljubljana« štev. 51. Prijetno presenečeni smo ob božični številki našega tednika, radi bogate in pestre vsebine. Za lepim uvodom v božično razpoloženje sledi spis o odmevih iz tujine: o tem kaj in kako pišejo naši ljudje, razkropljeni po širnem svetu o svojem doživetju ob slovenski besedi in pesmi, ki jo slišijo po radiu. Uvodno besedo k božičnemu literarnemu programu je napisal g. prof. Franc Koblar. Amaterje bo zanimal sestavek o električni drobnariji, napisal ga je vseuč. prof. ing. Marij Osana, duša tehničnega dela naše postaje. Temu ali drugemu se bodo dopadli spominski reki o radiu. Sploh nudi ta številka, ki je pravkar izšla v povečanem obsegu in povišani nakladi, gotovo vsakemu nekaj. Naroča se po dopisnici na Radio—Ljubljana, Mahničeva ul. 12. Dobi se po vseh večjih trafikah in stane posamezna štev. samo 4 Din.

Maribor

Najboljše reševanje brezposelnosti

Jutri se izvrši pri tukajšnjem okrajnem sodišču sodnijska prodaja bivše tovarne z električnimi žarnicami »Voltac; kakor doznamo je med reflektanti podjetnik iz Češke, ki namerava zopet pričeti z obratovanjem, kjer bi bilo zaposlenih okoli 50 ljudi. Kakor smo že včeraj naznanili se tukajšnja tvrdka Berndorf radi previsokih carinskih tarifov bavi z načrtom, da osnuje v Studencih posebno tvornico, kjer se bodo izdelovali predmeti iz področja metalne industrije.

Zastopniki neke švicarske skupine pa bodo spomladi zgradili v Mariboru kot zelo pripravnem industrijskem središču tvornico svile, kjer bi bilo po dosedanjih računih zaposlenih okoli 80 oseb. V interesu mariborskega prebivalstva bi bilo, da gre mariborska mestna občina slednji skupini v toliko na roko, da ji v smislu zadevne vloge da potrebno zemljišče pod zaprošenimi pogoji na razpolago. Tako bo Mariboru s pomnožitvijo industrijskih obratov v navedenih slučajih, z ustanovitvijo hotelske šole, gradnjo obmejnega kolodvora ter drugimi iniciativami dana kompenzacija za tisto, kar je bil v škodo mariborskega gospodarstva in prebivalstva v poslednji dobi izgubil.

Trpite li radi zaprtja?

dražeje. — Dobiva se v vseh lekarnah. Vsebina škatlje — po 8 Din — zadostuje za 4- do 6 krat. Gnilost, vrenje, vetrove odstranjujejo hitro ARTIN-

☐ **Katere mariborske tvrdke priporočamo za Božič in Novo leto cenjenim naročnikom, čitateljem in prijateljem našega lista? Njih naslove dobite med inserati v današnji številki. Zlasti danes na zlate nedelje dan ...**

☐ **Novoletna voščila** za »Slovenca« se sprejemajo pri mariborski upravi na Koroški c. 1 še samo do vključno 24. t. m., na kar se opozarjajo vse mariborske tvrdke.

☐ **Mestni župan dr. Juvan** je odpotoval včeraj v važnih občinskih poslih v Ljubljano.

☐ **Dokazi mariborske gospodarske krize.** Poravnalno postopanje je uvedeno proti trgovki Olgi Rupnik; aktiva omenjene tvrdke znašajo 30.050 dinarjev, pasiva pa 60.618.43 dinarjev. Množeči se slučaji poravnalnih postopanj in konkurzov v poslednjem času v Mariboru pač najzgovorneje pričajo, da potrebuje Maribor kompenzacije.

☐ **Sodnijski izpit** je napravil včeraj s prav dobrim uspehom v Ljubljani avskultant pri tukajšnjem okrožnem sodišču dr. Adolf Obran iz ugledne mariborske Obranove rodbine; vnetemu ter marljivemu delavcu v katoliških prosvetnih organizacijah naše najprisrčnejše čestitke!

☐ **Pred spremembami v občinskem svetu.** Ker se nekateri občinski svetniki iz bolezenskih razlogov ne morejo udeleževati rednega občinskega dela, se bodo kakor doznamo na njih mesto imenovali štirje novi občinski svetniki, od katerih bo eden zastopnik mariborskih trgovcev, drugi pa bo iz vrst mariborskih gostilničarjev. Izpremememba v občinskem svetu se bo izvršila bržčas že z Novim letom.

☐ **Bog daj srečo.** Včeraj sta se poročila železniški uradnik Rafael Lipovšek in gdčna Draga Klun, učiteljica na Teznem. Novoporočencema naše najprisrčnejše čestitke!

☐ **Božičnica mestnim uslužbencem.** Za letošnje božične praznike dobijo: dnevničarji 50% plače; eno četrtino mezde vsi uslužbenci pri pogrebnem zavodu ter mestni plinarni in mestnem avtobusnem podjetju; polovico plače pa uslužbenci pri mestnem električnem podjetju. Vsem delavcem pri gradbenem uradu po 100 dinarjev, mestni dostavljalci pa prejmejo vsak po en par čevljev.

☐ **Podpore.** Občinski upravni odbor je sklenil, da se izplača podpora po 1000 dinarjev sledečim društvom: Dijaškemu podpornemu društvu v Ljubljani, Akademskemu podpornemu društvu v Ljubljani, Slovanski dijaški zadrugi v Pragi ter Društvu slepih v Ljubljani.

☐ **Likvidacija Kreditnega zavoda pri Mestni hranilnici;** o tej zadevi bo sklepal občinski svet na izredni seji, ki bo bržčas v torek, dne 30. t. m., ob 18 v mestni posvetovalnici.

☐ **K zadevi kolektivne pogodbe mestnih delavcev.** Imenovanje stalnim se je zaenkrat odložilo; pač pa se prizna vsem mestnim delavcem, ki so najeti za stalno delo in ki so najmanj eno leto zaposleni pri občini, odškodnina za praznike ter starostna preskrba.

☐ **Pravilnik davščine na blagovni promet,** ki se začne pobirati s 1. januarjem 1931, je strankam na vpogled pri mestnem knjigovodstvu. Stranke, ki želijo plačevanje davščine proti mesečnemu obračunu ali pavšaliranju naj se zglasijo pri mestnem knjigovodstvu.

☐ **Nova carinarnica se bo gradila na desnem bregu?** Kakor doznamo je načrt, da bi se novo carinsko poslopje postavilo na desnem dravskem bregu. So razlogi za, pa tudi proti. Zato bi bilo najprimerneje, da se pred končno odločitvijo vsi merodajni činitelji (mestna občina, vodstvo carinarnice, trgovski gremij, zveza gostilničarskih zadrug, obrtne zadruge itd.) zbero na posebni anketi, kjer naj se k predmetni stvari čujejo posamezna mnenja.

☐ **Opozarjamo** na veliko zalogo manufakturnega modnega blaga in **posteljnih odej** po solidnih cenah. **Kühar & Hrovat,** Maribor, Aleksandrova 9.

☐ **Došlo! Čaj nove žetve.** Posebno se opozarja na bogato zalogo obeskov za božično drevo. Prvovrstno blago, solidne cene. **Jaš in Lesjak — Maribor.**

☐ **Slike za legitimacije** izdeluje lepo in ceneno foto **Japelj,** Gosposka 28.

☐ **Izvanredna izbira** krasnih, modernih in cenenih **kravat** v specialni trgovini kravat **Pečenko,** Maribor, Vetrinjska 24

☐ **Čajni rum,** najfinejši, si napravite doma iz originalnega **»Rumol-ac,** katerega dobite samo pri **Thür,** drogerija Maribor, Gosposka ulica 19.

Celje

☞ **Današnja predstava »Kralja na Betajnovi«** se prične popoldne ob pol 4. Vabimo zlasti okoličane, da si pogledajo pretresljivo dramo. Predprodaja vstopnic je dopoldne od 9 do 12 pri dnevni blagajni v Ljudskem domu, popoldne pa od 2 dalje istotam.

☞ **Prijava dijakov diplomiranih veterinarjev.** Celjsko mestno načelstvo razglaša: Na podlagi razpisa ministrstva vojske in mornarice Pov. V. T. br. 1746 z dne 6. decembra 1930 ter komandanta vojnega okrožja Celje Pov. br. 5.182 z dne 15. decembra t. l. pozivljam vse v mestu Celju bivajoče dijake diplomirane veterinarje, ki spadajo po pristojnosti pod vojno okrožje Celje in so odslužili predpisani kadrovski rok ter položili izpit za rezervnega veterinarskega oficirja, a niso bili povišani v čin rez. oficirja, čeravno so izpolnili vse pogoje iz čl. 129 točke 2 zakona o ustroju vojske in mornarice ter bili tudi na dvomesečni orožni vaji, da se v neki nujni vojaški zadevi osebno zglasijo do vključno 31. decembra 1930 (izvzemši nedelje in praznike) pri mestnem načelstvu celjskem v sobi št. 2, I. nadstropje in sicer med navadnimi uradnimi urami t. j. od 9. do 12. ure dopoldne. Vsak po prednjem v poštev prihajajoči mora s seboj prinesti vojaške dokumente. Nevednost o tem razglasu ne opravičuje. — Mestni načelnik: dr. Goričar s. r.

☞ **† Rafko Salmič.** Bliskovito se je včeraj razširila po mestu vest, da je dopoldne umrl v celjski javni bolnišnici popularni Rafko Salmič. Širom slovenske zemlje si je g. Salmič pridobil sloves talentiranega gledališkega igravca-ljubitelja na odru celjskega Narodnega doma, po prevratu pa v celjskem mestnem gledališču. Bil je to mož Verovškovega tipa. Rafko Salmič se je rodil dne 12. septembra 1870 v Postojni in je tedaj pred komaj tremi meseci praznoval ob občem priznanju njegovih zaslug šestdesetletnico življenja. Že v zgodnji mladosti je kazal veselje do odra in šestnajstleten je že skupaj z Verovškom posečal Borštnikovo dramatično šolo in tudi že javno nastopal. V Celju se je naselil v letu 1899., torej v dobi najhujših narodnih bojev. Naselil se je v Narodnem domu s svojo zlatarsko in urarsko trgovino, ki je kmalu pod veščim njegovim vodstvom postala obče znana narodna trgovina. Leta 1910 je potoval v Sofijo na zlet Junakov in ob tej priliki posetil tudi Belgrad in Carigrad. — Pokojnik je bil navdušen lovec ter je s svojo zeleno četo premnogokrat spremljal tovariše na poti, ki jo bo v torek nastopil sam. — Naj Vsemogočni idealni trud pokojnega Rafka Salmiča obilno poplača ter nam da še mnogo mnogo njegovih naslednikov! Pogreb bo v torek ob 3 popoldne.

☞ **Prof. Janko Mlakar zopet v Celju.** Ker mora jutrišnje predavanje o Ukrajini in Ukrajincih iz tehničnih razlogov odpasti, bo mesto prof. Šedvyja predaval v Celju pač že dovolj popularni prof. Janko Mlakar o svojem potovanju po Sredozemskem morju. Ker je pričakovati velikega navala, priporočamo, da si na-

SRAJCE

pepelinaste, bele, barvaste in druge vrste po zelo nizkih cenah in po meri pri

L. PUTAN - CELJE

Piccadilly

KLOBUKI

so lahki kot pero, mehki kot iz svile, skrajno trpežni, ceni in elegantni

Dobite jih v vseh velikostih in barvah

PICCADILLY PICCADILLY PICCADILLY

bavite vstopnice tekom jutrišnjega dneva že v Prosvetnem tajništvu na Cankarjevi cesti 4. Večerna blagajna bo odprta od 7 dalje. — Pred predavanjem bo igral tamburaški zbor »Slavec« iz Teharja, pevski zbor »Oljka« pa bo zapel nekaj lepih pesmi. Sporeda tedaj dovolj. Kdor si želi oddiha ob godbi, petju ter šaljivi besedi g. Mlakarja, naj ne zamudi priti jutri ob 8 v Ljudski dom. Vstopnina za sedeže 4 Din, stojišča 2 Din.

Mariborska okolica

Razvanje prvo. Razvanjska občina je dobila te dni kot prva v mariborskem okolišu nove hišne table v državnih barvah.

V Kamnici je bilo za Miklavževo obdarovanih 135 najrevnejših učencev z oblekami, obuvalom, perilom, šolskimi potrebščinami in jestvinami. Vsem darovalcem in prijateljem mladine v imenu odbora najprisrčnejša zahvala.

Za obrambna dela proti plazovju, ki se vali z Meljskega hriba preko šentpeterske ceste, je v novem proračunu mariborskega okr. cest. odbora vstavljena vsota 100.000 Din.

Izobraževalno društvo v Lajteršpergu ima danes ob 15 v običajnih prostorih božičnico za otroke društvenih članov. Med odmori svirajo tamburaši katoliške omladine.

Elektrifikacija Pesnice je sedaj v resnem pretresu; tozadevna pogajanja z mariborskim podjetjem potekajo zelo ugodno in je upati, da dobimo spomladi električno napeljavo.

Nova cestna dela. Za cesto Sv. Peter — Ložane III. se predvideva v novem proračunu mariborskega okraja 1.366.129 Din; za cesto Pekre — Radvanje 350.188 Din; Jelovec — Sv. Križ 400.000 Din; Reka — Sv. Areh pa 817.176 Din.

Desinfekcijska (razkuževalna) **sredstva** za vse svrhe proizvaja tvrdka CHEMOTECHNA družba z o. z., Ljubljana. Mestni trg štev. 10

Konjice

Tiskarski škrat ima očividno malo pojma o »Ben Hurju«. V včerajšnjem poročilu pravi, da bodo naši igralci igrali v **zimskih oblekah.** No, tako hude zime še dozdaj ni pri nas, pač pa bodo igralci nastopili v razkošnih **rimskih** oblekah. Gospod škrat, na svidenje na Štefanovo v društvenem domu!

Mozirje

Na Štefanovo priredi tukajšnje Kat. izobraževalno društvo gledališko predstavo »Lovski tat«. Igralci so zmiraj dobro zadeli svoje vloge. Upamo, da bodo tudi to pot. Zato se občinstvo vljudno vabi.

»Slovenec« se prodaja v Gospodarski zadrugi, segajte pridno po njem.

Murska Sobota

Podružnica Kmetijske družbe za M. Soboto in okolico ima v nedeljo občni zbor. Podružnica je po tem znamenita, da je v Dravski banovini najmočnejša. Šteje nad 1400 članov.

Ptuj

Onemogla. Na Sp. Bregu je doma postarna ženica Golčman Marija. Že 80 let je prekoračila; delo prejšnjih let ji je vzelo moči. V okolici Slovenje vasi so jo pri cesti našli onemoglo. Oslabelo in brez moči so jo oddali v ptujsko bolnišnico.

Spomin na poletje. V Grlincih v Slovenskih goricah je dom 9 letnega Vojska Alojzija. Proti koncu poletja je že bilo, ko je pomagal pri domači mlačvi, kolikor je mogel pri svojih otroških silah. Sredi dela pa ga je zajel »gepelc«. Pa ni bilo nič tako hudega. Na jesen se mu je rana poslabšala in moral je iskati pomoč v bolnišnici.

Vihar v zadnjih dneh ni prizanesel tudi ptujski okolici. V ponedeljek zvečer je za nekaj minut ugasnila električna. Pa ni bilo ravno mnogo snega. Ponoči pa je moral pripihati silen piš, ki se je poigral kar z drogovi, ki stoje ob cestah. V Rogoznici drugo jutro niso mogli takoj razumeti, kaj se je zgodilo ponoči, da leži v jarkih več drogov. Tudi drevju menda ni bilo prizanešeno.

Za popravilo župne cerkve sv. Petra in Pavla bo prihodnjo nedeljo popoldne ob 3 velika tombola na Florjanskem trgu. Za malo vsoto 5 Din lahko dobiš šivalni stroj ali kako kolo, istočasno pa s tem posredno pomagaš k potrebnemu popravilu božjega hrama.

Kolarsko podjetje po pokojnem mojstru Vezjaku v Trstenjakovi ulici, je te dni prevzel g. Simon Skaza, ki izvršuje tudi otroške sanke po naročilu.

Krstno slavo je zadnji petek obhajala pontonirski bataljon v Ptuju. Rezanje kolača je ob desetih dopoldne izvršil mariborski prota za katoličane pa je opravil molitve gospod gvardijan tuk. kapucinov p. Streminger. Komandant mesta g. major Šarac je nagovoril vojaštvo in mu voščil srečno in veselo slavo, toplo pa se je spomnil tudi pričujočih gostov. Po njegovem pozdravu so navzoči z vojaštvom trikrat vzkliknili svojemu vrhovnemu poveljniku Nj. Vel. kralju, vojaška godba pa je zaigrala »Bože pravde«. Po tem slavnostnem delu dneva je bil lepo prirejen prigrizek. K proslavi so prišli mestni načelnik, župan, šefi uradov in oblasti, zastopniki rezervnih oficirjev. Zvečer so se aktivni oficirji zbrali v dvorani Narodnega doma. Na tem družabnem večeru, kjer je igrala vojaška godba, sta prisrčno prijateljstvo in domačnost družila v lepo enoto vojaštvo in meščanstvo. V lepem številu se je temu vojaškemu prazniku odzvalo tudi uradništvo.

Globoko znižane cene!

Damski plašči že od Din 250·— naprej, otroški v vseh velikostih od Din 120·— naprej. Hitite z nakupom, dokler je večja izbira

F. I. Goričar, Ljubljana. Sv. Petra c. 29

Oglejte si cene in blago v izložbi!

Rimske toplice

Preložitev klanca Brezno—Marno na banovinski cesti Sv. Marjeta—Hrastnik je večinoma izvršena. S tem, da se je preložil klanec, se je tudi skrajšala cela cestna proga, kar se malokje zgodi. V letih 1928 in 1929 je bivši okrajni zastop in okrajni cestni odbor obnovil 13 manjših mostov črez potok Ično, ki teče ob cesti. Tudi se je na nekaterih mestih prej zelo ozko cesto razširilo. Potrebno bo še obnoviti nekaj ozkih in trhlih mostov, cesto nekoliko razširiti in zravnati klanec pri Dolinšku v Hrastniku in deloma preložiti še manjše klance od Dola proti Marnski kapeli. Po tako izvršeni rekonstrukciji ceste bosta Trbovlje in Hrastnik imela precej boljšo zvezo s svetom, kakor dosedaj: samo čez Zidani most.

Laško

Kljub stalnim pritožbam od strani kmetov o padajoči in nizki ceni goveje živine in svinj, so v našem okraju mesne cene še vedno iste ko prej. Iz drugih krajev slišimo poročila o znižanju mesnih cen, pri nas je še vse pri starem. Udarjen ni samo konsument, ampak tudi kmet. Konsument se radi dragega mesa omejuje pri nakupu, a kmet radi manjšega konsuma ne more niti pri nizki ceni prodati svoje pitane živine, ker ni inozemskih kupcev. Kmetje pa imajo letošnjo jesen na razpolago dovolj lepe živine, ker so boljša krmila, kakor pesa, koreenje izvrstno obrodila. Apeliramo na okr. načelstvo in bansko upravo, da se tozadevno nekaj ukrene, kajti da stane kilogram govejega mesa 18 Din, medtem ko mesarji plačujejo kmetom živino po 7 do 8 Din, je vendar malo preveč kričeče.

Braslovče

Trgovine bodo radi bližnjih praznikov danes odprte do 12.

Prosvetno društvo Orlavas ponovi danes ob 3 popoldne v Gasilnem domu v Trnavi igro »Bele vrtnice«.

V Društvenem domu v Braslovčah priredi šolska mladina po večernicah »Božičnico«.

Tršče pri Čabru

Preložite nam cesto! Samo 3 km.

Zopet se oglašamo iz Tršča in se v imenu vseh prizadetih vasi zopet obračamo na vse merodajne faktorje v isti zadevi ko zadnjič, s prošnjo, ki je tako skromna in obenem nujna, da je ni mogoče in se ne sme prezreti, ako je le količkaj uvidevnosti na odločujočih mestih.

Preložite in popravite nam cesto med Trščem in Smrečjem! Samo 3 km!

Vsi tozadevni načrti so že davno gotovi — že pred vojno. Stroški bi bili malenkostni spričo velike gospodarske važnosti, ki jo ima preložitev tega koščka ceste ne samo za naše kraje, ampak za vso banovino, osobito za kraje od Sušaka pa do Rakeka. Saj je ta cesta vendar najkrajša avtomobilska cesta iz Ljubljane v Primorje. Od Ljubljane do Sušaka je po tej banovinski cesti okrog 150 km, čisto dobra in pripravna za avtomobilsko vožnjo, brez dvoma bi se tudi zelo uporabljala, ko bi ne bilo med Trščem in Smrečjem tistega nesrečnega koščka ceste, tistih 3 km, ki onemogoča, o skoraj vsako vožnjo od Trška naprej. Na tem mestu je cesta tako slaba, razjedena in razdrapana ter strma, da niti prazen voz ne pride srečno do vrha. Kakor rečeno, so načrti že gotovi; cesto, ki gre sedaj čez hrib, je treba preložiti samo pod hrib, kjer bo šla skoraj položno.

Od vseh pokrajin v dravski banovini živimo v našem »Gorskem kotoru« še najtrše življenje. Zemlja nas ne more preživljati, gozda nimamo — dasi je »Gorski kotor« znan po svojih gozdovih — ker se nahaja skoraj ves v lasti enega samega. Skoraj vsi moški odhajajo leto za letom v tujino, s trebuhom za kruhom kot »Hrvatarji« in »Francozarji«. Treba se bo tudi za naš okraj zavzeti, da se nam naš gospodarski položaj vsaj nekoliko omili.

Za najpotrebnejše pa smatramo v vsem »Gorskem kotoru«, da se preloži ta cesta. Borimo se zanjo že desetletja, prosimo in hodimo okrog oblasti, toda nikjer ne vidimo najmanjšega znaka, da bi se glede tega kaj ukrenilo.

Za Božič

pokloni

PEČ.

Darilo ne stane nič, ker se samo izplača.

Božična prodaja

samo od 6. decembra do 6. januarja.

Pri plačilu v gotovini 10% božični popust ali na obroke pod ugodnimi pogoji.

»Zephir« d. d., Subotica

tvornica peči in emajla

Varujte se slabih ponaredb.

Samoprodaja za Ljubljano: **Breznik & Fritsch,** Celje: **D. Rakusch;** Maribor: **Pinter & Lenard**

Prosimo torej še enkrat kot enakopravni davkoplačevalci, da se vzame vsa zadeva v pretres in se iz banovinskega proračuna votira primerna vsota za preložitev ceste in naj se začne z delom takoj ko bo vreme dopustilo.

Trbovlje

Pomladek Rdečega križa na meščanski šoli je priredil v petek 19. t. m. božičnico s čajanko za učence in njihove starše. Ob tej priliki je bilo tudi obdarovanih 50 najrevnejših učencev, kar so omogočili skromni prispevki vseh občanov. Vsem cenj. darovalcem iz Trbovelj in Hrastnika najlepša hvala! — Vodstvo.

Staroupokojencem se bodo delile podpore od 2. rudn. skupine dne 22., 23. in 24. t. m. v Rudarskem domu in sicer od 16 do 18. Podporo dobe revni, ki so zaprosili za njo s prošnjami kakor običajno vsako leto.

Ruše

Nova človekoljubna ustanova. Po zaslugi g. ravnatelja Krejčija se je za Ruše in okolico ustanovila krajevna protituberkulozna liga. V odbor so izvoljeni gg.: župnik Pšunder, šolska upravitelja Bregant in Majcen, učiteljice gospa Bregant in gdčni Ambruš in Konečnik, uradnika Janko in Venko. Liga bo začela poslovati po novem letu; njen prvi namen bo slabotnim otrokom nuditi čašico toplega mleka opoldne s koščkom kruha.

Smuk. Pohorje se je odelo v belo odejo debelega zmrznjenega snega. Ta je ravno pravo polje za smuk. Smolnik in Klopni vrh in Sv. Areh čakajo na obiskovalce ter jim kličejo: Smučarji, pozdravljeni dobrodošli!

Za Božič in Novo leto

dobiš najlepše darilce, kupljeno pri tvrdki z železnino

STANKO FLORJANČIČ

LJUBLJANA Sv. Petra cesta 35

Velika izbera kompletne aluminijaste, emajlirane modre, rujave, sive itd. kuhinjske posode, garniture za otroke itd.

Šolja Loka

Dobre knjige za praznike. Ob priliki »dneva dobrega tiska« se je pokazalo, da naši meščani vse premalo posečajo našo knjižnico v Društvenem domu. Mnogi so trdili, da so že vse prečitali. Ko smo jih pa vprašali kdaj, je bil odgovor: »Pred petimi leti.« Prav to pa je dokaz, da niso vsega prečitali, kajti zadnjih pet let je narasla knjižnica za približno 600 knjig: torej vseh teh še niso čitali. Zato vljudno vabimo vse prijatelje dobre knjige, zlasti fante in dekleta, da vstopijo v našo knjižnico in za sedanje dolge zimske večere vzamejo mnogo lepih knjig! Pridite!

Prošnja olepševalnega društva. Ker še vedno niso popravljene takozvane »Preferancarske stopnice« na poti s Studenca proti Plevni, bi vljudno prosili Olepševalno društvo in druge merodajne faktorje odbora, naj poskrbe za popravo, ker se sicer prav sedaj v zamrzlem snegu zgodi na njih kaka nezgoda.

Zaključna zgodba o novih orglah in »dnevu dobrega tiska.« Z uradnim pojasnilom g. župnika o orglah je pribita neovrgljiva veljavnost aktov o davkih — in ta stvar je za nas končana, kajti na preveč osebne napade na našega dopisnika niti ne bomo zgubljali besed. — Ni pa pravilno, da je »Sl. N.« še »Jutro« priteklo na pomoč in tudi »Jugoslovan« in da pišeta v razburjenju narodnih plasti ob dnevu dobrega tiska. Ugotavljamo, da ni bilo med plastmi prav nikakega razburjanja, ampak, da so iste prav iskreno pozdravile ta dan, kar kaže uspeh tega dneva. Torej so se razburjali le posamezniki in še ti povsem brez potrebe. Saj je šlo edino za stvar Katoliške akcije. S to izjavo zaključujemo nadaljnje razpravljanje.

V Školji Loki (pod Kamenitnikom) je odprl svojo podružnico fotografski atelje domačin Janko Selhavs, po rodu iz Selške doline. Priporočamo!

Originalne finske smuči

kakor tudi Hickory, jesen in akacija, turne, dirkalne in skakalne pálice, vezi in vso ostalo opremo razpošilja najceneje

IVAN SAVNIK, KRANJ 90

Specijalni smučarski cenik na zahtevo zastonj!

Kranj

Okusno in razkošno opremljena izložbena okna trgovine I. Savnika v Kranju vzbujajo mnogo zanimanja in privlačijo vedno, zlasti proti večeru, prav mnogo gledalcev. Jutri v nedeljo pop. bo pa videti še izredno novost, ki je v Kranju še ni bilo v izložbenih oknih.

Zahtevajte
v vsaki trgovini
našo svilo

Jugočeska, Kranj

O novem delavskem zavarovanju

Uprava in organizacija

V članku z dne 18. t. m. sta se vrinili dve bistveni pomoti, in sicer v odstavku »Dajatve v slučaju nezgode«. Ko se bralka vpraša, koliko znašajo letni zavarovalni zneski, se pravilno glasi, da se pomnoži diferenca do 300 manjkajočih dni z 10 Din, ne z Din 7.50.

Dalje je pravilno: Ako se zmanjša delazmožnost nad 20%, mesto zato znaša....

Administracija in organizacija.

Do sedaj smo v glavnem obravnavali prispevke in dajatve, kakor jih predvideva načrt novega zakona o zavarovanju delavcev. Danes hočemo v kratkem označiti smer administracije in organizacije del. zavarovanja.

Prijava in odjava (§§ 12—22).

Vsak podjetnik mora naznaniti pristojnemu Okrožnemu radu svoje podjetje, v katerem zaposluje *več kot 20 delavcev*. Istotako mora v roku 8 dni prijaviti na predpisanih formularjih na novo sprejetega delavca. Tudi izstop ali vse nastale izpremembe mora naznaniti v tem roku.

Osebe, ki bodo zaposlene manj kot 8 dni, mora prijaviti in odjaviti takaj.

Regres.

Ako opusti delodajalec prijavo ali prepozno izvrši, mora povrniti vse izdatke, ki jih je imel Okrožni urad ob priliki nezgode, poroda ali obolenja njegovega delavca(ke) ali svojca bodisi na zdravljenju ali podporah, in sicer največ za 10 tednov.

Če pa ne prijavi pravočasno izpremomb, mora povrniti razliko na danih podporah ali lečenju, in sicer največ za 28 tednov.

Ravnateljstvo Okrožnega urada more v utemeljenih slučajih take regrese popolnoma ali pa delno odpustiti.

Delodajalec mora izdati na delavčevo zahtevo potrdilo o zaposlitvi. To potrdilo je veljavno *le dva dni*.

Okrožni urad ima pravico, da sme po svojih organih nadzirati podjetja, če izvršujejo obveznosti po tem zakonu.

Dolžnost plačevanja prispevkov.

Prispevke za zavarovanje plačuje podjetnik, in sicer v roku 8 dni po njih dospelosti. Dospelost prispevkov je ustanovljena vsako prvo soboto meseca za vse pretekle tedne. Prispevki se morajo plačevati za ves teden, ki se prične s ponedeljkom. Ako pa traja delovno razmerje v tednu 4 dni ali manj, se plača le polovica tedenskih prispevkov; ako pa traja nad 4 dni, pa za ves teden.

Če ne plača delodajalec prispevkov tekom dveh mesecev od dneva dospelosti, mora plačati od dneva dospelosti dalje obresti, ki so za 3% višje od obresti Privilegirane narodne banke.

Denar, ki ga odtegne delodajalec svojim delavcem od plače na račun prispevkov, *ni več delodajalčeva last, ampak le njemu zaupan denar*.

Ako ne odtegne delodajalec ani del prispevkov, ki odpadejo na delavca, takaj pri prvem izplačilu, ga sme šele pri izplačilu naslednje prve sobote. Sicer zapade.

Solidarno jamstvo.

Za prispevke delodajalčeve jamči tudi njegov zakonski drug, toda le od časa, ko sta sklenila zakon in največ za 18 mesecev nazaj.

Solidarno jamči tudi glavni podjetnik s podpodjetnikom. Če je prevzel delo novi podjetnik, jamčita za prispevke oba, prejšnji in novi podjetnik.

Solidarno jamstvo zastara v polih letih od dneva dospelosti.

Nosilec zavarovanja.

Edini nosilec zavarovanja je Osrednji urad za zavarovanje delavcev. Njegovi organi so:

1. Okrožni uradi.
2. Društvene blagajne za socialno zavarovanje.
3. Blagajne prometnih podjetij.
4. Rudarske bratovske skladnice.

Pokojninski fondi, ki obstoje pri posameznih podjetjih, se morajo upoštevati pri izvajanju invalidnega in starostnega zavarovanja.

Vso oblast v zavarovanju ima Osrednji urad, delokrog pomožnih organov je zelo omejen.

Osrednji urad je zgrajen na načelu samoupravnih javnih ustanov. Njegovi samoupravni organi so:

1. Glavna skupščina.
2. Ravnateljstva.
3. Predsedstva.
4. Nadzorstva.

Glavno skupščino tvorijo:

a) Delegati pomožnih organov. Ti izvolijo ravnateljstva, in sicer polovico iz vrst delodajalcev, polovico iz vrst zavarovanih članov, in sicer na podlagi števila zavarovanih članov.

b) Delegati ministra za socialno politiko in narodno zdravje. Te delegate imenuje minister v enakem številu iz vrst delavstva in delodajalcev, in sicer tako, da tvorijo polovico od vseh delegatov, ki so jih izvolili pomožni organi.

Ravnateljstvo in nadzorstvo voli glavna skupščina.

Predsedstvo izvoli ravnateljstvo. Koliko članov bo imelo ravnateljstvo, bo določil statut Osrednjega urada.

Okrožni urad.

Okrožni urad je javna ustanova po principih samouprave. Njegovi samoupravni organi so:

a) *Ravnateljstvo* se sestoji iz 12 članov: 6 iz vrst delodajalcev, 6 iz vrst delojemalcev. Člane ravnateljstva volijo, in sicer:

1. Minister za socialno politiko in narodno zdravje 2 delodajalca in 2 delojemalca. Torej 4.
2. Trgovske, obrtne in industrijske zbornice 4 delojemalce.
3. Delavske zbornice 4 delavce.

b) *Nadzorstvo* ima 4 člane: 2 delojemalca in 2 delodajalca. Volijo jih: minister za socijalno politiko 2, 1 delodajalca in 1 delojemalca.

Podjetniške zbornice 1; delavske zbornice 1.

c) *Predsedstvo* sestoji iz predsednika in 2 podpredsednikov. Voli jih ravnateljstvo.

Reševanje sporov.

Na sedežu vsakega Okrožnega urada se ustanovi sodišče socialnega zavarovanja. To rešuje spore, ki nastopajo med zavarovanci in Osrednjim, odnosno njegovim pomožnim organom v zadevi podpor. Sodišče socialnega zavarovanja sestavlja *sodnik pooblaščenec ali pa njegov namestnik*. Imenuje jih minister za pravosodje.

Stroške za pravdo nosi stranka, katera jo je izgubila. Pravdajoče stranke morajo zastopati ali pravni zastopniki ali pa tudi druge osebe. Ako spor ne presega vrednosti nad 1000 Din, ne more biti zastopana stranka po pravnem zastopniku.

Proti razsodbi sodišča socialnega zavarovanja je mogoča pritožba na Vrhovno sodišče. Njegove razsodbe in pripombe so obvezne za sodišča socialnega zavarovanja.

Državno nadzorstvo nad izvajanjem zavarovanja.

Minister za socialno politiko in narodno zdravje vodi nadzorstvo nad celotnim zavarovanjem. Odloča v sporih, ki bi nastali med Okrožnim uradom in njegovimi pomožnimi organi v pogledu zavarovanja. Dalje ima pravico pregledati po svojih organih vsak čas notranje poslovanje. V golovih slučajih razpusti in odstavi samoupravne organe. Njemu se morajo predlagati zapisniki in sklepi glavnih skupščin, zapisniki sej ravnateljstva, nadzorstva in predsedstva. Ima pravico, da ukine sklepe, ki bi bili protivni zakonom. Tudi izreče denarne kazni do 600 Din.

Kazni.

V paragrafih 237—245 so določene kazni za člane in delodajalce, ki bi se pregrešili proti določbam tega zakona. Kazni znašajo od 20—5000 Din. To pa le v teh slučajih, če ne določajo obstoječi zakoni za prestopke težjih kazni.

Denarne kazni izrekaje upravne oblasti 1. stopnje.

Radio

K sporedu prihodnjega tedna.

Kar bogat je božični teden v našem radiu. Prične se že v nedeljo. Med dopoldanskim koncertom radio-orkestra bo mladi, a že dokaj znani bariton g. Drago Žagar pel religiozne pesmi. Popoldne pa moramo omeniti koncert, ki ga priredi dijaki škof. gimnazije iz Št. Vida nad Ljubljano. Nastopil bo njih zbor in orkester, sporedu obsega 20 točk. Dijaki iz škof. zavodov so znani po svojih nastopih, zato tudi tu nastop toplo pozdravljamo, ker je dokaz marljivega in vestnega zvenijskega dela. Zvečer se bo prenašala z Dunaja velika Wagnerjeva opera »Tannhäuser«. — **Ponedeljkov** program kaže drug nastop šolske mladine. Znani zbor učiteljišče bo priredil zvečer samostojen koncert v radiu. — **Torek** zvečer pa bomo slišali pevski zbor »Ljubljanec« pod vodstvom glasbenega referenta naše postaje, g. dr. A. Dolinarja. — **Sredo** na sveti večer se začne slavnostna oddaja že ob 18 s koncertom radio-orkestra, ki bo izvajal božično glasbo. Po zvonenju bo pel priljubljeni naš znanec g. Marjan Rus. Opozorimo naj na božične recitacije g. Lipaha in na kramljanje o Božiču v slovenski narodni pesmi, ki ga bo govoril g. prof. Kobler. Citraški krožek »Vesna« bo izvajal primeren spored, nato pa bodo plošče izpolnile čas do polnoči, ko se prične oddajanje polnočnice iz frančiškanske cerkve. — **V četrtek**, na božični praznik, nam bodo popoldne peli kanarčki z restavé v ljubljanskem liceju. Zvečer pa bo pel trnovski cerkveni zbor naše stare, pa vendar vedno nove in prisrčne božične pesmi. — **V petek**, na štefanovo, se bodo oglasili Bohinjci. Klub »Bohinj« bo priredil pestro smuško akademijo, ki se bo prenašala iz Bohinjske Bistrice. Večerni spored obsega najprej koncert g. M. Jelačina, ki bo pel doslej še neizvajane narodne pesmi po zapiskih Stanka Vraza, katere je nedavno izdal g. Niko Štritof. Nato bo nastopil z narodnimi kvartet »Deržaj« zaključil pa bo ves večer radio-orkester z zelo pestrim programom. — **Sobotni** večer tudi ni pust. Prenašali bomo opero iz Belgrada »Fidelio«.

Programi Radio-Ljubljana:

Nedelja, 21. dec.: 8.00 Kmetijska ura. — 8.45 Zdravstvena ura, dr. Fr. Debevec. — 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10.00 Jaslice in caritas, dr. Alfonz Levičnik. — 10.20 I. Kaiser: Gospodarsko življenje v Evropi. — 10.45 Šah. — 11.00 Koncert radio orkestra. Vmes poje religiozne pesmi Drago Žagar. — 15.00 Gdč. Lebarjeva: Kmetska žena — sodelavka v narodnem gospodarstvu. — 15.30 Jaz delavske godbe »Žarjac«. — 16.00 Humoristično čtivo, pisatelj Milčinski. — 16.30 Koncert pevskega zbora in orkestra škof. gimnazije v Št. Vidu nad Ljubljano. Godbene točke izvajajo dijaki pod vodstvom prof. Vojteha Ilybaška, pevske pod vodstvom prof. Matije Tomca. — 19.00 Tannhäuser, opera v 3 dej. od R. Wagnerja. Prenos iz državne opere na Dunaju.

Ponedeljek, 22. dec.: 12.15 Plošče (mešan program). 12.45 Dnevne vesti. 13 Čas, plošče, borza. 17.30 Radio orkester. 18.30 Dr. A. Bajec: Italijanščina. 19 Prof. Tine Debeljak: Poljščina. 19.30 Zdravstvena ura: Ing. Ahačič: Sveža in konservirana jajca. 20 O sokolskih okrožjih (g. Žagar). 20.50 Pevski večer drž. ženskega učiteljišča v Ljubljani: Eno- in dvoglasni ženski zbori ter samospevi s spremljevanjem klavirja. 22 Poročila in časovna napoved.

Torek, 23. dec.: 12.15 Plošče (valčki, polke, serenade). 12.45 Dnevne vesti. 13 Čas, plošče, borza. 17.30 Radio orkester. 18.30 Prof. Franc Pengov: Naše solnce. 19 Mladinska ura: Oto Košič: Smučine v dravski banovini. Jaro Dolar: Sobne igre. 19.30 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. 20 Pevski koncert zbora »Ljubljanec« pod vodstvom dr. A. Dolinarja. 21 Univ. prof. ing. M. Osana: Motnje pri sprejemu in njih odvračevalci (plošča in komentar). 21.30 Radio orkester. 22.15 Hawai-jazz.

Drugi programi:

Ponedeljek, 22. decembra:

Beograd: 12.45 Radio orkester. 17.30 Narodne pesmi. 18 Plošče. 20 Tamburice. 20.30 »Zla ženas, drama, Sterija Popović. 21.30 Radio septet. 22.20 Balalajka konc. — **Zagreb:** 12.30 Plošče. 17 Prenos zvočnega filma. 20.30 Prenos. 22.30 Novice. 22.40 Lahka glasba. — **Budapest:** 12.05 Koncert. 17.35 Koncert vojaške godbe. 19.10 Plošče. 20.45 Koncert. — **Dunaj:** 17 Glasbena otročja ura. 17.30 Mladinska ura. 19.35 Pevski zbor. 20.30 Prenos opere. 22.20 Večerni koncert. — **Milan:** 17 Plošče. 19.30 Pestra glasba. 20.30 Plošče. 21 Koncert. 22 Komedija. — **Praga:** 19.00 »Simone Boccanegra«, opera, Verdi. 22.20 Moravska Ostrava. — **Langenberg:** 17.15 Popoldanski koncert. 19.45 Večerna glasba. 20.15 Pester večer. — **Rim:** 17.00 Koncert kvinteta. 20.40 Vokalni koncert. — **Berlin:** 19.10 Violine 20.30 Plesni večer. 22.45 Budapest. — **Katovice:** 20.30 Opereta. 22.15 Plošče. 23.00 Plesna glasba. — **Toulouse:** 18.35 Argentinski orkester. 20.00 **Operetne glasbe 21.00 Koncert (Philips).** 23.00 Koncert. 23.30 Violina. — **Mühlacker:** 16.00 Popoldanski koncert. 19.30 Plošče. 20.00 Schubertov večer. 21.30 Harfa. 22.20 Plesna šola. 22.50 Budapest. — **Mor. Ostrava:** 16.00 Radio orkester v Brnu. 18.25 Petje. 18.40 Praga. 22.20 Jazz orkester. — **Leipzig:** 16.30 Zabavna glasba. 19.30 Koncert solistov. 20.30 Pester večer. 22.30 Simfonični koncert.

Čitateljem „Slovenca“ za nedeljo 21. decembra

W. K. Clifford:

Slikarjeva ljubezen

III.

V ateljeju je gorel ogromen ogenj; na slikarskem stojalu je bil razpet kos platna, ki je bil dovolj velik za doprsno sliko; na majhnem odru stol; Carbouche je čakal na lady Harlekston in hodil po ateljeju gori in doli.

»Gospa grofica!« je šepetal. »Madelaine! — Oh!« se mu je bolestno izvilo iz zadnjih globin; »morda ima še malo veveričjo boo, toda danes obličje gotovo ne bo več tako kakor pred triindvajsetimi leti. Moj Bog . . .!«

Ustavil se je pred veliko slikarsko mapo in vzel sliko v roke; predstavljala je par kostanjevih dreves v gozdu; v ospredju je skušal mlad mož pogledati v obraz mlademu dekletu, ki se je obračala od njega. Vzdihnil je in postavil sliko nazaj; potem je začel iznova hoditi po ateljeju gori in doli.

Tedaj so se odprla vrata in vstopila je visokorasla, ljubka dama. Carbouche se je poklonil, njegov obraz je postal trd, toda motril jo je radovedno in skušal skozi velo razločiti njene poteze.

»Dober dan, gospod Carbouche, kako lepo, da vas zopet vidim!«

Njen glas je imel rahel, sladak zvok in njegovo srce ji je vzkipelo nasproti, toda stisnil je zobe.

Potem je rekel prisiljeno: »Dober dan, gospa grofica; imel bom tedaj čast, slikati vaš portret.«

»Preljubeznivo je od vas, da mi hočete izpolniti željo,« je odvrnila in stopila korak bliže.

Čudno ganjen je prisluškoval šumu njene obleke.

»Slikati je moj posel, gospa grofica,« je dejal.

Na pragu je stala brdka sobarica; vprašaje se je Carbouche ozrl tja.

»To je Susette,« je izjavila lady Harlekston: »uredila bo nekoliko mojo pričesko.«

Potem je pogledala Carbouchea in dejala: »Kako čudno je vendar, da vas zopet vidim! Kolikokrat sem si to želela . . .!«

»Če ste pripravljeni, gospa grofica, takoj začnemo.«

»Ah, da, vašega dragocenega časa ne smemo tratiti. — Susette!«

Odvela si je plašč in ga izročila sobarici. Pohlepno jo je motril umetnik. Bila je vitka, četudi ne več tako dekliška kakor pred triindvajsetimi leti; njene kretnje so bile ljubke, dasi bolj ženske nego nekoč. Ko ji je sobarica snela velo, je njegov ostri pogled takoj ugotovil, da so bili lasje še vedno zlatoplavi, vendar ne več tako blesteči in mehki.

»Zelo sem se izpremenila, kaj ne,« je vprašala in v njenem glasu je bilo nekaj ganljivega, dočim ga je njen pogled nekako pozival, naj ji ugovarja.

Tožno-resno ji je odgovoril: »Gotovo, gospa grofica, oba sva se izpremenila — vi ste lady Harlekston in jaz sem postal star mož.«

»O ne, ne star,« je dejala s prikupljivim nasmeškom.

Obšla ga je nejevolja in ko ji je iznenada pogledal v obraz, ga je prevzelo nekaj kakor sovraštvo. Oči, ki so zrle vanj, se niso zdele več tako plave kakor nekoč in kar nič več odkritosrčne, obrvi so bile lepo vzbočene in temnejše nego njeni lasje. Ni bila zastonj hči francoske matere — dobro je umela, kako izpolniti naravne nedostatke. Lica so bila lahno rožnata; toda nagubančil je čelo, ko je videl, kakšne vrste rdečica je to bila; usta niso bila več tako mikavno oblikovana, ustnice so bile brez barve — kratkoinmalo, ni se dalo tajiti: obraz, vse bistvo lepe, elegantne žene je imelo na sebi nekaj umetnega, narejenega. Carbouche je to dobro videl, nič ni ušlo njegovemu pogledu.

»Sedaj morete iti, Susette. V dveh urah — kaj ne, gospod Carbouche? — torej ob eni se vrnite, toda z avtom, kajti utrujena bom.«

»Lahko počaka tudi tu, če vam je ljubše, gospa grofica.«

»Ah ne, ima še nekaj opravkov, in midva sva stara znanca, gospod Carbouche, in rada bi — rada bi« — počakala je, da je sobarica odšla — »nekoliko pokramljala z vami, to bi bilo v njeni navzočnosti nemogoče.«

»Pardon, gospa grofica,« je odvrnil in ji namignil, naj sede na stol, sam pa je iskal kredo, »a nimam časti, biti vaš stari znanec; saj ste prišli šele pred par minutami.«

»Mislila sem na stare čase,« je dejala s tihim glasom.

»Ti so nama tako malo mar kakor mrtvi v svojih grobovih. — Sedaj morate misliti samo na svoj portret — bodite tako ljubeznivi in obrnite se nekoliko bolj proti luči.« In stopil je nekoliko nazaj, da bi premotril njeno držanje.

»Ali sem se zelo izpremenila?« je žalostno vprašala.

»Čas je zaviden in vsakomur nekaj uropa,« je dejal, v tem ko je začel risati.

»Bili ste pač zelo presenečeni, ko ste čuli, koga naj bi slikali, kaj ne, Henry — gospod Carbouche?«

Opazovala je, kako je učinkovalo nanj, ko ji je navidezno nehote ušlo njegovo ime; a postal je le še hladnejši, zapetejši nego prej in odgovoril: »Življenje prinaša mnogo nepričakovanega, gospa grofica, toda ko postanemo rajši, nas more malo kaj več presenetiti.«

Nastal je molk.

»Ali vam je težko govoriti med slikanjem?«

»Običajno raje molčim, gospa grofica.«

»Tako zelo bi rada čula, kako se vam je godilo.«

»Štejem si v veliko čast, gospa grofica,« je dejal mrzlo.

»Zelo me je zanimalo, ko ste postajali slavni.«

»To je zame velika čast, gospa grofica,« je ponavljal in delal dalje.

Lady Harlekston je bila osramočena, zmedena.

Na njegovem obrazu je bila videti samo želja, da naslika portret; delal je hitro. Potekla je ura, slika je precej napredovala, toda lady Harlekston in Carbouche sta si stala nasproti enako tuja kakor ob njenem prihodu.

Nenadoma je postala smela.

»Ali ste bili v zadnjem času kdaj v St. Germain-en-Laye?« ga je vprašala.

»Ne, gospa grofica.«

»Kako mil kraj je to!« je vzdihnila; »kako ga hrepenim še enkrat videti!«

»To ni težko,« je odgovoril; »St. Germain je oddaljen od Pariza samo eno uro.«

»Toda bila bi žalostna,« je dejala, »toliko spominov hrani zame!«

Molčal je.

»In kako lepo je tam!« je dodala.

»Sedaj ne, gospa grofica,« je odvrnil ljuto, »kajti sedaj je zima in listje je odpadlo z dreves. Če pa je drevje golo, potem gozd ni lep. Prav kakor ženske, ki tudi nimajo na sebi nič lepega razen svojo zunanjost.«

»Mladost in poletje nista vse,« je dejala skoraj tožeče.

»Ne, gospa grofica. Včasih najde človek z leti spoznanje in modrost, in pozimi imamo tudi čas za premišljevanje.«

Zopet je nastal molk, seja se je bližala koncu.

»Zelo kruti ste,« je dejala tiho.

»Morda,« je skomignil z rameni, »toda svoje narave ni mogoče izpremeniti: človekov značaj je njegova usoda.«

»Ta trdost je morda pri geniju neizbežna,« je dejala zamišljeno: »toliko dragocenih reči je trdih, a diamant je najtrši.«

»Kako duhoviti ste, gospa grofica! Bili bi v stanju v kom vzbuditi ponos sredi njegovega čuvstva popolne nevrednosti!« je odvrnil, toda njegov glas se ni omehčal.

Nekaj minut je molčala. Ostrgal si je palec ob paleti — seja je bila pri kraju. Radovedno se je ozrl nanjo in potem na svoje delo. Pred hišo se je ustavil avto.

»Ali nikoli ne odpuščate,« ga je vprašala in težko dihala.

Pogledal jo je naravnost.

»Odpuščam? O da, včasih že. Odpustil bi morda tudi vlomilcu, ki me je bil okradel, toda potem bi vrata trdno zapahnil za njim.«

»Tako rada bi se nekoliko pogovorila o preteklosti,« je dejala in mu prožila obe roki nasproti.

»Gospa grofica, to je moj atelje in čast imam, da slikam vaš portret; dovolite, prosim, da omejiva najine pogovore samo na to —, ah, tu je vaša sobarica. Torej v četrtek ob enajstih! Če bova marljiva, bova v dveh nadaljnjih sejah gotova. Zbogom, gospa grofica!«

(Konec prihodnjič.)

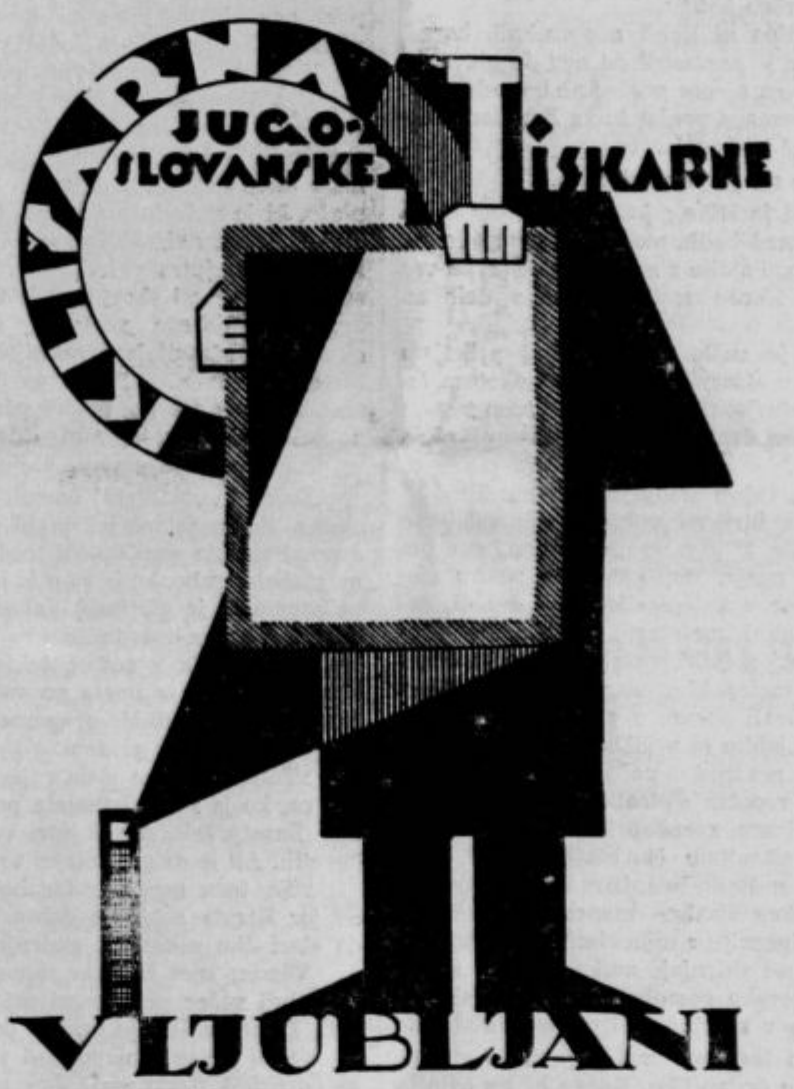

W. Matthiessen:

Za izgubljeni groš

Sto let je že tega in več, ko je šel hudič enkrat po svetu. Nosil je s seboj nahrbtnik, v katerem so žvenketale in cingljale številne steklenice z dolgim vratom in debelim trebuhom. Kajti hudič je bil na potu po mestih in vaseh, da nakupi duš za svoj pekel. Pač se je botal in mešetaril za vsako dokaj časa, jo tehtal in meril na vzdolž in na šir s svojim peklenskim vatlom, jo gnetel in vlekel narazen kakor gumi, toda slednjič jo je pa le kupil, za mnogo ali pa tudi za malo denarja. Vlekel in trgal se je pa za vsak groš.

Ni trajalo dolgo, pa je imel že dvanajst steklenic nabasanih z dušami. Samo trinajsta je bila še prazna. In tako se je opletal in oziral okrog po vseh cestah in vogalih, po vseh stezah in križpotjih, če ne bi našel kje vsebine še za trinajsto steklenico. Toda vse duše, ki jih je srečal, so mu bile premajhne. Ne bile bi mu napolnile steklenice niti do polovice. In že je bil hudič na tem, da bi iz jeze samega sebe raztrgal na dvoje — ko je zdajci zagledal na cesti klavrnega človečka. »O, o,« je zaklical možiček, »velik umetnik sem bil, pa sem svojo umetnost za denar izdal. In sedaj sem tudi denar pognal! Prosim, gospod, darujte kaj malega ubogemu možu!« »Hihi!« je sikal hudič, »prodaj mi svojo dušo, potem boš mogel veselo živeti!« »Zakaj pa ne,« je odvrnil berač, »toda povejte: koliko pa hočete plačati, gospod, za mojo dušo?« »Kakor mačka v žaklju jo kupim,« je zarenčal hudič, ki je bil že zelo utrujen, »za tisoč cekinov.« Mož je bil zadovoljen in takoj ga je zagrabil hudič za vrat in mu z enim samim potegljajem iztrgal iz grla dušo kakor mokro cunjo, jo potlačil v steklenico — in potem je zalajal ostudno kletev. »Prokleti!« je zakričal, »ogoljufal si me! Napol prazna je steklenica! Daj mi moj denar nazaj!« »Kaj?« se je režal berač, »ali nisi rekel, da kupiš mojo dušo kakor mačka v žaklju? Ne, tu ne pomaga sedaj nobeno mijavkanje!« In hudič, ki je v denarnih stvareh poštenjak — to mu je treba priznati, pa naj že kdo misli o njem, kar hoče — hudič je moral začeti lepo prositi. Padel je pred beračem na kolena in jokal in moledoval, dokler se slednjič oni ni omehčal in mu dal od tisoč cekinov nazaj en groš. Potem je šel berač zadovoljen sam s seboj in svetom veselo svojo pot. Hudič pa, ki je bil od samega govorjenja ves hripav, je stopil v prvo krčmo, ki jo je našel ob poti in si kupil za groš vrč mošta. Toda pijača ni mogla ohladiti njegove razbeljene duše. Jezen, da bi skoraj počil, je zlil pijačo po grlu, potem je odkrevsal dalje in skozi prvo mišjo luknjo, ki jo je našel ob cesti, smuknil v peklo.

Komaj je izginil, in še se je vlekel po ječmenovem polju smrad po žveplju, ko so se znova odprla vrata v krčmo in je vstopil mož mračnega in divjega obraza. Samo njegove oči so sijale kakor Sirij na nočnem nebu. In ta mož je bil bogonadarjen skladatelj. Nihče ga ni poznal. In tudi on je spil vrč mošta, plačal z goldinarjem in dobil med ostalim drobižem nazaj tudi hudičev groš. Umetnik tega ni opazil. Čutil je samo zvečer, ko je sedel pri glasovirju, kako mu denar v žepu žvenkija. Kljub svoji gluhosti je opazil, kako se v njegovo igro mešajo hrešče či kriki. »Odkodi neki to vražje sikanje v moji sonati?« je škripal z zobmi — segel v žep in vrgel drobiž na stol; tu je ležal sedaj in se ni več ganil. Umetnik pa je igral, da so zvezde jokale in so solze kapale v brezdanje vsemirje. Bila je kasna noč, ko je legel k počitku. V zvenečem petju so planeti nadaljevali svojo pot, kakor bi jih opajale svete note, ki so se vso noč nosile med zvezdami.

In ko je solnce vzšlo in se s prvimi žarki poklonilo mojstru, se je ta prebudil. Videl je ležati svoje groše na stolu. Vstal je in jih preštel. Kajti, si je dejal, peklenska reč ne ve nič o petju in harmoniji. Samo šteti jo je mogoče. In glej, ko je tako štel, je manjkal en groš. In ravno ta groš je bil, ki se je prejšnji večer najbolj bleščal. In umetnika je zgrabila strašna jeza. »Hlapci pekla!« je kričal in besnel, »ali ni vaša dolžnost, da služite nam nebeščanom? Kje si, prekleti suženj? Ali si hočeš ustanoviti lastno kraljestvo?« In začel je iskati pod posteljo in stoli, pod mizo in omarami. A kakor je ril in iskal, groša ni našel. Kajti ponoči, ko je umetnik spal, ga je bil satan ukral. Kajti najvišji hudič, ki je sedel v kovini, si je bil vtepel v svoje strahotne možgane misel, da postane po tem enem grošu kralj in ukazovalec v glasbenih nebesih. Umetnik vsega tega pač ni slutil, a ko je vedno dlje iskal jezen in srdit, pretaknil vse knjige, vse note, svetil s svečo po vseh kotih, tedaj je začel pojmiti. Od vsepovsod so mu zveneli glasovi, iz vseh kotov je brnelo in šumelo:

V kovini duhovi,
ti vas iščejo, mojster!
In vi nas iščete — kakšen dogodek!
Tako bo glasba prispodoba pekla,
tako bo umrl Bog, živel dobiček.
Nove dobe začetek

Tako so šepetali zli duhovi. A niso vedeli, da umetnik s svojimi gluhimi ušesi bolje sliši nego tisoč zdravih ušes. In umetnik je peklensko pesem umel. In je spustil preprogo, pod katero je bil iskal, in vstal — divji smeh je hušknil čez njegovo obličje — in šel h klavirju, kakor da nikdar na svetu ni bilo nikakega groša, in začel igrati. »Srd za izgubljenim grošem,« je mrmral. Ko je to slišal duh teme, ki je stal v kotu kakor dim, tedaj se je zasmejal. In vedno glasneje se je smejal, čim bolj je iz strun viharil umetnikov srd. In s svojim peklensko lepim glasom je pel hudič ob zvokih:

Sin bogov, za čim divjaš?!
Ujel sem te, ujel sem svet!
Hej tonejo bogovi v mrak!
Vse duše bom v zlato vkoval
Ker ti, sin prvega bogov,
nocoj klečiš in moliš me!

Umetnik se je smejal, ko je to slišal s svojim srcem. In vedno dalje je vihral, kakor b mu bil groš ljuba in svetišče. Satan pa je lajal od zadovoljstva, se stegal in pretegal, da je kakor ostudna senca pokimaval s stropa. Z rokami teme je hotel poseči v šum zvokov. Tu pa si je opekel prst na tihem plamenu sveče, ki je kljub jutru gorela v temni umetnikovi sobici. In kakor orlovi krempiji so se mu zasadili zvoki v njegovo peklensko srce. Tedaj je zarjul:

Kaj si me, pes, ukanil?
Me z notami prevaral?
Saj v raj pojo
tvoji zvoki
in k solncu spó!

To je bil trenutek, ko so mojstru oči in celo zažarele v svitu vseh nebes. Udaril je na tipke in sijajno, kakor solnce na binkoštni praznik, je zašumel lepi E-dur. Tedaj je zavreščal satan v svojem kotu. Tulil je: »Prokleti,

P. Perott:

Princezinja iz 42. nadstropja

Mike je dal znamenje za odhod. Zaloputnil sem vrata dvigala, obrnil vzvod in zdrknili smo kvišku. »Katero nadstropje, prosim?«

Najprej sem ustavil v edenindvajsetem. Večina potnikov je izstopila v tridesetem. Tu je bilo danes zborovanje v klubu mehanikov. Samo en gost v dvigalu je hotel še više: bil je to temnopolt mož z vranječrnimi lasmi in očmi, ki so bile kakor olive. Bil je izbrano oblečen, celo preizbrano za pisarno, bi dejal. Črna suknja se mu je prilegala kakor vlita; bleščeči cilinder, negrajni lakasti čevlji, palica in siva rokavica na desni roki so izdajali inozemca. Kajti v Newyorku so ponošena obleka, mehak klobuk in cigara za pet centov nekaj vsakdanjega — v klubu štiristotih prav tako kakor v krčmi na Boweryju.

»Dvainštirideseto nadstropje, prosim!« je dejal tujec z ostrim poudarkom.

Dvigalo se je ustavilo. Temnopolti gospod je izstopil in šel do vrat, ki so nosile napis:

»Senjor Octavio Barata, import in export.«

Tu je potegnil iz žepa ključ.

*

Sedaj je tri dni, odkar sem se utrujen in sestradan vlačil po cestah in čutil, kako je šumelo vtripajoče življenje velemesta mimo mene ... Že sem se bil vdal obupu in polž sovraštva gledal za razkošnimi avtomobili, v katerih blazinah so se zibali zadovoljni ljudje. Pri tem nista bila lakota in utrujenost, ki sta me najbolj mučili — marveč porazno spoznanje, da v tem orjaškem mehanizmu, ki zaposluje milijone ljudi, zame ne bi bilo mesta! Kamorkoli sem tudi šel — sledeč kakemu oglasu ali slepemu slučaju — povsodi sem dobil taisti, ravnodušni odgovor:

»Dajte, oglasite se morda zopet jutri.«

Imel sem par centov, si kupil nekaj kruha in cenene klobase in šel domov — v park, kjer sem bil med nekim grmom in ograjo iztaknil kotiček, v katerem sem bil varen tudi pred ostrim pogledom policemana.

Noge so mi bile razbolele od brezkrajnega trapanja po trdem, kamenitem tlaku, in tako sem se z užitkom zleknil po mehki tleh; suknjič sem si za vzglavje zvil pod glavo. Noč je bila temna, oblaki so visoli nizko nad mestom in se rdečili v odsvitu luči. Ravno meni nasproti se je dvigalo proti temnemu nebu mogočno poslopje Murryhalla, ogromnega nestvora iz železa, stekla in kamena. Par oken je bilo še razsvetljenih in videti je bilo, kakor bi bil kdo vrgel v temo pest kresnic in jih razpršil po tej skali; nekaj jih je obtičalo gori, druge pa so padle skoraj k mojim nogam ...

Jedel sem kruh in glodal trdo klobaso, pri tem pa poslušal šumenje mesta, ki se je glasilo zdaj oddaljeno kakor brnenje morja, zdaj tik ob meni kakor smrčanje avtomobila ali konjski pokret ... Polagoma so luči v nasproti ležečem poslopju pogasnile. Tudi mesto je postajalo mirnejše, samo nemirnalo je še najvoljno kakor velik otrok, ki mora proti volji v posteljo ... Objemati me je začel sen ... Deževna kaplja se je izgubila za moj ovratnik in me prebudila. Jezno sem zlezel globlje v grmovje in zaspano mežikal proti mračnim obrisom poslopja, ki se je le nejasno odražalo na nočnem nebu. Samo v enem oknu, visoko gori pod streho, je bila še luč. Mehanično sem začel šteti nadstropja. Okno se je nahajalo v 42. nadstropju.

Nekaj skrivnostnega je bilo na tej samotni svetli točki, ki je visela tam gori v zraku med nebom in zemljo. Zdelo se mi je kakor oko tajnega Ciklopa. Zopet sem zadremal, a spal sem slabo. Od zgoraj je pršil droban dež, spodaj je bilo vlažno in mrzlo. In vselej, kadar sem se zbudil, sem videl samotno, svetleče se oko, ki je nepremično strmelo doli name, kakor bi me hotelo hipnotizirati ...

Tedaj se je nenadoma odprla pred menoj širna **dolina** ... Temne skalne stene so jo obdajale **od treh strani**, četrto pa so oblivali leni, svinčenosivi **valovi** ... Tik ob **bregu** se je dvigala **strma skala. Na njej je ležal**, oklepajoč se je z **ogromnimi kremplji, silen zmaj** ter dvigal **rogato glavo proti nebu. Na čelu** mu je strmelo **v grozljivem ognju blesteče oko** ... Stal sem nepremično, kakor začaran in se nisem upal ganiti ...

»**Pojdi** brž, **čaka te,**« mi je **nekdo** zašepetal **na uho** — **tako tiho kakor daljni** šelest listja.

»**Kdo me čaka?**« **sem** vprašal **in** drhtel od razburjenja.

»**Princezinja** ...« je **zvenelo komaj** slišno na moje **uho** in **naj sem še tako** napenjal sluh — **nejasno** šepetanje se je **mešalo** s šumenjem valov in **ničesar** več nisem razumel ...

Potegnil je veter, oblaki so se pogreznili še **niže in** zavili skalo v neprodirno temo ... Le samotno oko se je še svetilo in se žarelo zrcalilo v kamenju, valovih in oblakih kakor krvav **plamen** ...

Zbudil sem se še-le zjutraj. Solnčni žarki so silili skozi vejevje in rosne kapljice so se blestele. Moker sem bil do kože in **premražen do kosti.** Ozrl sem se previdno naokrog, in **ker nisem opazil v bližini** ne čuvaja **ne stražnika, sem zlezel** iz **svojega skrivališča.**

Dospevši na stezo, sem opazil visokega **mladega moža** v delavskem suknjiču in s pipo **med zobmi.** Z užitkom je srkal dim, in v njegovem svežem, gladko obritem obrazu se je **izražalo toliko dobrodušnosti** in **zadovoljnosti, da se nisem mogel** premagati in **sem ga nagovoril.**

»**Ali ne veste, če je mogoče tu dobiti kako** delo — kakršno koli?«

Mož s pipo ni ljubil nepotrebnih besed. Natančno me je premotril od nog do **glave, in** čutil sem: če ga njegov pogled ne bo **zadovoljil,** tudi pismo samega predsednika **Združenih** držav ne bi nič **pomagalo.**

Slednjič **mi je pomolil roko.**

»Ime mi je Mike,« je **dejal, ne** da bi **bil** vzel pipo izmed belih, močnih **zob,** »in **delam** v Murryhallu. Pojdite z **menoj, predstavim** vas upravitelju. Morda se **najde kako** delo za vas ...«

Res se je našlo. **In od tedaj** prihajam vsako jutro v Murry**hall, očistim** nekatera izmed osemindvajsetih **dvigal in** njiham potem do večera skozi dva**inštirideset nad**stropij moje zračne gajbe.

To delo, večno menjajoča se množica, ki se zaposlena žuri po velikih **hodnikih,** vse ozračje te hiše, ki je zmerom **živahna,** zmerom delavna, mi ugaja. Moji **gostje se** pestro menjujejo, kakor v kalejdoskopu — debeli, samoljubni borzni mešetarji, **suhi, vedno** nemirni trgovski potniki, veseli **trgovski vajenci** in čedne tipkarice, ki kljub **vsej koketnosti** ne pozabijo nabrati obraza v **poteze delavne zaposlenosti.** Ljubim to orjaško **poslopje in** njegovo glasno, neutrudno **početje, lopotanje vrat** na dvigalih, ropotanje pisalnih **strojev, ki zveni** iz vseh pisarn, zvonenje **telefonov in brenčanje** mnogoštevilnih človeških **glasov. Rad** brzim mimo neštetih hodnikov **in skozi odprta** vrata opazujem živahno razpravljajoče **ljudi;** ali pa tudi tipkarice z njihovimi **umetnimi pričeskami,** ko se sklanjajo nad **pisalnimi stroji,** goloroke trgovske pomočnice **in male sle,** ki se pogrezajo v **sportne priloge** večernikov ...

Toda po šesti uri zvečer postane v velikem poslopju čudno tiho. Kakor bi jih ošinila čarovna šiba, se iznenada vse potopi v globok sen. Potem dremljejo dvigala v pritličju, telefoni in pisalni stroji utihnejo; na dolgih hodnikih se širi tema in v njeni globini žari samo še samotna **lučka požarnega signala ... Vse** spi ... **Murryhall je nema,** pretkana s **sanjami — sanjami človeškega hrepenenja, ki se tako** redko izpolni ...

Spominjam se še nekega dne — tri mesece po nastopu službe. V osemin**tridesetem** nadstropju sem izkreal **dobrodušnega mr. Whitelocka** in imel čut, da ni nihče več ostal v **dvigalu.**

»Dvainštirideseto **nadstropje,** prosim,« je **dejal** za **menoj** ženski glas. Ozrl sem se.

V kotu dvigala je stalo mlado dekle v **priprosti promenadni** obleki, z aktovko pod pazduho. Obraz je **zasenčeval klobuk,** le kito **plavih las** je bilo razločiti v slabi luči majhne svetilke. Ustavil **sem dvigalo** v **dvainštiridesetem nadstropju in se nekoliko** obotavljal, kakor da bi imel še **nekaj** opraviti z vzvodom. V tem nadstropju **je** obratovalo samo moje dvigalo, ker se je poslopje od 35. nadstropja dalje zoževalo in prehajalo v ozek stolp. Tu sta se nahajali samo dve pisarni. Eno je bil najel mr. Barata, druga je bila prazna.

Ko je mlado dekle zapustilo dvigalo, je razsvetlil njen obraz žarek svetlobe iz okna na hodniku. Njena zunanjost me je presenetila. Nekaj **omamno** ženskega in odličnega je bilo v **pravilnih potezah njenega nekoliko bledega** obraza, v lokih njenih temnih obrvi in velikih, prijaznih očeh. Pokimala mi je in se mi zahvalila s tako ljubkim nasmeškom, kakor da bi ji bil storil kako posebno uslugo. Zardel sem in gledal za njo, ko je šla po hodniku do pisarne senjorja Barata. Minuto kasneje je izginila. Toda še vedno sem zrl za njo, **ne meneč** se za **nepotrpežljivo** zvonenje v spodnjih nadstropjih.

Miss Edno Melton — njeno ime sem zvedel zelo kmalu — je bila poslala **posredovalnica** za službe in je že naslednji dan nastopila svoje mesto kot tipkarica pri senjorju Barati.

Kmalu sem si bil na jasnem, da sem v miss Edno zaljubljen. To je bila ljubezen na prvi pogled, ljubezen od trenutka, ko sem njeno vitko **postavo** ugledal v kotu dvigala. **Ta ljubezen me** je prevzemala z radostjo in bolestjo obenem. **Kaj sem** ji mogel, ubog **nemanič in osamljen inozemec,** ponuditi? Kaj **sem mogel** od **bodočnosti** drugega pričakovati, **nego vrste enoličnih delavnih** dni za majhno plačo, ki je zadostovala **komaj** za najnujnejše? **Toda bil sem** neizrekljivo srečen, da sem smel **Edno vsako** jutro videti, ji vrniti pozdrav in **sam z njo** dveti skozi **zadnja** nadstropja velikega **kupčijskega poslopja,** skozi katerega okna **je** pozdravljala brezkrajna pisana panorama **velemesta** ... **Potem** pa čakati na njeno zvonenje **ter** jo zopet peljati nizdol, tako skrbno in **previdno,** dokler niso dvigala napolnili še drugi **gostje** in zmotili najine samote.

Najprej sem menil opaziti na njej čuden nemir. Zdelo se mi je, da je po službi zmedena. Ponovno sem opazil med njenimi obrvmi globoko gubo, ko je stopila iz pisarne. Toda polagoma **se** je vživljala, kakor je bilo videti. **Barata je** moral pač dobro plačevati, kajti **kmalu je prišla** v novi obleki in novem klobuku. **Sicer pa** je imela po vsej priliki dokaj **dela, prišla ni** nikoli prepozno in je pogosto **ostajala čez uro** v pisarni.

»Toliko **imamo** dela,« je dejala nekega **večera,** ko je **zopet** odhajala po šesti uri, »**senjor** Barata želi, **da** bi jutri zvečer ostala do devetih. Ali je dvigalo ob tej uri še v obratu?«

»Ne, toda nočni vratar bo prišel po vas. Senjor Barata mu daje dobro napitnino, tako da stari Jim nikoli **ne** godrnja.«

Vendar sem si stvar zapomnil in sem se **naslednji** večer proti osmi uri vrnil v Murry**hall. Zamorec Jim** je **brkljal** po kleti.

»**Svoj robec sem** pozabil v dvigalu,« sem se opravičil. Toda stari Jim ni bil zgovoren. V štiridesetih letih svojega zakona — je imel navado reči — se je navadil držati jezik za zobmi. Ponudil sem mu cigaro in nekaj časa sva molče kadila. Potem se je zgoraj oglasil zvonec. **Jim ni niti pogledal na tablo s številkami.**

»**To je ta Brazilijanec,**« **je dejal in vstal.**

»Dajte, da vozim jaz,« sem predlagal. Jim je napravil začuden obraz, **ker po njegovem mnenju le norec dela** več, nego je **neobhodno potrebno.** Vsedel se je udobneje in samo pokimal.

Skočil sem v dvigalo in se peljal gori. Nadstropje za nadstropjem je švignilo mimo mene in se pogrezalo v temo. V dveh minutah sem dospel v dvainštirideseto nadstropje. Miss Melton in senjor Barata sta že čakala. Ne vem, ali sta pazila na to, kdo je bil nočni vratar. Njen obraz je kazal nemir, **nepremično je** stala v dvigalu. Senjor Barata je bil hladno uljuden kakor vedno. Gledal sem za njima, ko sta stopila na cesto. Niti **pogledala me ni** ...

Sedel sem na stopnice pred hišo in gledal proti parku. Nehote so mi prišle na misel sanje one deževne noči ... Princezinja ... Očital sem si, **da sem sentimentalen norec** ... Dekle, kakor je miss Melton, se pač ne **bo brigala za delavca! Gotovo,** tudi sama je bila v odvisnem položaju, toda vedel sem, da se je že marsikaka tipkarica bogato poročila. Marsikak bogataš raje vzame delavno tipkarico nego metulja velikega sveta ... Prav ta-le senjor Barata na primer ... Predstavil sem si njegov ozki, čedni obraz s temnimi očmi ... Taki možje ugajajo ženskam. Za trenutek **me je zgrabila ljubosumnost.** Potem **sem se zasmejal,** vrgel cigareto proč in vstal.

V tem trenutku je stopil iz parka mož in se bližal portalu. Bil je Mike.

»**Halo!**« me je poklical. »**Kaj pa delaš tu?**«

Mike ni bil tako priprost kakor Jim. Moral sem se pretvarjati.

»Enookega zmaja opazujem,« **sem** dejal.

»Ali si pijan?« je prašal **kratko.**

»Pijan — pa ne od vina.«

Sedel je poleg mene na stopnico.

»Tak kaj pa je?« Njegovo vprašanje je zvenelo tako določno, da sem moral **odgovoriti.** Tedaj sem mu povedal vse. Povedal o svojih sanjah in razsvetljenem oknu v dvainštiridesetem nadstropju. Potem o Edni in ljubezni do nje.

Poslušal me je, ne da bi me prekinil; samo njegova cigareta je od časa do časa zažarela v temi ...

»**Zagledal** si se, a?« je dejal **slednjič** in **me potrkal** po rami. »Ljubezniv**o dekle je.** Samo ne **izgubi poguma,** fant! **Kar se tiče čudežev, jih moreš v tem mestu doživeti** več, nego jih najdeš v dvajset pravljičnih **zvezkih.** Vsekakor **nimamo** nikakih divjedržnih vitezov, nikakih zmajev in **princezinj** ... **Na vsak način** nobenih takih, **kakor jih opisujejo** pravljice. Toda **smeš** mi verjeti — **pogum** in lepota, **pustolovstvo** in lopovstvo **žive sredi med nami, skoraj** v vsaki hiši ... **Treba je imeti le pogled za vse to.** Denimo na primer ta-le Barata ... Nočem trditi, da bi mi bil posebno simpatičen — toda priznati mi boš vendar moral: če kdo meni nič tebi nič zavaruje svojo ženo za petdeset tisoč dolarjev proti nezgodam, potem je to že precej čudna stvar!«

(Dalje prih. nedelja.)

kje je moj denar? Nehaj, ti sveti, saj boš odrešil svet!«

Umetnik pa se ni brigal zanj in za njegov krik. In tiho je pripeval ob korakih svojih harmonij:

Kaj hočeš me mamiti
in v kletev me vkleniti?
Kar se izgubilo,
se zdaj je porodilo!
Iz zlega bleska rude te
ustvarjam Boštvu venec nov!

Tedaj je stresla satana neznana jeza. Segel je v žep in vrgel, s stropa doli, groš na mahagonovino glasovirja, da je novec zaplesal in zažvenketal. To je opazil umetnik. In ker žvenketanja ni mogel slišati, marveč je le videl plesoči novec, ki je priletel kakor iz oblakov, tedaj se je zasmejal iz globine srca. In njegova duša je žarela, ko je vrgel desetorico taktov po tipkah. Potem je hotel vzeti groš. »Sedaj sem te slednjič zaslužil!« je dejal, »in bogve, da trje še ni noben človek zaslužil denarja!« Toda tedaj je opazil, kako se je iz novca pokadilo, zadišalo je po tlečem lesu, in predno se je umetnik zavedel, je žareči peklenski groš prejedel glasovirjev les in kakor ogenj se je razlila tekoča kovina po strunah. Zableščale so kakor v božjih ognjih. Tedaj je zasikal hudič in dejal:

Že mora zlo miniti,
se v sveto spremeniti!

In planil je v globine.

Bog v nebesih pa se je smehljal Beethovnu in blagoslovil njegovo glasbo na vekov veke.

J. Scholl:

Kapucinski osel

Visokorasel, odlično oblečen mož, plavolas, svetlosivih oči, še-le kratek čas poslanik pri Rimski stolici in njegov francoski tovariš, rjavopolt Gascognjec, sta stala vrhu Kapitola in prisluškovala stotisočeri zmedi glasov velikega mesta ob njunih nogah, ki je prihajala k njima samo še kot miren celoten zvok.

»Pravzaprav je vseeno, ali se ozira človek s Tower-a v Londonu, z Notre Dame v Parizu, z rimskega Kapitola ali pa od koderkoli drugod na množice, vedno sliši taisti krik drhali iz taistega blata. Mož višjega stanu more v resnici živeti le izven te človeške močvare ali pa nad njo,« je menil Angležev. Tedaj se je oglasil zvon in takoj je vzvaloval tihi zvok, ki je prihajal od spodaj, v bučeče morje, iz katerega so brizgali posamezni veseli kriki.

»Kaj pa je to?« je začuden prašal Angležev.

»Karneval se je začel,« ga je poučil Francoz. »Rim se pripravlja na pepelnično sredo, in danes je vse dovoljeno: Blaznost, norost, topoglavost — kar hočete — samo nič pristnega ne sme biti vmes, izvzemši radost. Pojdiva baron, zabavala se bova.«

»V tej nesnagi —?«

»Eh, kaj nesnaga! — tudi v njej zlato zrno ne segnije ... Pojdiva, videli boste marsikaj, kar v Londonu ni najti.«

»Dobro.«

Komaj sta stopila na cesto, že ju je zajela gruča fantov v ženskih oblekah in deklet v moških oblekah: majhna omela so jima švigala okolu nosu, oblaki konfettijev so ju zagrnili — »Un Inglese!« — »Un pazzo!« (norec) je odmevalo od vseh strani in kolo mask okrog njiju je hitro naraščalo. Francoz se je pošteno trudil, da bi oprostil svojega novinca iz kopice, toda bilo bi se mu komaj posrečilo, ako ne bi bilo vojaštvo na konjih izpraznilo ceste: začela se je dirka in množice so brnile nanjo vso svojo pozornost. Potem so konji odvihrali mimo in za njimi se je zgrnil divji vrvež mask zopet v kaos. Takoj je neki ženski burkež z ogromnim rogom zatrobil Angležu na ušesa s tako silo, da je ta pobegnil v neko vežo. Toda tu je padel v roke skupini konjskih hlapcev, ki so mu izgladili gube nevolje s konjskim česali. Hlapce je pregnal s svojimi učenci profesor prava v talarju in imel učen zagovor v prid Angležu, toda nenadoma je umolknil — — »Deo gratias! Deo gratias!« je zvenel vesel glas: množica je rinila za kapucinskim bratom, ki ji je istotako skušal ubežati s skokom v vežo.

»Prostor, dragi gospod, prostor za kapucinskega osla!« je zaklical Angležu. Ta se je bil sedaj vendarle že tudi nekoliko otajal in veselo vprašal:

»Kje pa imaš svojega osla, brat Beraška bisaga?«

»To sem jaz sam, ljubi gospod!« se je glasil enako veseli odgovor. Brž je vrgel menih svojo vrečo na tla, jo odvezal in prosé stegnil roke. In od vseh strani so mu proč li oranže, mandelje in vsakovrstno drugo sadje, kar je vse popadalo v svojo bisago.

»Originalna maska!« je dejal Angležev svojemu francoskemu tovarišu. Ta je zmajal z rameni: »Ne verjamem. Verske maske so prepovedane. Tu se je nekaj pristnega pomešalo vmes.«

»Nemogoče! Potem pač ne bi zbijal šal.«

»Dajte mu en soldo.«

Angležev je storil tako, toda menih je Angleževo roko z novcem porinil v stran: »Deo gratias!«

»Bravo, osel!« — »Bravo Deo gratias!« je zaorila množica in sadja je kar deževalo.

»Vidite, baron,« je dejal Francoz, »ta je vendarle pristen.«

»Pristen —? Bomo takoj malo učinkovite preizkusili to pristnost,« je menil Angležev in vrgel v vrečo zlat novec. Menih je to navidez prezrl in dalje polnil svojo vrečo. Slednjič jo je zavezal, si jo vrgel na ramo in se odpravil z besedami:

»Deo gratias, signori, Deo gratias! — prosim nekoliko prostora za kapucinskega osla!«

Komaj pa je napravil nekaj korakov, se je ustavil in mrmral: »Kako neki to, da je vreča danes tako težka?« Potem je vrgel bisago na tla in jo izpraznil: sad za sadom je jemal iz nje in polagal na tla, in čisto nazadnje se mu je zableščal nasproti zlatnik. Tedaj je stisnil bisago, še! z nje do cestnega kanala in strese! zlatnik v najglobje blato —

»Deo gratias!« je sveti Feliks Cantališki prijazno zaklical Angležu.

Lady Jane Franklin

Skoro v istem času ko so našli ostanke Andreejeve ekspedicije v večnem ledu, sta dva kanadska letalca, ki sta pristala v deželi King-Williams, našla sledove Franklinove polarne ekspedicije. Ob tej priliki nam je živo stopila pred oči velika tragedija, morda ena največjih, kar se jih je dogodilo v smrtni tišini polarnega snega. Tragedija se je odigrala v sredi preteklega stoletja in je bila dolga leta deležna največjega zanimanja celokupne javnosti.

Obenem je stopil živo pred oči spomin na ženo, o kateri lahko trdimo, da je bila najboljša žena preteklega stoletja. Lady Jane Franklin, soproga poveljnika ekspedicije, je v svoji brezprimerni zvestobi in ljubezni do svojega moža vložila vse svoje moči in vse svoje veliko premoženje v to, da bi rešila svojega ljubljenega moža.

Jane je bila druga Franklinova žena, in vsi, ki so jo poznali, so se izrazili o njej kot o ljubeznivi in hrabri ženski. Z upanjem in ponosom je gledala na svojega moža, ki je, star že 59 let, odrinil v polarne kraje z ladjama »Erebus« in »Terror«, da bi dosegel naslov prvega, ki je prišel do severnega tečaja. Ko je bil Franklin že dve leti na poti, je bilo vse mirno. Nihče ni vedel ničesar o njegovi usodi. Leta 1847 se je vrnil v Anglijo le eden izmed članov ekspedicije, ki je poročal, da je Franklin umrl 11. junija 1847 in da je leto dni pozneje moštvo, ki je štelo še 105 mož, zapustilo zamrznjeni ladji in se poskusilo prebiti skozi led na jug. Sledili so tej poti in našli med potjo tri okostja, toda kje so ostali drugi? Kje je Franklinov dnevnik in njegov grob?

Sprejem angleške letalke v Osaki. Angleška letalka mrs. Bruce (v sredini) je pred kratkim letela iz Anglije na Japonsko. V Osaki, ki je bil cilj njenega poleta, so ji priredile japonske letalke navdušen sprejem.

Vsota 20.000 funtov šterlingov, ki jo je že leta 1818 razpisala angleška vlada za odkritje severozapadnega prehoda.

Ekspedicija je bila za one čase izredno dobro pripravljena. Opremljena je bila z najnovejšimi aparati in živežem za tri leta. Udeležilo se je ekspedicije 114 mornarjev, 17 častnikov in dva zdravnika. »Naslednja postaja bo Hong-Kong na Kitajskem« — to je bila parola ekspedicije, ko je 19. maja 1845 dvignila sidra v Greenwiški luki.

Dvakrat so še videli in pozdravili lovci na kite obe ladji, nato pa je nastopil molk. Brezžične telegrafije tedaj še niso poznali, zato na kaka poročila ni bilo mogoče misliti. Leto 1847 se je nagibalo h koncu, ne da bi prišla od ekspedicije kaka vest, in svet se je začel vznemirjati. Lady Jane in angleška admiraliteta sta začeli misliti na pomožno ekspedicijo.

V naslednjih letih so poslali za pogrešanimi tri rešilne ekspedicije, ki po so ostale vse brez uspeha. Minilo je pet let. Kljub temu pa je še vedno vsem lebdela pred očmi možnost, da so se Franklin in njegovi ljudje privadili podnebju in da čakajo kje med ledovjem na rešitev.

Eno srce je bilo, ki ni nikdar izgubilo tega upanja. Bilo je to srce lady Jane Franklin, ki je žrtvovala vse svoje premoženje za iskrico upanja, ki je tlela v njenem srcu. Obljubila je nagrado 3000 funtov šterlingov onemu, ki bi prinesel kako vest o usodi ekspedicije. Razen tega je kupila ladjo »Prince Albert« in jo pod poveljstvom kapitana Forsyth poslala na sever. Obrnila se je tudi na predsednika Taylorja in izprosila od njega, da je vlada Združenih držav sodelovala pri rešilnih ekspedicijah. Med drugimi je tudi bogat Newyorčan Henry Grinnell opremil dvoje ladij in jih stavil na razpolago rešilni akciji. Poleti 1850 je bilo nič manj kakor 15 ladij, ki so iskale Franklina in tovariše.

Uspeh je bil ta, da so vendarle našli nekaj sledov: pri rtiču Reley so naleteli na sledove sani, ki so vodili k prvemu Franklinovemu prezimovališču. Razen tega so našli tudi na otoku Beechy tri grobove udeležencev ekspedicije. Na pa bilo nikjer sledu o kakem pisanem sporočilu.

Leta 1854 je izjavila angleška vlada, naj se smatra vsak udeleženec Franklinove ekspedicije za mrtvega. Toda lady Franklin še vedno ni mirovala. Videla je pred seboj jasno svojo življenjsko nalogo, da mora doprinesti jasnost o usodi ekspedicije. Ker pa od angleške admiralitete ni bilo pričakovati nobene pomoči več, je leta 1857 z zadnjim ostankom svojega premoženja opremila ladjo, ki se je pod poveljstvom kapitana Mac Clintocka podala v polarne kraje. Tej ekspediciji se je posrečilo, da je na otoku King-William našla tri šotore in pa kratko poročilo, ki je naznanjalo, da je Franklin umrl 11. julija 1847 in da je leto dni pozneje moštvo, ki je štelo še 105 mož, zapustilo zamrznjeni ladji in se poskusilo prebiti skozi led na jug. Sledili so tej poti in našli med potjo tri okostja, toda kje so ostali drugi? Kje je Franklinov dnevnik in njegov grob?

To je bilo vse, za kar je lady Franklin žrtvovala svoje premoženje. Usoda pa jo je še nadalje preganjala: Zofija, Franklinova hčerka iz prvega zakona, je vložila tožbo zoper svojo mačeho radi nesmiselnega razsipavanja premoženja. Nesrečna žena je preživela svojo starost v žalosti in obupu.

Na daljnem severu se imenuje eden izmed rtičev Cap Jane Franklin in ta edini spominja na tragedijo žene, ki je žrtvovala vse svoji vzvišeni ljubezni . . .

———

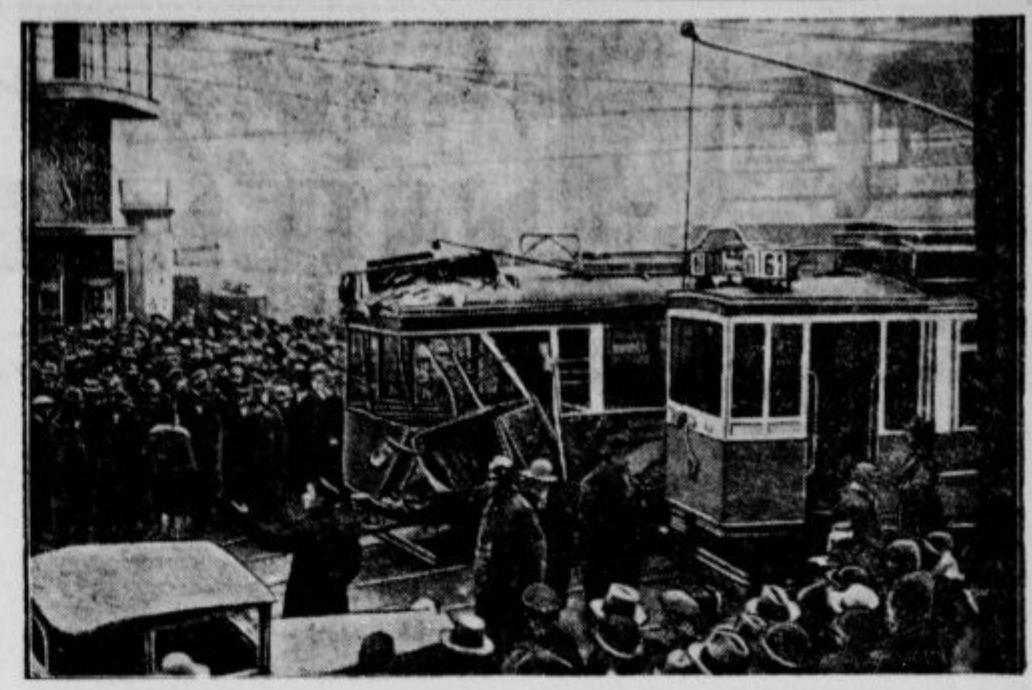

V Berlinu sta nedavno trčila dva vozova električne cestne železnice. Ob tej priliki je bilo 40 oseb težje ranjenih.

Slovanska emigracija v Združenih državah

Nedavno se je vršil v New Yorku ustanovni občni zbor Ameriško-slovanske kolonizacijske matice. Njen začasni predsednik F. Mansvetov je naznanil, da bo sklepal o razsežni kmečki emigraciji iz posameznih slovanskih dežel zbor njenih zastopnikov pri Matici, ki se bo vršil koncem tekočega meseca v Evropi. Profesor Tereščenko iz Prage je navzočim pojasnil, da bo Matico podpiral posebni ameriški kolonizacijski trust z glavnico v znesku 55 milijonov dolarjev. Za kolonizacijo se zelo zanimajo ugledni zastopniki ameriške javnosti, ki so bili na zborovanju navzočni. Mislijo, da so Združene države potrebne predvsem kmečke slovanske emigracije na zadružni podlagi, ker jim bo bolj koristila kakor dosedanja industrijska in mestna emigracija, ki je le pomnožila vrste brezposelnega ali slabo plačanega proletarijata. Matica bo seveda popolnoma nepolitična organizacija. Washingtonski državni departement je itak zavrnil kongresu stavljeni predlog o popolnem ukinjenju priseljevnja, ker je slednje postalo zelo neznatno. V tekočem proračunskem letu je priseljevanje za 78% manjše, kakor to dovoljuje zakon. Zato se je departement izjavil proti petletni ali vsaj dveletni prepovedi priseljevanja, ker bi povzročila slična, dejansko itak nepotrebna odredba samo številne diplomatske neprilike.

Tonfilm z Otonom Habsburškim na Madžarskem

V madjarski javnosti je dvignila precej prahu vest, da so nekateri legitimistični voditelji zaprosili upravo državnega filmskega podjetja »Filmalap«, naj pošlje svojega operaterja v Steenockerzeel, kjer naj snema tonfilm z Otonom Habsburškim. Namen te prošnje je jasen. Ker se legitimistom ni posrečilo, da bi Otona osebno privedli na Madjarsko, ga skušajo madjarskemu narodu vsiliti potom filma in hočejo na ta način agitirati za svojo stvar. Uprava državnega filmskega podjetja pa je prošnjo odbila. Operater R. Kriegl je pa vendarle odšel na stroške legitimistov v Belgijo, kjer je snemal film. Ko je uprava »Filmalapa« to zvedela, ga je takoj odpustila iz službe. V to zadevo je poseglo tudi notranje ministrstvo, ki je prepovedalo predvajanje tega filma na Madjarskem. Prepovedalo je celo njegov uvoz. Filmski cenzuri pa je dalo nalog, da zapleni film, katerega so vendarle na nek način utihotapili na Madjarsko.

*

»Kaj imate danes dobrega?« je vprašal Bolte, ko je stopil v restavracijo.

»Pečenkosirklobasegolašjetravamperajželc in krompirpraženmešanosolatozeljepesoohrovtkumarcefižol,« je odvrnil zgovorni natakar.

»Hm,« je pomišljal Bolte, »prinesite mi prvi, drugi, tretji in 25. in 26. zlog.«

Nabavna prilika za Božič!

Radi zmanjšanja obrata nudimo v nakup **po lastnih cenah** vsakovrstno manufakturno blago, žensko, moško in deško konfekcijo, modne predmete i. t. d.

Moško obleko dobite že od Din **500·—** naprej
Moško suknjo dobite že od Din **460·—** naprej
Ženski plašč dobite že od Din **400·—** naprej
Angleško blago m že od Din **200·—** naprej

Zlasti opozarjamo gg. trgovce na veliko vsakovrstno izbiro in poseben popust pri večjih nabavah

Drago Schwab, Ljubljana, Dvorni trg 1

Kurenčkuva Neška ma tud beseda

No ja, zdej sa menda vnder že enkat na rotuže sit, ke sa tist reveži, ke drva nucajo za zima, Tibuli tku temelit obraziral, de b nubedn iblansk pulberar na mogu tega dela buli vn spelat.

Za kua je blu treba te kustajne puderat, pa na vem. Ud ene plati sm slišala, de zatu, de u tista visoka gespoda, ke u tibulskm grade stanuje, lohka gledala iz vokna dol na prumenada na Aleksandruva cesta. Tu u mende tud držal, zatu, ke sm tud zvedla, de sa s že use trajle iz tiste hiše pr Jurmane rešpetline nakepile, de uja prec vidle, kdaj u pršou ta prau, de nauja randi zamedile. U že tku. Neki pudobnga se je že enkat zgudl.

Kokr m je večkat moja mama praula, je blu soje čase za tibluskm, al kokr prau'a starejš ide, Radeckituvem gradam en velek in senčn bajar, de sa se lohka pestrne pa ame hudile iz utrocem gor hledit in igrat. Še mene je mama pulet ke gor vuzila.

Ke se pa u takeh bajarjeh rade zraven rib, ke zmeri moučeja, tud žabe držeja, ke posebn zvečer rade reglaja in kvakaja, kokr dondons kukuca u radio, se je pa gospoda iz tega grada strašn čez tu gor držala in se na rotuže prtužvala, de takeh žabjeh ofrehtu na morja več prenašat.

Na rotuže b s iz teh prtožb že glihe na sturl. Tekratn žepan je najne kar na kratk tkuln udguvuru: »Žabe holt na znaja druzga, kokr reglat in kvakat,« je reku. »Kermu ni ušeč, de kvakaja in reglaja, naj jh pa navad kašne druge inštrumente špilat, pa uja tud vestn sturle soja doužnost, kokr ja zdej.«

S tem b bla ta žabja zadeva enkat za useli upraulena, če b u tem grade na biu tud en viši kumiser iz rotuža na kvarteri. Ta pa ni biu zatu, de b žabe učiu muzika špilat, ampak je naredu čez ta žepanu sklep rekurs in pugervu, de more občina za tu puskrbet, de uja žabe moučale, on pa de na bo žabam nazadne še kapelmajstra špilu in jh muštru, ke za tu mu nau nubedn nč plaču.

Sevede je pršou žepan zavle tega rekurza u velike škripce. Enmu višimu kumiserju na kaže, de b se zameru. Kene, žepan je ud dons du jutr, kokr holt vuliucem u glava pade (tiste čase sa bli še vuliuci, dondons je pa drgač), kumiser pa ustane, dokler se mu lušta, pol pa še penzjon uleče. Kratk in mal: kumiserja se na sme zamert, pa je fertik.

Pa je žepan puvabu kumiserja u sojo kancelarija na pusvetvajne. »Astn, kua čma zdej nardit iz žabam?« je žepan naguvuru višiga kumiserja, ke je u kancelarija stopu. »Gofle na morma žabam zapopat, ke nuben pop u vod douh na drži. Iz štoflcm jm jh pa tud na morma zamašit, ke štoflci kuštaja gnar, naša občina je pa reuna De b pa zavle štoflcu še kašne nove mestne duklade hišnem pusestnkm naložl, b pa Frelih iz kože skoču. Holt, zdej sm se pa spounla de tekat še ni blu društva hišneh pusestnku. Alstn pol gespud Frelih tud še ni mogu bt predsednk tega društva, zatu b mu tud na blu treba iz kože skakat.

Gespud žepan je mogu tekat drgač guvort iz višim kumiserjam, ampak jest sm narobe infurmirana. Kratkinmal: douh sta se gespud žepan in viši kumiser zavle žab snpake prerekala in je že use tku kazal, de se uja pugajajna razbila in de uja žabe u bajari še naprej reglale in kvakale na jezo tiste gespode u Radeckituvem grade.

Nazadne je pršlu pa je du spurazumlejna. Gespude višm kumiseri je naenkat padla u glava peklenska misu, de je reku: »Gespud žepan! Kua pa, če b se pustu tist bajar kar posešit, pa b blu ush kumendi konc in reglajna tud.«

»Iz kum pa?« se je zasmejau gespud žepan »Pa mende ja na mislte, gespud nadkumiser, de b ga iz fluspupirjam, pardon, iz piunikam, kokr je enkat u ubčinskm svete predlagu rajnk Regali, Buh mu dej nebesa, de b iblansk murost na ta viža pusušl. Tu na gre. Sej je tud tekat Regalitu predlog iz večino glasou propadu. Sam ene par negaveh pristašu je blu za tu, de b se murost iz fluspapirjam pusušu, ke sa trdil, de b pršlu cnejš, kokr sa tist kumesjoni, ki hodja že pedeset let murost ugledvat.«

»Kdu pa prau iz piunikam? Sej se duboja druh prpumočki, de se žabe preženeja.«

»Ahn! Vi mislte, de b voda kar vn spustl, de b nam prtekla dol u Iblana iz žabam vred? Tu tud na gre, ke Iblančani tud na maramo žab, posebn živeh žab ne. Ub petkeh, ke jh Trnoučani prneseja na plac, tiste že jema, ampak tiste nč več na kvakaja. Tistm že Trnoučani urat zavijeja in jh du nanga slečeja, de sa bl apetitleh.«

»Tud tku jest na mislem,« je že mal nejevoln reku viši kumiser. »Jest mislem, de b se zemla navuzila, pa b se bajar ajnfoh zasu.«

»No, tu ni napačna misu. Tu b se že dal nardit. Sevede brez strošku tud nau šlu. Ampak, kua uma iz žabam, tu vas jest prašam. Žabe sa s prduble dumuvinska pravica u tem bajari, ke že notr ževeja več ket deset let. Prouzaprou, kar jest pounem. Jest, ket žepan pa morm pustave spuštvat. Kdu jh pa bo, če jh jest na bom!«

Usi sa že mislel, da se uja zdej pugajajna razbila, ampak viši kumiser še ni udjejnu. Mal sram ga je blu, de b susedi rekl, de je ena tiga uprava pr žepane, čeprou je viši kumiser. Pa je še enmal pumislu, kuku b ta reč vn spelu. Naenkat se mu je pa u glau pusvetil: »Veste kaj, gespud žepan! Trnoučanem jh predejma, pa uma pr te reč še neki zaslečil.«

»Kulk pa mislte, de b pugerval zajne?« je prasu žepan in je že začeu iz rukam mencat, ke je na zaslužek pumisiu.

»Nč ni treba ud nh pugervat.«

»A, de b jh dal zastojn . . .?« mu je žepan padu u beseda in ga tku grdu pugledu, kokr de b se za Krimam zabliskal.

»Tega jest nism reku, ampak jest mislem, de b jm rekl tkuln: «Use tela žabe, ke tiela notr reglaja in kvakajo, so vaše. Čist brezplačn vam jh prepustema ket našm purgarjem.» Če jm uma rekl, de sa purgari, uja strašn vesel. «Ampak, puluvit jh morte sami in pa bajar zasut, de vam ja nauja mogle nazaj u bajar pupihat.«

In tku se je tud zgudl. Trnoučani sa bli iz tem zaduvoln. Iblančani pa tud, ke sa ble tist petek pu tem dugodke žabe na plac tku pucen, de sa jh še berači kepval, ke drgač sa žabe rihta sam za gospoda.

ZA NAŠE MALE

Kralj Živžav in njegove tri hčere

(Prosto po Tolstoju Mirko K.)

Že se je jel dan nagibati k večeru. Kraljico Tihorevo je zaskrbelo, kje se njena hčerka tako dolgo mudi. Šla jo je iskat na vrt, na dvorišče, klicala jo je vsepovsod — a Nataše ni bilo nikjer. Slednjič je šla kraljica pogledat tudi k ribniku. Namesto Nataše pa je zagledala tam tri velike košare, polne biserov.

Kraljica Tihareva ni poznala biserov in je bila prepričana, da je v košarah — grah. Razveselila se je na vso žalost, da je izgubila poslednjo hčerko, in dejala:

»Hvala Bogu, da imamo spet kaj za jesti. Ali bo vesel moj sestradani možiček!«

Ko se je kralj Živžav vrnil s potovanja domov, mu je kraljica dejala:

»Pomisli, že tri dni pogrešam Natašo; tako sem v skrbeh; gotovo jo je ugrabil kit, o katerem si nama pripovedoval ... A poglej, kako lep grah sem našla pri ribniku!«

V pohlepnem veselju so se zaiskrile kralju Živžavu drobne oči.

»Motiš se!« je bahato odgovoril. »To ni grah, to so biseri, dragocenejši od srebra in zlata, kar so ga kdaj videle najine oči. Kit je držal svojo besedo in je prinesel, kar je bil obljubil. Zdaj sva bogata, holaj in bova lahko živela razkošno in imenitno do konca dni!«

7.

Nekaj mesecev pozneje sta kralj Živžav in kraljica Tihareva kupila malega princa, ki je dobil pri krstu ime Vanjuška. Pobič je kaj kmalu zrastel v čvrstega in postavnega mladeniča.

Ko je bil Vanjuška star sedemnajst let, je nekega dne skrbno in ljubeče pobaral mamo-kraljico:

»Mamica, daj, povej mi, zakaj si včasih tako žalostna? Ne morem več gledati tvojih solz, ne morem več poslušati tvojih vzdihov — razodeni mi, kaj te boli! Pomagal ti bom, če je v moji moči ...«

Kraljica Tihareva se je bridko nasmehnila in odkimala z glavo:

»Ne moreš mi pomagati, sinko, ne moreš! Zakaj bi s svojim pripovedovanjem grenila še radost in srečo tvoje mladosti?«

Princ Vanjuška pa je kar naprej silil vanjo in ji verno prigovarjal:

»Le povej, mamica, le! Mogoče pa je ljubi Bog tako sklenil, da ti pomorem jaz — kaj ves?«

In se je kraljica vdala in mu razodela žalostno zgodbo o ugrabljenih hčerkah — njegovih treh sestricah.

Z iskrečimi se očmi jo je poslušal Vanjuška in na koncu vzkliknil:

»O, mamica, če bi ti vedela, kako dolgo že gojim željo, da bi smel odpotovati v širni svet in preizkusiti moč svojih mladih rok! Pusti me, da odidem — in obljubim ti, da pripeljem ugrabljene sestrice žive in zdrave nazaj!«

»Ne, sinko, ne — ne pusim te od doma!« je v silnem strahu vzkliknila kraljica in ga pobožala po zlatolasi glavi. »Kako se boš ti revček boril proti vsem nadlogam in nevarnostim v širnem svetu?! — Medved bi te zadavil, orel raztrgal in kit pogoltnil kot drobno ribico! Ti si edini, ki mi je še ostal v veselje in tolažbo starih dni. Če me zapustiš še ti, bom ostala čisto sama na tem svetu ... Ne hodi, sinko moj, ostani pri meni!«

A hrepenenje po čudovitih prigodah v daljnih, nepoznanih mu krajih, ni dalo princu Vanjuški miru. Že naslednjega dne je zajezdil iskrega belca, se presrčno poslovil od plakajoče mamice-kraljice in se napotil v širni svet.

8.

Po večurnem potovanju je princ Vanjuška prijezdil do roba mogočnega gozda. Privezal je upehanega konja na kraj, kjer je bilo mnogo sočne paše in krenil nato sam in peš v notranjščino gozda. Pot skozi gosto grmičevje in trnje si je utiral z mečem.

Ko se je tako plazil vedno globlje v gozd, je zdajci zagledal na nekem drevesu čudokrasno deklico, ki je držala mladega medvedka v naročju; v mehkem mahu na tleh pa je ležal še en medvedek in zadovoljno brundal predse.

»To je gotovo moja sestrica!« se je razveselil Vanjuška. (Dalje prihodnjič.)

Grša:

Ovčice — misli

Mladost — zelena trata —
ovčice — misel zlata —
med rožami se pase,
uživa sladke čase.

Ovčice — misli naše —
hitè na nove paše,
na prostem bodo rasle,
neznano kje se pasle.

Ovčice — misli mlade —
nestalne, plahe nade,
se boste li vrnile
preproste kot ste bile?

J. V.:

Smrt uboge Rožice

Na trati tam za vasico je rastla Rožica. Samotna, uboga. Lepa je bila, ko je še sijalo gorko solnce in jo grelo. Imela je močno stebelce, na njem zelene lističe, ob vrhu glavico, bel cvet, beli listi na njem so se razrašèali kot srebrni lasje. Srečna je bila s svojimi sestricami; vsako jutro se je umila s kristalnočisto roso, potem so se igrale do večera.

A uboga Rožica je zdaj ostala sama, brez sestric. Sestrice je nekoč potrgala mlada deklica in je naredila iz njih lep šopek in ga nesla bogve kam. Tako je zdaj sama. Tudi solnce ne sije več, le včasih prikuka skozi mrzlo, gosto meglo. In rosa, kako je postala hladna in včasih se ves dan ne posuši. Ubogo Rožico zebe, stiska se, a se ne more ogreti, steblo ji je postalo šibko, listi ob njem so se povesili in obledeli. Tudi srebrnobeli lasje niso več tako lepi, čudno so se zvili in zverižili.

»O, jaz ubožica, saj bom morala umreti. Ta mrzli veter mi bo prelomil stebelce in bom padla, potem umrla ... Zakaj ni še mene utrgala tista deklica, da bi šla s sestricami? Morda bi me podarila njeni mamici ali očku, potem bi lepo dišala v vazi, na gorkem, v sobici. Pa ko bi vsaj solnce sijalo, da bi se posušila in nekoliko ogrela in si počesala zmedene laske. Joj, tako žalostno je! Še ptički, ki so prej peli, so dleteli nekam, da, začutili so mraz in se mu umaknili v toplejše kraje. O, ko bi se mogla tudi jaz dvigniti in poleteti tja, kjer je gorko solnce, tako pa bom morala tukaj umreti ... umreti ...«

Tako je vzdihovala uboga Rožica in jokala. Z grozo je gledala počasno uniranje okrog sebe. Trava, ki se je včasih tako ošabno šopirila in tako visoko rastla, je zdaj vsa povešena, premrla, porjavela. Tudi drevje je brez lístja, golo.

Nekoč je zaspala in sanjalo se ji je, da zopet sije solnčece, da je bila zopet lepa in vesela. Prišle so jo obiskat setrice in ji rekle, da se jim dobro godi, da so srečne in da jih deklica vsak dan zalije z vodo. Povabile so jo s seboj. Od samega veselja, da bo zdaj tudi ona srečna in da ji ne bo treba umreti, je veselo poskočila in hitela s svojimi sestricami ...

Toda zbudila se je in v strahu zagledala po bližnjih gričkih že vse belo ...

Zajokala je in obšla jo je groza. Veter, mrzel veter brije in mraz ji je, da se vsa trese, O, ko bi se zdaj mogle uresničiti njene sanje ...

Toda joj ... Veter je vedno močnejši, mraz vedno ostrejši, uboga Rožica ne vzdrži več in omahne na mrzla tla.

Počasi začno padati bele zvezdice-snežinke in jo obsipajo. Uboga Rožica se ne gane več, še enkrat prav žalostno vzdihne, potem umrje ...

In bele zvezdice, ki padajo iz oblakov jo zasujejo in ji naredè bel grob.

Ivan Albreht:

Pickova osveta

Kakor živo srebro je bil. Povsod ga je bilo dovolj in povsod je bil odveč in so mu menda zato vzdeli ime Picek. Dasi je bil šibek, se je rad ravsal in je marsikdaj zbog svoje iskre spretnosti premagal mnogo močnejšega tovariša. Tudi deklicam ni prizanašal. Oni dan je prijokala domov Dolenčeva Tinca. Bila je vsa razmršena.

»Kaj ti je?« so se prestrašili mati.

»Picek me je,« je zavekalo dekletce. Dolenčeva mati pa brezovko v roke in hajd! nad Picka. Ujeli so kuštravega poniglavca, ko je baš mrcvaril staro mačko, ki so jo imeli mati posebno v čislih, ker je na vso moč pridno preganjala miši in podgane. Čavs! je hlastnilo po Pickovi glavi. Mačka je veselo zbežala, Picek pa se je kakor živo nihalo majal pod krepkimi dotiki jaji neusmiljene brezovke.

»Imaš dovolj?« so rekli Dolenčeva mati, ko se jim je zdelo, da je neugnanec zadostno namazan z brezovim oljem.

Čim je Picek začutil, da se spet lahko svobodno giblje, je zdirjal, v primerni razdalji obstal in pokazal še vedno srdito Dolenčevi materi svoj edini del svojega orožja, zdrav in lepo rdeč jezik!

»Le čakaj!« mu je požugala razsrjena žena, Picek pa ni čakal, ampak je zdirjal dalje in se skril v vrbinje ob Krki, kjer je dolgo premišljeval o osveti. Nikakor mu ni hotelo v glavo, odkod si jemlje Dolenčevka to pravico, da mu jih kar meni nič, tebi nič našteje z brezovko.

V hip se je poredno zasmejal. Le čakajte, mati Dolenčevka, vi in vaša brezovka! Picka že ne boste kar tako ukrotili!

Previdno se je ogledal na vse strani in kakor podlasica smuknil na poljsko pot, ki se rjavo vije po zelenih travnikih ob Krki. Tod hodijo Dolenčeva mati vsako jutro k rani maši. Picek se je ploskoma vrgel na trato kraj pota in je začel kopati jamo. Izkopal jih je zaporedoma troje, položil čeznje drobnih vejic, zagrnil z listjem in s travo ter nazadnje vse skupaj lepo pokril z zemljo.

»Tako, mati Dolenčeva,« se je tiho smejal, ko je končal, »zjutraj, ko se boste spotikali ob teh jamicah, in se pobirali, pa se spomnite Picka!«

Kakor nedolžno jagnje je potlej gledal, ko je tavat po trati. Namenil se je bil počasi proti domu in je čisto pozabil, da ima tam za ovinkom hudega sovražnika, Streharjevega kodra. Koder je bil velikan med psi, a storil ni nikomur nič žalega. Z otroci se je igral kakor maček, le s Pickom sta se krivo gledala. Picek ga je bil nekoč tako obdeloval s kamenjem, da je bil dobročudi koder potlej tri dni šepast. Tega mu ni več odpustil. Kjerkoli je zagledal dečka, je rezko zalajal in se je vzlic navidezni neokretnosti bliskovito pogual za njim.

Ko je Picek tisti dan v zavesti tihega zmagoslavja zamišljeno stopal proti vasi, je nevede zavil proti Streharjevim, koder pa smuk za njim! Picek se je nenadnega pojava kodrovega še bolj ustrašil nego poprej Dolenčeve matere, pa jo je ubral nazaj na travnike, a koder je pritiskal trdo za njim. Deček je že čutil pasji dih na golih bedrih in je klical na pomoč in se drl na vse grlo, toda nihče ni hotel odpoklicati lajajočega psa. Picek je bežal, da se je jedva dotikal tal. Hotel je planiti čez poljsko pot in proti Krki, da bi vsaj s plavanjem ubežal psu, pa je v strahu prezrl jame, ki jih je bil prej pripravil za Dolenčevo mater. Cep-cep-cep in bumf! pa je že telebnil s spahnjeno nogo po tleh. Zataknil se je bil z levo nogo v eno izmed nastavljenih jam in si je spahnil nogo v gležnju. Rezko je zacvilil, kajti razen ostre bolečine, ki jo je začutil v nogi, ga je že tudi hektor držal za hlače. Razplatil mu ,ih je na več krajih, vendar je bilo videti, kakor da ga je ganil dečkov obupni jok. Samo parkrat je še globoko zalajal, grdo pogledal Picka in se je skokoma vrnil domov, češ:

»Kaj te bom mrcvaril, ko imaš itak dovolj!«

Pa je res imel dovolj, ta ubogi Picek. Noga mu je zatekala in se je komaj privlekel domov. Ko so mu doma naravnavali nogo, je tulil kakor bi živega drli, bolečina pa ga je tako izmodrila, da je odslej imelo mlado in staro mir pred njim.

Zamorec v peči

Neki zamorec se je iz vroče Afrike pripeljal v mrzlo Ameriko. Bilo je to sredi zime. Črni sin puščave ni nikdar prej videl snega in tudi ni vedel, kaj je mraz. Zato je jel kar koj od mraza trepetati, ko je urnih krač hlačal od kolodvora v mesto.

Postal je truden. Sedel je pod drevo ob poti, da bi se malo odpočil.

Čez nekaj časa so ga opazili mimoidoči in se jeli gnesti okoli njega. Bil je že ves trd od mraza in ni kazal nobenega znaka življenja več. Odnesli so ga v bližnjo hišo in ga skušali oživeti. Zastonj. Zamorec je bil mrtev.

Potisnili so ga zato v tisto peč, v kateri v Ameriki mrliče sežigajo. Zaprli so vratca in dobro zakurili.

Ob določeni uri, ko se mora vsako truplo že v pepel spremeniti, so vratca spet odprli. In glej čudo prečudno: zamorec je udobno sedel sredi peči in se prijazno smehljal, da je tako lepo na gorkem. Tistemu možu, ki je odprl vratca peči, je glasno zaklical:

»Hej, vi mož, zaprite no tista vratca, da ne bo sapa vlekla notri.« —

Kajne, vam je tič takle zamorec, ki prenese z lahkoto takšno strahovito vročino! Samo ponuslite — brrr — samo pomislite, dragi moji, če bi vas posadili na tisto razbeljeno žrjavico v peči ...!

Ropot šivanke je slišala

Branko se je povzpel na stol, da bi obesil podarjeno sliko na zid. In je hotela nesreča, da je pri tem udaril s kladivom ob zrcalo, ki se je razbilo na drobne kose. Steklo je padlo na uro in na lepo vazo za cvetice. Vse se je z močnim ropotom zvalilo po tleh.

Iz sosedne sobe je zaklicala na pol gluha babica:

»Hoj, hoj, Branko! Zdi se mi, da sem slišala nekak ropot. Kaj je bilo to?«

Branko je zamolčal prežalostno resnico in zaklical nazaj:

»Ah, nič ni bilo hudega, babica, samo šivanka mi je padla na tla.«

»Šivanka?« se je začudila babica in nato zadovoljno pristavila: »Glej, glej, potem pa le še nisem tako stara, ko še tako dobro slišim!«

STRIČKOV KOTIČEK

116.

Dragi Kotičkov striček!

Zdaj, ko je prvo tromesečje za nami, se spet oglašam, dragi striček. Ti ne veš, kako sem bila zadnjič vesela, ko si me vlaknil v svoj koticek. Kar na trgalev grozdja sem Te mislila povabiti, pa sem imela preveč učenja. Na vse veselje, da sem dobila tako lepo spričevalo, Te povabim na koline o božiču. Boš videl, kako bo fletno, ko bomo lučke na drevescu prižgali in prelepo zapeli svetonočno pesem.

Dalje Ti moram tudi povedati, kako smo bili kotičkarji veseli Tvoje slike v Miklavževi prilogi. A vendar bi bili še bolj veseli, če bi nam poslal tako kakršen si zdaj, da bi vsaj vedeli, komu pišemo. Dajte se no s Požgančevim očetom skupaj slikati in se pokažita, kakšna sta. Smo namreč zelo radovedni.

Želim Vama obema skupaj vesele praznike in srečno novo leto.

Nuška Majhen,
učenka III. razr. meš. šole v Mariboru.

Odgovor:

Draga Nuška!

Na trgatev si me mislila povabiti? Zdaj pozimi? Hoho, lepa reč! Kaj pa bi trgala z grozdne trte? Ledene sveče? Še lepo zahvaljujem za takšno »trgatev«, draga moja! Mi prav nič ne teknejo ledene sveče, veš ...

Na koline bi pa že prišel, na koline, a je stvar taka, da pri najboljši volji ne morem. Sem namreč povabljen že na deset strani — a na desetih stranch vendar naenkrat biti ne morem!

S Požgančevim očetom bi se bila že zdavnaj napotila h kakemu imenitnemu slikarju ali fotografu, da bi najini veleslavni osebi na papirju ali na platnu ovekovečil, če bi se ne bala, da bi se ljudje potem kar tepli za najine slike in bi nastala morda celo krvava revolucija (revolucija se pravi po naše: ravsanje in kavsanje) po vsej vesoljni Sloveniji. Preljubo domovino pa preveč ljubiva, da bi ji privoščila takšno grozovito usodo. Zato ostaneva raje skromna in slavno nepoznana — in je to jako krasno od naju, ali ne?

Za vesele božične praznike in srečno novo leto se Ti iskreno zahvaljujem in sem

ves Tvoj

Kotičkov striček.

117.

Dragi Kotičkov striček!

Zelo sem Ti hvaležna, da se vsako nedeljo spomniš nas malih s svojimi odgovori in lepimi povestmi, ki jih tudi odrasli radi čitajo. Sprva sem mislila, da si ti hud stric in da nosiš dolgo brado in očala. Očka pa mi je povedal, da nisi hud, a tega, če nosiš očala ali ne, on ne ve. Veš, zelo bi nam malim ustregel, če bi se pustil za božične praznike naslikati v »Slovenca«. Če boš to storil, boš za novo leto gotovo dobil zvrhan koš voščil, ko tako lepo skrbiš vse leto za naše razvedrilo.

Danes pri nas sneži. Vesela sem, da bomo imeli za praznike sneg in se bomo lahko sankali. Pridi se še ti sankat! Mimogrede si boš lahko ogledal naše jaselce. V kotu jih bomo napravili. Tudi Tebi bomo dali prostor v kotu pod jaselcami za mizo, nad katero plava angelček. Pri jaselcah bomo prižgali lučke in peli božične pesmi.

Konec pravljice »Kralj Živžav in njegove tri hčerke« že zelo težko čakam. Le napravi lep konec, za božič nam pa kaj posebno lepega napiši, ko bomo imeli dovolj časa za čitanje.

Ko že vedno omenjaš tistega ljudožrskega poglavarja Rompompomtidralalijahopsarideldideldindarašabuminbomu, pa napiši še kakšno pravljico o njem!

Iz koncu te prav lepo pozdravljam in Ti želim blagoslovljene božične praznike.

Francka Arhar,
učenka IV. razr. v St. Vidu nad Ljubljano.

Odgovor.

Draga Francka!

Zakaj se ne pustim slikati, sem razložil že punčki, ki ima nad Teboj svoje pisemce objavljeno, zato ne bom tega še enkrat ponavljal.

Kako bo s tistim »zvrhanim košem voščil«, ne vem. Mislim, da bo bolj majhen tisti zvrhani koš — morda še manjši, kot je orehova lupina ...

Tvoje vljudno vabilo, da bi se prišel sankat k vam, pa moram na svojo največjo žalost odkloniti, ker se ne spodobi za tako starega moža, kot sem jaz, da bi se še sankal. Jaselce pa si bom prišel ogledat, jaslice, toda samo — v mislih ... Saj je tako tudi dobro, ali ne?

Za božič sem vam pripravil dve strani lepih povestic in pesmic in Te še posebej opozarjam na nagrade, ki bodo razpisane v božični številki »Slovenca«.

Pravljico o ljudožrskem poglavarju Rompompomtidralalijahopsarideldideldindarašabuminbomu sem že davno napisal. Ali jo nisi čitala takrat v »Slovencu«?

Lepo pozdravljena!

Kotičkov striček.

ZA ENO KRONO.

Janezek priteče ves zasopljen v trgovino: »Prosim za eno krono mešanih sladkorčkov!«

Trgovec mu da dva sladkorčka in pravi: »Tukaj imaš, fantek, tvoje sladkorčke — a zmešati si jih moraš sam!«

Zdravniška posvetovalnica

v zadevah splošne in socialne medicine ter higiene.

F. V. v Lj. Radi **zaprtja** bo treba napisati daljšo razpravo, ki pa še ne bo zajela vseh primerov, zakaj vzroki zapeke so zelo mnogovrstni. Kaj je pri Vas vzrok, ne morem uganiti. Morda res, kakor menite Vi sami, posledice pred 8 leti prestale operacije radi vnetja pri slepiču. Predstavite se zdravniku, ki Vas je operiral, morda bo ugotovil kake brazgotine ali zaraslice zavoljo tiste bolezni. Morda je vzrok zares prehrana, ki je, kakor sami trdite, pretežko mesna. Svetujem Vam, da vživate čim manj mesa in se hranite pretežno z rastlinjem. Zelo priporočajo vživanje kislega zelja v vseh oblikah, najboljše je vživanje svežega kislega zelja na tešče. Tudi poklic Vam menda škodi, ako ne skrbite za zadostno gibanje v prostem času. Hodite vsak dan na Grad in napravite ob nedeljah vsaj 10 km peš!

Isti. »**Zajedalce**«, pravzaprav **ogrce** imate na nosu in uhljih? Brezdvomno je ta kožna nakazen v zvezi z mesno prehrano in zaprtostjo. Lotite se nadloge s te strani, kože pa ne mučite preveč!

N. K. v Lj. **Mozolji na obrazu** vznemirjajo Vas, 17 letno deklico, in delajo »nečimurnoc, to je željno, da si to lepotno okvaro odpravite. Tako nečimurnost hvalim, ker lepota je v Vašem primeru istovetna z zdravjem. Preberite prejšnji odgovor glede hrane, zaprtosti in gibanja, ter uvažujte nasvete po svojih potrebah. Kupite si v lekarni »dunajski fiakrski prašek« in ga vživajte nekaj tednov vsak dan vsaj po eno noževo konico.

D. G. v Hg. **Na noge** se postavlja in upira Vaš 6mesečni sinček in Vi se bojite, da si jih skrivi. Menim, da bojazen ni upravičena. Napačno je otroka siliti na noge, istotako je napačno otroku braniti, da si ne krepi ude. Zato hvalite Boga, da je otročiček tako čvrst in dajte mu prilike, da se razvija in krepi.

M. S. v C. **Hirate** po porodu otroka, ki Vam je kmalu umrl. Kako naj presodim Vaš položaj? Držite se enega zdravnika in sicer tistega, ki Vam je pri rokah (zdi se mi po drugih okoliščinah, da je Vaš domači zdravnik prav dober!) in samo z njegovo vednostjo in po njegovem nasvetu se obračajte do drugih. Samo eden bodi poveljnik v resni in uspešni vojni proti taki nevarnosti, namreč tisti, ki pozna in obvlada ves položaj po neposrednem opazovanju bolestnega stanja. Beganje sem in tja je zguba — za Vas!

R. Š. v Lj. **Akademik s slabotnimi živci** ni povojna niti moderna prikazen, poznam jo iz dobe, ki se zdi dandanes morda zlata, a je bila manj rafinirana, a bolj resna, kakor je današnja. Pustite vsa zdravila, po večerji ne študirajte več, hodite vsak dan vsaj po eno uro na sprehod izven mesta. O prostih dnevih pa napravite vsaj poldneven izlet peš. Za zimo Vam priporočam udejstvovanje na drsalkah ali smučeh.

J. Z. na B. Bržkone ste **astmatik**, človek, ki ga napada dušica ali astma. Odstranite iz spalnice vse pernice, hodite v posteljo s toplimi nogami in kar se da praznim želodcem.

Isti. **Bolečine v peti** imate časih v postelji. Brez preiskave je mnenje samo ugibanje. Morda je ta bol pozdrav ali opomin protina ali putike, ki se rada oglaša ponoči. Dajte si nogo preiskati!

Darko v Lj. Navodila proti **seksualni nevrastenij**i, ki ste jih dobili v naši posvetovalnici že učinkujejo in Vas polnijo z dobrimi upi. Prav, le vztrajno in pogumno po začrtani poti do popolne osamosvojitve iz območja spolnih obman. Ne dajte se begati po pojavih, ki jih nisem prezrl, marveč jih izpustil, ker sta oba zares brezpomembna, ako Vi ne polagate nanju važnosti, ter se polagoma sama porazgubita (tisti izcedek in pa bolečina), brez vsakršnih zlih posledic. Izvršitev tistega zdravniškega nasveta, pa kar odložite dotlej, ko Vam bo omogočeno tako udejstvovanje v skladu z življenjskimi načeli, kakršne imej značajen, to je do sebe in drugih vesten izobraženec! Pa se še kaj oglasite, a ne prej ko čez tri mesece!

F. H. na J. Čemu se toliko mučite z bolnimi mislimi o svojem **oslabelem živčevju?** Dajte si vendar dopovedati, da posledice mladostnih zablod izginejo in sicer prav kmalu, če ne mislimo več nanje. Človek je čudovita spojina duševnosti in telesnosti, naše živo telo ima kakor vsako živo bitje sposobnost in moč, da si nastale škode samo popravlja in odpravlja. Tudi živčevje se popravi in okrepi, ako ga neprestano ne dražimo in begamo s predstavami in mislimi dražljive vsebine. Napravite torej mir in red v mislih, pa se živčevje pomiri in okrepi. Ven v prirodo! Oglasite se spomladi, da napišem Vam in drugim takim samomučilcem nasvete, kako si utrjujemo živčevje s prirodnimi sredstvi!

G. M. v M. Moja prispodoba glede **življenjske turistike** Vam ni razvidna? Ker ste dober hribolazec, kakor trdite, uporabljajte načela hribolastva tudi v življenju. Kdor preveč razmišlja, razglablja, tehta in uvažuje vse dejanske in možne okolnosti, ne pride do dejanja. Ker si z odvišnim miselnim delom ubija energijo, voljo in sposobnost do dela. Največkrat se tak mozgovrtec moti v presojanju lastnega stanja, ker ga dejansko moti in kvari prav s svojim bolestnim opazovanjem. Circulus vitiosus — zmotni krog! Stopite vendar junaško iz začaranega risa spolne razboljenosti in pretankovestnosti na tla dejanskega življenja! Ne begajte za pomočjo izven sebe, ne iščite sveta in zdravil drugod kakor pri kakem starejšem spovedniku. Kot zdravnik Vam povem, da se vse resnične in dozdevne okvare Vaše telesnosti same porazgube v nič in da se Vaše razboljeno živčevje okrepi do pravšnosti, čim uredite svojo miselnost, in zato Vam nujno svetujem, da si izberete družico za življenje, brez tolikega pomišljanja (glejte si jo najbolj od »domačec strani, kako namreč ravna s svojci, ali rada streže drugim ali si rajši da streči od drugih) in srčno planite v zakonski zaton, kjer se brž naučite plavati. Sicer Vas čaka usoda Buridanovega osla, ki je poginil od lakoti med dvema enako velikima kupoma slastnega sena, ker se ni mogel odločiti, katerega kupa naj se loti! V krepki volji je rešitev!

A. G. v Z. Radi brezimnosti — nič! Sicer pa preberite prejšnje posvetovalnice.

Z. B. v Lj. in A. L. v Š. **Mojega naslova** niste izvedeli od uredništva zavoljo uredniške tajnosti, tudi od mene ga ne izveste radi stanovskega reda, ker bi mi sicer po pravici očitali, da si delam nedopustno reklamo z zdravniško posvetovalnico. Za odgovor priložene znamke podarim (v denarju) prvemu siromaku, ki ga danes srečam.

Apno -- važno gnojilo

Po predavanju M. Humeka — pri podružnici SVD v Ljubljani.

V praktičnem kmetijstvu je že davno znano, v novejšem času je pa tudi kmetijska kemija dokazala, da je apno v zemlji neogibno potrebna snov, brez katere je popolnoma izključen povoljen uspeh, bodisi na vrtu ali na polju. Kjer je v zemlji dovolj apna, tam je življenje, tam je zdravje; kjer apna manjka, je bolezen, je smrt.

Naloga apna v zemlji je važnejša nego naloga zlasti nekaterih gnojilnih snovi, ki služijo rastlinam zgolj za hrano, a na zemljo in nje lastnosti pa učinkujejo prej škodljivo nego koristno. Naloga apna je dvojna: Ono služi kot redilna snov vsem kulturnim rastlinam, kakor druge redilne snovi. Poleg tega pa ima važno nalogo, da spravlja zemljo v tak stan, ki je rastlinam potreben, da morejo dobro uspevati. Navadno pravimo, da z apnom izboljšujemo fizikalne lastnosti zemlje. Lahko tudi rečemo, da je apno za zemljo zdravilo, ki na vse strani na njo ugodno vpliva brez najmanjšega škodljivega učinka.

Čimveč zahtevamo od zemlje, tembolj pereče je vprašanje apna. Od vrta n. pr. hočemo imeti na leto dva, tri pridelke. Zato spravljamo v zemljo ogromne množine vsakovrstnih gnojil — hlevskega gnoja, gnojnice, fekalij in morebiti tudi umetnih gnojil. Če hočemo, da bo zemlja vse to leto za letom prebavila, torej tako predelala, da bodo redilne snovi rastlinam koremnam dostopne, mora imeti dovolj apna, drugače vse gnojenje nič ne pomaga. Še enkrat poudarjamo, da je apno neogibno potrebno izboljševalno sredstvo, naravnost zdravilo zlasti za vse težke, zaprte, mrzle, zatohle, mrtve in pregnojene zemlje, ker prisili organsko tvarino, da naravnim potom trohni in presnavlja redilne snovi v zemlji. Apno je podlaga in šele na tej podlagi pridejo ostala gnojila do prave veljave in do popolnega učinka.

Apno kot redilno snov potrebuje vsaka rastlina. Vsaka rastlinska stanica ima nekoliko apna v sebi in če ga ji vzamemo, brezpogojno odmrje. V tem oziru pa niso vse rastline enake. Sledeča razvrstitev nam kaže potrebo apna pri nekaterih vrtnih rastlinah. Najhujše je glede tega zelje, ki odvzame zemlji na 1 aru = 100 kvadr. metrov 4.2 kg apna; ohrovt odvzame na ar 3.07 kg apna, sadno drevje odvzame na ar 2.00 kg

fižol kolenec	„	„	„	1.28 „
kolerabe	„	„	„	1.02 „
fižol nizki	„	„	„	0.96 „
grah	„	„	„	0.60 „
čebula	„	„	„	0.55 „
krompir	„	„	„	0.50 „
solata	„	„	„	0.25 „
spinača	„	„	„	0.24 „

Dokazano je tudi, da se tvorijo v rastlinah strupene kisline, zlasti oksalna kislina, ki jo apno veže, in tako prepreči njen škodljiv učinek. V splošnem utrjuje apno ogrodje rastline in v vsakem oziru pospešuje njeno zdravje.

Apno kot sredstvo za fizikalno izboljšanje zemlje učinkuje na najrazličnejše načine. Poglejmo najvažnejše slučaje!

Težko, zaprto zemljo apno rahlja in drobi. Predrobna zemeljska zrnca, ki se tesno prilegajo drug drugemu, namreč druži v večje grudice. Tako nastanejo med grudicami praznine, ki jih napolni zrak. Iz neugodnega zrnatega zloga napravlja grudičasti zlog, ki je za rast najugodnejši. Apno torej zaprto nerodovitno zemljo odpira in jo napravi rodovitno. Nasprotno pa, prelahko zemljo nekoliko zveže in strdi.

Apno zemljo greje. Znano je, da je gosta, strjena zemlja mrzla. Ker pa apno zemljo rahlja in drobi, omogoči zraku pristop v njo in z izmenjavo zraka pride v zemljo tudi toplota, ki je važen pogoj za rodovitnost zemlje.

Apno je važen posredovavec med redilnimi snovmi in rastlino. S sodelovanjem apna se redilne snovi v zemlji kemiško razkrajajo in pretvarjajo, dokler ne dobe take oblike, da so v vodi raztopne in jih rastlina lahko uživa. Dušičnate spojine se po vplivu apna pretvarjajo, kali se z njegovo pomočjo izloča iz spojin in tudi fosforova kislina je skoro vedno spojina apna. To vse velja pred vsem za naravna gnojila. Pa tudi umetna gnojila brez apna v zemlji ne bi mogla priti do učinka.

Jako važno je apno glede na reakcijo zemlje. Nekatere zemlje, zlasti mokrotne, barjaste že po naravi nagibajo bolj h kisanju. To slabo lastnost zemlje pa povzročajo tudi razna gnojila (kajnit etc.). Kisla zemlja je pa zlasti za vrtno rastlinje sila neugodna. Tu je pa zopet apno, ki veže škodljive kisline in na ta način prepreči kisanje, kislo zemljo pa razkisa.

Apno poživlja zemeljske bakterije in pospešuje njihov razvoj in delovanje. Brez apna ni življenja. Zato bi tudi ta najmanjša pa neogibno potrebna živa bitja v zemlji ne mogla živeti in vršiti svoje naloge brez apna. Apno jim dovaja zrak, jim greje zemljo, odpravlja za nje tako škodljivo kislino, pa jim je tudi naravnost v hrano. Čimveč je bakterij v zemlji in čimbolj živahno delujejo, tem hitreje se razkrajajo organske snovi in tem živahnejše se razvija ogljikova kislina, ki uhaja iz zemlje, da jo uporabljajo rastline za tvorbo novih stanic. Apno torej tudi na ta način posredno najugodneje upliva na rodovitnost zemlje.

Apno je konečno tudi preizkušeno razkuževalno sredstvo. Ker je jako jedko, zamori v zemlji kali raznih bolezni in tudi škodljive žuželke, ki jih je toliko, zlasti v vrtni zemlji.

Nekatere zemlje so že od narave tako obilo založene z apnom, da ga ne bo zmanjkalo izlepa. So pa druge, ki so imele prvotno sicer dovolj apna, pa ker jih že dolgo v živo izrabljamo, se je zaloga apna zmanjšala in ponekod skoro usahnila. Zlasti trpe pomanjkanje apna vrtne zemlje, ki jih leto za letom obilo gnojimo z vsemi mogočimi gnojili, samo z apnom nikoli. Pomisliti moramo namreč, da zaloga apna gre na dve strani. Kakor smo slišali, ga rastline porabijo ogromne množine za hrano (zelje na 100 m² čez 4 kg na leto). To pa še ni vse. Mnogo apna (kakih 6 kg na 100 m²) pa voda tudi izpere v globočino, da je za rastline izgubljeno. Čimbolj gnojimo zemljo z naravnimi gnojili, tem več se tvori v njej ogljikove kisline in tem več apna se raztaplja v dežnici in odteče v globino.

Iz teh kratkih, za vsakogar umljivih pojasnil more vsakdo posneti, da je gnojenje z apnom (apnanje) tako, marsikje pa še bolj potrebno nego gnojenje z drugimi gnojili.

Za gnojenje imamo apno v dveh oblikah. Najbolj učinkovito je živo apno zmleto v fino moko. Takega apna pa pri nas v trgovini nimamo. Pomagamo si tako, da vzamemo živo ali žgano apno in ga samo toliko vgasimo, da razpade v belo moko. Večje množine (cele vozove ali vagone) zlože kar na prostem na kup in jih pokrijejo z zemljo. Živo apno se navleče iz zraka in zemlje, pa tudi iz dežja toliko vlage, da se ravno prav ugasi. Ko se je ves kup izpremenil v moko, je čas, da se uporabi. Bolj se ne sme ugasiti. Navadno gašeno apno, kakor ga uporabljajo zidarji, ni za gnojenje. V moko ugašeno živo apno je posebno ugodno za močne, težke, ilovnate zemlje.

Za apnanje uporabljajo pa tudi navadni apnenec zmlet v moko. Umevno je, da apno v tej obliki ne učinkuje tako hitro kakor živo apno, ker se mora v zemlji šele razkrojiti. Vendar pa je tudi zmlet apnenec dobro apneno gnojilo, zlasti za lahke peščene zemlje.

Z apnom gnojimo v zalogo. Zato z njim navadno ne gnoje vsako leto, ampak na dve, tri leta ali še poredkeje. Vendar pa so izkušnje pokazale, da je pogosteje gnojenje z manjšimi količinami ugodneje, nego poredkeje z večjimi količinami.

Če gnojimo na dve- tri leta, dajmo na 1 ar približno 15 do 20 kg v moko vgašenega živega apna, ali pa 25 do 30 kg zmletega apnenca.

Živo apno nam preskrbi vsak zidarski mojster. Zmlet apnenec pa pripravljajo v Hrastniku in ga ima v zalogi Kmetijska družba.

Najugodnejši čas za gnojenje z apnom je jesen, zlasti tedaj, če gnojimo obilo v zalogo. Odtehtano množino apna potrosimo enakomerno po zemljišču in ga kolikor mogoče temeljito zmešamo z zemljo. To delo moramo opraviti na vsak način le v suhem vremenu. Sicer pa z apnom lahko gnojimo tudi kadarkoli, zlasti v manjših količinah. Vendar pa je gledati, da apnamo 10 do 14 dni pred setvijo ali saditvijo. Uspeh je zelo zavisen od tega kako smo apno zmešali z zemljo. Čim temeljitejše, tem bolje.

Apna ne smemo mešati s katerim si bodi drugim gnojilom. Posebno škodo bi si prizadjali, ko bi ga mešali z gnojili, ki imajo amonijak v sebi. Mešanje je dopustno samo s Thomasovo žlindro, kalijevimi solmi in z apnenim dušikom. Tudi s hlevskim gnojem apno ne sme priti na zraku v dotiko. Gnojimo najprej s hlevskim gnojem zase, in potem z apnom zase.

Nekatera umetna gnojila imajo tudi apno v sebi. (Thomasova žlindra, apneni dušik.) Toda ta količina nikakor ne zadostuje za zemlje, ki so apna lačne.

Druga dobra apnena gnojila bi bila še: n. pr. pepel, ostanki od karbidne razsvetljave, suho v prah zdrobljeno cestno blato in lapor.

Naposled bi bilo tudi dobro vedeti, kako doženemo, katera zemlja ima dovolj apna, kateri ga pa manjka. Približno se prepričamo o tem tako, da vzamemo nekoliko prsti, ki jo hočemo preiskati, in jo polijemo s solno kislino. Če pri tem razvijajoča se ogljikova kislina zelo zašumi, je to znamenje, da je dovolj apna v zemlji, če pa malo ali nič ne zašumi, je malo ali nič apna. Natančno določijo količino apna v kemiškem laboratoriju s posebnim aparatom.

Najmanjša množina apna, ki bi morala biti v vsaki zemlji je 0.5%.

Šah

Miniaturne igre

Indijsko.

(Igrano na mednarodnem šahovskem turnirju v Hamburgu 1930.)

Beli: Rubinstein (Poljska)	Črni: Kashdan (U. S. A.
1. d2 — d4	Sg8 — f6
2. c2 — c4	e7 — e6
3. Sb1 — c3	Lf8 — b4
4. e2 — e3	b7 — b6
5. Sg1 — e2	Sf6 — e4
6. f2 — f3	Lb4 × c3 +
7. B2 × c3	Se4 — d6
8. Se2 — g3	Sb8 — c6
9. Dd1 — a4	....

Da se ščiti La6, točka c4 bi potem bila hitro zgubljena.

9.	h7 — h5!
10. Lf1 — d3	h5 — h4
11. Sg3 — e4	Sd6 × e4
12. Ld3 × e4	Lc8 — b7
13. o — o	Dd8 — f6
14. f3 — f4	Sc6 — a5
15. Lg2 × b7	Sa5 × b7
16. e3 — e4	h4 — h3
17. g2 — g3	Sb7 — d6!

Predrzno, kljub temu pa jako dobro preračunano.

18. e4 — e5	Df6 — g6
19. e5 × d6	Dg6 — e4
20. Tf1 — f2	....

Črni proti preteči nevarnosti mata nima nobene druge parade. Na 20. Kg1 — f2 se ne sme spustiti, ker bi po De4 — g2+; 21. Kf2 — e1, Dg2 × h2; 22. Lc1 — e3, Dh2 — b2 odločil črni prosti kmet.

20.	De4 — e1 +
21. Tf2 — f1	De1 — e2

Remis radi ponovitve poteze.

Damin gambit

Beli: Kahane.	Črni: S. Mannel.
1. d2 — d4	d7 — d5
2. c2 — c4	e7 — e6
3. Sg1 — f3	c7 — c5
4. c4 × d5	c5 × d4
5. Sf3 × d4	Dd8 × d5
6. Sb1 — c3	Lf8 — b4
7. Dd1 — a4 +	Sb8 — c6
8. Sd4 — b5	Lb4 × c3 +
9. b2 × c3	Dd8 — d7
10. La1 — c3	....

Sedaj grozi Td1 (smrt črne kraljice). Beli je jako dobro izkoristil svoje proste črte.

10.	Sd7 — b8
11. Ta1 — d1	Dd7 — c6
12. Sb5 — c7 ×	....

Jako kratko ali jako poučno!

Damska indijska obramba

(Igrano na šahovskem turnirju v Berlinu 1930.)

Beli: Richter	Črni: dr. Dührsen
1. d2 — d4	Sg8 — f6
2. Sg1 — f3	e7 — e6
3. Lc1 — g5	h7 — h6
4. Lg5 — h4	c7 — c5
5. e2 — e3	b7 — b6

Konsekventno nadaljevanje je 5. .... Db6. Beli pa lahko igra solidno 6. Dc1, ali pa žrtvuje z napadom 5. Sb1 — d2 oziroma 5. Sc3 D×b2, 6. Sb5 itd. kmeta.

6. Lf1 — e2	Lc8 — b7
7. Sf3 — e5	d7 — d6

Predrzna špekulacija, ki vodi do propada. Napačno bi bilo tudi 7. .... L×g2, na primer: I. 8. Tg1 Le4, 9. Lh5! g6, 10. Sc3 Lf5, 11. Lf3 d5, 12. L×f6, 13. S × d5! ed, 14. L × d5 in beli zmaga; II. 8. Tg1 Lb7, 9. Lh5 g6, 10. S × f7! K × f7, 11. T × g6 in beli zmaga. To je dokaz, da se kmet g2 ne sme vzeti. Pravilno nadaljevanje je 7. .... Le7, 8. Lf3 Dc8 itd.

8. Le2 — b5 +	Ke8 — e7
9. Dd1 — h5!	d6 × e5

Prepozno. Mat na f7 bi se lahko kvečjem krilo še z 9. .... g6, potem pa sledi 10. S × g6 + f × g, 11. D × g6 in katastrofa na f6 je neizbežna.

10. d4 × e5	Dd8 — d5

Obramba zaman. Na 10. .... Sc6 sledi 11. Sc3 in beli zmaga, kakor hoče, na primer: 11. .... S × e5, 12. D × e5 Dd6, 13. D × d6 + in 13. 0 — 0 — 0 + itd. ali 11. .... Dc7, 12. 0 — 0 — 0 S × e5, 13. D × e5! D × e5, 14. Td7 + Ke8, 15. T × b7 + Kd8, 16. Td1 + Ld6, 17. Lg3 Kc8, 18. La6 itd.

11. Sb1 — c3	Dd5 × g2
12. e5 × f6 +	g7 × f6
13. Dh5 — e5!	....

Grozi L × f6 + mat, kakor tudi Dc7 + in D × d7 + mat.

13.	Sb8 — d7
14. De5 — c7	in črni se uda.

Rešitev šahovskega problema št. 16

(I. Schiffmann.)

Beli: Kd1, Df8, Tb8, Td7, Lh8, Sb6, Le2, Bc6, e4, d2, a3 (11).

Črni: Kb3, Td8, Lf7, Th5, Lh2, Sa1, Ba5, a4, a2 (9).

Mat v dveh potezah.

1. Td7 — d5

Šahovski problem št. 23

(A. Simansky.)

Beli: Kh3, Db6, Th4, Tg6, Sg4, Se6, Lh8, Bf7, f3, c6, c2, b3 (12).

Črni: Kd5, Td3, Tc8, Lc3, Be3, e5, d6, c5 (8).

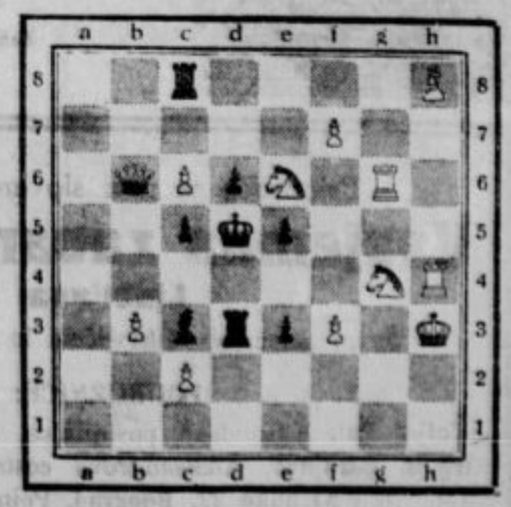

Mat v dveh potezah.

Zdr. Hugon Turk:

Slinavka in parkljevka

Od časa do časa se prikaže živalska kužna bolezen slinavka in parkljevka med domačimi parkljarji in v kratkem takorekoč preplavi cele pokrajine ter v 2 do 4 letih okuži celo Evropo. Zbole pred vsem goveda, v manjšem obsegu prašiči in ovce, zelo redkokedaj zbole tudi konji (na gobcu), še redkeje psi in mačke in čisto izjemoma tudi perutnina. Ko ta kužna bolezen prejenja, miruje navadno več let, da celo desetletja. Toda nikdar nismo varni pred njo in nenadoma se prikaže od vzhoda (iz Rusije, Poljske, Rumunije itd.) ter gre proti zapadu po vsej evropski celini; ker jo povsod z vsemi mogočnimi veterinarsko-policijskimi sredstvi zatirajo, je njeno razširjevanje bolj počasno. Ugodno toplo vreme in živahen promet z živino pospešuje njeno pot in nove izbruhe.

Ta kužna bolezen ne zahteva sicer navadno velikih poginov ali smrtnih žrtev, pač pa povzroča ogromno gospodarsko škodo, ki obstoji posebno v tem, da bolne živali ne morejo in ne smejo opravljati zahtevanega dela, da silno shirajo in zgube na svoji telesni teži (mesu), da se zelo zmanjša pridelek mleka ter da se zaustavi promet z živino, se prepovedo semnji in izvoz, vrhu tega pogine tudi dosti odraslih živali. Naši kraji so bili prizadeti po tej kugi kmalu po svetovni vojni, sedaj pa je že dolga leta mir.

Kakor pri steklini, tako tudi povzročitelja slinavke in parkljevke do danes še ne poznajo, niso ga mogli dozreti niti z najboljšimi drobnogledi (mikroskopi), vendar je brez dvoma golova gliva, s katero se živali okužijo in sicer ali neposredno od bolne do zdrave živali ali posredno z okuženo krmo, okuženo hlevsko in drugo opremo, s pitno vodo, z nastiljo, na okuženih cestah, potih, tleh, pašnikih, na sejmiščih, napajališčih, v okuženih železniških vozeh ali pa z okuženimi rokami in okuženo obleko in obutvijo strežnikov, pastirjev, trgovcev, mesarjev, rezarjev, konjačev, beračev i. dr. Zanese se bolezen tudi z okuženimi surovimi živalmi, kožami, z volno in z mlekom, pa tudi razne male živali, psi, mačke, perutnina — tudi golobi in vrabci —, kunci, podgane, miši itd. raznesejo lahko bolezen iz okuženih hlevov in svinjakov. Tudi tako zvani »bacilonosci« niso izključeni, so to navidez zdrave živali, katere pa imajo v ali na sebi povzročitelje te kuge in jih prenesejo na druge zdrave živali. Mlade živali, ki sesajo pri bolnih materah ali ki se napajajo z mlekom iz mlekarn okuženega okoliša, dobe bolezen redno z mlekom in njegovimi preostanki ali izdelki. — Za to kužno boleznijo zbole tudi vsi parkljarji, ki žive v prosti naravi (jeleni, srne, gamzi, divji prašiči, severni jeleni, kamele i. dr.).

Od okužbe do izbruhu bolezni preteče 2 do 11 dni (inkubacija). Prvi znaki bolezni so vročica, katera je lahko precej znatna (40—41° C), pri odraslih živalih je pa lahko zelo neznatna in se dostikrat niti ne opazi. Bolniki nimajo slasti do krme, žila bije hitreje.

Potem se razvije bolezen različno. — Kot slinovka (»kuga v gobcu«) nastopi navadno pri govedi, redkeje pri ovcah, kozah in prašičih. Živali le zelo težko jedo in požirajo in tišče gobce trdo zaprte in jih odpirajo le od časa do časa značilno glasno zmokaje, slednjič popolnoma prenehajo jesti in stoje s srepim in nenavadnim pogledom mirno na enem mestu, iz gobca pa se jim izceja slina v dolgih in sprijetih nitih. Pri napajanju si izmivajo gobec in kažejo dostikrat precejšno žejo. — Če pogledamo v gobec, opazimo, da je sluzna kožica (sluznica) na notranji strani ustnic in na dlesni (mesu) zob vroča, suha in rdeča; ko odpiramo gobčno duplino se izceja iz nje slina v veliki množini in vsa sluznica je vneta. Drugi ali tretji dan po izbruhu bolezni se prikažejo v gobcu na omenjenih vnetih delih mehurčki in mehurji, istotako tudi ob robovih jezika, na jeziku in notranjih straneh lica. Mehurčki so pri malih živalih kot grah veliki, pri večjih prežvekovalcih pa kot orehi, na jeziku celo kot jajca veliki, njihova vsebina je začetkoma čista, brez barve ali rumenkasta, pozneje mlena in sivkasto-bele barve. V 1—3 dnevih popokajo mehurji, njihova vsebina se izlije in na njihovem mestu se prikažejo svilio rdeče, mokrotne, boleče, površne ranice (eruzije), ki so belo obrobljene. Že v 1—2 dneh se pričnó celiti te ranice in na njihovem mestu nastanejo rumeno-rjave lise, ki pa konečno izginejo brez sledu. Kakor hitro se pokrijejo ranice s celicami-pokrovkami, pričnó živali takoj zopet jesti, kar ni čudo, vsaj so se med tem do dobrega izpostile in silno shirale. — Istočasno ko se je razvila bolezen v gobcu, se napravijo pri govedi včasih gori opisani veliki mehurji tudi na smrčku, redkeje ob vznožju rogov, pri prašičih pa pogosteje na rilcu ter ga izpremene v en sam veliki mehur. Izjemoma nastanejo mehurčki na sluzni kožici v nosu in v očeh, da pri govedi zbole lahko tudi oči same. Vnetje v gobcu se razširi lahko v grlo, sapnik, pljuča; živali ne morejo požirati in kašljajo, težko dihajo, hrana in pijača prihaja skozi nosnice nazaj, slednjič nastopi pljučnica in živali se zadušé ter poginejo.

Kot parkljevka se pokaže ta bolezen pri goveji živini navadno istočasno s slinavko ter tudi istočasno z njo poteka, ovce zbole navadno le za parkljevko, ravnotako tudi prašiči. — Bolezen se pričnó s tem, da živali šepajo ali napeto hodijo in to radi vnetja in bolečin v konih nog in posebno na trdih, grapavih tleh ne morejo hoditi, vedno leže in se jih spravi le prav težko na noge. Če jih natančneje preiščemo, opazimo, da je koža nad parklji in v procepu teh, kakor tudi na stopalih začetkom bolj gorka, otekla, boleča in če koža ni temne barve, vidimo jo zelo rdeče barve (vnetje). V 1—2 dneh se prikažejo na teh mestih mali mehurčki, ki hitro zrastejo do velikosti leščnika ter so napolnjeni v začetku s čisto, pozneje z mlono tekočino. Mehurčki kaj kmalu popokajo in na njihovem mestu se napravijo rjave hraste. Če se te odluščijo, nastanejo na koži male mokre ranice, ki so zelo boleče in živo rdeče barve, ozdravijo se v 1 do 2 tednih; pri velikih in težkih živalih (bikih, pitanih svinjah) se parklji zelo radi izsnamejo in živali izbosé, kar je zelo neprijetno in je treba živali navadno v sili zaklati. Prašiči in ovce zbole dostikrat zelo težko in se vnetje razširi po nogah navzgor celo do kolena.

Pri kravah oboli pri tej kužni bolezni kaj rado tudi vime. Navadno se izpuste mehurčki na zizkih in narastajo do velikosti oreha, okolica je zelo rdeča in boleča, potem oteče celo vime. Pri molži se pretrgajo mehurji že v prvem začetku, če pa ostanejo nedotaknjeni, se razvijajo 5 do 6 dni in potem sami popokajo in napravi se na njihovem mestu velika hrasta. Oteklina, bolečina in rdeča barva pa lahko ostane še več dni. Istočasno se razširi vnetje tudi v vime in to povzroči, da se spremeni mleko in postane podobno mlezvi, je torej rumeno, žmelasto, vrhu tega žaltavo ali celo grenko, se lahko segrize in ima tu in tam krvave niti, postane lahko popolnoma vodeno in v njem plavajo sesedeni kosmiči, ki lahko otežujejo molžo ali jo tudi onemogočijo. Množina mleka pojemlje navadno že začetkom bolezni, pada bolj in bolj ter dostikrat popolnoma usahne. Če živali prebole, se zviša mleko zopet po prihodnjem porodu, toda navadno ne doseže več svoje prejkne mere in tako tudi ostane za vedno. Vime se okuži navadno pri molži, posebno pri skupni molži bolnih in zdravih živali, po skupnih posodah itd.

Slinavka in parkljevka je v preteżni večini slučajev ozdravljiva in sicer v 2 do 3 tednih, vendar se zaplete lahko bolezen na najrazličnejše načine: mehurčki se lahko izpuste na raznih telesnih delih (na trebuhu, notranji strani stegnov, spolovilih), pokažejo s vnetja v grlu, jabolku, sapniku, bronhijah in konečno se razvije težka pljučnica, ki navadno povzroči pogin; na nogah se napravijo pri parkljevki hudi turi; mogoče nastopi celo zastrupljenje krvi vsled gnoja in gnilobe. V takih slučajih in pa kadar nastopi slinovka in parkljevka že takoj začetkom kot opasna bolezen, se primeri dosti poginov, posebno med mladimi živalmi, katerih pogine lahko 40 do 60%, vsled vnetja v pljučah, v želodcih in črevah, večinoma pa radi gnojnega in gnilobnega zastrupljenja krvi. Pri navadnem poteku bolezni poginejo od odraslih živali le 1 do 3 kosi na 500 obolelih, pri opasni obliki pogine lahko polovica in več od obolelih živali in takrat je poleg gospodarske škode še gmotna izguba silno velika, zato pa je strah pred to živalsko kužno boleznijo tako po vsem opravičen in državne oblasti nastopajo zoper to silno nalezljivo kugo z vso mogočo strogostjo, da obvarujejo živinorejce in živinorejo pred hudimi posledicami. Pa tudi znanstveni svet se neprenehoma peča s proučevanjem te kuge, z zasledovanjem povzročitelja, z proizvajanjem raznega cepiva in njega preizkušnjo; take znanstvene naprave imajo Angleži, Amerikanci, Francozi, Nemci, Skandinavci. V Angliji in na Skandinavskem imajo določene v te namene cele samotne otoke, kjer veterinarji-znanstveniki delujejo strogo ločeni od vsakega prometa ter proučujejo bolezen, zasledujejo njenega povzročitelja ter praktično preizkušajo vsa mogoča sredstva za ozdravljenje in zatiranje, izdelujejo cepiva in se izključno pečajo le s spoznavanjem, ozdravljanjem in zatiranjem gospodarsko tako neprijetne in lahko tudi drugače nevarne bolezni slinavke in parkljevke.

Jedilni list za december

Dr. Krekova mešč. gospodinjska šola v Zg. Šiški.

Ponedeljek, 22. decembra.

1. Vliti rezanci na kostni juhi.
2. Pečene riževe klobase s kislim zeljem in praženi krompir.
3. Limonov narastek.
4. Sadje.

Torek, 23. decembra.

1. Goveja juha z zdrobovim fanceljnom.
2. Govedina, obložena s praženim rižem, paženimi gobami in kumarčna omaka.
3. Kuhani štruklji s kompotom.
4. Sadje.

Sreda, 24. decembra (post).

1. Karfijolna juha z opečenimi žemljami.
2. Marinirane sardine s trdimi jajci.
3. Kislo zelje in tirolski cmoki.
4. Sadje.

Četrtek, Božič.

1. Rumena čista juha z možganovim sirom.
2. Telečji galantin obložen z aspikom, maslenimi rožami in trdimi jajci.
3. Pljučna pečenka na angleški način, obložena z višnjevim zeljem, pečenim krompirjem in ocvrto karfijolo. Vinska omaka.
4. Pomarančna hladetina s pecivom.
5. Božična potica.
6. Sadje.

Petek, sv. Štefan.

1. Grahova juha z ocvrtimi žemljami.
2. Gobovi zrezki in krompirjev pire.
3. Pečene ribe s solato.
4. Tirolski štrukelj in kompot.
5. Sveže sadje.

Eksportna hiša **„LUNA“ MARIBOR** Last. A. Pristernik

Aleksandrova 19 Aleksandrova 19

Velika izbirna zaloga: nogavic, otroških, ženskih in moških srajc, spodnjih hlač. Pletenin: majc, puloverov telovnikov - lastni izdelki. Čevlje za dom in telovadbo, snežne čevlje, dežnike, igrače.

Velika razstava najprimernejših daril za Božič in Novo leto. Tudi gugalni konji, sanke, vozički za pupe po izredno nizkih cenah. Na drobno in na debelo!

VATA tudi po 50 kg bale, vedno na razpolago. Zahtevajte vzorce in cenik! - TOVARNA VATE, Maribor, Dravska ulica 15.

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri

Ljudski posojilnici v Celju

registr. zadrugi z neomejeno zavezo v Celju, v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog nad Din 90,000.000.—. Obrestna mera najugodnejša. — Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov posestnikov z vsem svojim premoženjem. —

Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji

Vlagatelji pri Ljudski posojilnici v Celju ne plačajo nobenega rentnega davka

Najboljše kupite za Božič!

Nogavice, damske in moške rokavice, damsko in moško perilo Bengerjevo, puloverje, telovnike (vestje) žepne robce, kravate, ovratnike, srajce, šifone, glote, čipke, vezenine, gumbe, DMC prejice, ročne torbice, aktovke, dežnike, športne ter toalet. potrebščine le pri

JOSIP PETELINC - Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

Snežni čevlji in galoši

znamke VIKING

so svetovnoznano najboljši!

Dobe se v trgovini

A. Žibert - Ljubljana

Prešernova ulica

Ustanovlj. l. 1860. **M. Drenik** *Ustanovlj. l. 1860.*

Ljubljana :: Kongresni trg št. 7

Največja zaloga predtiskanih, pričetih in gotovih ročnih del ter pripadajočega materijala. // Entlanje, ažuriranje in plisiranje. // Montiranje blazin itd.

VEZENJE NA ROKO IN NA STROJ!

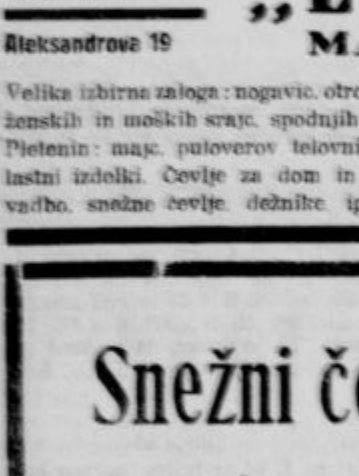

Te dni je izšla

Družinska pratika 1931

Segajte po njej!

Zahtevajte jo povsod!

Galoše in snežni čevlji

z znamko

„TRETORN“

zahvaljujejo svojo popularnost milijonom kupcev, ki že desetletja nosijo samo „TRETORN“ galoše in čevlje za sneg. Vsi ti odjemalci so se prepričali, da je ta znamka najboljša na svetu

Kompletne CIRKULARNE ŽAGE, tudi POSAMEZNE LISTE in VRETENA

do avija po konkurenčnih cenah

FERDO SMOLA, Sv. Jurij o. j. ž.

Tovarna zamaškov J. A. Konegger v Studencih — Maribor,

razpošilja zamaške vseh velikosti, izolirne plošče in zdrob iz plutovine. Se priporoča.

POSTELJNINA

pohištvo, preproge, linoleum, zavese, odeje, modroce, vložke, tkanine za pohištvo, gradl za modroce in celotne garniture (opreme) za postelje itd. — Najboljše in najcenejše pri

KAROLU PREIS

MARIBOR, Gosposka ulica 20.

Cenike dobite brezplačno

Pridobivajte novih naročnikov!

Priporoča se prvi slovenski zavod

Vzajemna zavarovalnica

Ljubljana

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

PODRUŽNICE:

Celje, Palača Ljudske posojilnice, Zagreb, Starčevičev trg 6. Sarajevo, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulica XI. puka 22, Beograd, Poincareova 2

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Mariboru

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri.

Daje posojila na hipoteke, poroštvo, zastave itd. - Izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle.

Joža Lavtižar:

Od črne zemlje do sinjih višav

Preko zelenih poljan je brzela pomlad poletju nasproti. Otajal se je sneg na Prisanku in Razorju, samo tam v Skednjih se je še belil mrki ledenik, ki mu niti poletje ne more prodreti do dna. Lepi so bili tisti dnevi doma, med našimi ljudmi, med našimi fanti, še lepši večeri s svojo pesmijo in romantiko, ki pa je tudi pri nas samo še odsev nekdanjih dni.

Prišla je brzojavka: »Javi se takoj v lovski šoli!« S kaj mešanimi občutki sem jo sprejel: sedaj ob najlepših dnevih od doma? Obenem pa me je navdajal nekak ponos, saj se v lovsko šolo ne pride tako lahko.

Hitro je minula vožnja s svojimi zanimivostmi in nezanimivostmi. Skoraj uro se vleče pot od postaje do aerodroma in ni nič kaj prijetna v prahu in vročini. Pa je bilo tudi to prestano in naenkrat me je objelo vojaško življenje. Oddaleč že mi je mahal v pozdrav Kalčo, moj najdražji prijatelj iz lanske pilotske šole; tudi z ostalimi številnimi učenci sem se takoj seznanil: že v početku smo postali najboljši prijatelji in prijateljstvo nas je družilo vse lepe dni.

Drugo jutro smo pa že kar resno začeli z letanjem, pa tudi z učenjem. Seveda sem moral par krogov leteti s poveljnikom-»komandirjem« na »dupli komandir«.* Tudi pri letanju je nameščena v obeh sedališih. glavno trenaža, jaz pa šest mesecev sploh nisem letel.

Prvi početni tip je mali dvokrilec z dvema sedališčema. Je zelo občutljiv v zraku, posebna pažnja pa je potrebna pri spuščanju. Precej samostojnih poletov sem napravil s tem aparatom. Čutil, prav občutil sem, kako se mi počasi vrača ona strast za letanje, ki je vsakemu pilotu prirojena. Pa vendar nisem imel s tem aparatom pravega užitka: z nestrpnostjo sem pričakoval dne, ko bom smel leteti na enokrilniku-enosedežniku in se mi bo tako izpolnil davni sen preteklih dni.

In prišlo je tudi to. Lep dan je bil takrat in z nekako radostjo sem vstal ter hitel na zborno mesto pred aparate. Z nestrpnostjo sem pričakoval poveljnika-komandanta in njegovega povelja... Počasi in s poudarkom je komandant izgovarjal besede: »Laširajo danes na enokrilniku... pripravite padobrane in pazite!« Neizmerno srečen, da sem med njimi, sem izvlekel padobran iz torbe — mehaniki so v tem že pognali aparate — z razburjenjem sem ga oprtaval in si nadeval očala, sam nisem vedel, kako sem zlezel v aparat. Z vsega tega me je prebudila trda poveljnikova-komandirjeva beseda: »Pazi na instrumente, veži se in na znak dekoliraj!«[3] Konec je bilo razbursem občutil neizmerno veselje. Počasi sem dodajal motorju gas[5] in v nalahnem tempu odrulal[6] na startno mesto.

Vzdignil sem se vznak: varno je leva roka potiskala gasno ročico prav do kraja; z desnico in z nogami pa sem uravnal krmila za vzlet. Rahel sunek, vedno večja in večja brzina pa v pravi črti naprej-naprej! Skoraj ne občuti človek, kdaj se odlepi aparat; zemlja brzi, v tej brzini ginevajo poslopja in ceste pa polja in ravnine. Tebi pa ni mar za vse to; naprej v višine ti gre pot, srcu pa se zdi vse zemeljsko neskončno majhno. Tako bi letel v neskončnost, to je užitek.

Pa komaj si malo v zraku, že je treba misliti na povratek, saj je to šele poizkusni polet in po njem te sodijo in tudi lahko obsodijo. V lahni spirali[8] sem zavil k aerodromu in se z odvzeti mgasom spuščal k startu. Aterisaž:[9] najtežje za začetnika pilota, ni brez skrbi in včasih tudi ne brez razbitin. Dobro sem se takrat spustil in preizkušnja je bila prestana. Od tega dne se je šele začelo pravo letanje: najprej samo šolski krogi nad aerodromom in vaje v spuščanju. Z dnevom v dan pridobivaš večjo prakso in pred pričetkom prvih uvodov v akrobacije si popolnoma gotov samega sebe in aparata.

»Danes dvakrat na 5000 m!« se je glasilo povelje. Dobro sem zategnil in zapel toplo kožno obleko, tesno ovil šal okrog vratu, roke pa so mi tičale v debelih rokavicah. Prav v sprednji del sedišča so mi pritrdili barograf z barogramom za kontrolo in oceno leta. »Lepo vreme boš imel,« sta menila tovariša Karlo in Vojo. Pritrdil sem, se smeje zavihtel v sedišče, zapel vezi in na znak dodal gas. V hitrem tempu so zopet minevale vasi, ceste in poljane; vedno višje in višje mi je bila pot. Brnel je motor s svojo pesmijo, brnel v čiste višine naprej, naprej. Na 1000, 2000, 3000, 4000 metrov se je počasno vzdigoval svetli kazalec višinomera, prav počasi je lezel na 4500 metrov in še naprej... 5000 metrov! Ha, cilj je dosežen, naloga napol izvršena: sedaj uživaj, uživaj! Tam v neizmerni globini so odsevale vode, kot srebrne niti preko temne tkanine. Pa mesta: male nerazločne pege na skoraj črni ravnini — zemlji. Sam v tej višini, sam daleč od ljudi in sveta, sam z aparatom, ki je del tebe samega, s katerim doživljaš vse lepote in krasote... V valovitih sunkih so požirala pljuča ta čisti, nebeški zrak, opajala so se z njim: tako bi želel biti do konca dni... Pa mraz? Nisem ga čutil, preveč je človek zaverovan v vse to doživetje; samo preko čela me je zdaj pa zdaj dirnilo kakor dotik ledene plošče.

Neusmiljeno se je premikal urni kazalec in že davno kazal na povratek. Zakaj nazaj? Počasi in z nevoljo sem odvzel motorju gas, nagnil aparat naprej in se spuščal sedaj v ostrih spiralah, sedaj zopet v lahnem padanju. Daleč doli so se belili hangarji, vedno večji in večji je bil njih obseg, še malo in že se je dotaknil aparat zemlje. Počasi je padala brzina in pred startom se je ustavil. Kratek raport, pregled barograma in prva naloga je bila izvršena.

Tisti dan sem se še enkrat popel na 5000 metrov, z istimi občutki in še z lepšim doživetjem. Že na 2500 m so me spremljali prvi oblaki, ki pa sem jih lahko prehitel in obšel. Potem so se pridruževali vedno večji in večji: kot valovi morja so pljuskali iz daljnih ravnin, in preden sem dosegel 5000 metrov, je bilo pod menoj pravo oblačno morje v vsej svoji razburkanosti in razbesnelosti. Samo tam daleč na jugu so še moleli iznad tega valovja znani vrhovi kot mali, zapuščeni otoki. Pri spuščanju me je skrbelo, kako bom prebil to morje; iskal sem temnejše pege: tam so oblaki najtanjši, vpadel sem z aeroplanom v nje in v pičlih sekundah se je že prikazovala zemlja; vsa senčna in temna.

Uvod v akrobacije so spirale in viraži. Poletiš v precejšnjo višino, tam odvzameš gas, nagneš s krmilno palico aparat po podolžni osi za 45 stopinj ali še čez in tako opisuješ z večjim ali manjšim padanjem skoraj pravilne kroge. Z nogo pa pridržavaš aparat, da preveč ne pikira.[7] To so spirale. — Viraž pa je hitra padni kot, kakor pa je pri spuščanju potreben. spremenba smeri za 45, 90 in 180 stopinj ali kakor poletna črta to zahteva. Imamo še »penjajoče spirale«, pri teh pa mora biti motor v polnem tempu. Mnogo truda in poletov je bilo treba, preden vse to umeš in pravilno izvajaš. Vaja, podprta z učiteljevo izkusno teorijo, pa da vse; seveda se moraš v letanje z veseljem vživeti.

Ranversman! S kaj čudnimi občutki sem poslušal učiteljevo razlago, kako naj v zraku naredim to najvažnejšo in temeljno akrobacijo. »Na 1000 metrov, tam odvzemi gas, dodaj aparatu primerno brzino, popni ga v kotu 45 stopinj, dokler ne občutiš, da zgubljaš brzino. Malo pred tem trenutkom palico v stran do kraja in isto nogo do kraja. Aparat se preokrene narobe in ko vidiš, da gre njegova glava navzdol: krmila na sredino in palico malo potegni k sebi. Aparat sam izplava v normalno lego, toda v popolnoma obratni smeri.«

Torej poizkusimo!... Priznavam in ni me sram, da sem se s to umetnijo najdalje ukvarjal, a sem jo slednjič vendar obvladal. Kolikokrat je izpadlo vse kaj drugega, samo ranversman ne. Kolikokrat sem izšel iz nje v povsem napačni legi in smeri. Mnogokrat sem v začetku padal iz ranversmana v kratek vrt. Obupaval sem — a slednjič znagal! Pravilen ranversman je užitek za pilota, zvezan z nekakim tihim zadovoljstvom nad uspehom.

Luping. »Horincontalen let na 1000 m, brzina primerna, počasi vleci krmila k sebi, nožna krmila učvrsti. Ko preide aparat mrtvo točko in v strmi legi ugledaš zemljo: odvzemi gas, krmilno palico malo popusti — aparat izplava.« Z veseljem sem sprejel te komandirjeve besede, obenem pa že mislil, kako se mi bo vse posrečilo. Prvi luping sem napravil kar sijajno, no pri drugem sem ga pa le malo »polomil«: prehitro in z nepravim občutkom sem vlekel k sebi krmila, v vertikalni legi je aparat izgubil brzino in se prav elegantno prekopicnil na levo krilo, kar je bilo združeno s precej hitrim prostim padom. — Oj dnevi lupingov! Malo so mi nudili težav, mnogo več je bilo pravega in čistega veselja.

Vrt. »Pravijo«, da je to najopasnejša akrobacija, ki se lahko iz prostovoljne spremeni v neprostovoljno. Kakor oče mi je razlagal komandir vse podrobnosti in kretnje v tej akrobaciji. Še na startu je pristopil s poučno besedo in smehljajočim obrazom. Prvič sem v vrt! Slišal pa tudi bral sem večkrat: ta in ta je zgubil brzino in padel v vrt — do zemlje. Takrat pa na kaj takega sploh nisem mislil. Z mirnim srcem sem si zapomnil komandirjeve besede in na 1000 m v lepem povzdigu vrgel aparat v vrt.

Občutek v vrtu se ne da popisati, a je nekako tak kakor na vrtiljaku, samo da se ti zdi, da se vrtiš okoli svoje lastne osi. S precejšnjo brzino pada aparat in se obenem obrača okoli svoje podolžne osi. Natanko moraš paziti na orientacijo, da se spoznaš v teh hitrih okretih. Aparat pade v enem samem okretu do 70 m. Izvleče se iz vrtja rad, samo krmila daš na sredino in malo naprej. Če pa se zmedeš in vlečeš krmila zdaj k sebi, zdaj od sebe in v stran, pa iz vrtja ne boš nikoli izplaval in ga boš lahko nadaljeval še pod zemljo.

Najtežja akrobacija pa je tono (valj). Je to nekak horicontalni vrt v smeri horicontalnega — vodoravnega leta. Pri normalni brzini se v horicontalnem letu v isti smeri preobrneš za 360 stopinj okoli podolžne osi aeroplana. Seveda moraš pri tem iziti iz tona natančno v smeri prejšnjega leta in izgubiti kar najmanje višine. Ko si enkrat v vaji, je videti štiri do pet zaporednih tonojev zelo lepo.

Mnogo dni se je bilo treba vaditi v tej akrobaciji, a obvladal sem slednjič tudi to.

Mnogo je še akrobacij, vseh se mora učenec učiti in jih znati. Vse, prav vse so za stalno vajo neobhodno potrebne. V akrobacijah človek šele spozna bistvo aviatike, njeno neizmerno lepoto in vzvišenost nad vsem drugim. Tam spozna človek samega sebe: oceni tako rekoč vso svojo psihično pa tudi fizično moč in vztrajnost; dobi zaupanje vase, a še bolj v dovršenost svojega aparata. Smrt pa mu ne pride nikoli na misel, saj ga od tega ravno zračne sinjine odvračajo.

*

Minevali so dnevi, rumenilo je listje in prvi močnejši piš severnih pokrajin ga je trgal od drevja in v vrtincu sipal po tleh. Prišel in minil je izpit s svojimi skrbmi in težkočami in z njim se je približal i dan slovesa. Težko je bilo meni, težko ostalim.

Sam je ostal poveljnik s podpoveljniki — komandant s komandirji, v hangarjih samevajo aparati in čakajo pomladnih dni in z njimi novih učencev, ki bodo morda še boljši kot ti, ki so pravkar odšli in ki jih bodo še bolj ljubili...

---

* Dupla komanda: izraz za aer. krmila, če so
* Dekolirati: vzleteti.

enja, konec sanjarjenja! S treznim očesom sem premotril delovanje inštrumentov, z mirno roko in nogo preizkusil pravilnost krmil, v srcu pa

[5] Gas: strokovni izraz za zmes bencina in zraka.
[6] Odrulati: v počasnem tempu voziti po zemlji.
[8] Spirala: zavoj.
[9] Aterisaž: spuščanje.

[7] Pikirati: aparat pikira, ako dobi večji na-

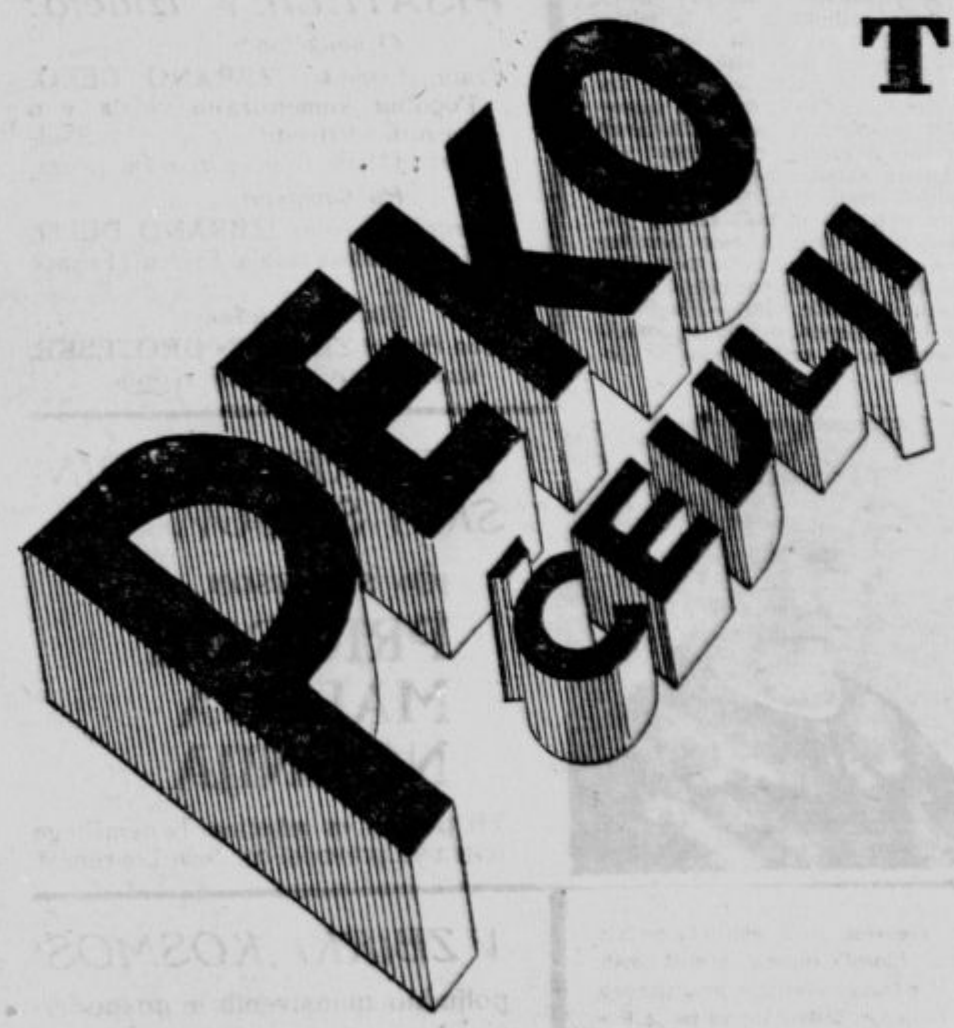

Trajno veselje
povzročajo v teh težkih časih samo
koristni božični darovi
Praktičen in koristen dar so naši čevlji!
Nizke cene, izbrana kakovost!

Otroški čevlji	Din	125·-	Dolgotrajni, nepremočljivi
Damski čevlji za ples	Din	145·-	Iz atlasa, elegantni, odlični
Damski čevlji na špango	Din	165·-	Črno, rujavo, splošno priljubljeno
Damski čevlji Pumps	Din	195·-	Črno, rujavo- lak, zelo moderno
Moški polčevlji	Din	195·-	Zelo ugodna noša
Moški visoki čevlji	Din	245·-	Pravi čevlji za štrapac

LUKSUZNI CEVLJI PO ZMERNIH CENAH. IZDELUJEMO JIH NAJBOLJE, KER RAZPOLAGAMO SAMO MI V DRŽAVI Z ORIGINAL-GOODYEAR-WELT STROJI

NAJLEPŠE DARILO ZA BOŽIČ! Peko

! Kaj dobite za Božič !

ako ste se naročili na knjižne zbirke JUGOSLOVANSKE KNJIGARNE V LJUBLJANI

AKO SE NISI NAROČNIK NE ODLAŠAJ ZNAROCBO

V LEPOSLOVNI KNJIZNICI:

FRANÇOIS MAURIAC

GOBAVCA JE POLJUBILA

Roman. Iz francoščine prevedla Edi Kocbek in Jakob Šolar.

TIMMERMANS, Župnik iz cvetočega vinograda. — Povest raste iz najveselejše dežele, ki jo je zajel Timmermans z očesom slikarja. Na križpotjih stoje kapelice in svetniki in kakor je Flandrija dežela popolnega življenjskega zadovoljstva, tako ima tudi svoje mistike in svetnike. Lepo cvete bela dušica vere iz Leontine in lepo cvete iz knjige. Podoba deklice je naslikana nežno in čisto, župnikova modro in žlahtno, saj pozna veselje uživanja in resnobo vere. Kakor okrog srednjeveške svetniške podobe se opleta okoli in okoli vinska trta, ki je Dionizov simbol in Kristovo znamenje. Lepa je knjiga v svojem blestečem katoličtvu in v svoji priprostosti, polni človeške toplote.

Deutsche Allgemeine Zeitung.

MAURIAC, Gobavca je poljubila. — Mauriacova iskrenost — najhujša med vsemi: iskrenost refleksov — mu je dala možnost izraziti z veliko resničnostjo, z veliko odkritostjo, preproste občutke kristjana, ki ga življenje napada in napol odnaša s seboj. Dovoljeno je misliti, da izražajo najbistvenejše drame našega časa drugačne konflikte nego je ta. Nič manj resnično pa ni, da obstoja ta konflikt zato, ker Mauriacovi romani od njega žive. In da nam je mogel Mauriac vdihniti to razmotrivanje, da se nam je vsilil z življenjem svojega dela, je dejstvo, ki nam mora veleti, da ga občudujmo, čeprav to življenje ne bi bilo morda tisto, ki ga želimo ali ki bi ga mogli živeti.

Ramon Fernandez.

V LEPOSLOVNI KNJIZNICI:

FELIX TIMMERMANS

ŽUPNIK IZ CVETOČEGA VINOGRADA

Povest. Iz flamščine prevedla Zdenko Knez in dr. Rajko Ložar.

V LEPOSLOVNI KNJIŽNICI IZIDEJO NADALJE:

O veliki noči:

Johan Bojer **IZSELJENCI.** Roman. Iz norveščine prevel B. Vodušek.

Po binkoštih:

André Gide: **TESNA VRATA.** Roman. Iz francoščine prevedel B. Vodušek.

Peter Lippert: **OD DUSE DO DUŠE.** Pisma. Prev. Dora Pegam-Vodnik.

Začetkom jeseni.

Martha Ostenso: **KLIC DIVJIH GOSI.** Roman. Iz angl. prev. Griša Koritnik.

V LJUDSKI KNJIZNICI izidejo:

v februarju: Maurice Constantin Weyer: **Usodna preteklost.** Roman. Iz francoščine prevedel Silvester Škerl. — *V aprilu:* Lewis Wallace: **Ben Hur.** Roman. Iz angleščine prevedel Griša Koritnik. — *V juniju:* Hector Malot: **Brez doma.** Roman. Prevod iz francoščine. — *V avgustu:* Josip Brinar: **Pavliha in njegove vesele pustolovščine. Lažnjivi Kljukec.** Ilustriral Milko Bambič. — *V oktobru:* I. Remizov: **V sinjem polju.** Roman. Iz ruščine prevedel Miran Jarc.

HUGO, Leto strahote 1793. — Odlični francoski romantik Victor Hugo spada k mojstrom svetovnega slovstva. Njegovi spisi, v katerih se izraža socialno čuteče srce, so monumentalna dela, ki ne bodo nikdar prišla v pozabo. **Leto strahote 1793** je roman, ki bo po svoji napetosti, po svoji preprostosti in veličini, po vrlo zanimivi zgodovinski snovi, postal tudi nam Slovencem priljubljeno čtivo. Ne le inteligentu, marveč tudi preprostejšemu človeku bo dobrodošel, saj je veljalo zanimanje velikega pisatelja, kakor je tudi bil fantast, najprej siromašnim in sirotam. Ljudska knjižnica, ki otvarja svojo novo serijo s tem delom, je postavila s to izbiro tudi nekak program za svojo bodočnost. Izdajati hoče dela, ki so nedvomne literarne vrednosti, hkrati pa tudi preprostejšemu čitatelju pristopna.

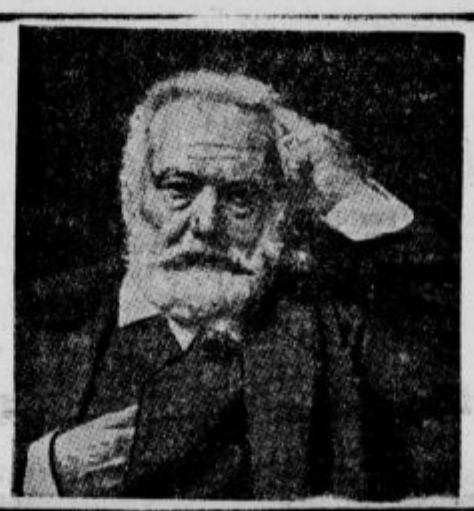

V LJUDSKI KNJIZNICI:

VICTOR HUGO

LETO STRAHOTE 1793

Roman. Iz francoščine prevedel Franc Terseglav.

V ZBIRKI DOMAČIH PISATELJEV:

IVAN PREGELJ

MAGISTER ANTON

Zgodovinska povest. — Izbranih spisov peti zvezek.

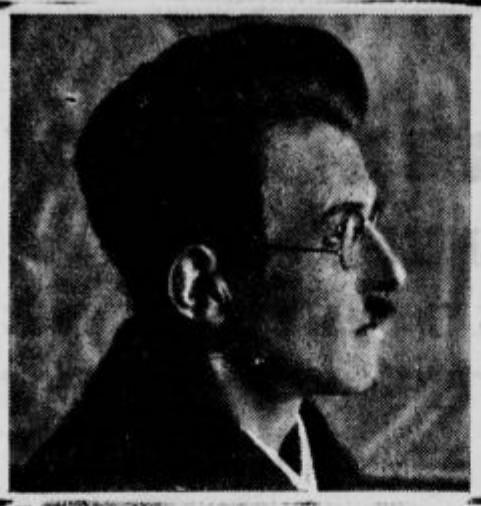

IVAN PREGELJ, Magister Anton. — Mojster med živečimi slovenskimi pisatelji Ivan Pregelj je v najširših plasteh našega ljudstva tako priljubljen, da je odveč opozarjati nanj — saj vsakdo komaj čaka, da bi kaj njegovega izšlo. »**Izbrani spisi**«, katerih prvi štirje zvezki so že izšli ter jih dobe naročniki **Zbirke domačih pisateljev** s 25% popustom, se bodo nadaljevali in izide kot 5. zvezek zgodovinska povest »**Magister Anton**«, katerega bodo čitatelji gotovo veseli. Zajel je v njem spet nov obraz, upodobil in naši zavesti približal spet neko dobo iz naše narodne zgodovine, postavil v galerijo naše kulturne tradicije spet nov spomenik. Zanimanje za doslej izišle zvezke Pregljevih spisov je bilo zmerom veliko, za »**Magistra Antona**« je pa pričakovanje še posebno napeto.

V ZBIRKI DOMAČIH PISATELJEV izidejo:

O veliki noči:

Franc Levstik: **ZBRANO DELO.** Popolna komentirana izdaja v 6 zvezkih. Priredil dr. Anton Slodnjak. III. zv. Leposl. in dram. proza.

Po binkoštih.

Anton Leskovec: **IZBRANO DELO.** Komentirana izdaja. Priredil France Kobiar.

Začetkom jeseni:

Ivan Pregelj: **IDILE IN GROTESKE.** Izbranih spisov šesti zvezek.

V ZBIRKI MLADINSKIH SPISOV

IZDEJO NADALJE:

O veliki noči:

Mirko Kunčič: **ZA ŽIDANO VOLJO.**

Po binkoštih.

Ruyard Kipling: **ZAKAJ-ZATO. POVESTI ZA MLADINO.** Iz angleščine prevedel Griša Koritnik.

Začetkom jeseni:

Gabriel Scott: **MALA TROJKA.** — Povest za mladino.

SVENSSON, Prigode malega Nonnija. — Paul Bourget ni mož, da bi znal laskati. Iz pisma, ki ga je pisal Svenssonu, posnemamo sledeče vrstice: »Čital sem Vaše povesti. Bil sem navdušen, očaran. Rojeni ste s tistim darom za pripovedovanje, ki je tako zelo redek in ki ga prav veliki pisatelji niso takega imeli. Močno sposobnost pripovedovanja, ki sledi razgibanemu življenju, sposobnost, da pričara tesno bližino dogodka in presadi čitatelja vanj, kar odlikuje mojstra povesti: vsi ti darovi so v Vas in vsi so najvišje stopnje. Resnično, vesel sem, kadar odkrijem kdaj knjigo, ki je toliko vredna kakor Vaša . . .«

V ZBIRKI MLADINSKIH SPISOV:

JON SVENSSON

PRIGODE MALEGA NONNIJA

Tri povesti za mladino. Iz nemškega izvirnika prevedel dr. Jože Lovrenčič.

V ZBIRKI „KOSMOS“

poljudno znanstvenih in gospodar. spisov, spominov, potovanj itd.

DR. FRANCE VEBER

SV. AVGUŠTIN.

Studija.

VEBER, Sv. Avguštin. — V tem delu podaja naš veliki filozof sintezo Avguštinovih naukov. Uvodoma osvetljuje modrijanovo zunanje življenje, bistvo knjige pa je tolmačenje njegove filozofije, ki je danes prav tako pomembna, ali še bolj, kakor ob času, ko je prvič oplodila človeški miselni svet. — Tem bolj pa je zanimiva ta knjiga, ker tvori nekak ključ do Vebrove »Filozofije«, ki je letos izšla in zbudila vseobčo pozornost našega razumništva, po svetu pa pripravljajo že prevode tega dela. S to knjigo bomo Slovenci hkrati dostojno počastili tisočšeststoletnico smrti velikega svetnika.

V ZBIRKI „KOSMOS“

poljudno znanstvenih in gospodarskih spisov, spominov, potovanj itd. izidejo nadalje:

O veliki noči:

Arh. Jože Mesar in arh. Ivo Spinčič: **O STAVBARSTVU IN NOTRANJI OPREMI STANOVANJ.**

Začetkom jeseni.

Bernh. Kellermann: **POT BOGOV.** Potopis.

Naročniki uživajo sledeče ugodnosti: Lahko naročijo reviji „Dom in svet“ ali „Ilustracijo“ proti mesečni naročnini Din 8·—. Na knjige založbe jugoslovanske knjigarne dobe 25% popusta.

Nabiranje naročnikov za Štajersko je prevzela tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

LJUBLJANA
Sv. Petra cesta štev. 20

ivan OBLEKE

HOBBY
REG
ХОБИ

Hobby
čisti vse po popolnoma novem načinu

Generalno zastopništvo za Jugoslavijo
„OBOROT"- BEOGRAD TEL. 31-89
Cara Uroša 19

HOBBY za domačijo (gospodinjstvo). HOBBY za hotele, restavracije, sanatorijume in bolnice. HOBBY za garaže, mehanične in monterske delavnice. HOBBY za čiščenje parnih kotlov, konezatorjev in predgrajačev. HOBBY za tiskarska podjetja. HOBBY za tekstilno industrijo. HOBBY neškoduje niti enem predmetu kateremu navadna voda lahko škodi. HOBBY ne vsebuje niti sode niti peska in sploh nima škodljivih sestavin.
HOBBY JE NEPREKOSLJIV PREPARAT.
Vsaka HOBBY škatljica ima za vporabo tudi navodila.

HOBBY se vporablja v Ameriki letno 70,000.000 kg. HOBBY je odlikovan tudi z diplomo Higijenskega Instituta v Londonu
HOBBY IŠČITE POVSOD!

Poslovni lokal

s tremi oddelenji in stranskimi prostori potrebuje Zanatska Banka Kralj. Jugoslavije A. D., Beograd, za njeno podružnico v Ljubljani in to za prvo tromesečje l. 1931. Eno od teh oddelenj s površino od 35—40 kvadr. metrov bi moralo biti v pritličju, a ostala dva v prvem nadstropju, ali pa tudi v pritličju, v obeh slučajih pa bi prostori morali biti med seboj vezani, ali vsaj dana možnost, da se zveza napravi. Lokal bi se moral nahajati v sredini, ali v najbližji okolici sredine mesta. — Cenj. ponudbe naj se pošljejo Zanatski Banki Kralj. Jugoslavije A. D., Beograd, Skopljanska ul. 8.

Pohištvo
za opremo stanovanj in pisarn
Ivan Dogan
Ljubljana, Dunajska cesta štev. 17
Ustanovljeno 1872. Telefon 32-61

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

DARILA ZA BOŽIC
nudi v novo preurejeni trgovini
IVAN BOGATAJ
Ljubljana - Kongresni trg 19
(poleg nunske cerkve)
Moderne lestence za jedilnice, salone, gospod. sobe; moderne ampelne za spalnice; svetilke za nočne omarice; okrasne svetilke; pisarniške svetilke; ročne in žepne svetilke; likalnike in kuhalnike; kuhalne plošče; čajne kangljice; grelne blazine; masažne aparate; svilene senčnike po naročilu
Oglejte si zalogo! Izredno nizke cene!

OKVIRJI!
Največja zaloga najmodernejših okvirjev vseh vrst, izdelovanje lesenih lestencev, ter vsakovrstna rezbarska in pozlatarska dela izdeluje solidno in poceni tvrdka
A. Götzl ded., Ljubljana, Dunajska c. 17

Autobusno podjetje Kondrič Ludovik, Novo mesto
18 sedežni autobus je pričel voziti na progi Kandija—Glavni trg—pošta—kolodvor k vsem vlakom, razen k prvemu jutranjemu vlaku. Vozne cene od kolodvora do pošte 3 Din, do Glavnega trga 4 Din, do Kandije 5 Din za osebo Prtljaga prosta. Na razpolago tudi taksameter in izvošček.

Za jesen in zimo
kupite vse oblačilne predmete najceneje pri tvrdki
I. N. ŠOŠTARIČ
Maribor, Aleksandrova cesta 13

Ogledala
vseh vrst, velikosti in oblik
Steklo
zrcalno 6—8 mm, mašinsko 4—6 mm, portalno, ieuast alabaster itd.
Spectrum d.d.
Ljubljana VII — Telefon 23-43
Zagreb Celovška 81 Osijek

Za Božič in novo leto

Dvokolesa, motorji, šivalni stroji, otroški in igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. — Ceniki franko.
„TRIBUNA" F B. L.,
tovarna dvokoles in otroških vozičkov
LJUBLJANA, Karlovška cesta štev. 4

Hranilnica na Jesenicah
v župnišču najvarnejše hrani
Vaš denar
Uraduje vsak delavnik od 8.—12 in od 14.—17., ob nedeljah od 15.—17.

Gospodarska zveza v Ljubljani
ima stalno na zalogi:
Deželne pridelke - žito - mlevske izdelke - specerijsko in kolonijalno blago - sadje - mesne izdelke - južno sadje - semena - seno - slamo - Težakovo
olje za živino - kmetijske stroje in orodja - umetna gnojila - cement - premog itd. - Zastopstvo za prodajo kisove kisline v Dravski banovini

Božična in novoletna darila
so ročne torbice, listnice, denarnice, aktovke, kakor tudi potni kovčki, nahrbtniki, dokolenice itd. - Vse to v največji izbiri pri
IVAN KRAVOS
MARIBOR Aleksandrova cesta 13

Naznanilo
Štefan Rovšek, fotograf, Kranj
je preselil svoj fotografski atelje v lastno hišo ob cesti proti pokopališču. — Obenem
otvori trgovino s foto-aparati in foto-potrebščinami
po najnižjih cenah. — V izdelavo sprejemam vsa amaterska dela, ki se izvršujejo v najkrajšem času. — Ob otvoritvi novega ateljeja se cenjenemu občinstvu vljudno priporoča v nadaljnjo naklonjenost in za obilen obisk.

Najbolje nabavite ogledala, brušena stekla in vse druge v to stroko spadajoče proizvode pri čisto domači tvrdki
KRISTAL D. D. TOVARNE OGLEDAL IN BRUŠ. STEKLA

Podružnica:	Centrala:	Podružnica:
Ljubljana	**MARIBOR**	**Split**
Medvedova 38. — Telef. št. 3075	Koroška 32. — Telef. št. 2132	Zrinjska 6. — Telefon št. 368

Tekstilbazar dr. z o. z.
manufakturna trgovina
Ljubljana, Krekov trg št. 10
Priporoča svojo veliko zalogo manufakturnega blaga po najugodnejših cenah

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA
Ustanovljena 1900 — Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta — Ustanovljena 1900
Brzojavni naslov: BANKA
Telefonske številke: 2861, 2413, 2502, 2503
Delniška glavnica: Din 50,000.000·—
Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novisad, Novomesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Šibenik, Zagreb
Skupne rezerve: ca. Din 10,000.000·—
Brzojavni naslov za podružnice: Ljubljanska banka.
Se priporoča za vse bančne posle.

Od dobrega najboljše je le
GRITZNER-ADLER
šivalni stroj in kolo
Elegantna izvedba — najboljši materijal!
URANIA
pisalni stroj
v 3 velikostih

Novost!
Šivalni stroj
kot damska pisalna miza
Le pri
JOS. PETELINC - LJUBLJANA
TELEFON INTERURBAN 2913
Zmerne cene, tudi na obroke

KAVO
najfinejših vrst, žgano in surovo, čaj, rum, brinjevec, čaj. maslo, malinovec itd. priporoča
tvrdka JAGODIČ JOSIP
— CELJE — Glavni trg.

Vsakovrstne trgovske knjige, štrace, mape, notesa, herbarije, odjemalne knjižice, bloke, zvezke i. t. d.

nudim po skrajno ugodnih cenah!
Na debelo! -- Na drobno!
ANTON JANEŽIČ
Ljubljana, Florjanska ul. 14
Knjigovezaica in črtalnica trgovskih knjig.

Pravni nasveti

Zgraditev barake ob sosedovem zemljišču. A. V. Z. O postopanju pri novih zgradbah smo že dvakrat razpravljali in sicer v št. 269 in 275 našega lista. Kar smo navedli tam o prošnji za stavbno dovoljenje, o krajevnem ogledu stavbne komisije, o ugovorih sosedov, o izdaji stavbnega dovoljenja itd., to velja tudi v vašem slučaju. Tudi za zgraditev barake je potrebno stavbno dovoljenje županstva. Če ga še nimate, si ga izposlujte naknadno. Sosedove ugovore proti zgradbi bo tedaj najprej presodilo županstvo. Če bo smatralo, da so isti zasebnopravnega značaja, bo sosedu svetovalo, naj vas toži. Povedali smo že, da utegne sosed v pravdi uspeti, ako dokaže, da je vsled sosednje zgradbe — v vašem slučaju vsled barake — bistveno oviran pri v kraju navadni uporabi svojega zemljišča, n. pr. da prihajajo od barake prekomerni plini, odtočna voda, smrad in slično. Če in v koliko je v vašem slučaju sosedova zahteva po odstavitvi barake od njegovega zemljišča utemeljena, bo mogel razsoditi le sodnik, ki bo slišal razloge sosedove zahteve in vaše protiugovore. Svetujemo vam, da se obrnete, predno sami kaj ukrenete, za nasvet na odvetnika, ki mu boste mogli položaj točno razjasniti, česar pismeno in na razdaljo ni lahko mogoče, ali pa na sodišče. — Pripominjamo še, da sme užitkar uživati tujo stvar, nima pa pravice iste v škodo lastnika obremenjevati in torej ne more vam dovoliti kakšnih pravic, ki bi posegale v sosedovo lastninsko pravico.

Alimentacija. Kako dolgo je po zakonu določeno plačevanje alimentacije, ali do dopolnjenega 14. leta ali še dalje? K. P. C.

V zakonu ni določena starost otroka, do katere ga je dolžan vzdrževati oče. Pač pa pravi zakon, da mora oče skrbeti za vzdrževanje otrok tako dolgo, dokler se ne more/o sami preživljati. Jasno je, da se velika večina otrok ne more že s 14. leti sama preživljati. Pomislite n. pr. na vajence, dijake itd. Treba je to vprašanje pač v vsakem slučaju posebej presoditi in če ni sporazuma med strankami, je zopet sodnik tisti, ki o tem presodi in odloči.

Tudi obleka se more zarubiti. Ali se more obleka zarubiti in koliko se je mora pustiti? A. R. M.

Tudi obleka more biti predmet rubeži. Izvzeto je od rubeži le toliko obleke, kolikor je zavezanec (dolžnik) neobhodno potrebuje. Navadno se pusti ena delovna in ena boljša obleka. Osebam, ki izvršujejo duševni poklic ali pa se nanj pripravljajo, se pa v slučaju rubeži pusti toliko obleke, da se morejo dostojno obleči.

Prikrajševanje pravic prevžitkarja. A. V. Z. Če ste si pri izročitvi posestva izgovorili tudi potrebne vožnje s kolesljem, je jasno, da imate pravico do njih, četudi je prevzemnik iz katerihkoli razlogov koleselj razdrl. Ako vas ne mara vozit, morete svojo pravico uveljaviti s tožbo. Seveda imate tudi pravico do povračila stroškov, ki ste jih imeli, če ste morali najeti drugega voznika, ker vas prevzemnik ni hotel peljati. Sicer pa vam povemo, da takšne tožbe gotovo ne bodo zboljšale razmerja, ampak bodo še bolj povečale sovraštvo v hiši. Zato je na obeh straneh priporočati malo več potrpljenja in strpljivosti.

Vojaške olajšave bivših Orlov. Moj brat, najmlajši izmed treh bratov, služi polni rok. Ali ima pravico do skrajšanega roka in drugih olajšav, ker je bil član Orla in več let telovadec? D. G. Sl.

V uredbi o vojaških olajšavah za člane Sokola kraljevine Jugoslavije je določeno, da izjemoma veljajo za mladeniče **člane Sokola kraljevine Jugoslavije**, ki se potrdijo pri naboru leta 1930., določila te uredbe, če so prebili do dne, ko se potrdijo, tri leta kot člani-telovadci v društvih »Jugoslovanske orlovske zveze«. Ker je bil vaš brat potrjen najbrže že lani in ne v letu 1930, te olajšave zanj ne veljajo. Prošnjo za take olajšave bi pa bilo vložiti pri komandi vojaškega okrožja.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA. Prešernova ulica štev. 50 (v lastnem poslopju)
Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vseh vrstnih vrednostnih papirjev deviz in valut borzna naročila, eskomt in kredit vseh vrste eskomat in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo safe-depositi itd. itd.
Brzojavke: Kredit Ljubljana
Tel. 2040 2457 2548: interurban 2706. 2806

Cunje, ovčjo volno
staro železo, kovine, papir, kosti, krojaške in druge odpadke vseh vrst, kupi in plača najbolje
Arbeiter, Maribor, Dravska ulica.

Lovske puške
floberte, browning pištloe, pištole za strašenje p-ov, lovske in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi
F. K. Kaiser, puškar
Ljubljana, Kongresni trg 9

PLETENINE
na debelo! na drobno!
PLETILSKA ZADRUGA NA BREZNICI
p. Jesenice - Gorenjsko

Fany Patik, umetno košarstvo
Radovljica - Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 30
Velika zaloga raznih košaric, galanterijskih predmetov in igrač Vam nudi možnost najugodnejšega nakupa
daril za Božič.
Ne zamudite ugodne prilike in si oglejte prvovrstne izdelke

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

FELIKS SKRABL
modna in manufakturna trgovina
Maribor, Gosposka ulica 11

Električne
motorje
generatorje (dyname), kovaške ventilatorje, vodne sesaljke i. t. d. iz tovarn
dobavlja
Elektrotehna d. z o. z.
Ljubljana, Vegova 2.
Izvršuje tudi **elektrifikacije** industrijskih naprav, mlinov, žag i. t. d.

Darila za Božič
pri Sterk nasl.
Miloš Karničnik
Ljubljana
Stari trg 18

Za dame:
rokavice Din: tricot 14·-, napa podl. 70·-, glacee 58·-, jelenov. la 15·-, otroške 11·-
nogavice Din: trpež. flor 18·-, bombaž 7·50, volnene 22·-, otr. voln. 16·-, otr. bomb. 4·50
majice Din: bombaž. 18·-, volnene 58·-, ribana 46·-, otroške 14·-, blaž. komb'ne 28·-
hlače Din: svilene 27·-, svil. zim. 38·-, tric. zim. 32·-, volnene 44·-, otr. zim. 22·-

Za gospode:
rokavice Din: jelenov. la 128·-, napa podl. 80·-, vol. sport. 48·-, volnene 28·-, tricot 6·-
nogavice Din: sportne dolge 24·-, voln. ključ 22·-, volnene 12·-, pol voln. 9·-, trp. bomb. 4·-
srajce bele Din: spalne 70·-, frak la 118·-, ruge prsa 78·-, pike prsa 65·-, damast o. 48·-
razne Din: srajce sportne 48·-, telovniki voln. 68·-, majce pol voln. 52·-, gamaše 30·-, ovrat trdi 9·-

Velika izbira modernih bluz, torbic in pletenin!
Krasna izbira kravat, šerp, lisnic in žepnih robcev!

Brežice se modernizirajo

(O zasnovi regulačnega načrta za mesto Brežice in okolico. — Načrte za regulacijo Brežic sta izdelala gg. ing. arh. Kregar Rado in arh. Spinčič Ivo.)

Regulacija mesta Brežic je v ozki zvezi z regulacijo okoliških vasi, od katerih se vsaka za se razvija kot samostojna enota, ki pa bodo v doglednem času inkorporirane mestu. Že danes vezane po cestah, se bodo vedno bolj spajale ž njim in

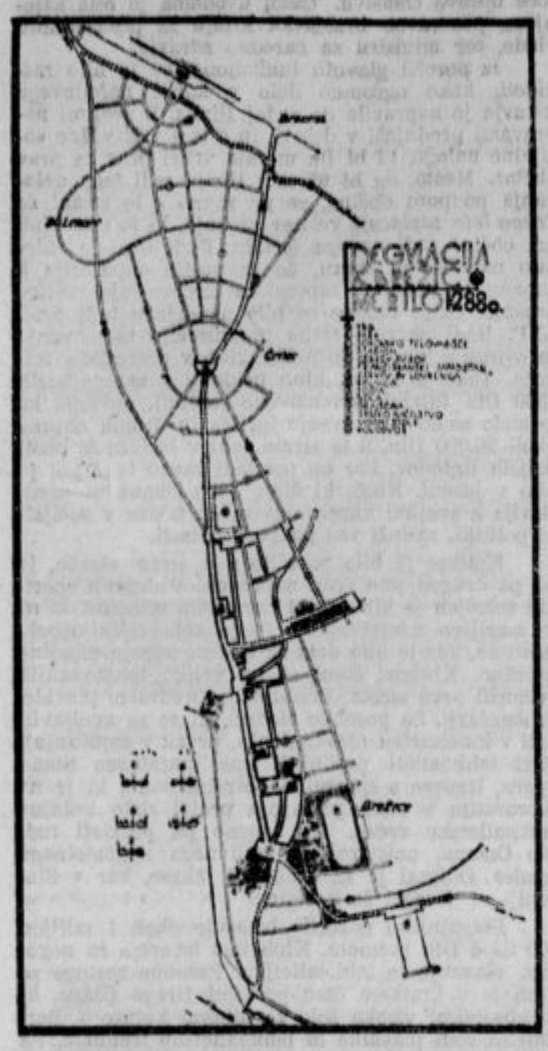

tvorile končno harmonično celoto. Vas Brezina leži severno in jugovzhodno od kolodvora, Sv. Lenart zahodno, vas Crnec pa nekako v sredi pota med kolodvorom in tvori vezni člen med mestom in preje navedenimi vasmi.

Prometne žile. Na južnem bregu Save, tik pred mostom, se združujeta ceste, od katerih vzhodna vodi iz Cateža, zahodna pa iz Novega mesta v glavno, katera se že pri graščini združi s cesto, ki pride iz Zagreba. Ta cesta vodi skozi mesto kot glavna ulica, dalje skozi vas Crnec in križa pri železniški progi cesto, ki pelje iz Vidma, mimo kolodvora proti Pišecam in gre končno severno čez tir proti Sromljam. S to glavno cesto so v direktni zvezi ali pa po prečnih ulicah ostale ceste in ulice reguliranega kompleksa, ki gredo ali vsporedno ž njo, ali pa se združujejo, na primer v vasi Crnec, pri kolodvoru in v mestu pri pošti in graščini.

Obstoječe in projektirane ceste in ulice so regulirane tako, da nikjer ni ostrih oviukov in kotov.

Izrazito južnoseverna smer glavne prometne žile določa bodoči razvoj mesta in okolice proti vzhodu. Zahodni in južni del mestne okolice je radi svoje nizke lege često preplavljen in ne prihaja v poštev za bodoči gradbeni svet. Svet zahodno od glavne ceste in severno od ceste proti Zagrebu je le malo napet in valovit, deloma tudi popolnoma raven ter ležeč visoko nad nivojem Save, pa je zelo ugoden za razvoj mesta.

Trgi. V ozki zvezi z regulacijo cest je razmestitev in regulacija trgov. — Predvideni so manjši trgi pri vseh treh cerkvah v mestu, dalje pred pošto in graščinskim poslopjem. Drugi trgi so združeni s parki. Važen prometni center je trg pred kolodvorom. Središče mesta je glavni trg ob vodnem stolpu, ki je najvišja zgradba in tvori arhitektonsko dominanto. Okrog tega trga naj bi se grupirale vse večje in važnejše javne in trgovske stavbe ter stanovanjske hiše.

Parki, drevoredi, igrišča, sportni prostori. Za sprehode so predvideni dolgi drevoredi, zasajeni na obeh straneh glavne ceste in sicer od mostu do graščine in od sokolskega telovadišča pa do kolodvora. Enako obdaja drevored cesto od graščine mimo pokopališča in ceste, ki vodijo mimo bolnišnice. Ko pa se enkrat z regulacijo Save preprečijo povodnji za graščino (Vrbje), bo nastalo tu eno najbolj priljubljenih šetališč.

Za odpočitek so šetalcem namenjeni parki pred bolnico, kolodvorom in stadionom, ki so v zvezi z otroškim igriščem.

Razvrstitev okrajev. Pri mostu ob Savi, ki je naravna žila, in pri kolodvoru, umetni prometni žili, se sedaj in se bo tudi v bodoče koncentrirala industrija. Ob Savi v prvi vrsti lesna industrija in trgovina, ob železnici pa druge panoge. Mesto Brežice samo ostane trgovski center z vsemi javnimi zgradbami in stanovanjskimi poslopji. Regulacija tega dela mesta, posebno glavne ceste se je omejila na minimum.

Zazidalni načrt. Regulačni načrt predvideva strnjen, polodprt in odprt stavbni sistem. Strnjen stavbni sistem naj bi bil predpisan le za bloke glavnega dela mesta ob glavni cesti in sicer od graščine pa do samostana. Polodprt sistem, v zvezi z vrtovi bi veljal odprt stavbni sistem v smislu vrtnega mesta (Gartenstadt).

Navedna zasnova je principijelnega značaja, ki ima namen podati regulacijo le v glavnih potezah. Vsa ostala vprašanja se bodo upoštevala in reševala pri izvedbi regulačnega načrta, ki bo izpopolnjen in bo vseboval vse eventuelne spremembe, ki jih bo želel občinski odbor in ostali interesenti.

Novo mesto

Pogreb zaslužencga moža. V petek ob pol 3 popoldne se je vršil pogreb g. Janko Barleta, nadučitelja v pok. Ogromna množica ljudi je živa priča, kako priljubljen je bil stari gospod med ljudstvom. Pogreba se je udeležilo v častnem številu v prvi vrsti novomeško in okoliško učiteljstvo in uradništvo. Pogreba se je udeležila tudi šolska mladina šmihelske šole ter gojenke samostanske šole šol. sester D. N. D. v Šmihelu. Na grobu sta se poslovila od pokojnega v imenu učiteljstva vodja meščanske šole v Novem mestu in šolski upravitelj iz Podzemlja, ker je pokojnik [illegible] bil, predno je prišel v Šmihel. Učitelj [illegible] bor je zapel pred hišo in na grobu dve [illegible] vi žalostinki.

Skocijan pri Turiaku

Na sv. dan bo polnočnica in osma maša v Škocijanu in tretja maša bo v Turiaku ob pol 10. Pri polnočnici bo pel deloma pomnožen moški zbor, deloma ženski. Pred in po maši pa bo igrala na koru škocijanska godba.

Kočevje

Ne samo škrlatinka, že davica se je pojavila v nekaterih slučajih v našem mestu. Kljub temu, da je vse ukrenjeno zoper to nevarno bolezen, se vendar razširja. Ponajveč pri šolski mladini.

Mozelj

Nove orgle. Cerkveni kor so povečali, pa bo še skoro premajhen. V začetku tega tedna so začeli postavljati orgle. Skoro si upamo trditi, da bodo naše orgle po svoji vrednosti med prvimi, če ne prve v našem okraju. Stroški znašajo okrog 70.000 dinarjev.

Ban'a Loka

Scapinove zvijače so vprizorili. Gostovali so tudi v Kostelu. Uspeh prav zadovoljiv. Sodelovalo je domače in sosednje učiteljstvo. V kratkem nam obljubljajo nekaj novega. Prav!

Gospodinjski tečaj. Prvi gospodinjski tečaj se je zaključil 15. t. m. Po praznikih bo pa še en tak tečaj, ki ga bo tudi vodila voditeljica gdčna Beniger z gdčno Kleindienstovo. Znamenje, da se je tudi pri nas začelo gibati na tem polju. — Ne dolgo tega smo ustanovili kmet. podružnico in čuje se tudi želja po živinorejski zadrugi.

Cerklje

Po Makedoniji nas bo danes popoldne vodil v fakultativnem predavanju predsednik Prosvetnega društva g. Hrovat. Vstop je za odrasle in šolarje prost, ker se zavedamo, da izobrazbo treba dajati brezplačno, drugače mnogi raje ostanejo zunaj.

Perutnine imamo (rac, gosi, puranov, kokoši) v naših krajih toliko kot morda koma kje v dravski banovini. Je pa med to perutnino tudi toliko smrtnih slučajev vsako leto kot jih je tudi težko kje drugod v banovini. Pa ne mislite, da vse pojemo, ampak dve tretjine vsaj več jih zmečemo v vaške mlake, ki so res pravi »cirkus« vasi. Pa morajo biti, ker bi drugače v slučaju požara ne bilo — saj namišljene — rešitve. Ljubljančanom je lahko žal, ker so tako daleč od nas!

Domžale

Božična predstava, katero sta priredila prošlo nedeljo otroški vrtec in zavetišče, je napolnila prostrano dvorano Društvenega doma in je mnogo ljudi odšlo. Zato se vea spored ponovi danes ob 3 popoldne.

Perutnino

najfinejšo, pitano, štajersko, gosi, race, purane, purce, poularde itd. nudim najcenejše. Avtopostaja mitnica Šiška.

Aleks. Hedžet

trgov. s perutnino, Ljubljana VII. Aleševčeva 7.

Prvi sneg, ki se nam je silil dva dni v nedeljo in ponedeljek, je večinoma že zginil. Le tu in tam se še vidi kaka bela lisa. Posebne škode ni napravil.

Občinski proračun je bil z večino glasov sprejet na petkovi seji občinskega odbora.

Smrtna kosa. V visoki starosti 80 let je umrl v torek posestnik Janez Pirš. Pokopali so ga v četrtek na pokopališču v Dobu.

Ponesrečena Ana Oblakova, o kateri smo zadnjič poročali, se v bolnišnici počuti dokaj dobro in je povila deklico, ki so jo v nedeljo krstili.

Velik zbor živinorejcev sklicuje živinorejska zadruga za kamniški okraj v Domžale v danes ob 9 dopoldne v Društvenem domu. Na tem zborovanju bodo predavali odlični strokovnjaki o živinoreji in mlekarstvu. Vabljeni so na to zborovanje vsi živinorejci ne glede na to, ali so včlanjeni pri zadrugi ali ne.

Borovnica

Zaključek tečaja in razstava. Potrebo in upravičenost gospodinjskih tečajev so spoznala najprej naša dekleta, ki so si ga omislila. Potrdil jih je v tem tečaj sam, naše ljudi pa razstava po končanem tečaju. Lepo in bogato pripravljena razstava je nudila številnim obiskovalcem točen pregled uspešnega dela deklet v vsakem oziru. Ne samo, da se na tečaju izpopolnjujejo v gospodinjskih in kuharskih potrebah, utrjujejo se tudi v duhovnih vrednotah svojega naravnega poslanstva in bodočega poklica. Vsem obiskovalcem, ki jih je bilo res lepo število, je razstava nudila svojski užitek. Vodila je tečaj z velikim uspehom in še večjo večino gdčna Karla Grosova ob sodelovanju tukajšn ih učiteljic gdčne Chladekove in gdčne Kristanove. G. župnik pa je storil veliko uslugo s tem, da je odstopil potrebne prostore za tečaj v župnišču. Vsem tem so naša dekleta gotovo zelo hvaležna. Zaključil pa se je tečaj v ponedeljek s pojedino na čast staršem udeleženk tečaja in drugim gostom, da so se tako mogli vsi v pravem pomenu besede prepričati o uspehu deklet.

Sv. Ana nad Tržičem

Dostava pošte je za našo dolino enostavno ustavljena, če v Tržiču kak pismonoša oboli. Našo pošto in časopise pa ei moramo hoditi sami v Tržič iskat in še nimamo nikakega jamstva, da svoje pošiljke tudi dobimo, ker pošta v Tržiču večkrat izroči pošiljke za več posestnikov skupa, katerisibodi osebi, ki pride zase po pošto. Prosimo prav vljudno poštno direkcijo, da enkrat napravi v tem oziru red.

Zidani most

V nedeljo, 21. t. m. ob 16 se vrši v posebni sobi kol. restavracije ustanovna skupščina kra evnega društva Rdečega križa. Vljudno so vabl eni vsi člani in tudi oni naj pridejo, ki se hočejo včlaniti. Predaval bo g. J. Wester, prosv. inšpektor in podpredsednik ljubljanskega obl. odbora Rdečega križa. — Poverjenik: Majcen.

RADIJSKA ODDAJNA POSTAJA LJUBLJANA

Vsakdo lahko praznuje Božič ob RADIU!

Cene in plačilni pogoji naših izbornih radioaparatov so tako ugodne, da si more nabaviti radio vsakdo!

Naša **REKLAMNA PRODAJA**, ki traja od 10. novembra do 30. decembra 1930, obsega sledeče radijske sprejemne naprave:

400 **Detektorskih aparatov,** kompletnih z vsemi potrebščinami, ki so za poslušanje potrebne, za napla ilo **Din 80·—** ter petkratno mesečno plačilo po . . . . . **Din 45·—**

300 **Enoelektronskih aparatov,** kompletnih z elektronko, baterijami, antenskim materijalom ter eno slušalko, za naplačilo **Din 100·—** ter osemkratno mesečno plačilo po **Din 75·—**

200 **Troelektronskih aparatov „Reinartz"** kompletnih z elektronkami, akumulatorjem 18 ah, anodno baterijo 90 Volt, finim zvočnikom ter antenskim materijalom za naplačilo **Din 240·—** ter desetkratno mesečno plačilo po **Din 180·—**

100 **Štirielektronskih aparatov „Reinartz"** z visokofrekvenčno elektronko z zamreženo anodo ter akumulatorjem 36 ah, anodno baterijo 120 Volt, izbornim angleškim zvočnikom Amplion AC 27 ter antenskim materijalom za naplačilo **Din 380·-** ter dvanajstkratno mesečno plačilo po **Din 280·-**

Poslužite se ugodne prilike ter si naročite takoj Vaš aparat

Ljubljana Miklošičeva c. 5 **Radio Ljubljana** Maribor Aleksandrova 44

Letošnje Mohorjeve knjige

Knjige za doplačilo.

Jakob Kelemina: **Bajke in pripovedke slovenskega ljudstva.** Z miteloškim uvodom. To je pa znanstvena knjiga. Pisal jo je strokovnjak. Pa jo je napisal iz gorke ljubezni do vsega našega narodnega blaga. Drugi narodi imajo take zbornike že davno, pri nas se posveča naša univerza tudi tej panogi naše preteklosti. V dobi, ko se vsi zdravi ljudje skušajo zopet do zadnjega vcepiti v svojo domačo zemljo, je taka knjiga dvakrat potrebna. Saj vemo: če hočemo biti močni, moramo rasti iz svojega. Če hočemo biti svetovno kulturni, moramo predvsem zidati na svojih domačih temeljih in nikdar zatajiti svoje svojstvenosti. Keleminovo delo je velika zakladnica našega narodnega blaga, našega genija, kakor se je javljal v stari, poganski dobi, nekako v otroških letih našega naroda. Zato bo spis dobrodošel vsem, ki hočejo svojo lastno bit dodobra spoznati. Kar je polpreteklo dobo ljubila in zbirala s toliko ljubeznijo, to je za naš čas postalo sodobni ideal mladine, stremeče po prenovljenju iz domače grude in domačega človeka, kar so iskali nekdaj narodni preporodovci, doba taborov, čitalnic in kar je njej sledilo, pa do Štrekljevih Narodnih pesmi, to je v dobi iskanja v narodno bit oživelo in raste naprej. Zato smo Kelemini za to ogromno in vestno delo dvakrat hvaležni. Njegova knjiga je neizčrpen vir za povesničarje, pripovedovalce pravljic, za otroške ure, pa tudi za resnega kulturnega delavca, ki išče v svoje ljudi.

Kakor pove Kelemina sam v uvodu, hoče nadaljevati, kar je začel dr. Fran Kolnik leta 1924 s svojimi storijami, ki so ostale odlomek. Kar je storil Štrekelj za pesem, to hoče izvršiti Kelemina za bajeslovje. Njegov uvod je znanstveno natančen in izčrpen, čeprav sam trdi, da ni. Vsa bajeslovna bitja, vse dubove, vile in demone, pa tudi naše jumake in zamisel poganskih Slovencev o svetovju, v kolikor se kaže v povedkah, razklada uvod do potankosti. Tuintam ti pove zanimiva razkritja o našem bajeslovnem svetu, tako da koncem uvoda menda od blizu poznaš vsa ta bitja kakor so Kurent, Kresnik, volkodlak, rojenice in vsa njihova žlahta, ki si ilh dozdaj komaj poznal po imenu in nejasni slutnji.

O posameznih bajkah je Kelemina — morda po Štrekljevem zgledu — nanizal več variant, pač, ker so se mu zdele važne, nekako samostojne. Vendar pa je znanstvene opombe dal na konec knjige brez vsakih znamenj v tekstu, tako da more brati tudi preprosti človek v njih prave bajke, ne da bi ga znanstveni aparat moril. Kratek pogled v opazke pa te preveri, kako ogromno delo je nakopičeno v tej razmeroma skromni knjigi.

Prepričan sem, da bo iz te knjige črpala tudi bodoča šolska čitanka, kakor je črpala že zdaj bogato iz Trdine, posebno za nižje razrede. Keleminovo delo bo ohranilo trajno vrednost, ima pa v naših dneh, kakor sem povedal, dvojni pomen.

Pri Mohorjevih knjigah moramo omeniti še posebej čudovito lepo vezavo. Ni čuda, da je ta oprema vzbudila pozornost na svetovni razstavi tiska. Po Mladiki, ki je izhajala prejšnja leta vsak mesec v drugi barvi — kar zdaj druge revije in založbe pridno kopirajo! — so tudi knjige Mohorjeve družbe vezane v vse mogoče barve. Čudovito pestra slika, če postaviš samo letošnje knjige drugo poleg druge. In vezane so samo v celo platno. Lepe, da bi se zagledal vanje, in trpežne. Naše knjižnice so lahko vesele, Mohorjeve knjige jim bodo v največji kras. Knjigovežnica Mohorjeve družbe stoji na modernem višku in se more kosati z vsakim podobnim podjetjem.

Ogromno delo vrši pri nas Mohorjeva družba. Je ena izmed najvažnejših naših institucij. V dobi poganstva in razkroja človeške družbe je njeno poslanstvo še dvakrat važno. Apostolsko! Pa vendar obenem skoz in skoz na višku današnje kulture. To velikopotezno delo dokazuje idejno bogastvo urednika in odbornikov ter skrbno dejansko izvajanje vseh zamisli na polju katoliške prosvete našega ljudstva.

Dr. Anton Breceij: **O zdravju in bolezni.** — Štiri leta je šele minilo, odkar je dr. Brecelj izdal pravilno pri Mohorjevi družbi izvrstno ljudsko biologijo o čudu in tajne življenja. Zdaj pa je zbral svoje članke, ki so pred nekaj leti izhajali v Mladiki in že tedaj vzbujali veliko zanimanje. Sicer je dr. Brecelj izredno skromen, kar priznava v predgovoru in tudi v spisu samem: krivdo zaradi zdravstvene nevednosti, ki jo je do zadnjega največ nosila šola, naprti zdravnikom in se celo boji, da ne bi s spisom škodoval! In vendar ga je to delo stalo ogromno truda, študija in razmišljanja, saj sam piše ob sklepu: »Ob koncu tega skromnega spisa me ni sram priznati, da me je stalo sestavljanje nepričakovano mnogo truda, ker poleg jezikovnih težkoč sem se moral oprezno ogibati velike nevarnosti, da ne bi nikomur nič škodil, ko sem hotel slovenskim družinam kar največ koristiti.« Brecelj je svojemu delu vtisnil pečat svoje plemenite osebnosti.

Zato je v vsem spisu nekako izbran, zna tako preprosto povedati, da se čudiš tej nazornosti, zna pa tudi govoriti z možato taktnostjo o najskrivnostnejšem in najbolj zlorabljenem — o spolnosti, deklištvu in materinstvu s fiziološke strani. Prav v tem je čisto drugačen nego podobni spisi Umetniške propagande. Skoz in skoz je svež pripovedovalec, fin v izrazu in podobi, jasen v mislih, razdelitvi ter pojasnjevanju, lep v celotnem sestavu, a nadvse praktičen po vsebini. Brecljevo knjigo mora vsakdo vzljubiti že brez ozira na to, ka obravnava, kajti Brecelj je vedno zanimiv in — dober. Posebno je treba še omeniti tisto globoko etično resnost, ki odlikuje dr. Brecljeve spise. Beri samo poglavje o temeljih družine! V polpreteklih dobi so bile pač vse srednjeevropske medicinske fakultete materialistično ali celo protiversko usmerjene, zato je danes tem večja potreba, da zdravnik s svojega zdravniškega stališča javno izpove v zadnjih letih znova najdeni sklad med etiko, zdravniško vedo in krščanstvom. Brecelj je skoz in skoz moderen zdravnik, ki skrbno zasleduje vsa najnovejša medicinska prizadevanja, ni pa zgolj znanstvenik, temveč hoče vse to izkoristiti in dati ljudstvu, ki boleha in vpije po preprostem in cenem zdravljenju.

Vsebina te knjige je jako zanimiva, da se vsakdo neprestano uči pri njej stvari, praktičnih za vsak dan. Zdaj bereš o prehladu, zdaj o prisadih, alkoholizmu in jetiki, o družinskem življenju, potem zopet o živcih in nezgodah, tudi besede o odnosu do zdravnika ne pogrešaš. Spisu je Brecelj pridejal skrbno izbran dodatek o domači lekarni, ki bo poleg Majdičevih »Nasvetov za hišo in dom« za vse naše količkaj premožne hiše nujno potreben svetovalec. Dobro pomnim, kako so ti članki, ki so izhajali še v Mladiki, marsikomu mnogo koristili, vem pa, da bodo zdaj, ko so zbrani v celoto, še dvakrat več dobrega storili med našim ljudstvom. Brecljevo delo je skoz in skoz socialno in hvaležni naj mu bodo vsi sloji našega ljudstva. Hvaležen mu bo pa tudi mislec, filozof in posebno še krščanski, za tisto zdravniško pisano razpravo o svobodni ljubezni in razmerju moža in žene, kakor si ga zamišlja propali komunistični materializem.

Odkar je postala higiena učni predmet naših srednjih šol, bo Brecljeva knjiga služila v dopolnilo dijaku in profesorju, še bolj pa laiku za hišnega zdravnika. Naj bi zlasti očetje in matere pridno posegali po njej! Potem bodo vzgojili — kar dr. Brecelj predvsem želi in namerava — nov, telesno zdrav in čvrst rod, ki nam edini ohrani vse, kar je našega. To bo v veliki meri zasluga dr Brecelja, ki se s toliko ljubeznijo posveča zdravstveni vzgoji našega ljudstva.

J. P.

Carine in carinska politika

Ljubljana, 20. decembra.

Na nocojšnjem, zelo dobro obiskanem večeru društva »Merkur« je predaval g. Ivan Mohorič, tajnik Zbornice za TOI, o zelo važni in zanimivi temi »Carina in carinska politika«.

Večer je otvoril predsednik »Merkurja dr. Iv. Windischer, ki je pozdravil predavatelja in številno občinstvo.

Iz predavanja g. Mohoriča podajamo izčrpnejši izvleček:

Slovenski gospodarski krogi so se pred vojno le malo zanimali za carinska vprašanja. Razmere so bile urejene, prilike stalne, trgovske pogodbe dolgotrajne, carine stabilne in carinske meje daleč. Naša Zbornica za TOI se je bavila zato samo s specijelnimi carinskimi vprašanji, dočim so glavne splošne probleme reševali v dunajski, praški in budimpeštanski zbornici. Po prevratu se je situacija na mah izpremenila. Ljubljana je postala obmejno mesto in prometno križišče. Carina se je začela pobirati šele 9. maja, ko se je v Ljubljani organizirala Glavna carinarnica I. reda.

Carinski dohodki so naglo naraščali. Dočim smo leta 1919. dobili v celi državi samo 80 in pol milijona dinarjev vseh dohodkov, od katerih je 20.8 milij. pripadlo na izvoz, so porastli v l. 1922. že na desetkratno vsoto, t. j. 883.9 milijona Din in leta 1926. pa na 1759.6 milij. Din. V tem letu smo dosegli tudi kulminacijo in od takrat carinski dohodki sicer počasi, vendar stalno nazadujejo ter so padli tekom zadnjih treh let za 241 milij. Din ali za celih 15%. Če uvažujemo, da se splošni državni proračun ni v tem razmerju znižal, marveč nasprotno celo povečal, vidimo, da danes v naši državi **že fiskalni razlogi govorijo proti temu, da bi se carine na uvoz v celoti znatneje znižale.** To seveda nikakor ne izključuje regulacije posameznih postavk v okviru sedanjih dohodkov poldruge milijarde dinarjev.

Izvozna carina, ki je donašala leta 1923. celih 353 milijonov Din, je danes takorekoč likvidirana in da nima niti v fiskalnem oziru za državo posebne vloge. Uvoz inozemskega blaga je bil najmočneje obremenjen v letu 1927., od tedaj proporcijonelna obremenitev uvoza pada in je nazadovala do lanskega leta za ca. 2.48%. Naša država spada potemtakem v skupino držav z umerjeno carinsko zaščito.

Od celokupnih carinskih dohodkov pripadajo na carinarnice v dravski banovini v letu 1929. od uvoza 326.65 milij., od izvoza 2.43 milij., skupno 329.08 milij. Din.

Vrednost zunanje trgovine dravske banovine znaša približno 2 in pol do tri milijarde dinarjev in bi bil torej promet ljubljanske borze v devizah lahko trikrat večji, kakor je sedaj, ako bi se koncentriral na njej ves nakup in prodaja deviz in valut.

V preteklih 12 letih, odkar je bila razširjena srbijanska carinska tarifa na celo Jugoslavijo, smo izvršili do sedaj dve reviziji. Prva je bila v letu 1921. pod skrajno težkimi razmerami, ker je inflacija in ž njo v zvezi nestalnost cen, otežavala vsako pa tudi približno ocenitev razvoja v notranjosti države in konkurenčnih odnošajev z inozemstvom.

Znatno bolje je bila pripravljena druga revizija carinske tarife, ki je stopila 20. junija 1925 v veljavo in sicer kot načrt zakona, ki ga je imela še-le sprejeti Narodna skupščina.

Prva taka pogajanja so se vršila z Italijo na podlagi osnutka, ki še niti ni bil v veljavi. Nato smo se pogajali z Anglijo, Avstrijo in tako po vrsti sklenili do sedaj 9 carinsko-tarifnih pogodb, v toku katerih smo od skupno 1730 carinskih postavk vezali skoro polovico in sicer v trgovski pogodbi z Avstrijo 283 carinskih stavov, z Nemčijo 40 carinskih stavov, z Anglijo 67 carinskih stavov, z Italijo 147, z Grčijo 34, s Francijo 139, z Belgijo 28, z Albanijo 34 in s Španijo 54 carinskih stavov.

Tako se je torej »gospodarska ustava« kakor se mnogokrat rado naziva splošno carinsko tarifo v marsičem izpremenila. Posebno je to važno radi tega, ker jesistem naše tarife tak, da se pri pogodbah dajejo **popusti izpod takozvane minimalne tarife.**

Agrarci mesto, da bi doma racijonalizovali proizvodnjo, zahtevajo pri pogajanjih z drugimi državami koncesije za uvoz agrarnih proizvodov v industrijske države, za kar smo seveda v zameno morali dati protikoncesije na polju industrijskih produktov, ki se uvažajo k nam. In tu nastaja **za Slovenijo prav interesanten in žal zelo kompliciran in neugoden položaj, da se nahajamo vedno v neke vrste koliziji z osnovnimi smernicami naše trgovinske politike.** Naša banovina ima le malo poljskih pridelkov za izvoz. Razen sadja in živine ter nekaj malo vina, porabimo vse ostale pridelke doma. V žitaricah nam lasten pridelek niti ne zadostuje in moramo kriti potrebe iz Vojvodine. Pretežni del zaslužka dobiva slovensko gospodarstvo iz industrijske delavnosti. Industrija, ki se nahaja v naših krajih, pa dela, razen tekstilne po pretežni večini pod težjimi pogoji kot v inozemstvu. Poleg tega mora za prodajo svojih izdelkov iz Slovenije na oddaljenih tržiščih Jugoslavije do Belgrada, v Vojvodino in v primorske kraje prepotovati do 600 km pota, da pride do odjemalca in plačati drago železniško tovorninho, ki obremenjuje blago s 30, pa mnogokrat tudi s 50%, dočim prihaja inozemsko konkurenčno blago iz Češkoslovaške, Avstrije, Madjarske in Nemčije [illegible] vodni poti po Donavi v državo.

Lajik bi rekel enostavno: Treba je povišati uvozno carino in odpovedati pogodbe. Vendar stvar ni tako enostavna. Že danes se lahko brez pretiranja trdi, **da bodo bodoča pogajanja z raznimi inozemskimi državami še mnogo težja in bolj komplicirana kot so bila vsa dosedanja.** Zato je ves naš interes na tem, da se agrarna proizvodnja v naši državi priredi tako, da se bo čim večji del svojih proizvodov lahko plasirala na domačih tržiščih in da ne bomo morali uvažati. To se da doseči z razvojem mest in z industrajalizacijo, ki sta oba v polnem poletu.

Industrijske države nad napredkom industrijalizacije agrarnih držav niso baš navdušene. Same sicer vodijo autarktično carinsko politiko in povišujejo uvozne carine na agrarne produkte, racijonalizirajo in jačajo svojo agrarno produkcijo ter otežujejo agrarnim državam prodajo poljskih pridelkov na njihovih tržiščih.

Posebno v zadnjem času se naravnost z mrzlično naglico množijo carinske novele za povišanje agrarnih carin. Mi smo napram vsemu temu ostali celih pet let pasivni in smo samo zniževali carino na industrijske izdelke. Toda tudi ta mera je polna. Smatramo, da je prišel čas, ko ni več mesta za dajanje koncesij na onem polju, kjer domače delo ne more več uspešno tekmovati z inozemstvom. Ne bi bilo zato umestno, da se naša država priključi ženevskim akcijam industrijskih držav in veže svojo gospodarsko politiko za potrebe industrijske Evrope, ki, izvzemši Nemčije, ni pokazala prav nobenega smisla za potrebe agrarnih držav in nobenega interesa za njih gospodarski razvoj in napredek.

Občinstvo je predavatelja za njegova izvajanja nagradilo s toplim odobravanjem.

Nove mariborske občinske davščine

»Službeni list« prinaša pravilnik o pobiranju občinske davščine na blagovni promet v Mariboru.

Tarifa je sledeča: 1. **Za 100 kg Din 8.—:** Tekstilno volneno in suknjeno blago ter volnena roba, volneni in suknjeni izdelki, volnene tkanine in pletenine vseh vrst itd. Svila in sorodno blago. Godbeni in glasbeni instrumenti kakor klavirji, pianini, harmoniji, gramofoni, orkestroni, violine itd. ter njih sestavni deli. Ure vseh vrst. Potrebščine zlatarske in urarske stroke. Vse vrste orožja in razstreljiva. Avtomobili in motorna kolesa ter njih sestavni deli, vsi predmeti precizne mehanike, šivalni in pletilni stroji, pisalni in računski stroji, otroški vozički, železne blagajne. Fotografski aparati. Brušeno in luksuzno steklo. Krzno in izdelki iz krzna. Novo pohištvo. Porcelanasti predmeti in izdelki. Kavčuk v kateremkoli stanju in njega izdelki. Klobučevinasti izdelki. Galanterijski izdelki in predmeti vseh vrst. Lekarniške in drogerijske potrebščine kakor kemikalije vseh vrst, kozmetična sredstva, dišave, toaletna in medicinska mila itd. Čaj, južno sadje, čajno in slično pecivo.

2. **Za 100 kg Din 6.—:** Aluminijasta in niklja sta pločevina in vsi izdelki iz aluminija in nikla.

3. **Za 100 kg Din 5.—:** Medena, bakrena in cinkasta pločevina in vsi izdelki iz medenine in bakra. Papir vseh vrst (razen časopisnega) in njega izdelki.

4. **Za 100 kg Din 4.—:** Usnje in izdelki iz usnja. Elektro-materijal in sorodno blago, elektromotorji in akumulatorji in njih sestavni deli. Vse vrste stroji od teže 1000 kg in sestavni deli strojev. Razni aparati in njih sestavni deli. Bicikli in sestavni deli. Lesni izdelki kakor parketi, mizarski izdelki za stavbe, novi sodi in doge, kolarski izdelki itd. Steklo in izdelki kolikor ne spada pod tarifno postavko 1. Lončarski izdelki in predmeti. Vrvarski izdelki. Klobučevina. Pisarniške potrebščine vseh vrst. Špirit. Špecerija kakor melasa, sirup, kandis, vsi izdelki iz sladkorja kakor bomboni, sladkorčki itd. ter vse slaščice, čokolada, kakao, kava in kavni surogati vseh vrst, riževa moka, škrob vseh vrst, ostala špecerijska in kolonijalna roba itd. Jedilno olje. Laki in firneži. Ščetarsko blago. Pletarski izdelki. Tekstilno bombažno blago in bombažni izdelki.

5. **Za 100 kg Din 3.—:** Vse vrste meso, vse vrste živali. Vseh vrst sadje (izvzemši južno sadje). Kruh in slično pecivo ter vse testenine. Stročje vseh vrst, zelenjave in sočivlje vseh vrst, semena in oljnata semena vseh vrst. Surovo in kuhano maslo. Sir in slanina vsake vrste. Ribe in lupinarji vsake vrste. Jajca in vsa druga živila od živali in rastlin. Kvas, med, jedilna mast. Mast za mazanje in vse vrste olja za tehnične svrhe. Karbid, bencol, nafta, surovo olje, vosek in voščeni izdelki. Navadno milo. Katran in smole vseh vrst. Ljubje in črešlo. Barve in barvila vseh vrst. Umetna gnojila. Vodovodni materijal. Rezan les (deske). Stroji, težki od 1000 do 10.000 kg.

6. **Za 100 kg Din 2.—:** Surova ovčja volna in odpadki volne vseh vrst. Konoplja, lan, predivo, juta, preja, vse druge predilne rastline. Tesan les in leseni pragi. Poljedelsko orodje. Mavec in trsje. Vse v kovinarsko in železninarsko stroko spadajoče blago, v kolikor ni že navedeno v drugih tarifnih postavkah. Stroji s težo nad 10.000 kg.

7. **Za 100 kg Din 0.50:** Premog in drva. Cement, apno, gramoz, pesek, opeka, lomljeno kamenje. Okrogel les. Vse vrste palično železa, traverze. Črna in pocinkana pločevina, črna in pocinkana žica, vse vrste žičniki in strešna lepenka. Sladkor, surov in rafiniran, ter sladkorna moka. Loj. Kokosovo olje. Surovi bombaž.

8. **Za 100 kg Din 0.25:** Vsake vrste žito, namenjeno predelavi (mletju).

9. **Za 100 kg Din 1.—:** Vsi predmeti, ki niso vsebovani v zgornjih tarifnih postavkah.

Za nobeno pošiljko ne more znašati davščina manj nego Din 1.—.

Teža se zaokroži tako, da se vsakih začetih 10 kg vzame za polnih 10 kg. Teža izpod 50 kg se vzame za polnih 50 kg.

Poštne pošiljke.

Za poštne pošiljke velja v svrho poenostavljenja poslovanja naslednja tarifa:

pošiljke brez označbe vrednosti: do 5 kg Din 1.—, od 5 do 10 kg Din 1.50, nad 10 kg Din 2.—;

pošiljke z označbo vrednosti: 0.50% označene vrednosti.

Pravilnik s tarifo stopi v veljavo s 1. januarjem 1931.

Krško ob Savi, 18. decembra.

Ni dvoma, da je zadnje tedne nakup vina v naši okolici močno narastel. Ugledne in sloveče tvrdke kakor: Štepic, Grad, Mejač, Čermelj, Mencinger, Kovač, Centralna vinarna in druge so prav zadnje dni nakupile na stotine hektov v neposredni bližini Krškega.

Veselo znamenje je zlasti dejstvo, da se vračajo kot kupci tudi taki »tovorniki«, ki so bili že pred desetletji redni odjemalci krških vin, pa so pozneje opustili nakup vina bodisi iz tega ali onega vzroka. In kar je največ: med štirimi očmi ti oživljeni »tovorniki« radi priznajo, da letos krška vina niso slaba in da je tudi cena dokaj zmerna.

Je tudi res, da ljudje zadnja leta, odkar je dolenjski cviček vsled dalmatinskih (in ponarejenih) vin po krivci prišel precej ob kredit, še veliko bolj gledajo, da ohranijo le dober pridelek. Če so včasih vso gnilobo skupaj zmešali, danes na splošno veliko bolj pazijo, da je kakovost vina neoporečna.

Prav zato imamo upravičeno upanje, da se nakup naših vin prihodnje tedne še močno dvigne tem bolj, ker letos vsled pičle sadne letine ne bo sadjevega mošta na razpolago. — Cene bodo seveda najbrž ostale sedanje (ker je itak cena vseh poljskih pridelkov nizka); nazadnje je tudi bolše, če ljudje prodajo po nekoliko bolj nizkih cenah kot pozneje za spoznanje višjih. Čim dalj je namreč vino doma, tem manj ga je. Dolenjc je gostoljuben in sam nerad uživa božji dar; če pa se prijateljev spravi in nabere v hram, se pa sodi tudi hitro praznijo.

Po vsem tem se tudi gostilničarjem nudi ugodna prilika, da se založe z dobro kapljico naravnost od producentov, in to pravočasno, preden pokupijo velike tvrdke in podjetja.

Padanje prometa v tržaški luki. V prvih desetih mesecih je znašal promet tržaške luke po kopnem 11.6 milij. met. stotov (lani 14.7 milij.), po morju pa 13.2 (16.9) milij. stotov, skupno torej 24.8 (v istem času lani pa 31.6) milij. stotov, torej imamo zabeležiti nazadovanje za 21.6%.

Borza

Dne 20. decembra 1930.

DENAR

Tudi ta teden so bili samo štirje borzni sestanki. Vendar je bil devizni promet znatno višji kakor prejšnji teden in je dosegel 18.65 milij. Din v primeri s 13.4, 19.9, 19.6 in 15.9 milijona Din. Posebno znaten je bil promet v devizah Curih, Praga, London in Dunaj. Devizni tečaji so v splošnem bili slabejši, ker je tudi Curih javljal ta teden nižje devizne tečaje.

Curih. Belgrad 9.1260, Amsterdam 207.30, Atene 6.675, Berlin 122.74, Bruselj 71.95, Budimpešta 90.20, Bukarešt 3.06, Carigrad 2.44, Dunaj 72.52, London 25.08875, Madrid 54.70, Newyork 514.80, Pariz 20.2325, Praga 15.28, Sofija 3.73, Trst 26.955, Varšava 57.75, Kopenhagen 137.75, Stockholm 138.225, Oslo 137.75, Helsingfors 12.975.

Dinar notira na Dunaju: deviza 12.58875, valuta 12.585.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 86.65, Wiener Bankverein 16.80, Creditanstalt 46.80, Escompteg. 157.40, Union 23.25, Aussiger Chemische 148.85, Guttmann 16.60, Alpine 18, Trboveljska 45.50, Leykam 3, Rima Murany 62.05.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu: London: 7% Bler. pos. 78.75—79.25. Newyork: 8% Blerovo pos. 90.50—92, 7% pos. Drž. hip. banke 75.50—78.

Žitni trg

Položaj na svetovnem žitnem trgu se je deloma ustalil, čeprav so tudi cene v Chicagu nekoliko nazadovale. Opaža se, da je spekulacija skoro popolnoma prenehala. Chicago danes na svetovnem trgu ni več merodajen, kajti v Chicagu se stalno vrši intervencija ameriškega farmerskega urada v svrho stabilizacije cen. Zanimivo je, da še vedno vlada spekulacija na tržišču koruze. Izdatneje pa so nazadovale cene v Kanadi. To nazadovanje cen je pripisovati govoricam, da bo kanadski pool ukinil svojo prodajno organizacijo v korist proste veletrgovine. Statistični položaj za producente je zelo slab, kar se vidi iz dejstva, da znašajo količine žita za izvoz na svetu 325 milijonov stotov, nasprotno pa znašajo potrebe uvoznih držav 225 milijonov stotov. Tako imamo velik presežek 100 milijonov stotov.

Prav zanimivi so podatki o stabilizaciji cen v Ameriki. V primeri z notacijami v Winipegu v Kanadi je cena severnoameriške pšenice za 40% višja. Pomisliti je treba, s kolikimi stroški je uspelo, doseči to ceno. Unija producira letno 820 milijonov bušlov (27 kg), od česar gre tretjina za izvoz. Letos bo bolj malo izvoza, ker radi slabe letine koruze zelo mnogo pšenice porabijo za krmljenje živine. Farm Board je doslej kupil 120 milijonov bušlov in bo najbrže še 50 milijonov bušlov, in to z ogromnimi stroški 40 do 50 milijonov dolarjev.

Pri nas so tržišča mirna. Pšenico kupuje le Privilegirana izvozna družba, koruza pa je zaradi živahnega izvoza nadalje čvrsta.

V Ljubljani so notacije **neizpremenjene.**

Novi Sad. Moka bač. 0g, 0gg 235—250, št. 2 205—220, ostala neizpremenjena. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: 14 vagonov pšenice, 1 vagon ječmena, 28 vagonov koruze, 7 vagonov moke, 3 vagone otrobov. Tendenca neizpremenjena.

Budimpešta. Tendenca prijaznejša. Promet majhen. Pšenica marec 15.08—15.17, zaklj. 15.08—15.10, maj 15.18—15.23, zaklj. 15.23—15.24, rž marec 9.90—9.93, zaklj. 9.93—9.95, koruza maj 12.37—12.55, zaklj. 12.53—12.55, tranzit maj 10.30—10.32, zaklj. 10.32—10.35.

Jesenice

Zadnji čas je, da oddaste svojo novoletno reklamo v naši podružnici »Slovenca« v hotelu Triglav na Jesenicah. Na željo pride sestavit voščilo gdčna upraviteljica tudi na dom. Dopisnica zadostuje.

V župni cerkvi z delom nadaljujejo kljub hudemu mrazu. Na eni strani so marmornate plošče že vdelane, na drugi pa bo delo izvršeno te dni. Zares krasna bo mestna župna cerkev, ko bo popolnoma dogotovljena in pa — kadar dobi še nove orgle. O praznikih in v sveti noči bo harmoniju pomagal društveni orkester pri spremljavi večno lepih božičnih pesmi.

Umrla je na Jesenicah ga. Marija Žerjav, teta gdčne Minke Žerjav, učiteljice na Jesenicah in č. g. dr. Žerjava, profesorja v Ljubljani. Bila je stara blizu 90 let. Svoje dni je bila dolgo let v Ameriki s svojo nečakinjo vred, katero je tudi vzela s seboj v Ameriko. Pokopali so jo v petek dopoldne s sv. mašo.

Nestrpno pričakuje delavstvo K. I. D. rešitve vprašanja nove kolektivne pogodbe med delavstvom in družbo K. I. D. Upanje je, da se bodo takoj po novem letu pričela pogajanja in da bodo uspela v prid delavstvu. O poteku in nadaljnjem razvoju tega za Jesenice in vso okolico najbolj perečega vprašanja bomo sproti obveščali javnost.

Dramski odsek Krekovega prosvetnega društva je pripravil in naštudiral opereto »Grofica Marica« ter bo premijera na praznik sv. Štefana ob pol osmih zvečer, na kar posebno opozarjamo. Jeseničani so bili doslej vajeni, da je bil pričetek prireditev ob osmih. Ker pa je opereta precej dolga, je bilo nujno potrebno, da je pričetek pol ure prej ko običajno.

Koroška Bela

Danes zvečer se bo nadaljevalo skioptično predavanje o Svetem pismu stare zaveze. Slike so krasna umetnina francoskega slikarja Doré-ja. Primerno je to predavanje zlasti za adventne dni, zato vsi iskreno vabljeni! Vseskozi pa obsojamo divjaško obnašanje nekaterih fantalinov, ki že nekaj časa sem med vsako prireditvijo delajo nemir na vasi pred dvorano. Kdor je poklican, da napravi red, naj to stori!

Ljubljansko gledališče

DRAMA
Začetek ob 20.

Nedelja, 21. dec. ob 20: NAŠ GOSPOD ŽUPNIK. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 22. dec.: Zaprto.

OPERA
Začetek ob 20.

Nedelja, 21. dec. ob 15: VESELA VOJNA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 22. dec.: Zaprto.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 21. dec. ob 15: LUTKA. Kuponi. — Ob 20: ŽIVLJENJE JE LEPO. Znižane cene. Zadnjič.
Ponedeljek, 22. decembra: Zaprto.
Torek, 23. decembra: Zaprto.

Sport

Redni občni zbor Ilirije

V dvorani bolniške blagajne se je vršilo v petek zvečer redno zborovanje Ilirije, najstarejšega kluba v Sloveniji. Občni zbor je bil dobro obiskan, tako da je bila dvorana Okrožnega urada skoro premajhna. Zborovanje samo je poteklo v redu in popolnem soglasju. Izgledalo je skoro bolj kot manifestacija, kakor pa polaganje obračuna odstopajoče uprave članstvu. Takoj uvodoma je bila sklenjena pozdravna brzojavka kralju in predsedniku vlade, ter ministru za narodno zdravje.

Iz poročil glavnih funkcijonarjev je bilo razvideti, kako ogromno delo v korist narodovega zdravja je napravila do sedaj Ilirija. S svojimi napravami prednjači v državi, in s tem vrši važne socijalne naloge, ki bi jih morala vršiti prav za prav občina. Mesto, da bi uživala Ilirija radi tega delovanja podporo občine, se pa ravno s te strani *že drugo leto zavlačuje* rešitev prošnje, ki jo ima klub pri občini *radi novega igrišča*. Radi tega je sklenilo na občnem zboru, da se pošlje deputacija k županu in ponovno zaprosi za čimprejšnjo rešitev prošnje. Ostre besede so bile naperjene tudi proti LNP. Radi skrajno slabe organizacije tekmovanja in oviranja razvoja je prišel klub v precejšnje težkoče. Tako je n. pr. klub pridobil v sezoni borih 1500 Din (utržek prvenstvene sezone), medtem ko je stalo samo vzdrževanje igrišča in drugih naprav okoli 20.000 Din. S te strani tudi v bodoče ni dosti boljših izgledov, ker bo ponladi ravno tako kot je bilo v jeseni. Klub, ki šteje 1300 članov in predstavlja s svojimi napravami važen faktor v socijalni politiki, zasluži vso podporo oblasti.

Kolikor je bilo poročilo s te strani slabše, je bil pa drugod zato večji napredek. V desetih sportnih sekcijah je klub zbral par stotin mladine, ki se je marljivo udejstvovala. To je zelo velik uspeh, zlasti še, ker je bilo delo za telesno vzgojo mladine uspešno. Klubovi člani so na veliko tekmovanjih priborili prva mesta. Prednjačijo predvsem plavalci in smučarji. Še posebno slednji, ki so se uveljavili tudi v inozemstvu (Joška Janša, prvak v smučanju). Med lahkoatleti prednjači naš maratonec Stane Sporn, trgovec s sportnimi potrebščinami, ki je na zborovanju v znak priznanja prejel zlato kolajno lahkoatletske zveze. Ne smemo pa prezreti tudi Oto Omana, najstarejšega aktivnega nogometnega igralca. Odigral je za klub 303 tekme, kar v Sloveniji ni dosegel še nobeden.

Blagajniško poročilo izkazuje okoli 1 milijon 300 tisoč Din prometa. Klub ima trenerja za nogomet, plavanje in lahkoatletiko. Posebne zasluge za klub je v kratkem času pridobil Drago Ulaga, ki je absolviral visoko šolo za telesno kuturo v Berlinu in vodi plavalne in lahkoatletske treninge. Pa tudi gospod Baar je dosegel z nogometaši lepe uspehe. Radi tega lahko klub mirno gleda v bodočnost, čeprav se pojavljajo ovire z raznih strani.

Občni zbor je tudi odobril predlog smuške sekcije, da se zgradi planinska postojanka v Planici. Izdale se bodo obveznice za brezobrestno posojilo, z vsem premoženjem pa garantira Ilirija. Ta nova stavba bo že tretje veliko delo, ki ga bo napravila Ilirija, kar dokazuje, da se klub ne straši stroškov, kakor hitro gre za splošne [illegible]isti. S svojimi napravami Ilirija tudi stvarno, ne samo s frazami, vrši uspešno naloge, ki jih ima sport do mladine.

Vsa poročila sekcijskih načelnikov so bila sprejeta z odobravanjem in brez debate. Odstopajoči upravi je bil na predlog revizorja izglasovan absolutorij z odobravanjem. Nova uprava Ilirije je bila izvoljena deloma per aklamacionem, deloma pa po imeničnem glasovanju. Izvoljeni so naslednji gospodje: predsednik dr. Dular, I. podpredsednik dr. Lapajne, II. podpredsednik dr. Kuhelj, tajnika: Miloš Sevnik in Mirko Šircelj, blagajnika: Rudolf Medič in Baltazar, gospodarja: Pevalek in Miklavčič, arhivar Komar, odborniki: podpolkovnik Ožegovič in Jorgovič, Pelan, ing. Petrič, Friedrich, dr. Bohinc. Načelniki sekcij: smučarska Šircelj, drsalna: ing. Bloudek, tenis: Pogačar, pingpong: Pevalek, hazena: dr. Mayer, težka atletika Tone Kos, lahka atletika: prof. Čop, sabljaška: podpolk. Cvetko, nogometna: Evgen Betteto, plavalna: Friedrich.

Uspelo zborovanje je o polnoči zaključil dr. Lapajne s pozivom na še agilnejše delovanje kot je bilo v pretekli dobi.

SMUČARJI!

Najboljše in najlepše smučke, stremena, okovje in druge potrebščine najceneje!
Kompletno: smučke, stremena, okovje, palice s krplicami se dobe za Din 198.—
samo pri

JOŽE GROM, Logatec

SMUŠKA TEČAJA.

Smuški odsek podružnice SPD v Kranjski gori priredi pod vodstvom olimpijskega tekmovalca g. Petra Klofutarja 2 smuška tečaja za katoliški in pravoslavni božič, t. j. od 25. decembra do 2. januarja in od 3. do 10. januarja 1931.

RAZPIS.

medklubske smuške tekme na 15 km

(lahka proga), katero priredi »Smuški odsek podružnice SPD« v Kranjski gori v nedeljo 28. t. m. Tekmuje se po pravilniku JZSS v 2 razredih. Prvi trije najboljši tekmovalci vsakega razreda prejmejo priznanico. Prijavnina 10 Din. Žrebanje startnih številk in pojasnitev proge v nedeljo ob 8 dopoldne v hotelu »Razor«. Start ob 9 dopoldne. Popoldne ob 14 propagandno smuško skakanje. Ob pol 16 razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad v hotelu »Razor«. Pismene prijave na naslov: Smuški odsek podr. SPD v Kranjski gori. Najkasneje prijave osebno do sobote 27. t. m. do 20 v hotelu »Razor«. Tekmovalce se naproša, da v lastnem interesu preje pismeno prijavijo svojo udeležbo, da se jim pravočasno rezervira zakurjene sobe. Ostalo občinstvo naj se glede nastanitve obrne na tajništvo »Tujsko-prometnega društva« v Kranjski gori. — Smuk!

S. K. Ilirija, smučarska sekcija. Sestanek sekcijskih članov se vrši v pondeljek, dne 22. decembra 1930, ob 20 v klubski sobi kavarne Evropa. Vsi in zagurno.

Smučarski tečaj S. K. Ilirije. Razpisani tečaj za klubove člane pod vodstvom g. Joška Janša se vrši od 26. do 31. decembra 1930 v Ljubljani, če bo dovolj snega, drugače v Dovjem. Prijavnine ni. Interesenti naj se v svrho natančnih informacij zagurno udeleže sestanka smučarske sekcije dne 22. t. m. v kavarni Evropa. — S. K. Ilirija.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

v Ljubljani (Miklošičeva cesta 10)

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPODBANKA. TELEFON ŠTEV. 2057, 2470, 2979.

Vloge nad Din 480,000.000·— **Kapital in rezerve nad Din 16,000.000·—**

Sprejema VLOGE, daje POSOJILA otvarja KREDITE, eskomptira MENICE. — Nakazila — Akreditivi. — Predujmi na efekte.

PODRUŽNICE:
BLED, KOČEVJE, NOVI SAD, CELJE, KRANJ, SOMBOR, ŠIBENIK, DJAKOVO, MARIBOR, SPLIT

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Kupuje in prodaja VALUTE, ČEKE, DEVIZE, VREDNOSTNE PAPIRJE. Sales - deposits. -- Borzna naročila -- Prodaja srečk

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 1 50 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10 349. Telefon štev. 2328.

Per'e do Din 35·— naprej
Pernice iz puha, volne in bombaža
Kemično čiščenje perja Din 15·— kg
FEIN. ZAGREB. Zrinski trg 17

Službe iščejo

Starejša žena
vajena gospodinjstva, zanesljiva in varčna, išče primerno službo k mali družini. Naslov v upravi »Slovenca« št. 14.403.

Izučena kuharica
išče službo, najraje v župnišču. Naslov v upravi pod št. 14.305.

Službo hlapca
ali kaj sličnega iščem. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14.469.

Korespondentinja
v slovenščini, italijanščini, nemščini in deloma srbohrv., samostojna knjigovodkinja s prakso, išče nameščenja. Cenj. ponudbe pod »Marljiva« 14.439 na upravo »Slovenca«.

Pošten mladenič
vojaščine prost, trezen, z 2 razr. gimnazije in knjigovodskim tečajem, že nekaj službe v pisarni, posojilnici, dober računar, zmožen slovenske in srbohrvatske korespondence, strojepisec, želi spremeniti službo radi vsakodnevnega zaslužka. Gre za občinskega uradnika, po možnosti združeno s posojilnico, v tovarno ali kaj sličnega. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pošteno zanesljiv« štev. 14.325.

Trgovski poslovodja
z večletno prakso, star 30 let, vešč slovenskega, srbohrvatskega, nemškega in deloma italijanskega jezika, izučen v manufakturi, špecerij in galanteriji, želi mesta kot poslovodja ali skladiščnik v mestu ali na deželi — zmožen vodstva večjega podjetja. Potrebna kavcija na razpolago. Ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod »Trgovski poslovodja« štev. št. 14.289.

Službodobe

Prikrojevalec
Stalno mesto dobi dobro izučen čevljarski prikrojevalec gornjih delov, samo za fina dela. Plača dobra. Nastop takoj — Brata Naglič, čevljarna, Žiri.

Vajenec
za krojaško obrt dobi učno mesto pri I. Goltez, Stožice, Ježica pri Ljubljani. Hrana in stanovanje pri mojstru, drugo po dogovoru.

Več kovačev
takoj sprejme tovarna vagonov »Sartid« v Smederevem za izdelovanje lopat in motik. Specijalisti se dobro plačajo. Oferte je poslati naravnost tovarni »Sartid«, Smederevo.

Natakarico
pridno in pošteno, takoj sprejme A. Pačnik, Laško.

Služkinjo
srednjih let, vajeno samostojne kuhe in snažnega, natančnega pospravljanja, sprejme dvočlanska obitelj. — Naslov v upravi pod št. 14.438.

Iščem mizarja
ki bi prišel delat na dom. — Imeti mora potrebno orodje. Ponudbe na upravo »Slovenca« »Razna mizarska dela« št. 14.374.

Samostojno služkinjo
boljšo, katera zna kuhati, ima rada otroke, pošteno in snažno, katera gleda na stalno in dobro službo, se sprejme k štiričlanski trgovski družini v mesto na Gorenjskem. Ozira se samo na zanesljivo, delazmožno dekle. Ponudbe je poslati takoj na upravo »Slovenca« pod »Vestna« št. 14.327.

Vrtnar
S 1. januarjem 1931 je prosto mesto enega neoženjenega vrtnarja na manjši vrtnariji, kateri se razume na gojenje cvetlic in zelenjave. - Prednost imajo oni, ki se poleg navedenega razumejo na čebelarstvo. Stanovanje in oskrba prosta. Ponudbe z zahtevo plače poslati na Upravo vlastelinstva Bežanec, Pregrada.

Podobar
vsestransko sposoben, dobi takoj nameščenje. Ponudbe na upravo po zn. »Podobar« št. 14.465.

Dekle
za domača dela in kuho se sprejme. Ponudbe pod »Mesarija« št. 14.378 na upravo »Slovenca«.

Vajenec
za kleparsko in instalatersko obrt se sprejme takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Alojzij Smolej, klepar in vodni instalater, Kranj.

Potnik
dobro vpeljan, sprejme zastopstvo. Ponudbe na podružnico »Slovenca« — Jesenice.

Pismeno naj se javi,
kdor je voljan prevzeti kak stalni domači posel. Znamko za odgovor treba priložiti. Zadruga jugosl. pletača, Osijek.

Dekla
pridna in zvesta, srednje starosti, ki zastopi poljsko delo in molžo, se vzame 1. jan. 1931 v službo. Plača 200 Din mesečno. Predstaviti se v gostilni Murko, Tezno pri Mariboru.

Ženitbe

Krščansko dekle
zmožno gospodinjstva in trgovine, išče sebi enakega mladeniča, ki bi imel po možnosti nekaj gotovine, da prevzame dobro idočo trgovino. Le resne dopise s sliko na upravo lista pod šifro »Vigred« št. 14.431.

Ženitba
Vdovec, star 38 let, s 40.000 Din gotovine, se želi poročiti z dekletom ali vdovo, ki ima posestvo od 15 do 25 oralov veliko. Ponudbe poslati na podružnico »Slovenca« v Mariboru.

Mladenič
trgovski obrtnik — vsestransko izvežban, želi radi razširjenja obrti poznanstva z dekletom poštene preteklosti, starim 18—28 let, z nekoliko gotovine, radi ženitve. Slika zaželjena. Cenjene ponudbe na upravo »Slovenca« v Mariboru pod »Resna ponudba« 14.313.

Čitajte in širite »Slovenca«!

Zaslužek

250 Din na dan
zaslužite v Vašem okraju. Pišite tovarni Person. Ljubljana. Poštni predal 307 Znamko za odgovor.

10.000 Din mesečno
lahko vsak zasluži, ako sprejme naše popolnoma novo zastopstvo. Javite svoj naslov upravi pod značko »Novost« 14.429.

Ste zadovoljni
z Vašo sedanjo pozicijo? Ako niste, na čem leži to? - Za nekaj resnih predmetov se išče resne zaposlene potnike. Visoka času primerna provizija. Velik trg daje možnost visokega zaslužka. - Ponudbe reprezentativnih gospodov na »Razpošiljalnica Omnia«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 14.

Pouk

Šoferska šola
oblastveno koncesionirana, I. GABERŠČIK, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana Bleiweisova 52 Prihodnji redni tečaj se prične 2. januarja 1931.

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto), Prva oblast. koncesijonirana. Prospekt zastonj. Pišite ponj!

Stanovanja

Stanovanje
2 sob, kabineta in pritiklin se odda takoj v najem. Naslov se dobi v inseratnem oddelku lista pod št. 14.355.

Trisobno stanovanje
s kopalnico in enosobno s pritiklinami se takoj odda v Šusteršičevi ulici št. 5, Moste.

Stanovanje
dve sobi in kuhinja, se takoj odda. — Škrjanec, Hraše, pošta Šmledník.

Svetlo sobo
popolnoma na novo prenrejeno, za 2 osebi meblovano, z elektriko in posebnim vhodom, oddam takoj ali s 1. januarjem. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 14.306.

Več stanovanj
se odda. Ponudbe na R. Rotter, Privoz 8 (Prule).

Stanovanje
dobiš zastonj in najlepše darilo za Božič, ako kupiš novo tridružinsko hišico v D. M. v Polju. Naslov in cena se izve v Komenskega ulici 26.

Stanovanje
ene ali dveh sob brez kuhinje se išče. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Eno ali dve sobi«.

Stanovanje
soba in kuhinja, se takoj odda mirni stranki. Pojzve se: Janševa 6, Ljubljana 7, Šiška.

Stanovanje
soba in kuhinja, se takoj odda Orlova 19. Istotam se odda prazna ali meblirana soba.

Stanovanje
v novi hiši, 2 sobi in kuhinja s pritiklinami, se takoj odda. — Vprašati: Ivana Majer, Keltejeva ulica 25, Maribor.

Meblovano sobo
z dvema posteljama, poseben vhod, električna razsvetljava, parket, se odda ali se sprejmeta dva gospoda (gospodični). Naslov v upravi pod 14.392.

Sobo
oddam v Gledališki ulici štev. 7, III. nadstr. M. G.

Stanovanje
soba s kuhinjo, vrt, vse pritikline, se odda takoj, s 1. jan. ali kasneje. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14.491.

Stanovanje v vili
5 sob, kuhinja, kopalnica, sobica za služkinjo, telefon, blizu sv. Krištofa, se odda s 1. februarjem. Želi se solidno stranko, ki potrebuje pisarn. prostore. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13.861.

Meblirana soba
se odda gospodu. - Grohartjeva ulica 15.

Stanovanje
obstoječe iz 2 sob, velike družinske kuhinje, zaprte verande in z vsemi modernimi pritiklinami, oddam takoj v bližini Stadiona. K stanovanja spada velik vrt. Naslov pove dr. Janže Novak, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 3.

Dijaki

Dijakinja
ali mlajša gospodična se sprejme s 1. jan. v vso oskrbo. Naslov v upravi pod št. 14.443.

Mlajšega dijaka
ali dijakinjo sprejmem poceni v oskrbo. Instruktor na razpolago. Naslov v upravi pod št. 14.474.

Vnajem

Manjšo trgovino
z vsemi pravicami vzamem v najem v dobro idočem kraju. Prevzamem tudi zalogo blaga in bi dal na blago takoj 3000 Din. Ponudbe na upravo pod »Takojšen prevzem« št. 14.449.

Oddajo se v najem
v Wolfovi ulici št. 12 obsežne in suhe kleti, pripravne za shrambo zelenjave, sadja itd. Pismene ponudbe sprejema Upravni odbor dr. Oražnovega dijaškega doma v Ljubljani, univerza.

Trgovski lokal
v naši hiši v Pražakovi ulici (sedaj knjig. Hrovat) oddamo takoj v najem. - Podrobni pogoji na razpolago pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani, Gledališka 8.

Poizvedbe

Mlad pes
volčje pasme, se je zatekel v Splošno bolnišnico. Poizve se pri vratarju.

Posestva

Majhno posestvo
je naprodaj četrt ure od farne cerkve in tričetrt ure od mesta Kočevje. Pripravno je za vsakega obrtnika. - Naslov pove uprava lista štev. 14.000.

Lepa hiša
enonadstr., v njej dobro upeljana trgovina z mešanim blagom, trafika in gostilna, se proda v drž. zdravilišču v Sloveniji. - Vpraša se v podružnici »Slovenca« v Celju.

Sedaj je čas,

da si izberete gramofon in plošče! Največja izbira prvovrstnih »Columbia« gramofonov in plošč v oficijelnem prodajnem depotu.

„Tehnik" Josip Banjal
Ljubljana, Miklošičeva c. 2

Proda se posestvo
s hišo in gospodarskim poslopjem, vse v dobrem stanju, ob prometni banski cesti v Posavju. Odda se event. tudi dobro idoča trgovina v najem. Več se poizve v upravi »Slovenca« pod štev. 14.228.

V okolici Bleda
2 do 5 km oddaljeno od jezera, kupim ali vzamem v najem posestvo 2—5 ha s stanovanjsko hišo in hlevom. Poleg posestva ali skozi posestvo mora teči voda. - Ponudbe na Publicitas, Zagreb, Ilica 9 pod šifro »Posestvo pri Bledu«.

Kmečki mlin
na stalni vodi kupi Vinko Koder, Seničica, p. Medvode.

Posestva in graščine
od 2 do 600 oralov proda Posredovalnica, Maribor, Sodna ulica 30.

Gostilne
mestne in deželske proda Posredovalnica, Maribor, Sodna ulica 30.

Hiša z gostilno
v Zagrebu, stara in uvedena, na vogalu, v bližini glav. kolodvora, s stavbiščem, se proda radi selitve iz Zagreba. Vpeljana elektrika, vodovod in kanalizacija. Nosi mesečno 2500 Din. Cena 230 tisoč dinarjev. Vprašati lastnika Miramarska cesta 2, Zagreb.

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V 'SLOVENCU'

Kupimo

Suhe deske
mehek les, 20 in 25 milimetrov, bi rabil do 100 kubičnih metrov. Ponudbe: Anton Štirn, Ljubljana 7.

Srebrne krone
staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Poljske tračnice
300—400 m, ter dva vozička-vagončka za prevažanje hlodov, kupim. Naslov: Josip Oražem — Moste, Ljubljana.

Vrednostne papirje
srečke, obligacije, delnice kupuje upravništvo »Merkur«, Ljubljana Šelenburgova ulica 6/II. tel. 30-52.

Deske
jelove in smrekove, III. in IV. vrste, kupi več vagonov Škrbec & Bartol, Miklošičeva c. 6, Ljubljana.

3-cevni radio
kupim. Ponudbe z navedbo cene je poslati upravi »Slovenca« pod »3-cevni radio« št. 14.432.

Korenje
kupi hotel »Slon«, Ljubljana.

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Objave

Preklic!
Podpisana preklicujem vse, kar sem žaljivega govorila o g. Mirku Gradišek iz Zaloga o priliki smrti njegove žene Sluga Terezija, Zalog 66.

Kdo je znižal cene?
Kdo podpira domače vinogradnike?
Kdo ima veliko izbiro vina in specialitetnih jedil?

Hotel in restavracija
„BELOKRANJEC"
Kajfež
Ljubljana, Florijanska ulica štev. 4
Telefon 26-25

Zato za praznike vsi k Belokranjcu!
Dalmatinsko belo in črno **vino** samo **10 Din**, očarljivo dober domači **bermet** (pelinkovec) samo **20 Din**.
Preko ulice prvovrstni **cviček** samo **12 Din**.

BOŽIČNA DARILA
Primerna - Koristna - Po znižanih cenah

ZA ŽENSKE PLAŠČE:
Modno volneno . . . . od Din 70·— naprej
ZA ŽENSKE OBLEKE:
Moono volneno 100 cm šir. od Din 60·— naprej
Rips, Krep voln. 140 cm šir. od Din 90·— naprej
BARŽUNI, FLANELE, BARHENTI NAJCENEJE
Schroll šifon Din 12·—, 14·—, 16·—, 18·—, 20·—
ZA MOŠKE OBLEKE:
Modni ševiot . . . . . od Din 60·— naprej
Kamgarni . . . . . od Din 120·— naprej
Za suknje . . . . . od Din 100·— naprej

Oglejte si - Prihranite 20% in več - ako kupite pri tvrdki
NOVAK - LJUBLJANA
Kongresni trg 15 - Nasproti nunske cerkve

Glasba

Pianino

prodamo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14.445.

Klavirji!

Strokovnjaško popravilo in čisto uglaševanje izvršuje najcenejše tovarna klavirjev **Wa binek**, Gregorčičeva 5, Ljubljana.

Klavirje, pianine

prvovrstnih dunajskih in nemških tovarn, stalno v zalogi, prodaja najcenejše Zima, Wolfova ulica 10-I.

Prodamo

Nad 100.000 ljudi

je čitalo roman »Kraljica Estera« v originalu. Slovenski prevod se dobi po 15 Din: v Jugoslovanski knjigarni in pri Novi založbi v Ljubljani ter v Cirilovih knjigarnah v Mariboru. Knjiga je za božično darilo zelo primerna.

Več gramofonov

različnih, novih, se po izredno znižani ceni proda. Ogleda se lahko med 12. in 2. uro na Sv. Jakoba trgu 8, II. nadstropje, desno.

Premog, drva, koks

prodaja tudi na obroke Vinko Podobnik, Tržaška cesta št. 16. Tel. 33-13.

Proda se gramofon

z več ploščami. Natančno se poizve v podružnici »Slovenca«, Jesenice

Drva

odpadki od parketov oddaja v vsaki količini parna žaga Lavrenčič & Ko. Ljubljana, Vošnjakova ul. 16, za goreniškim kolodvorom.

Peč

dobro ohranjena, in cevi — se ceno proda. Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« pod štev. 14.398.

Radio

6-elektronski, kompleten, jamčim za dober sprejem, prodam za 1000 Din. — Glince, cesta XI, štev. 12.

Pes

15 mesecev star, 65 cm visok, dober varuh in priganjač, naprodaj. Podgoršek M., Loka 54, pošta Mengeš.

Od danes naprej

odprodajam vsled prevelike zaloge več tisoč knjig in revij vseh jezikov za lastno ceno. — Hinko Sevar, antikvariat knjigarna v »Stiškem dvorcu«, nasproti šentjakobske šole, Ljubljana.

Matedor

nov, 4, naprodaj za 150 Din. Portir hotela »Slon« v Ljubljani.

Pletilni stroj

»Ideal« 8/35, malo rabljen, se za polovično ceno proda. J. Moškrič, Zadvor 41, p. Sp. Hrušica pri Ljubljani.

Puhasto perje

čisto čohano po 45 Din kg druga vrsta po 35 Din kg čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošilja po poštnem povzetju L. BROZOVIC — Zagreb Ilica 82 Kemična čistilnica perja

Zimsko obleko

novo, poceni prodam. — Florjanska ulica 23/II.

Šivalni stroj Singer

malo rabljen, prodam za 600 Din. Kolodvorska 27, Ljubljana.

Radio zvočnik

»Amplion« C. 27, angleški, prvovrstni in skoro nov, se proda. Naslov v upravi pod št. 14.428.

Radio

izboren, sedemcevni, se proda po zelo nizki ceni. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14.436.

Zimsko suknjo

prodam za 250 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.444.

Koleselj

ki ima tudi kutne za sani, davka prost, se proda za nizko ceno. - Poizve se Trnovski pristan štev. 14, Ljubljana.

Prodam kravo

s teletom in bika simodolske pasme, starega 20 mesecev. Franc Tome, Dravlje 15.

Krava mlekarica

s četrtim teletom naprodaj. — Istotam naprodaj gnojnična črpalka. Štrukelj Mihael, Zanuše — št. Vid nad Ljubljano.

Detektor

»Telefunken« z dvema slušalkama, malo rabljen, prodam za 300 Din. Pod Rožnikom, Večna pot 11.

Kočije,

automobili, bencinski bareli, vreče, papirnate vrečice, jermeni, transmisijski deli, raznovrstni telefoni, vse v dobrem stanju, ugodno naprodaj. — Vprašati na upravo lista pod »Celje« štev. 14.406.

JABOLKA

od 25 kg naprej odpošilja po povzetju:

Josip Kirbisch, Celje

Psa ali psico

čiste volčje pasme poceni prodam. Galjevica 15, Lj.

Tigrastega mačka

sivega, tri leta starega, prodam. Naslov v upravi pod št. 14.495.

Razprodajam

perutnino, race gosi, kokoši, peteline, petelinčke od 21. dec. od jutra do večera vsak dan. Premrl Fani, Galjevica, Ljubljana.

Mlinski valjar

Ganz 21 550×220, enkrat riflani - prodam za 9000 Din. Vlaj, Zenkovci 2, p. Bodonci.

Ford limusina

model 1930 malo vožena, v brezhibnem stanju, prodam. Ponudbe na upravo pod »Ugodno« št. 14.480.

Polnojarmenik

malo rabljen, odprtina 50 cm, v brezhibnem stanju, prodamo. — Ponudbe na upravo pod »Izredna prilika« št. 14.491.

Razno

Ako želite kupiti

na obroke

obrnite se na

Kreditno zadrugo detajlnih trgovcev

r z z o z v Ljubljani

Cigaletova ulica 1

(zraven sodnije)

Razglas

Podpisani obljubim, da izplačam onemu, ki mi pripomore do tega, da razkrinkam in ugotovim osebo, ki je povzročitelj žaljivih in neresničnih govoric, ki so se glede mene in moje žene v zadnjem času razpasle po mestu Celju in okolici, znesek 1000 Din.

Vsakdo, ki mi lahko pripomore do tega, da klevetnika razkrinkam, naj javi potrebne podatke mojemu zastopniku dr. Juro Hrašovcu, odvetniku v Celju.

Obenem razglašam, da bom vsakogar, ki bo te neresnične vesti razširjal dalje, ovadil na sodišču.

Celje, dne 19. decembra 1930.

Ivo Čater,
veletrgovec v Bežigradu pri Celju

Zahvala

Podpisana se zahvaljujem tem potom podpornemu društvu

„Ljudska samopomoč v Mariboru“

za takojšnjo izplačano podporo po smrti mojega soproga g. Franca Matjašič, viš. vin. nadzornika v pok. in priporočam to človekoljubno društvo vsakomur v takojšni pristop.

Ptuj, dne 19. decembra 1930.

Gabrijela Matjašič.

Brat išče sestro!

Gosp. Marija Berić, rodom iz Knina, Dalmacija, išče te brat Pera.

Naslov: P. B., Beograd, poštanski fah 237.

Zaloga *ljutomerskih vin*

ki se je na novo otvorila

v Ljubljani,
Kl'učavničarska ulica 3

ima v zalogi zelo fina raznovrstna *haloška in ljutomerska vina* po jako zmernih cenah.

Prepričajte se ob priliki!

VINSKA KLET

Celje, Dečkov trg štev. 6

Prvovrstna dalmatinska vina: črno, belo, opolo liter po Din 10.—, prosek po Din 24.—.
Za praznike od 51 naprej po Din 9.— za liter.
Na zahtevo se dostavi tudi na dom.

Se priporoča

JOS. PEČNIK.

STAJERSKA JABOLKA

(mušančki)

prodaja

GOSPODARSKA ZVEZA v Ljubljani

Obrt

Gramofone

šivalne stroje, otroške vozičke in kolesa popravlja najboljše specialna mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14, nasproti Narod. doma

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri

A. & M. ZORMAN

Ljubljana Stari trg št. 32

Karbid

na drobno in na debelo »SODOA D« istočno društvo za proizvodnju kisika i rastvorenog acetilena. — Zagreb. Kraljice Marije 23 Telefon 21-97.

Gremo v Korotan!

Čitanka o Koroški za mladino

Da mladina ne pozabi svojih bratov na Koroškem, naj spozna Koroško in koroške Slovence! Zato ji dajte v roko to knjigo, ki se dobi v vseh knjigarnah!

Debele

uskinaste otrobe

kupite najcenejše pri tvrdki

A. VOLK LJUBLJANA

Resljeva cesta 28

POSTELJNE ODEJE

ročno delo na debelo, le za trgovce priporoča — **M. GAJŠEK, MARIBOR, Glavni trg 1.**

Zahtevajte cenik!

GOSTILNA

A. RAŽEM

NA ŽABJAKU.

Za praznike se bodo pripravljale domače mesene in krvave klobase, kakor tudi goriške sla. ke mulce. Obenem sem prejel novo zalogo izbornega cvička in bizeljca, istotako prvovrstnega dalmatinca. Vina so dobre kakovosti in prav nizkih cen. — Za obilen obisk se priporoča

ANTON RAŽEM.

Modroce

posteline mreže železne zložljive postelje otomane divane in tapetniške izdelke nudi najcenejše

RUDOLF RADOVAN

tapetnik. **Mestni trg 13.** Ugodni nakup morske trave žime cvilha za modroce in blaga za prevleke pohištva

A. GOLOB & KOMP.

LJUBLJANA, Puharjeva ulica 3,

Izdelovanje ema liranih peči. Popravilo vseh vrst poč inaših, emajliranih in Lucovih peči. Splošno kleparstvo, instalacija strelovodov. Zaloga tamotne opeke. Cene konkurenčne.

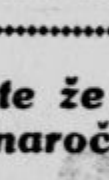

5 preizkušenj

se izvrši pri vsaki partiji melema,

preden gre v promet

Uspeh v 4 dneh

MELEM

LAMICO

„Smrt žuljem“

odpravlja žulje, bradavice, trdo kožo. Siguren učinek brez bolečin. Ne ovira pri hoji. Dobi se povsod.

LAMICO DROGERIJA, BEOGRAD

Knez Mihailova ul. 14

Čitajte in širite »Slovenca«!

Trgovskega poslovodjo

za takojšen nastop išče večje podjetje v Sloveniji. Samo prvovrstne moči, spretne in samostalne posebno v špecerijsko-delikatesni in mlekarski stroki naj pošljejo svoje ponudbe z navedbo zahtevkov, do 31. t. m. na oglasni oddelek lista pod »Miljonski obrat« št. 15.477.

Ali ste že poravnali naročnino?

†

Vsemogočni je v ponedeljek, dne 15. decembra ob pol 9 zvečer poklical k Sebi našega ljubljenega sina in brata, gospoda

NACETA MODRIJANA

šoferja pri podjetju »Jugopromet«, d. z o. z.

Pokopali smo ga v četrtek, dne 18. decembra ob 4 popoldne na farnem pokopališču na Vrhniki.

Vsem udeležencem, ki so našega ljubega rajnkega spremili v tako častnem številu na njegovi zadnji poti in nam lajšali slovo od njega, se tem potom najlepše zahvaljujemo. Prav tako najlepša zahvala čč. gg. duhovnikom, g. Grumu in cerkvenim pevcem za lepo petje, godbenemu društvu »Vrhnika« za spremstvo in odigrane žalostinke, kakor tudi vsem darovalcem vencev in cvetja ter za vse izraze sočutja.

Vsem Bog povrni!

Vrhnika, dne 19. decembra 1930.

ŽALUJOČI OSTALI.

†

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem javljamo tužno vest, da je naš ljubljeni sin ozir. brat, gospod

Joško Tomšič

železniški uradnik in rezervni podporočnik

po dolgi, mučni bolezni, previden večkrat s svetimi zakramenti, v 28. letu svoje starosti, danes ob ¼7 umrl.

Pogreb se bo vršil v ponedeljek 22. decembra ob 3 pop. iz hiše žalosti v Kandiji na šmihelsko pokopališče.

Dragega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

Novo mesto-Kandija, dne 20. decembra 1930.

ŽALUJOČI OSTALI.

Garantirana konstrukcija!

FRANC JOGER

tapetništvo

Ljubljana Sv. Pe .a n. 29

priporoča svoje najmodernejše fotelje vseh vrst, modroce, otomane, žimo zložljive postelje, patentne divane i. t. d.

Najmodernejša oblika!

Gramofoni

vseh svetovnih znamk!

„HOMOCORD“ / „COLUMBIA“ / „HIS MASTER'S VOICE“ / „CENTRAFON“ / „POLYDOR„

Velika zaloga in izbira gramofonskih plošč
Najnovejši šlagerji, kupleti, harmonike i. t. d.
vedno na zalogi

Gramofonske plošče po stari ceni od Din 36·— dalje

Cene zelo nizke! Vse na ugodne obroke!

Najlepša prilika za božična in novoletna darila!

„Centra“

trg gramofonov in plošč, šivalnih strojev, koles i. t. d.
Ljubljana, Masarykova c. (pri kolodvoru). Telefon 23-83

Sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je naš ljubi soprog, oče, sin in brat, gospod

Anton Ciler

mizarski pomočnik

po dolgotrajni bolezni danes umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo 21. t. m. ob 4 popoldne iz hiše žalosti v Dravljah štev. 70 na tamošnje pokopališče.

Dravlje, 19. decembra 1930.

Žalujoči rodbini
Ciler in Demšar.

Zahvala

za vsa izkazana iskrena sožalja ob izgubi našega preljubega soproga, dobrega očeta, sina, brata, strica itd., gospoda

Lovro Potočnika

kroj. mojstra in posestnika v Slovenjgradcu

in za mnogoštevilno spremstvo na njegovi zadnji poti ter poklonjene vence in šopke, se tem potom vsem najprisrčneje zahvaljujemo.

Prav posebno pa se zahvaljujemo čast. duhovščini, župniku č. g. Kotniku in g. Kasilu za ganljiva nagovora. Obrtnemu društvu, Zadrugi krojačev in čevljarjev ter končno vsem prijateljem in znancem.

Slovenjgradec, dne 17. decembra 1930.

Žalujoča rodbina **Potočnikova.**

Pet cenenih dni

v času, ko mora vsakdo kupiti darila, sem se ob priliki mojega desetletnega trgovskega jubileja odločil prirediti pet cenenih dni in nudim povodom tega **vsaki stranki, ki mi v času od 20. do 24. t. m. predloži časopis s tem inseratom in polnim naslovom,** na vse vrste blaga, pri katerem so cene razvidne na vsakem komadu s številkami, popust

20 %, reci: dvajset odstotkov

tako da se kupujočemu občinstvu nudi prilika preskrbeti si topot božična darila v vseh vrstah galanterijskega blaga, športnih predmetih, gramofonih, gramofonskih ploščah, raznih vrstah **tkanine, kravatah**, rokavicah, porcelanu in stekleni posodi, namizni posodi iz kina srebra, parfumeriji vseh svetovnih znamk, snežnih čevljih in galošah, žepnih robcih, kakor tudi igračah v največji izbiri. — Ta reklamna prodaja velja samo za moje p. n. odjemalce na drobno, ter se blago v večjih količinah z omenjenim popustom na zopetne prodajalce ne bo prodajalo. Pri nakupu najmanj 500 dinarjev 1 srečka Jadranske straže zastonj.

Franc Kormann, Maribor, Gosposka ulica št. 3.

Likerje, rum, žganje, šp rit,
dobite najceneje pri Jakobu Perhavec, Maribor, Gosposka 9

Manufakturna in modna trgovina
FRANJO MAJER
Maribor :: Glavni trg 9 :: Maribor

Damski klobuki
v veliki izbiri pri modistinji
M. Jahn, Maribor, Stolna ul. 2

Industrija KARO čevljev
Maribor, Koroška cesta štev. 19

Pelikan Ivan
MARIBOR — GOSPODSKA ULICA ŠTEV. 25
priporoča najboljše obeske za božična drevesca kakor tudi krofe in fino pecivo

Za božična in novoletna darila
kava, čaj, čokolada, bonboni, rum, konjak, desertna vina, likerji in mnogo praktičnega dobite pri
Z. ANDERLE :: Maribor, Gosposka ulica štev. 20.

Novoletne koledarje
z dnevnim blokom nudi bogato izbiro cenj trgovcem po tovarniški najnižji ceni
RUDOLF SMOLEJ, Maribor, Ruška cesta štev. 2.

Elegantni damski plašči s krznom

od Din **680**·- naprej

Krzneni plašči po najnovejši fazoni v največji izbiri in po vseh cenah

Modna trgovina
H. J. Turad
Maribor
Aleksandrova c. 7

Zaloga glasovirjev Broder Fani
Maribor, Gospodska ulica 2
Prodaja svetovno znane znamke ceno in na male obroke. — Ceniki na razpolago.

Velika izbira pletenin
vsake vrste, zlasti za sport, dobite najceneje pri
M. Vezijak
Maribor :: Vetrinjska ulica 17 :: Maribor

Jakob Lah
Maribor, Glavni trg štev. 2, trgovina mode in konfekcije

10 odstotkov popusta za božič
dobite v galanteriji Igo Baloh, Maribor, Vetrinjska ulica štev. 18

Glasbo v vsak dom!

... kdorkoli ... Vaše drage ... lahko v kratkem igra kak instrument potem ... nega brezplačnega pismenega ali pismenega ... aja, ter si ustvari doma prijetne ve...

...ere - Zahtevajte še danes naš velik...

BREZPLAČNI KATALOG

... katerim dobite tudi zastonj poučno knjigo »Kako postanem dober godbenik«. Prilika za nakup je ugodna, instrumenti ... oceni, učenje lahko. Nudimo Vam

Violine od Din 95·-, Klarineti od Din 120·- dalje
Mandoline od Din 136·-, Trombe od Din 480· dalje
Gitare od Din 207·-, Klavir. citre od Din 192·- dalje
Tamburice od Din 98·-, Gramofoni od Din 380·- dalje
Ročne harmonike od Din 85·- dalje itd.

...večje odporne tvrdke okesbil v Jugoslaviji

Meinel & Herold
tvornica glasbil, gramofonov in harmonik
Prodajna podružnica MARIBOR štev. 102

Za Božič
potice, gugelhupf, krapfi po 1.50 Din, keksi, obeski za božično drevesce, sadni kruh v največji izberi v parni pekarni
SCHMID — MARIBOR — Jurčičeva 6.

Sveče
cerkvene, vseh velikosti, voščene la, kakor tudi kompozacije (Milly), se dobijo v boljših kvalitetah pri svečarni
Zahtevajte cenike! Zahtevajte cenike!
FRANC GERT — Maribor, Gosposka ulica št. 13.

Za Božič in novo leto
velika prodaja izgotovljenih zim. sukenj, trenchoatov, plaščev, krznenih ovratnikov in celotnih oblek. Izdeluje tudi po meri za odrasle in male.
FRANC CVERLIN, Maribor, Gosposka ulica št. 32.

Primerna in praktična **božična darila** nudi
Drago Rosina
Maribor, Vetrinjska 26
Zaloga galanterije, drobnarij, parfumerije i. t. d. na debelo in drobno.

Najlepše Božično darilo je
MALI CONTINENTAL pisalni stroj!

Samoprodaja **IVAN LEGAT**
specialist za pisarniške stroje
MARIBOR
Vetrinjska ulica 30
Telefon int. 243
LJUBLJANA
Prešernova ulica 44
Telefon int. 2636

serirajte v dnevnik „Slovenec“

Zahvala

Vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ob smrti naše dobre soproge, mame, babice in tašče, gospe

Kristine Fleš-ove

z nami sočustvovali, njeno krsto posuli s cvetjem ter jo v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti, izrekamo s tem najiskrenejšo zahvalo. Še posebno zahvalo pa smo dolžni za izkazana tolažila prečastiti duhovščini z g. mestnim župnikom na čelu, g. dr. Hubadu za skrb v času bolezni, odposlancem oficirskega zbora 52. pp. pod vodstvom g. podpolkovnika Bakiča ter častnemu zastopstvu sokolskega društva in Kola jugoslovanskih sester, kakor tudi sokolskim pevcem in mestni godbi za ganljive žalostinke.

Vsem, prav vsem naša prisrčna zahvala!

V Škofji Loki, dne 20. decembra 1930.

Rodbini Flešl in Bartl.

PRAKTIČNA
božična darila
J. MAČEK
konfekcija za gospode in deco
Ljubljana, Aleksandrova c. 12

Okrasijska prodaja!

»Schaffhausen« ...ecizne žepne ure, brilj...tni prstani, moderne zapestnice, obeski, uha... cigaretne doze, jedilno ... srebrni nastavki, moderne budilke, stenske ure.

Ivan Paklič, Ljubljana
Pred Škofijo 15

Modne novosti
dobite v največji izbiri pri
F. Michelitsch,
modna trgovina »Pri nevesti«, Maribor, Gosposka ulica 11

Zahvala

Ob priliki prebridke izgube našega predobrega soproga in očeta, gospoda

Gajšek Martina
trgovca in posestnika

so nam številni prijatelji in znanci izkazali globoko sočustvovanje, s katerim so nam lajšali težke in bridke ure žalosti. Vsem izrekamo tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo. Prav posebno se pa še zahvaljujemo darovalcem krasnega cvetja in vencev ter vsem, ki so blagega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Maribor, dne 19. decembra 1930.

Žalujoči ostali.

✝

Neskončni Previdnosti je dopadlo odpoklicati v večnost pa zasluženo plačilo našega srčno. dobrega brata oziroma strica, gospoda

Jožefa Knifica

župnika v Gorjah

ki je po kratki, zelo mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, nocoj ob ¾1 izdihnil svojo blago dušo.

Nepozabnega pokojnika pospremimo na zadnje počivališče na župnijsko pokopališče v Gorjah v ponedeljek, dne 22. decembra ob 11 dopoldne.

Preblagega rajnika priporočamo v pobožen spomin.

V Gorjah, dne 20. decembra 1930.

Franc Knific, brat.
Jože, Lojze, Franca, Marija por. **Nadižar, Ivana** por. **Bohinc, Angela** por. **Šink.**
Anton Nadižar, Jernej Bohinc, Jožef Šink in ostali sorodniki.

Krasna božična darila

za dame, gospode in otroke dobite v novi moderno urejeni galanterijski trgovini

IVAN SAMEC

Mestni trg 21

Cene solidne in točna prijazna postrežba

V nedeljo odprto od 8—½1. ure in popoldne od 2—6 ure

ZAHVALA

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob bridki izgubi naše drage, nepozabne soproge, sestre, tete in svakinje, gospe

MARIJE GREGORC

soproge mesarskega mojstra

se tem potom vsem prav prisrčno zahvaljujemo. — Posebno zahvalo izrekamo častiti duhovščini, pevskemu društvu »Sava« za ganljive žalostinke, »Zadrugi mesarjev«, vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev, ter končno vsem številnim prijateljem in znancem, ki so našo blago pokojnico v tako častnem številu spremili k večnemu počitku.

Ljubljana, 20. decembra 1930.

Žalujoči ostali.

Razpis

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje oddajo

mizarskih del

za novogradnjo stanovanjske hiše v Celju.

Vsi potrebni pripomočki kot proračun in načrti se dobe za 50 Din od 27. decembra dalje med uradnimi urami pri podpisanem uradu v Ljubljani, Gledališka ulica 8.

Zapečatene in v smislu razpisa opremljene oferte je vložiti do **7. januarja 1931 do pol 12 dopoldne** pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani.

Z bridko žalostjo, a vdani v voljo božjo, naznanjamo, da je Vsemogočni v svoji nedoumni Previdnosti poklical k Sebi praznovat nebeški božič, gospoda

Jožefa Knifica

župnika v Gorjah pri Bledu

ki je pokrepčan s svetimi zakramenti dobro pripravljen stopil pred svojega Sodnika, ko Mu je včeraj zjutraj izročil svojo plemenito in blago dušo. Umrl je ob ¾1 v splošni bolnišnici v Ljubljani.

Dragega gospoda bomo v nedeljo prepeljali v Gorje, da bo počival sredi svojih vdanih mu ovčic na gorjanskem pokopališču, kamor ga bomo prenesli v ponedeljek ob 11 po opravljeni sveti maši zadušnici.

Rajnega gospoda priporočamo v molitev, ker vemo, da bo tudi on prosil pri Bogu za nas.

V Gorjah, dne 21. decembra 1930.

V imenu župljanov:
Franc Hiti, kaplan.

Hranilnica in posojilnica v Gorjah pri Bledu javlja pretužno vest, da je Bogu vsemogočnemu dopadlo poklicati k sebi prezaslužnega člana našega načelstva, prečastitega gospoda

Jožefa Knifica

župnika v Gorjah

ki je danes ponoči ob ¾1 po kratki pa zelo mučni bolezni izdihnil svojo blago dušo.

Nepozabnega pokojnika ohranimo v trajno hvaležnem spominu.

V Gorjah, dne 20. decembra 1930.

NAČELSTVO.

✝

Potrti v brezmejni žalosti javljamo vsem prijateljem in znancem pretužno vest, da nam je danes dopoldne ob 9.45 po dolgotrajnem trpljenju umrl v celjski javni bolnišnici naš srčno ljubljeni, dobri soprog, oče in tast, gospod

Rafko Salmič

zlatar, draguljar in urar.

Pogreb našega predragega bo v ponedeljek dne 22. decembra ob pol 4 popoldne iz mrtvašnice celjske bolnišnice na okoliško pokopališče, kjer ga bomo položili v rodbinski grobnici k zadnjemu počitku.

Nepozabnega pokojnika priporočamo v blag spomin!

V Celju, dne 20. decembra 1930.

Globoko žalujoči:
Ana roj. **Leitgeb**, soproga;
Rafko, Anica por. **Kodela, Savo**, otroci;
Henrik Kodela, zet.

Brez posebnega obvestila.

✝

Katoliško bralno društvo v Gorjah naznanja vsem članom prežalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš častni član, prečastiti gospod

Jožef Knific

župnik v Gorjah

ki je nocoj ob ¾1 po kratki, zelo mučni bolezni, vdan v voljo Vsemogočnega, zatisnil zemske oči.

Prerano umrlega gospoda župnika ohranimo v hvaležnem spominu.

Gorje, dne 20. decembra 1930.

ODBOR

✝

Krajevni šolski odbor v Gorjah pri Bledu javlja pretužno vest, da je Bogu vsemogočnemu dopadlo poklicati k sebi prezaslužnega našega člana, prečastitega gospoda

Jožefa Knifica

župnika v Gorjah

ki je danes ponoči ob ¾1 po kratki pa zelo mučni bolezni izdihnil svoj blago dušo.

Preblagemu pokojniku ohranimo trajen spomin.

V Gorjah, dne 20. decembra 1930.

ODBOR.

Perje

kokošje, gosje, purje, naravno in čiščeno nudimo najceneje

Ivan Savnik, Kranj

Samo 290 Din plašč iz gladkobarvanega sukna!

Samo 230 Din plašč iz modnovzorčastega sukna!

Samo 780 Din moderni plašč iz finega velurja!

Razpošilja

Trgovski dom

Stermecki, Celje št. 18

Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar

Novi, veliki, ilustrirani cenik z več tisoč slikami se pošlje na zahtevo vsakemu zastonj!

Ali se hočete temeljito osvoboditi protina,

REVMATIZMA?

Revmatizem je grozovita, zelo razširjena bolezen, ki ne prizanaša ne revnemu ne bogatemu, svoje žrtve išče v borni koči pa tudi v palačah. Zelo mnogotere so oblike, ki se v njih pojavlja ta bolezen, in prav pogosto niso boli, ki jim dajemo vsa druga imena, nič drugega kot

revmatizem.

Sedaj so **bolečine v udih in sklepih**, sedaj zopet **otekli udje, skrčene roke in noge, trganje, zbadanje po raznih delih telesa**, da celo **slabe oči** so prav pogosto posledice revmatičnih in protinskih boli. Kakor pa je raznolika podoba, ki jo nudi ta bolezen, tako mnogostranska **so vsa mogoča in nemogoča sredstva**, zdravila, mešanice in mazila, ki **se priporočajo** trpečemu človeštvu. Največji del med njimi ne more prav **nič pomagati**, kveč emu prinese **polajšanje** za kratko dobo. Kar Vam tu priporočamo, je **neškodljivo zdravljenje s pitjem studenčnice, ki je pomagalo** že mnogim bolnikom. Naše zdravljenje je izborno in učinkuje naglo. Da si pridobimo prijateljev, smo se odločili, da bomo vsakomur, ki nam piše, poslali

popolnoma zastonj

našo zanimivo, zelo poučno brošuro. Kogar torej muči jo bolečine, kdor se hoče na nagel način temeljito osvoboditi svojih bolezni brez vsake nevarnosti, naj piše še danes!

August Märzke, Berlin - Wilmersdorf
Bruchsalerstrasse 5, Abteilung 18.

TUDI ZA VAS

je izredne važnosti, da stalno zasledujete gospodarska in druga poročila v dnevniku „Slovencu" in pregledate tudi njegov oglasni del. Trgovcu in obrtniku, pa tudi poljedelcu je najboljši svetovalec „Slovenec". Naroča se pri upravi v Ljubljani ali pri njenih podružnicah in zastopstvih

Ne pozabite!

da je najlepše darilo za Božič

PHILIPS LOKALNI PRIJEMNIK 2515

PHILIPS RADIO

Pri nakupu dobite božične kartone brezplačno!

Primerna darila za dame in gospode!

Božič 1930

Prodaja po znižanih cenah!

Pri pletenninah in svili 10% popusta!

A. ŠINKOVEC nasl. IK Sosa LJUBLJANA

Strojno podjetje

R. WILLMANN, LJUBLJANA

Slomškova ulica 3. Telef. 2055

Beneški jarmeniki, cirkularke, nihalne žage najnovejše konstrukcije, brusilni stroji.

Železni deli k pogonu mlinskih kamnov, zatvornice.

Transmisijski deli, kakor osovine, ležišča, spojke, jermenice vseh vrst in velikosti.

Rebraste cevi iz kovanega železa z ugodnim grelnim učinkom.

Elektro-tovorna in jamska dvigala, vitli in dvigalne ter transportne naprave.

Projektiranje in oprema žag in mlinov ter drugih industrijskih naprav.

Vsakovrstna popravila strojev.

Ponudbe brezplačno, na željo strokovnjaški obisk.

Radi elektrifikacije podjetja ugodno proda

dieselov motor

znamke Deutz, 25 KS, **tovarna testenin »Peka«e« v Ljubljani.** Istotam se proda **centrifugalni ventilator,** zmožnosti 250 m³ v minuti.

Ljudska knjižnica in založništvo Jugoslov. knjigarne v Ljubljani. 29 zvezek: Savinšek IZPOD GORE 30 Din — 30 zvezek Sinkiewicz NA POLJU SLAVE 28 Din, vez 40 Din — 31 zvezek Conan Doyle IZGUBLJENI SVET (The Lost World) Roman iz sibirskih 24 Din, vez 32 Din — 32 zvezek Retnmann ZAGORSKI ZVONOVI — Slavič NA SINAJ 40 Din, vez 42 Din — 33 zvezek Bracken Bridges NA POMOČ 30 Din ČRNUŠKI ČIRKUŠKI ČIROK 28 Din, vez 40 Din — 35 zvezek Brackel ČIRKUŠKI ČIROK 28 Din, vez 40 Din

Hans Dominik:

Moč treh

60

Roman iz leta 1955.

Toda težke naloge so ga vzpodbujale. Poznal je svojo lastno hipnotično moč nad Jano. Ako se mu posreči, da se ji približa, da vpliva nanjo, potem mu mora uspeti, da jo zopet prisili popolnoma po svoji volji in ji ukaže, da pozabi vse moteče spomine. Le prvi napad mora spretno izvršiti. Prvih trideset sekund bo vse odločilo.

Vse je na tem, da gre miren in s celo energijo na posel. Vzel je nekaj neznatnih kroglic, ki so mu na minuto natančno pomirile živce, in se je zleknil na stolu. Tako je sedel nepremično, dokler ni zrakoplov pristal v Kölnu. Slabe pol ure pozneje je koračil po düsseldorfskih cestah proti Termölenovi hiši.

Njegov načrt je bil priprost. Ob katerikoli uri bo Jana vendarle zapustila stanovanje. Na cesti jo bo vjel, pustil učinkovati svojo voljo in jo hipnotiziral. Bilo je tako enostavno, da se pač mora posrečiti. Ako ne... bil je pač »ako«, toda dr. Glosin ga ni niti smatral možnim.

Taval je po ulici in slučaj mu je bil naklonjen.

Jana je stopila iz hiše in šla proti Rattingerovim vratom. Dr. Glosin je požiral njeno postavo z očmi. Malo se je bila spremenila, odkar jo je zadnjikrat videl. Že prevelika nežnost njene polti se je umaknila zdravejši barvi. Njena postava je bila postala polnejša in krepkejša.

Šla je po cesti, se ustavila tu in tam pred izložbenim oknom in gledala izložbe. S spretnostjo lovca se je plazil doktor do nje. Da pride neopažen v njeno največjo bližino, da vpliva nanjo le nekaj sekund, in igra je dobljena.

Medtem ko je Jana opazovala dragocenosti v izložbi, se ji je približal, stal tik za njo in spustil vanjo svojo celo energijo.

Jana je to, kot se je zdelo, opazila. Neprijetno kakor tuj dotik telesa. Obrnila se je in mu prostodušno pogledala v oči.

Dr. Glosin se je ustrašil. To ni bilo več dekle, ki se je v Trentonu in Reynoldovi farmi brez volje podvrglo njegovemu pogledu. Smatral je že igro za izgubljeno, v naslednjem hipu je pričakoval, da bo slišal val očitkov, mislil je, kako bi se naglo umaknil.

Nič se ni zgodilo.

Jana ga je pozdravila kakor starega znanca. Povabila ga je v hišo in ga spremila v sprejemnico. Tu je vprašala po vseh znancih v Trentonu.

Dr. Glosin je odgovarjal obširno na njena vprašanja in skušal doumeti to čudno obnašanje. Prav previdno je omenil ime Elkington. Jana ni reagirala na to. Doktor je govoril jasneje. Govoril je o Elkingtonu, kjer jo je videl zadnjikrat. Jana ga je začudeno pogledala.

»Elkington?... Elkington?... Nikoli nisem bila v Elkingtonu. Kolikor se spominjam, sva se videla zadnjič v Trentonu pri pogrebu moje matere.

»Toda moja draga miss Jana, ali se ne morete spomniti niti na Reynoldovo farmo...«

Jana je odkimala z glavo. Pri tem se je veselo smejala; smejala se je doktorju prav v obraz, dokler ni mogel več obvladati svoje radovednosti.

»Smem vprašati, miss Jana, kaj vzbuja vašo veselost?«

»Gotovo, gospod doktor, zabavam se nad tem, da me še vedno nagovarjate kot miss. Mislila sem, da vam je moj mož že davno sporočil mojo poroko...«

Dr. Glosin ni izgledal zelo duhovit. Začudenje je bilo preveliko, novica ga je preveč presenetila, prišla je tako nenadoma.

Jana je to opazila in se na glas zasmejala.

»Ne veste torej, da sem omožena? Tudi seveda ne veste, kdo je moj mož?«

»Nobenega pojma, mrs.... mrs....«

»Mrs. Bursfeld, da izveste moje celo ime, gospod doktor.«

»Mogel sem si skoro misliti.«

Dr. Glosin je zamrmral besede neslišno predse. Četudi se je Jana poročila, danes je bila vendar že spet vdova. To ga ne sme motiti. Toda jasno mora videti, kakšna sprememba se je izvršila na njej.

Njen spomin je bil pomanjkljiv. Ničesar več ni vedela o Reynoldovi farmi, morda sploh ni vedela več, da je bil nekoč človek z imenom Logg Sar, čeprav je danes mrs. Bursfeld. Smrtna obsodba, izdajstvo, vse stvari, pri katerih je igral Glosin tako slabo vlogo, so izginile iz njenega spomina. Doktorju je bilo jasno, da gre tu za sugestiven vpliv. Jani so pustili pozabiti te razburljive dogodke, da so ji omogočili tu mirno življenje počitka in okrepitve. Dobri učinki teh ukrepov so se ji tudi vidno poznali na zunaj.

Pa še nekaj drugega se je moralo zgoditi. Medtem ko je dr. Glosin govoril z Jano, je poskusil stare umetnosti. Cele toke magnetskega fluida je spustil vanjo, ko jo je med pogovorom prijel za roke. Z vso silo jo je skušal zopet prisiliti pod svojo voljo. Za hip mu je Jana dovolila. Potem mu je umaknila svoji roki.

»Sedaj je dovolj, gospod doktor. Vi me gledate... tako... kaj... hočete?«

Pri teh besedah mu je pogledala sama tako sigurno in nevpljivano v oči, da je opustil svoja prizadevanja.

Kupite si o pravem času — ne odlašajte z nakupom do zadnjih dni pred Božičem!

Vrsta 211

Štev. 19-24 Din 39·-
Štev. 25-28 Din 49·-
Štev. 29-34 Din 59·-
Štev. 35-42 Din 79·-

Preobujte doma otroke v tople copate.

Vrsta 2861-76 Din 69·-

Z otroškimi snežkami iz gumijastega gabardina ali povsem gumijastimi lahko gazijo po največji brozgi in blatu, v dežju in snegu.

Vrsta 3762-22 Din 89·-

Otroški čevlji za štrapac iz mastne nepremočljive kože zbiti, z močnimi podplati in železnimi polpodkvicami.

Vrsta 2842-05 Din 89·-

Lahki, udobni lakasti čeveljčki za Vaše otroke. Nosijo jih lahko v snežkah, potrebne pa so za vsako slovesnost, da povečajo veselje Vaših otrok.

Vrsta 9891-70 Din 99·-

Za naše male generale. Za malo denarja mnogo veselja otrokom in staršem.

Vrsta 7005-70 Din 19·-

Dame zahtevajo danes lahko obutev. Zato si brez teh polgaloš niti misliti ne moremo garderobe praktične dame.

Vrsta 218 Din 89·-

Ko pridete domov, se preobujte v tople copate za doma. Če ste zelo občutljivi, si kupite visoke, preko členkov, da Vam bo bolj toplo.

Vrsta 9815-03 Din 89·-

Eleganten salonski čeveljček iz črnega žameta (baržuna). Dama ga vedno potrebuje doma, v uradu in za vsakdanji ples. Isti z zapono po isti ceni.

Vrsta 9775-03 Din 129·-

Te krasne čeveljčke iz svilnega atlasa prilagodimo vsaki barvi Vaše večerne toalete. Isti čeveljčki brez zapone v vseh modnih barvah.

Vrsta 9805-05 Din 169·-

Priljubljen čeveljček naših vzorcev, izdelan iz najboljšega laka z elegantnim podpetnikom za neverjetno nizko ceno.

Vrsta 9975-03 Din 199·-

Luksuzno izdelani čevlji iz črnega antilopa, kombinirani z lakom, tako da greste v njih lahko na ples in v družbo.

Vrsta 1875-78 Din 129·-

Povsem gumijaste snežke, praktične za dež, sneg in blato, z gumbi-drukerji, torej praktične za obuvanje, po neverjetno nizki ceni.

Vrsta 7045 Din 49·-

Neobhodno potrebno za vsako gospodinjo pri gospodinjskih opravilih. Nizka cena omogoča nakup vsakomur.

Vrsta 1895-81 Din 199·-

Priljubljeni ruski škornji, ki se nosijo preko čevljev. Z mehkimi golenicami, okrašenimi z obrobkom iz krimera.

Vrsta 1365-70 Din 99·-

Naš šlager tako z ozirom na dober materijal, kakor glede nizke cene. Z njim hočemo omogočiti tudi najširšim slojem nakup dobrih snežk, ki jim obvarujejo zdravje in povečajo sposobnost.

Vrsta 1365-75 Din 129·-

Elegantna oblika, kroj preko členkov, volneni gabardin, z žametnim obrobkom. Letošnji proizvodi in naša znamka je najboljše priporočilo.

Vrsta 9895-70 Din 199·-

Krasni škornji za na cesto. Po najslabšem vremenu bodo ostale Vaše nožice elegantne in dopadljive. Nosijo se brez čevljev z volnenimi nogavicami.

Vrsta 7047 Din 59·-

Ko zjutraj vstanete iz tople postelje, si obujte te copate. Ko pridete z dela domov, jih zopet potrebujete, da si odpočijete noge. Spričo nizke cene si jih lahko kupi vsakdo.

Za obisk naših prodajaln Vam priporočamo dopoldne, ko je najudobnejše in največ časa za izbiranje in preudarjanje.

Vrsta 6807-70 Din 79·-

Galoše naše znamke so postale svetovnoznane ne samo po svoji obliki in dobri kakovosti, temveč tudi po nizki ceni.

Vrsta 3635-18 Din 169·-

Čevlji za staro mater iz finega boksa z nizkim podpetnikom, udobni, široke oblike, toda nizke cene.

Vrsta 1645-11 Din 169·-

Solidni čevlji iz črnega ali rjavega boksa z usnjatim podpetnikom. Praktični in primerni za mater in hčer.

Vrsta 1875-57 Din 199·-

Priljubljen okras. Elegantni čevlji z nizkim podpetnikom, izdelani iz laka, antilopa ali finega boksa z raznimi kombinacijami.

Vrsta 6625-08 Din 199·-

Nov model za elegantno damo. Dame, ki goje sport, one na terenu in one na tribuni, potrebujejo tak par sportnih čevljev.

Vrsta 1367-70 Din 169·-

Moške snežke iz finega volnenega gabardina elegantne oblike. Kdor jih še ni nosil, si ne more predstavljati vseh prednosti in udobnosti, ki mu jih nudijo za nizko ceno ti čevlji.

Vrsta 1937-22 Din 169·-

Praktični čevlji, potrebni duševnenu in ročnemu delavcu. V črni in rjavi barvi po neverjetno nizki ceni.

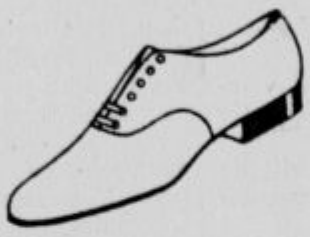

Vrsta 4837-00 Din 169·-

Specialni plesni čevlji. Izdelani iz laka, lahki kot pero. Spričo nizke cene je dana vsakomur možnost, da gre v družbo in na ples v spodobnih čevljih.

Vrsta 6627-06 Din 249·-

Elegantni, udobni čevlji odličnega gospoda. Sportniki na terenu in oni na tribunah ne morejo biti brez čevljev take oblike.

Vrsta 9677-22 Din 249·-

Priljubljeni čevlji naših stalnih vzorcev. Izdelani iz najfinejšega boksa z lahkim usnjatim podplatom in gumijastim podpetnikom. Imamo jih v vseh velikostih in širinah.

Vrsta 3267-00 Din 249·-

Moški čevlji iz dul-boksa za zimski sport in štrapac. Med podplati gumijasti vložek, ki varuje nogo vlage in napravlja čevlje nepremočljive.

Vrsta 0967-00 Din 169·-

Čevlji za delo na terenu. Ne ustrašijo se ne dežja ne snega ne blata. Izdelani iz mastne kravine (juhte) z gumijastim ali usnjatim podplatom.

Obiščite nas pravočasno. Naklonite nam Vaše zaupanje.

Po naročilu pošljemo po pošti.

ZNIŽALI SMO CENE NOGAVIC:

Ženske nogavice od Din 69·- na Din 49·-
„ „ od Din 39·- na Din 35·-
„ „ od Din 29·- na Din 25·-

Bata

ZNIŽALI SMO CENE NOGAVIC:

Moške nogavice od Din 19·- na Din 15·-
„ „ od Din 29·- na Din 25·-
„ „ od Din 19·- na Din 15·-

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Ceč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.